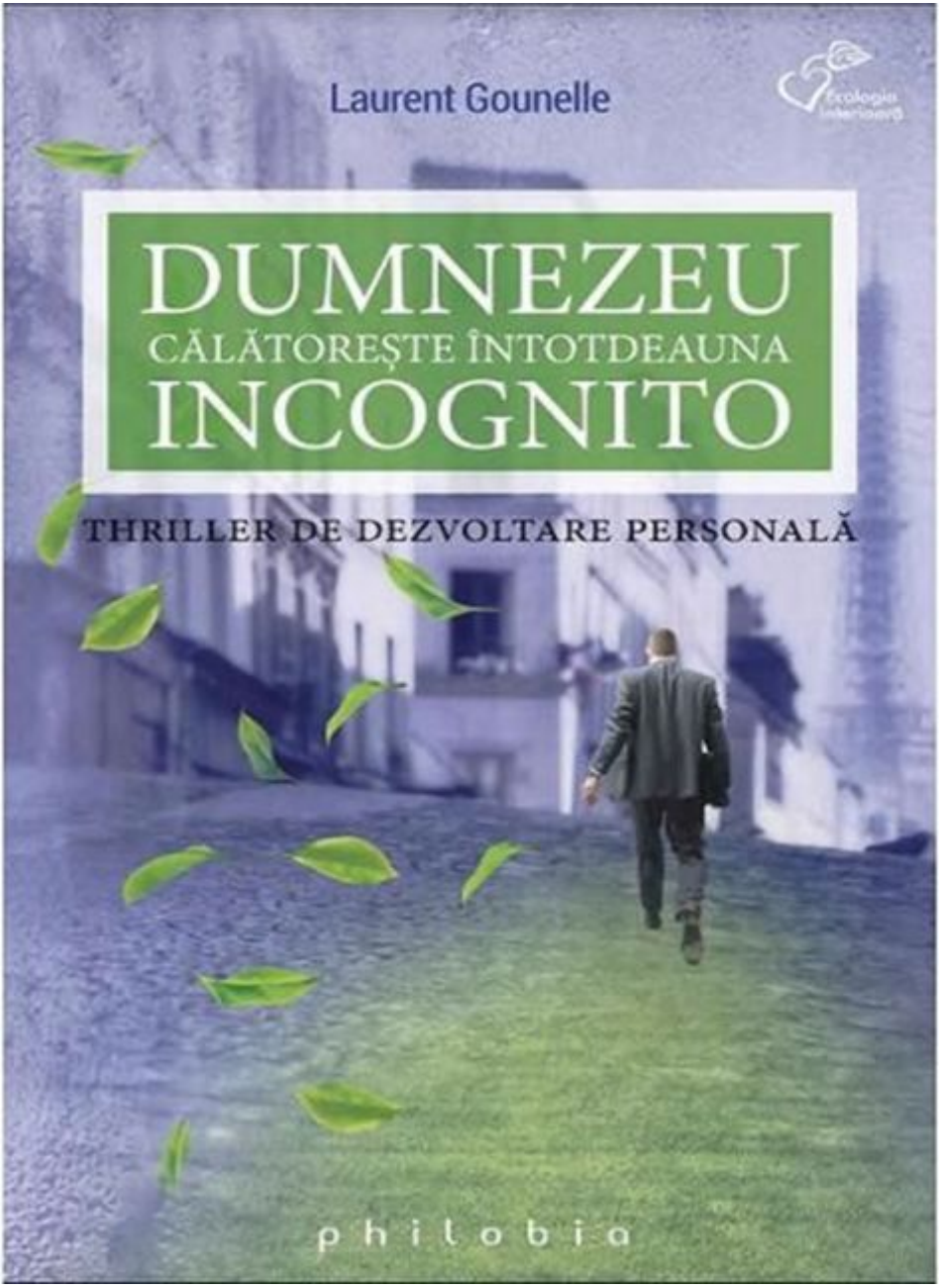
Laurent Gounelle
DUMNEZEU
CĂLĂTOREȘTE ÎNTOTDEAUNA
INCOGNITO
THRILLER DE DEZVOLTARE PERSONALĂ
philobia

LAURENT GOUNELLE

DUMNEZEU CĂLĂTOREŞTE ÎNTOTDEAUNA INCOGNITO

Traducere din limba franceză de Nicolae Weisz
Titlul original: *Dieu voyage toujours incognito*, 2010

Philobia, 2011

Versiune ebook: v1.0, martie 2019

Lui Jean-Claude Gounelle (1932–2006).
Îmi lipseşti, tată.

Viaţa este un risc.
Dacă n-ai riscat, n-ai trăit.
Asta dă... savoare vieţii.

Maica Emmanuelle

1

Noaptea blândă şi călduţă mă învăluia. Mă lua în braţe, mă purta cu ea. Îmi simţeam trupul mistuindu-se în noapte. Aveam deja sentimentul că plutesc în văzduh.

Încă un pas...

Nu mi-era frică. Deloc. Frica mi-era străină şi dacă numele ei îmi venea în minte, era tocmai fiindcă apariţia sa mă înspăimântase într-atât, încât, în ultimele zile, îmi tot pustiise gândurile. Nu voiam să se ivească brusc de undeva şi să mă abată din drum, să strice totul...

Un pas mic...

Îmi închipuisem că voi auzi zarva oraşului, dar ce mă surprindea era tihna. Nu liniştea, ci tihna. Toate sunetele care ajungeau la mine erau slabe, îndepărtate şi mă alinau, în timp ce ochii mei se pierdeau în licăririle nopţii.

Încă un pas...

Înaintam încet, foarte încet, pe bara de oţel pe care lumina asta atât de aparte o preschimbase în aur mat. În noaptea aceea, turnul Eiffel şi cu mine eram unul şi acelaşi. Mergeam pe aur, respirând abia simţit un aer răcoros şi umed, cu o mireasmă ciudată, îmbietoare, îmbătătoare. O sută douăzeci şi trei de metri mai jos, Parisul, tolănit la picioarele mele, mi se dăruia. Luminile sale sclipitoare erau tot atâtea ocheade, cât şi chemări. Plin de răbdare, ştiindu-se irezistibil, aştepta ca sângele meu să vină să-i dea viaţă.

Încă un pas...

Gândisem, hotărâsem şi chiar pregătisem acest act cu maturitate. Îl alesesem, îl acceptasem, era parte din fiinţa mea. Mă hotărâsem calm să pun capăt unei vieţi fără scop, fără sens. O viaţă – şi convingerea aceasta crescuse în mine progresiv şi înspăimântător – ce nu mai putea să-mi aducă nimic bun.

Un pas...

Existenţa mea nu era decât o succesiune de eşecuri care începuseră cu mult înainte să mă nasc. Taică-meu – dacă-l pot numi astfel pe individul neînsemnat care mi-a transmis genele – m-a socotit nedemn să-l cunosc: a părăsit-o pe maică-mea de îndată ce aceasta i-a spus că era însărcinată.

Oare atunci când ea s-a dus să-şi înece amarul într-un bar din Paris o fi fost cu intenţia de a scăpa de mine? Numeroasele pahare pe care le-a băut alături de omul de afaceri american pe care l-a întâlnit acolo n-au făcut-o însă să-şi piardă stăpânirea de sine. El avea treizeci şi nouă de ani, ea douăzeci şi şase; ea era înspăimântată, iar atitudinea relaxată de care el dădea dovadă o liniştea. El părea înstărit; ea, preocupată de propria subzistenţă. Chiar în acea noapte i s-a dăruit cu bună ştiinţă, intenţionat şi cu speranţă. În zori, s-a arătat tandră şi iubitoare şi nu voi afla niciodată dacă acel da pe care el l-a rostit când l-a întrebat dacă ar dori să păstreze copilul şi să rămână cu el, în cazul în care o lăsa gravidă, a fost semn de sinceritate sau de slăbiciune.

Ea l-a urmat în Statele Unite şi, în ţara celor obezi, nimeni nu s-a mirat că am venit pe lume la şapte luni şi jumătate, cântărind deja aproape trei kilograme... M-au blagoslovit cu un prenume de-al lor şi aşa am devenit Alan Greenmor, cetăţean american. Mama a învăţat engleza şi, de bine, de rău, a izbutit să se integreze în comunitatea care o adoptase. Urmarea a fost mai puţin măreaţă. Cinci ani mai târziu, noul meu tată şi-a pierdut slujba şi, pentru că îi era atât de greu să-şi găsească alta, în plină criză economică dinainte de preşedinţia lui Reagan, a început să-şi înece amarul în alcool. Lucrurile au luat-o razna cu rapiditate. A devenit posac, taciturn, depresiv. Mama era scârbită de felul în care se dăduse bătut şi îi reproşa tot timpul atitudinea de delăsare. Îi era grozav de ciudă pe el şi căuta mereu să-l aţâţe. Chiar şi cel mai neînsemnat lucru era un motiv suficient de bun ca să-i scoată ochii. Lipsa de

reacţie a soţului său o împingea spre atacuri tot mai personale, care făceau casă bună cu ocara. Ai fi putut să crezi că era satisfăcută când, în sfârşit, îl vedea dând semne de furie, ca şi cum mama ar fi preferat să-l vadă spumegând decât stors de vlagă. Eram terorizat de jocul ei. Îmi iubeam părinţii şi nu suportam să-i văd distrugându-se. Momentele de furie ale tatălui meu erau rare, dar explozive şi mă temeam de ele la fel de intens pe cât şi le dorea mama, o dorinţă care era cât se poate de clară. În cele din urmă, obţinea din partea lui o reacţie, o privire făţişă, o acţiune. În sfârşit, stătea în faţa ei un adversar în carne şi oase în stare să-i dea replica. Avea la îndemână pe cineva pe care putea să-şi verse amarul adunat în ea şi preaplinul de vorbe. Într-o seară, el a bătut-o, iar eu am fost traumatizat nu atât de violenţa loviturilor sale, cât de plăcerea perversă pe care am putut-o citi pe chipul mamei. Într-o noapte când cearta dintre ei a fost deosebit de cruntă, mama i-a azvârlit în faţă cum că fiul său nu era de fapt fiul său şi uite aşa am aflat şi eu... A doua zi, a părăsit casa şi de atunci nu l-am mai văzut. Mă părăsea şi cel de-al doilea meu tată.

Mama s-a zbătut ca să avem din ce trăi. Lucra ore în şir într-o spălătorie, şase zile pe săptămână. Seară de seară, aducea cu ea acasă mirosuri de chimicale, mirosurile acelea atât de caracteristice ei şi care o urmau pretutindeni. Când venea să mă sărute de noapte bună nu mai recunoşteam mirosul drag al mamei, mirosul acela care mă liniştea şi-mi aducea somnul, învăluindu-mă cu duioşie.

Un pas, apoi un altul...

În cele ce au urmat, mama nu a avut de ales şi a acceptat tot felul de munci mărunte, trăgând, de fiecare dată, nădejdea că se va putea ridica, că va fi, în sfârşit, promovată, că va putea duce o viaţă mai bună. Schimba amanţii unul câte unul, convinsă că se va opri la unul, că-şi va clădi un nou cămin. Cred că într-o zi şi-a dat seama că toate speranţele ei într-o viaţă mai bună erau zadarnice şi din clipa aceea şi-a îndreptat toată atenţia asupra mea. Eu urma să reuşesc

acolo unde ea dăduse greş şi să câştig atâţia bani cât să am să-i dau şi ei. Din clipa aceea, educaţia mea a devenit prioritatea ei absolută. Mi s-a pus în vedere să vin acasă cu note mari. La masă, ajungeam întotdeauna să vorbim despre şcoală, profesori şi notele mele. Mama a ajuns să fie antrenorul meu, iar eu eram mânzul. Pentru că vorbeam franţuzeşte cu ea şi englezeşte cu restul lumii, eram bilingv încă din primii ani de viaţă. Îmi repeta ca un papagal că dispuneam prin urmare de un atu major. Nici nu mai începea vorbă, urma să ajung om de afaceri cunoscut în toată lumea, sau mare interpret şi, de ce nu, la Casa Albă. Că doar ăia nu erau decât nişte patetici fără ambiţie. Într-o zi şi-a închipuit că voi lucra chiar şi la Ministerul Afacerilor Externe. Mi-era frică să n-o dezamăgesc şi de aceea la şcoală trăgeam cât mă ţineau puterile, obţinând rezultate promiţătoare care nu făceau decât să-i amplifice şi mai mult aşteptările şi să dea apă la moară planurilor sale.

Vestea cum că universităţile americane erau pe bani – şi nu puţini – a fost pentru ea ca o lovitură de măciucă. Era întâia oară că o vedeam pe mama atât de abătută. Am crezut pentru o clipă că avea s-o ia razna, ca tatăl meu şi c-o să ajungă o legumă. Îşi vedea visele spulberate. Sigur o fi blestemat-o cineva. N-a fost însă nevoie de prea mult timp pentru ca firea ei s-o facă să treacă cu bine şi hopul acesta. A obţinut o întrevedere cu directorul şcolii ca să-l convingă că nu puteam lăsa de izbelişte un tânăr american, câtă vreme rezultatele lui strălucite erau o dovadă clară a capacităţii de a-şi servi ţara, dacă i s-ar fi îngăduit să acceadă la înaltele funcţii la care ar fi ajuns fără îndoială dacă urma o universitate. Sigur existau şi alte soluţii, o bursă, ceva. S-a întors acasă însufleţită nevoie mare. Era extrem de simplu, după ea. Soluţia se ascundea în cinci litere: SPORT. Dacă aş fi foarte bun la sport, erau şanse mari ca o universitate să-mi ofere dreptul să mă înscriu, doar de dragul de a mă avea în echipa lor, sporindu-i astfel şansele de victorie cu prilejul unor turnee.

Am fost prin urmare supus unor practici fizice intensive, şi nu am avut niciodată curajul să-i mărturisesc mamei că uram dintotdeauna şi din tot sufletul sportul. Mă punea să-mi dau sufletul, mă stimula, mă îmbărbăta, studiindu-mi rezultatele cu lupa. Nu părea descumpănită de notele mele din trecut, care erau aşa şi-aşa. „Dacă vrei, poţi", repeta întruna. În cele din urmă, cel mai puţin nepriceput m-am dovedit a fi la base-ball. Începând din acea zi am început să trăiesc pentru base-ball. Ca să mă motiveze, mi-a umplut pereţii camerei cu postere ale stelelor echipei din Detroit, The Tigers. La micul dejun beam dintr-o cană cu sigla echipei. Dădeam de ei peste tot: pe portchei, pe tricouri, pe şosete, pe halat, pe stilouri. Mâncam Tigers, scriam Tigers, mă spălam Tigers şi chiar dormeam Tigers. S-a întâmplat ca base-ball-ul să-mi bântuie până şi visele: mama reuşise să-mi sponsorizeze creierul, să-mi strecoare afişe în gânduri. Lucra ore suplimentare ca să-mi poată plăti cotizaţia la clubul din cartier, unde m-a înscris fără să stea pe gânduri. Petreceam acolo cel puţin trei ore pe zi, şi cinci în sfârşitul de săptămână. Răcnetele antrenorului îmi răsună şi acum în urechi, deşi au trecut de atunci ani buni. Îmi aduc aminte cu scârbă şi de mirosul greţos al vestiarelor după ce terminam antrenamentul, când colegii mei îşi dădeau jos hainele pline de sudoare. În câteva secunde, geamurile se abureau, iar aerul devenea irespirabil. Uram acest sport, dar o iubeam pe mama şi aş fi făcut orice, numai să nu o dezamăgesc. Şi-a petrecut viaţa hrănindu-se cu speranţe şi mi se părea că în ziua în care ar fi încetat să mai spere, ar fi murit.

Cele ce au urmat mi-au dat dreptate: a murit câţiva ani mai târziu, a doua zi după ce-am obţinut diploma de absolvire a universităţii. M-am trezit singur, cu un MBA[1] în buzunar, o diplomă pe care nu o dorisem niciodată cu adevărat. Mi-am

[1] MBA – Master of Business Administration (n.tr.)

petrecut anii de şcoală alături de nişte tineri cu care n-aveam nimic în comun, nici gusturi, nici aspiraţii, şi n-am reuşit să-mi fac prieteni. Mi s-a propus un post de responsabil adjunct la serviciul de contabilitate furnizori la o mare companie. Deşi eram plătit bine, munca s-a dovedit repede lipsită de interes, dar nu eram dezamăgit, fiindcă nu aveam nicio aşteptare. Viaţa mamei mă învăţase cu multă vreme în urmă că speranţele erau zadarnice.

Încă un pas...

După câţiva ani, în care am dus o viaţă goală şi fără niciun fel de aşteptări, am plecat în Franţa, aşa, aproape dintr-o toană. Oare a fost dorinţa inconştientă de a-mi redescoperi obârşiile, sau intenţia de a şterge cu buretele peste viaţa mizerabilă a mamei, parcurgând drumul de-a-ndoaselea? N-aveam răspuns la întrebarea asta. Oricum însă, m-am trezit la Paris şi, puţin după aceea, m-am hotărât să rămân aici. Oraşul era frumos, dar nu ăsta era motivul. Altceva era la mijloc. Intuiam sau presimţeam că locul acesta era parte din destinul meu. Pe atunci nu ştiam că voi dori să mor aici atât de grabnic.

Am căutat o slujbă şi am obţinut o întrevedere cu unul dintre responsabilii de la Dunker Consulting, o firmă de recrutare care căuta specialişti în contabilitate pentru marile companii. Mi-a comunicat că nu puteam fi angajat pentru că regulile contabilităţii franceze erau extrem de diferite de regulile contabilităţii anglo-saxone. Nicio legătură. „Mai bine v-aţi relua studiile de la zero”, mi-a spus încercând să facă pe spiritualul, dar n-a râs decât el la gluma aceea căznită. Fiecare chicoteală făcea să-i bâţâie bărbia fleşcăită. Am rămas înmărmurit. În schimb, a afirmat, cunoştinţele mele din domeniu, în ansamblul lor, asociate cu cultura mea americană, făceau candidatura mea folositoare... în cadrul propriei firme, în calitate de consultant în recrutări. Principalii lor clienţi erau de fapt marile companii americane şi era de dorit ca recrutările contabililor să fie încredinţate unui american. „Cu neputinţă, am replicat eu,

meseria mea nu e recrutarea, nu mă pricep absolut deloc." Tipul mi-a aruncat un zâmbet pervers. Părea un boşorog atoateştiutor în faţa unei tinere încurcate care mărturiseşte în ultima clipă că încă este fată mare. „Ne descurcăm noi" mi-a răspuns cu un aer complice.

M-au înregimentat şi m-am trezit în toiul a două săptămâni de formare intensivă, în compania altor tineri recruţi care urmau să contribuie la dezvoltarea continuă a firmei de recrutare. Vârsta medie a participanţilor era de treizeci de ani, ceea ce mi se părea extrem de puţin pentru exersarea acestei profesii. Pentru mine, să evaluez calităţile şi aptitudinile unui candidat era ca şi cum aş judeca o fiinţă umană, iar faptul că eram silit să-mi asum o asemenea responsabilitate mă înspăimânta de-a dreptul. La prima vedere, această spaimă nu-i rodea şi pe colegii mei aflaţi la cursul de formare: nu îşi ascundeau deloc plăcerea pe care o simţeau în momentul în care îmbrăcau costumul respectat al celui ce recrutează, se luau foarte în serios, se confundau deja cu funcţia. Sentimentul general pe care îl împărtăşeau toţi din grup era că aparţineau unei anumite elite. Trufia nu lăsa loc îndoielii.

Timp de cincisprezece zile ne-au învăţat tertipurile meseriei: un anumit mod de a ne comporta în cadrul interviurilor de recrutare, simplu, dar de bun simţ, precum şi o droaie de tehnici-gadget pe care azi le socotesc nişte inepţii.

Am învăţat că după ce-l primeşti pe candidat, trebuie să rămâi tăcut câteva clipe. Dacă solicitantul lua cuvântul de unul singur, aveam de a face, fără îndoială, cu un lider. Dacă aştepta cuminte să i se dea cuvântul, atitudinea lui rezervată sugera deja un profil de executant.

Noi trebuia să-l invităm într-un mod foarte vag să se prezinte: „Spuneţi-mi câteva cuvinte despre dumneavoastră", fără să-i adresăm întrebări prea precise din prima. Dacă solicitantul o lua pieptiş, însemna că era o persoană autonomă. Dacă în prealabil ne întreba de unde să înceapă, de pildă de la studii sau, mai aproape în

timp, de la ultimul post ocupat, atunci ceea ce îl caracteriza era lipsa de iniţiativă. Acest personaj era mânat de spiritul de turmă!

Făceam exerciţii doi câte doi pentru a pune în practică tehnicile învăţate, cu ajutorul „jocului de rol”: unul dintre noi juca rolul recrutantului, în timp ce perechea lui intra în pielea candidatului, născocind un scenariu, un parcurs profesional, pentru ca recrutantul să se poată antrena în conducerea interviului, să pună întrebări ca să afle „adevărul” gol-goluţ despre candidat.

Lucrul cel mai uimitor pentru mine era fără îndoială atmosfera competitivă care domnea în timpul acestor exerciţii. Fiecare căuta să-i întindă o capcană celuilalt, privit când ca un mincinos care trebuia demascat, când ca un inamic ce trebuia dus cu zăhărelul. Cel mai amuzant era că până şi formatorul, consultant salariat la Dunker Consulting, intra în competiţie, având o plăcere răutăcioasă să scoată în evidenţă omisiunile şi stângăciile. „Vezi că tocmai te-a dus cu preşul!” era fraza sa preferată, rostită pe un ton zeflemitor, în timp ce superviza jocul de roluri, trecând de la o echipă la alta în cursul exerciţiului. Dădea de înţeles că el ar fi ştiut cum să procedeze...

Două săptămâni mai târziu, am fost declaraţi apţi de serviciu.

M-am trezit stând cât era ziua de lungă în spatele unui birou şi ascultând oameni ai cifrelor, timizi, care-mi vorbeau despre parcursul lor profesional, cu faţa îmbujorată din cauza emoţiilor şi care încercau să mă facă să cred că singurele lor defecte erau perfecţionismul, o prea mare rigoare şi o tendinţă de a munci până la epuizare. Erau departe de a bănui că eu eram şi mai timid decât ei şi că mă simţeam şi mai puţin în largul meu. Aveam doar ceva mai mult noroc, întrucât rolul meu îmi oferea un atu deloc neglijabil: îi făceam să vorbească mult mai mult decât vorbeam eu însumi. Mă temeam însă de fiecare dată de clipa când urma să fiu constrâns să anunţ nouă candidaţi din zece, asemeni unui judecător nemilos, că dosarul lor nu se potrivea cu profilul căutat. Mă

simţeam de parcă le-aş fi adus la cunoştinţă condamnarea la ocnă. Starea mea de disconfort o sporea pe a lor, care apoi o amplifica pe a mea, într-un cerc vicios infernal. Rolul ăsta mă termina, iar climatul din sânul firmei nu era menit să destindă atmosfera. Valorile umane afişate nu erau decât de faţadă. Realitatea de toate zilele era dură, rece, competitivă.

Audrey a fost cea care m-a ajutat să supravieţuiesc pentru o vreme în acest context. Am întâlnit-o într-o duminică după amiaza la Mariage Frères, de pe strada Grands-Augustins. Era de-ajuns să intru în acel loc atemporal, ca să-mi recapăt liniştea. Odată ce treceai dincolo de uşă, cel dintâi pas care făcea să scârţâie vechiul parchet de stejar sub picioarele tale te teleporta în ambianţa rafinată a unei ceainării de pe vremea Imperiului colonial francez. Încă de la intrare, erai sedus de amestecul de miresme a sute de varietăţi de plante, cu râvnă păstrate în borcane de epocă uriaşe, iar aceste parfumuri te transportau cât ai clipi din ochi în Extremul Orient al secolului XIX, spre care oricum gândul tău o zbughise deja. Era de ajuns să-ţi închizi ochii ca să te imaginezi îmbarcat pe o corabie plină ochi cu lăzi de lemn, umplute cu frunze de soi, ce aveau să străbată în neştire mări şi oceane.

În timp ce comandam o sută de grame de *Sakura 2009* tânărului din spatele tejghelei, Audrey mi-a şoptit la ureche că *Sakura imperial* e mai fin. M-am întors surprins că o necunoscută mi se adresa într-un oraş în care fiecare stătea la locul lui şi nici nu se sinchisea de ceilalţi. Mi-a spus: „Nu mă credeţi? Haideţi să vă dau să gustaţi.” Şi, luându-mă de mână, m-a tras prin sală, strecurându-se printre clienţi şi colecţii de ceainice din ţinuturi îndepărtate, spre scăriţa ce ducea la etaj, unde se găsea salonul de degustări. Domnea o ambianţă intimă şi elegantă. Chelnerii, în costume din pânză de in topit treceau tăcuţi de la o masă la alta cu o atitudine ceremonioasă. În ţinuta mea relaxată, mi se părea că eram însăşi definiţia anacronismului. Ne-am aşezat într-un colţişor, la o măsuţă

acoperită cu o pânză albă şi cu tacâmuri de argint şi ceşti de porţelan cu sigla cunoscutei case. Audrey a comandat ceai pentru amândoi, turtiţe fierbinţi şi o „rază de soare", specialitate pe care trebuia s-o gust negreşit, după părerea ei. Conversaţia cu ea mi-a făcut plăcere de la bun început. Era studentă la Arte Plastice şi locuia într-o mansardă, în cartierul în care ne aflam. „O să vezi, e foarte micuţă", mi-a spus, dându-mi astfel de înţeles că întâlnirea noastră nu se va sfârşi la Mariage Frères.

Cămăruţa ei era într-adevăr foarte drăguţă, minusculă şi mansardată, cu bârne vechi pe tavan şi o mică ferestruică ce dădea spre un şir de acoperişuri cenuşii ale căror suprafeţe înclinate păreau că se întind în toate direcţiile. Nu mai lipsea decât luna nouă şi-ai fi jurat că eram în *Pisicile aristocrate.* S-a dezbrăcat cu o graţie firească şi m-am îndrăgostit pe loc de trupul ei de o delicateţe neobişnuită pentru mine. Umerii şi braţele erau de o gingăşie delicioasă, pe care nu o găseşti la o fată obişnuită cu cereale şi cu sportul intensiv. Pielea, de un alb divin, contrasta cu părul şi cu sânii; Doamne, sânii erau... sublimi, pur şi simplu sublimi. I-am mulţumit de cincizeci de ori în acea noapte că nu s-a dat cu parfum, în timp ce mă desfătam cu mireasma voluptoasă a pielii sale, îmbătătoare asemeni unui drog. Noaptea aceea va rămâne întipărită în sufletul meu până dincolo de moarte.

A doua zi dimineaţa ne-am trezit înlănţuiţi. M-am grăbit să cumpăr cornuri şi am urcat în goană scările până la etajul şase. M-am aruncat în braţele ei şi am făcut din nou dragoste. Pentru prima oară în viaţă, am aflat ce înseamnă fericirea. Era o senzaţie nouă, ciudată. Eram departe de a bănui că ea prefigura prăbuşirea şi că nu-mi va permite să mă mai ridic.

Timp de patru luni, viaţa mea s-a învârtit în jurul lui Audrey. Îmi umplea gândurile în timpul zilei şi visele în timpul nopţii. Orarul ei de la Arte Plastice era ca un şvaiţer care îi lăsa suficiente momente de răgaz. Ni se întâmpla adesea în timpul săptămânii să ne vedem

în toiul zilei. Eu inventam o întâlnire cu un client şi fugeam să petrec o oră, două, cu ea într-o cameră de hotel pe care o închiriasem în apropiere. Mă încerca un uşor sentiment de vinovăţie. Dar numai puţin: fericirea te face egoist. Într-o zi, eram la birou, când Vanessa, secretara de serviciu, m-a sunat să-mi spună că mi-a sosit candidata. Nu aşteptam pe nimeni, dar, cum programările mele lăsau de dorit, am avut o îndoială şi i-am spus s-o poftească la mine în birou. Preferam să primesc degeaba o candidată, decât să-i ofer lui Vanessa dovada lipsei mele de organizare. N-ar fi trecut nici măcar o jumătate de oră şi şeful meu ar fi aflat-o. Am aşteptat în pragul uşii şi era să cad grămadă văzând-o la capătul culoarului pe Vanessa însoţind-o pe Audrey, deghizată în contabilă, cu părul prins la spate într-o coadă de cal, îmbrăcată într-un taior strâmt şi ochelari cu ramă de metal pe care nu-i mai văzusem până atunci. O imagine stereotip, vecină cu grotescul. I-am mulţumit Vanessei cu o voce subţire pe care nu o recunoşteam. Am închis uşa în urma lui Audrey. Şi-a scos ochelarii cu un gest sugestiv, strâmbându-se imperceptibil din vârful buzelor. I-am ghicit pe dată intenţiile. Am înghiţit în sec şi am simţit cum tot corpul meu e străbătut de un fior de spaimă. O cunoşteam suficient de bine ca să ştiu că nimic n-avea s-o oprească.

Masa de şedinţe a devenit în ziua aceea o mobilă pe care nu aveam s-o mari privesc niciodată cu aceiaşi ochi. Eram mort de spaimă gândindu-mă că ar putea să ne surprindă cineva. Era absolut necugetată, dar îmi plăcea la nebunie.

Când, patru luni mai târziu, Audrey m-a părăsit, viaţa mea s-a oprit brusc. Fără să-i cunosc motivele, fără ca măcar o clipă să-mi fi dat ceva de bănuit, am scos într-o seară din cutia poştală un pliculeţ. În interior, un cuvânt, unul singur, cu scrisul ei uşor de recunoscut: „Adio”. Am rămas stană de piatră în holul de la intrare, în faţa cutiei poştale încă deschisă. Mi-a îngheţat sângele în vene. Capul îmi vâjâia. Îmi venea să vomit. M-am făcut ghem în vechiul

ascensor de lemn care m-a scuipat ca pe un sâmbure când am ajuns la etajul meu şi am intrat şocat în apartament. Totul se clătina în jur. M-am prăbuşit pe canapea şi am început să plâng cu sughiţuri. După un timp, m-am ridicat brusc. Era cu neputinţă, pur şi simplu cu neputinţă. Trebuie să fi fost o cacealma, sau altceva, habar n-am, dar era cu neputinţă să fie adevărat. Am înşfăcat telefonul şi am încercat s-o sun. I-am ascultat de o sută de ori vocea înregistrată şi, de fiecare dată, mi se părea şi mai neutră, şi mai distantă, şi mai rece. Am pus punct doar atunci când telefonul ei a refuzat să mai preia mesajele, având căsuţa vocală plină. Încet, o senzaţie îndepărtată dar familiară a ţâşnit din străfundul sufletului meu, ridicându-se încet-încet la suprafaţă. Era normal, normal, îmi zicea acea senzaţie, era cât se poate de normal să mă părăsească. Asta era. Nu te poţi lupta cu destinul, Alan...

În clipa aceea am descoperit că moartea mea ar fi o urmare firească. N-a fost vreun impuls. Nu era ca şi cum m-aş fi aruncat în faţa unui tren. Nu, acest lucru îmi era cât se poate de clar. Urma să trec dincolo şi cu asta basta. Eu trebuia să aleg locul, momentul, nu era niciun motiv de grabă. Nu era o dorinţă morbidă, masochistă. Nici vorbă. Nu era vorba nici să pun pur şi simplu capăt suferinţei, oricât de intensă ar fi fost. Lumea de dincolo mă atrăgea, încet, irezistibil şi aveam sentimentul straniu că acolo era locul meu, că sufletul meu doar acolo şi-ar putea găsi liniştea. Viaţa mea pe pământ nu avea de ce să mai dureze. Mi-am făgăduit să nu cedez, să fiu indiferent, dar viaţa mi-a scos-o în cale pe Audrey, ca să mă facă să cunosc o durere insuportabilă şi să mă silească astfel să-mi privesc în sfârşit destinul în faţă, ochi în ochi.

Ăsta-i locul, mi-a şoptit la ureche memoria mea care nu întâmplător l-a păstrat, undeva, într-un cotlon ascuns. Citisem cu ceva timp în urmă într-o revistă uitată de Audrey, un articol deloc ferit de posibilele polemici, scris de un oarecare Dubrovski sau aşa ceva. Autorul îşi expunea teoria despre dreptul la sinucidere şi

ideea conform căreia, dacă tot e să te sinucizi, măcar s-o faci cum trebuie. Şi tipul a dezvăluit un loc propice pentru ceea ce el numea în mod poetic „zborul vieţii tale." Turnul Eiffel, explica el, e pe deplin securizat, mai puţin un locşor de care era bine să afli. Trebuia să urci până la Jules Verne, luxosul restaurant de la etajul al doilea, să mergi la toaleta femeilor, să împingi uşiţa pe care scrie „Privat", din stânga chiuvetei. Aceasta dădea într-o încăpere minusculă care servea drept debara pentru mături. Fereastra nu avea zăbrele şi se deschidea în dreptul grinzilor metalice. Îmi aduceam aminte de aceste detalii ca şi cum le-aş fi citit în dimineaţa aceea. Să mori zburând din turnul Eiffel părea ceva măreţ. O revanşă asupra unei vieţi mediocre.

Încă un pas...

Trebuia să înaintez suficient cât să ajung la locul cu pricina, unde spaţiul de dedesubt este pe de-a-ntregul despărţit de structura metalică.

Nu lăsam nimic în urma mea, nici prieteni, nici rude, nicio plăcere, nimic care să mă facă să-mi regret fapta. Eram pregătit, şi psihic, şi fizic.

Un ultim pas...

Aici era. „Locul potrivit" Am încremenit... Aerul pe care-l respiram mi se părea... delicios, o licoare divină. Eram singur cu mine însumi şi raţiunea începea deja să mă părăsească... Am tras adânc aer în piept şi m-am întors uşor spre dreapta, spre hăul pe care nu-l priveam, dar căruia îi simţeam prezenţa şi frumuseţea.

Mă aflam deja la înălţimea roţii ascensorului privat de la Jules Verne. Era oprită, în faţa mea. Ne despărţeau trei metri de neant. De acolo de unde eram, nu-i vedeam decât latura nituită ce reţinea cablul care trecea prin ea şi apoi se pierdea în gol. Golul... Restaurantul dădea spre partea cealaltă. Nimeni nu putea să mă vadă. Dinspre sală, nu ajungea la mine niciun zgomot. Nu desluşeam decât freamătul blând al tăcerii nocturne. Departe,

aceleaşi lumini şovăitoare, ademenitoare, desfătătoare... şi aerul acela reavăn, înmiresmat, mă năpădea, dându-mi o stare de bine nepământeană... Eram golit de mai toate gândurile şi nu mai sălăşluiam în trupul meu. Nu mai eram eu. Mă risipeam în nemărginire, în viaţă, în moarte. Nu mai existam ca fiinţă de sine stătătoare. *Eram* viaţa... Eu...

O tuse...

Asta m-a scos pentru o clipă din starea mea, aşa cum pocnetul din degete al unui hipnotizator pune capăt transei pacientului său.

În dreapta mea, la capătul grinzii, stătea un bărbat care mă privea drept în ochi. Să fi avut vreo şaizeci de ani. Păr argintiu. Costum sobru. Privirea sa, pusă în evidenţă de reflexele unei lumini din turn, părea că iese din neant. Îmi voi aduce aminte toată viaţa de această privire de un albastru ca oţelul care îţi îngheţa sângele în vene.

Un sentiment de furie începea să ia locul surprinderii mele. Îmi luasem toate măsurile ca să nu fiu descoperit. Eram sigur că nu mă urmărise nimeni... Mi se părea că jucam într-un film prost în care apare ca prin miracol un salvator la momentul potrivit ca să împiedice o sinucidere.

Îmi ratasem viaţa, alţii mi-o furaseră. Moartea mea îmi aparţinea. Doar mie. Nici nu intra în discuţie să las pe cineva să mă oprească, să mă convingă cu argumente de alinare cum că viaţa e totuşi frumoasă sau că alţii erau şi mai nefericiţi decât mine, sau mai ştiu eu ce. Oricum însă, nimeni nu mă putea înţelege, ba mai mult, nici eu nu ceream nimic. Voiam să fiu singur mai mult decât orice pe lume. Singur.

— Lăsaţi-mă. Sunt un om liber. Fac ce vreau. Plecaţi.

M-a privit în tăcere şi am avut pe dată senzaţia confuză că nu era ceva în regulă. Avea un aer... relaxat. Da, chiar aşa, relaxat!

Şi-a băgat liniştit trabucul în gură.

— Hai, dă-i drumul, sari!

Vorbele sale m-au înmărmurit. La orice mă aşteptam, dar la una ca asta nu. Cine era tipul? Vreun pervers? Voia să mă vadă căzând ca apoi să se bucure? La dracu! Numai mie putea să mi se întâmple una ca asta! Nu se poate! Dar cu ce-oi fi greşit Celui de Sus, fir-ar să fie! Fierbeam în suc propriu. Eram negru de furie, o furie reţinută care-mi încingea obrazul. Situaţia mi se părea incredibilă. Nu era cu putinţă, nu era cu putinţă, nu...

— Ce aştepţi? zise extrem de liniştit. Sari!

Eram complet întors pe dos de situaţie. Gândurile îmi erau împrăştiate şi nu reuşeam să mi le adun.

Am reuşit să articulez câteva cuvinte.

— Cine sunteţi? Ce vreţi de la mine?

A tras liniştit din trabuc şi a păstrat o vreme fumul în gură, înainte să-i dea drumul în rotocoale uşoare care s-au destrămat în drumul lor spre mine. Privirea sa sfredelitoare mă paraliza. Tipul avea o carismă care putea să înmoaie până şi turnul Eiffel.

— Eşti furios. Dar în adâncul sufletului suferi, zise el cu voce liniştită, cu un uşor accent pe care nu-l recunoşteam.

— Nu trebuie să fii un geniu ca să-ţi dai seama de asta.

— Eşti îngrozitor de nefericit şi te-ai săturat să mai trăieşti.

Vorbele sale m-au răscolit şi m-au făcut să mă întorc la durerea mea. Am sfârşit prin a-l aproba cu o înclinare a capului. Liniştea mi s-a părut apăsătoare.

— Să zicem că... am avut probleme mari toată viaţa.

Fumul trabucului plutea încet, foarte încet.

— Nu există probleme mari. Există doar persoane mărunte.

Am fost cuprins de un val de furie. Am simţit cum mi se zbate sângele în tâmple şi începe să clocotească. Mi-am înghiţit saliva.

— E uşor să profitaţi de situaţia mea ca să mă umiliţi. Cine vă credeţi? Dumneavoastră, desigur, ştiţi să vă rezolvaţi toate problemele?

Mi-a răspuns cu o prezenţă de spirit incredibilă:

— Da. Dar şi pe ale altora.

Începeam să mă simt foarte rău. Aveam acum deplina conştiinţă a faptului că în jurul meu nu era decât vid. Cred că începea să-mi fie... frică. În cele din urmă, frica şi-a găsit drumul şi a ajuns să se strecoare înlăuntrul meu. Mi s-au umezit palmele. Un lucru era sigur: nu trebuia să mă uit în jos.

A continuat:

— Adevărul e că dacă vei sări, problemele tale vor dispărea odată cu tine... Veţi fi chit. Numai că situaţia nu e chiar atât de corectă precum pare...

— Ce vreţi să spuneţi?

— O dată în plus, cel ce va avea de suferit vei fi tot tu. Ceilalţi nu vor simţi nimic din problemele tale. O astfel de soluţie, nu e grozav de... echilibrată.

— Nu doare să sari dintr-un turn. Şocul este atât de violent, încât încetezi pur şi simplu să trăieşti şi nu mai ai timp să simţi ceva. Nicio durere. M-am interesat.

A râs încet.

— Ce vă face să râdeţi?

— Ce e drept e drept... dacă pleci de la ipoteza că mai eşti încă în viaţă când te zdrobeşti de sol... Aici te înşeli... Nimeni n-ajunge viu jos.

Un fum gros de trabuc şi-a făcut loc spre mine. Mă simţeam din ce în ce mai rău. M-a cuprins un soi de ameţeală. Ar fi trebuit să pot să mă aşez pe undeva.

— Adevărul, continuă bărbatul de parcă ar fi avut tot timpul din lume, e că mor cu toţii în timpul căderii, din cauza unei crize cardiace provocată de groază, groaza înfiorătoare a prăbuşirii şi a imaginii de nesuportat a solului care se apropie cu două sute de kilometri pe oră. Sunt striviţi de o groază atroce care-i face să-şi verse maţele înainte de a le exploda inima. În clipa morţii, au ochii scoşi din orbite.

Picioarele începeau să mi se înmoaie. Eram pe punctul să leşin. Capul mi se învârtea. Mi-era o greaţă cumplită. Nu trebuie să mă uit în jos. Niciodată în jos. Să stau drept. Să mă concentrez asupra lui. Să nu-l mai scap din priviri.

— Poate că am, zise după un moment de tăcere şi articulând încet, am ceva să-ţi propun.

Am rămas mut, aşteptând cu înfrigurare să continue.

— Un fel de târg între noi, continuă el, lăsând cuvintele să plutească în aer.

— Un târg? am bâiguit.

— Da. Tu rămâi în viaţă, iar eu mă ocup de tine, de cum să te îndrum pe calea cea bună, de cum să fac din tine un om capabil să-şi trăiască viaţa, să-şi rezolve problemele şi chiar să fie fericit. În schimb...

Înainte de a continua, tipul a mai tras un fum din trabuc.

— În schimb, te-nvoieşti să faci tot ce-ţi spun. Te-nvoieşti... pe viaţă.

Cuvintele sale m-au tulburat teribil şi asta s-a adăugat stării mele de rău. A trebuit să fac un efort considerabil să mă concentrez, să-mi adun gândurile şi să reuşesc să reflectez.

— Ce înţelegeţi prin „să te învoieşti pe viaţă”?

Tăcere.

— Va trebui să-ţi respecţi legământul.

— Şi dacă nu?

— Dacă nu... n-ai să rămâi în viaţă.

— Trebuie să fii nebun să accepţi un asemenea târg!

— Ce-ai de pierdut?

— De ce mi-aş pune viaţa în mâinile unui necunoscut, în schimbul unei fericiri ipotetice?

Privirea sa dovedea siguranţa de sine a unui jucător de şah care ştia că adversarul său urma să fie încolţit.

— Şi aşa ce-o să obţii în schimbul morţii tale sigure?, zise el arătând spre golul de sub noi cu vârful trabucului.

Am făcut greşeala să privesc în direcţia indicată şi m-a cuprins pe dată o ameţeală violentă. Ceea ce am văzut m-a înspăimântat şi totodată... golul mă chema, de parcă ar fi vrut să mă elibereze de cumplita nelinişte care punea stăpânire pe mine. Aş fi vrut să mă întind cât eram eu de lung pe bară şi să rămân nemişcat în aşteptarea vreunui ajutor. Membrele îmi erau cuprinse de cârcei pe care nu-i puteam controla. Era cumplit, insuportabil.

Ploaia...

Începea să plouă... Ploaia. Dumnezeule... Bara de metal avea să devină un patinoar. Cinci metri mă despărţeau de bărbat, de fereastră, de salvare. Cinci metri de bară îngustă şi... alunecoasă. Trebuia să mă concentrez. Şi mai ales să stau foarte drept. Să-mi recapăt ritmul respiraţiei. Trebuia să mă întorc încet spre dreapta, dar... picioarele mele nu se mai puteau mişca. Ca şi cum s-ar fi lipit de metal. Pentru că stătusem prea mult în aceeaşi poziţie, muşchii îmi înţepeniseră şi acum nu mai răspundeau. Ameţeala era o malefică vrăjitoare care îi făcuse farmece victimei sale. Picioarele au început să-mi tremure, mai întâi imperceptibil, apoi din ce în ce mai tare. Puterile mă părăseau.

Roata...

Roata se învârtea... Zgomotul ascensorului care se pune în mişcare. Roata începea să zvârle cu apă. Mişcarea de rotaţie se accelera, în timp ce auzeam ascensorul coborând cu o viteză tot mai mare. Apa zvârlită m-a împroşcat, rece şi orbitoare. Asurzitoare. Mi-am pierdut echilibrul... şi m-am trezit chircit sub rafala de apă. În vuietul stârnit l-am auzit pe tip strigând pe un ton imperios:

— Vino pe aici! Ţine ochii deschişi! Pune-ţi picioarele unul în faţa celuilalt!

M-am conformat, supunându-mă voinţei sale, forţându-mă să nu ascult decât ordinele pe care mi le dădea, uitând de gândurile şi

emoţiile mele oricum copleşitoare. Am făcut un pas, apoi un al doilea, ca un robot, executând mecanic toate indicaţiile sale. Am izbutit să ies de sub cascadă, apoi să înaintez, ca în transă, până la el. Atunci am ridicat un picior ca să încalec grinda orizontală care mă despărţea de el, dar bărbatul a apucat cu putere mâna tremurândă şi leoarcă de apă pe care i-o întindeam şi mi-a frânat elanul, împingându-mă înapoi. Am fost atât de surprins, încât am scos un ţipăt. Era cât pe ce să cad în gol, dezechilibrat de forţa sa. Dar braţul lui de oţel m-a imobilizat bărbăteşte.

— Ei, te-nvoieşti?

Apa îi şiroia pe obraz, urmând ridurile feţei sale. Ochii săi albaştri erau fascinanţi.

— Da.

2

A doua zi, m-am trezit la căldurică în patul meu cu aşternuturi uscate. O rază de soare răzbătea printre obloanele persienelor. M-am întors pe-o parte ca să ajung la noptieră, fără să părăsesc culcuşul călduros. Am întins mâna şi am apucat cartea de vizită pe care o lăsasem acolo, la culcare. Mi-o dăduse individul înainte de plecare. „Vino mâine, la ora 11.”, fuseseră ultimele lui cuvinte.

Yves Dubreuil
Bulevardul Henri-Martin nr. 23
75116 Paris
Telefon: 01 47 55 10 30

Habar n-aveam la ce să mă aştept şi îngrijorarea îmi cam dădea ghes.

Am luat telefonul şi am sunat-o pe Vanessa s-o rog să-mi anuleze toate întâlnirile din ziua aceea. Eram suferind şi nu ştiam când voi putea să-mi reiau munca. După ce-am scăpat şi de pacostea asta, am zbughit-o la duş, unde am stat până s-a terminat toată apa caldă din boiler.

Stăteam cu chirie în Montmartre, într-un apartament cu două camere. Deşi mic, chiria era mare, dar mă bucuram de o privelişte fără seamăn asupra oraşului. Când nu eram în apele mele, puteam să şed ore în şir pe pervazul ferestrei, cu privirea pierdută spre orizont, prin multitudinea de clădiri şi monumente. Îmi imaginam milioanele de oameni care trăiau aici, cu poveştile şi îndeletnicirile lor. Erau atât de numeroşi încât orice oră din zi sau din noapte aş fi luat în calcul, unii, de bună seamă, munceau, alţii dormeau sau făceau dragoste, mureau, se certau sau se trezeau. Ziceam „acum” şi mă întrebam câţi or fi râs în clipa aceea, câţi şi-or fi luat rămas

bun de la soţi sau soţii, câţi s-or fi bucurat sau or fi izbucnit în plâns, câţi or fi murit, câţi s-or fi născut, câţi s-or fi îndrăgostit... Îmi imaginam toate acele emoţii atât de diferite pe care oricare dintre ei le-ar fi putut trăi în acelaşi moment, în acelaşi timp.

Apartamentul îl închiriasem de la o femeie mai în vârstă, doamna Blanchard, care, spre nefericirea mea, locuia taman în apartamentul de dedesubt. Era văduvă de vreo douăzeci de ani deja, dar dădea impresia că încă mai poartă doliu. Catolică înfocată, mergea la biserică de câteva ori pe săptămână. Mi-o închipuiam uneori în genunchi, în vechiul confesional de lemn din biserica Saint-Pierre de Montmartre, recunoscând în şoaptă, dindărătul zăbrelelor, bârfele la care se dedase cu o seară în urmă. Poate că în spovedania ei se referea şi la hărţuiala la care mă supunea zilnic: la primul zgomot pe care-l făceam şi care nu respecta normele acceptate – adică linişte absolută –, urca şi-mi bătea puternic în uşă. Lăsam uşa uşor întredeschisă şi îi vedeam mutra spumegând de mânie când mă muştruluia fără noimă şi mă poftea să dau dovadă de mai mult respect faţă de vecini. Din păcate, vârsta nu îi slăbise auzul şi chiar mă întrebam cum putea să audă zgomote atât de slabe, precum un papuc târşâit pe podea sau un pahar pus mai apăsat pe noptieră. Uneori mi-o închipuiam cocoţată pe un taburet, cu un stetoscop lipit de tavan, cu sprâncenele încruntate, trăgând cu urechea la cel mai mic zgomot.

Acceptase să-mi închirieze apartamentul în silă, nu fără să-mi atragă atenţia că-mi face un mare hatâr: de obicei, nu închiria străinilor, dar având în vedere că soţul ei fusese eliberat de americani în al doilea război mondial, făcea o excepţie pentru mine, lucru de care trebuia să mă arăt vrednic.

Nici nu cred că e cazul să amintesc că Audrey n-a locuit niciodată la mine. M-aş fi temut să nu dea năvală agenţii Inchiziţiei, în sutanele lor negre, cu feţele ascunse în umbra glugilor, ca să ne supună interogatoriilor, cu Audrey atârnând goală puşcă de un

cârlig prins în tavan, cu picioarele şi mâinile ferecate în lanţuri, în timp ce flăcările unui foc ce trosnea stăteau gata să-i mângâie trupul.

În dimineaţa aceea am ieşit – fără să trântesc uşa – şi am coborât în grabă cele cinci etaje ale blocului. Nu mă mai simţisem niciodată atât de uşor de când mă despărţisem de Audrey. Cu toate acestea, n-aveam niciun motiv obiectiv să mă simt mai bine. Nu se schimbase nimic în viaţa mea. Ba da, totuşi: cineva se arăta interesat de mine şi, oricare i-ar fi fost intenţiile, era poate îndeajuns ca să-mi aline întrucâtva sufletul. Aveam, desigur, un nod în stomac, ceva asemănător cu tracul dinainte să merg la birou, sau când, în mod excepţional, trebuia să iau cuvântul în public.

Odată ajuns afară, am dat nas în nas cu Etienne, boschetarul cartierului. Intrarea în bloc era înălţată şi până în stradă coborau câteva trepte de piatră. Etienne obişnuia să se adăpostească sub ele. Cred că în privinţa lui conştiinţa doamnei Blanchard era pusă la mare încercare, oscilând pesemne între mila sa creştinească şi pasiunea pentru ordine. În dimineaţa aceea, Etienne ieşise la soare din adăpostul lui, cu părul vâlvoi, şi stătea rezemat de zidul blocului.

— E vreme frumoasă astăzi, i-am aruncat în trecere.

— Era şi timpul, băiete, îmi răspunse cu vocea sa hodorogită.

Am sărit în metrou, iar vederea parizienilor cu faţa răvăşită, mergând spre serviciu ca şi cum s-ar fi îndreptat spre abator, mai că m-a făcut să mă las din nou pradă supărării din seara de dinainte.

Am coborât în staţia *Rue de la Pompe* şi am ieşit într-un cartier mai cu ştaif al capitalei. Am fost de îndată frapat de contrastul dintre putoarea din culoarele subterane întunecoase şi aerul proaspăt, mirosul de verdeaţă din acest cartier luminos. Motivele erau desigur numărul mic de maşini care se zăreau pe stradă şi vecinătatea cu Bois de Boulogne. Bulevardul Henri-Martin era un foarte frumos bulevard cotit, cu patru rânduri de copaci în centru şi

pe margini şi cu clădiri somptuoase de pe vremea celui de-al Doilea Imperiu Francez[2], făcute din blocuri de piatră sculptate, în intrânduri în faţa cărora stau de pază grilaje forjate înalte, vopsite în negru cu auriu. Femei elegante şi domni grăbiţi. Unele doamne suferiseră atât de multe operaţii estetice că era cu neputinţă să-ţi dai seama ce vârstă aveau. Faţa uneia dintre ele m-a dus cu gândul la Fantomas şi mă întrebam ce avea de câştigat o femeie care se străduia să scape de amprenta vremii, dacă în felul acesta ajungea să semene cu un extraterestru.

Ajunsesem mai repede, aşa că am intrat într-o cafenea să iau micul dejun. Miros de cornuri şi de cafea fierbinte. M-am aşezat lângă geam şi am aşteptat. Chelnerul nu părea din cale afară de preocupat să-şi facă treaba. I-am făcut un semn, dar mi s-a părut că se preface că nu mă vede. În cele din urmă l-am strigat, şi s-a apropiat bombănind. Am comandat o ceaşcă de ciocolată şi nişte tartine şi am aşteptat cu răbdare, răsfoind neglijent *Le Figaro* care zăcea pe măsuţa rece de marmură. Mi-a adus o ciocolată aburindă; am înfulecat delicioasele tartine făcute din baghetă caldă unsă cu unt, în timp ce, în apropierea barului, locuitorii din cartier discutau cu însufleţire. Era o atmosferă unică în aceste cafenele pariziene, o ambianţă şi miresme pe care nu le găseai în Statele Unite.

După o jumătate de oră, am luat-o din loc. Bulevardul Henri-Martin era destul de lung şi l-am străbătut cu gândul la Yves Dubreuil. Ce anume l-o fi determinat să-mi propună acest „târg" ciudat? Oare intenţiile sale erau într-adevăr bune, aşa cum zicea? Atitudinea sa fusese cel puţin ambiguă şi-mi venea greu să am

[2] Regim bonapartist imperial, între 1852 şi 1870, al lui Napoleon al III-lea, perioadă în care prefectul Parisului, Haussmann, a urmat un program de reformare arhitecturală a Parisului. Aspectul actual al capitalei Franţei îi datorează foarte mult. (n.t.)

încredere în el. Acum când mă apropiam de locuinţa lui, simţeam cum creşte în mine o anumită îngrijorare.

Atent la numerele înscrise pe imobile, treceam pe lângă ele şi constatam cât de frumoase erau. Am ajuns la numărul 25. Casa lui trebuia să fie următoarea, dar şirul lor se întrerupea aici. Clădirea era mascată de frunzişul des al copacului din spatele grilajului. Am ajuns în faţa porţii. La numărul 23 nu se găsea un simplu imobil, ci un minunat palat construit din blocuri de piatră. Era imens. Mi-am scos cartea de vizită să verific. Chiar aici locuia. Era de-a dreptul impresionant... Să fi fost într-adevăr casa lui?

Am sunat. Camera video de la intrare, aflată în spatele gemuleţului videofonului s-a activat şi o voce feminină m-a poftit să intru, în timp ce o uşă de lângă poartă s-a deschis, activată electronic. Abia am făcut câţiva paşi în grădină, că un doberman enorm, negru ca tăciunele, a ţâşnit spre mine lătrând, cu o privire ameninţătoare şi cu colţii plini de bale. Mă pregăteam să sar într-o parte, când lanţul de care era prins s-a întins brusc. A fost oprit *în ultimul moment*, ridicat pe labele din spate, iar strangularea astfel produsă a făcut să-i sară balele taman pe pantofii mei. S-a întors îndată tăcut, ca şi cum spaima pe care mi-o provocase l-ar fi satisfăcut pe deplin.

— Te rog să-l scuzi pe Stalin, mi-a spus Dubreuil, întâmpinându-mă în prag. E groaznic câinele ăsta!

— Îl cheamă Stalin?, am îngăimat, strângându-i mâna; pulsul trecuse de o sută patruzeci.

— Nu-l lăsăm liber decât noaptea, aşa că în timpul zilei îşi mai dezmorţeşte labele din când în când, atunci când primim pe cineva în vizită. Îmi cam terorizează oaspeţii, dar asta-i face mai complianţi! Vino după mine, zise, luând-o înainte într-un hol spaţios din marmură, unde vocea sa a început să rezoneze.

Tavanul avea o înălţime impresionantă. De pereţi stăteau agăţate tablouri uriaşe ale unor maeştri, în vechi rame aurite.

Un servitor în livrea m-a scăpat de jacheta de piele. Dubreuil a luat-o pe o scară grandioasă din piatră albă; l-am urmat. Deasupra trona un candelabru impozant cu ciucuri de cristal negru şi care cântărea pesemne de vreo trei ori greutatea mea. Ajuns la etaj, s-a îndreptat spre un culoar larg, cu pereţii acoperiţi de tapiserie. Şi din nou tablouri. Candelabre pe post de aplice. Mi se părea că eram într-un castel. Mergea sigur pe sine şi vorbea tare, ca şi cum m-aş fi aflat la zece metri distantă de el. Costumul său închis la culoare contrasta cu părul argintiu. Meşele care-i cădeau pe frunte îl făceau să semene cu un dirijor impetuos. Purta o cămaşă albă, descheiată la gât, cu guler înalt, la care asortase un fular de mătase.

— Să mergem în birou. E o atmosferă mai familiară.

— Bine.

Iar eu tocmai de familiaritate aveam nevoie în acest spaţiu, desigur, minunat, dar prea puţin prielnic confidenţelor.

Biroul mi s-a părut într-adevăr mai primitor. Pereţii, acoperiţi de biblioteci de epocă pline cu cărţi, cele mai multe vechi, încălzeau atmosfera. Parchetul Versailles era ferit de un covor persan gros. Perdele grele în tonuri de roşu închis desăvârşeau ambianţa acestui loc discret. În faţa ferestrei, un birou impozant de acaju, parţial acoperit cu piele neagră aurită cu fineţe pe margini. Câteva teancuri de cărţi şi dosare, iar în centru, un *coupe-papier* de argint, ameninţător, cu vârful ţintit spre mine, precum o armă a crimei uitată acolo neglijent de un ucigaş grăbit să părăsească locul faptei. Dubreuil m-a poftit să iau loc într-unul din cele două fotolii mari de piele maronie care stăteau exact în faţa biroului.

— Vrei să bei ceva?, mă întrebă în timp ce îşi turna un pahar de alcool.

— Nu, mulţumesc. Deocamdată nu.

Cuburile de gheaţă trosneau uşor, înecate în băutură.

S-a aşezat liniştit şi a sorbit o înghiţitură, în timp ce eu aşteptam să văd ce avea să se întâmple.

— Bine, ascultă. Iată ce-ţi propun. Astăzi înainte de toate o să îmi povesteşti viaţa ta. Mi-ai spus că ai avut o mulţime de probleme. Vreau să ştiu tot. N-o s-o facem pe mironosiţele, poţi să mi te destănui fără teamă. Oricum, stai liniştit, de când sunt eu pe lumea asta, am auzit destule lucruri murdare şi sunt puţine cele care mă mai pot şoca sau surprinde. Pe de altă parte, nu te socoti silit să înfloreşti ca să justifici actul pe care voiai să-l comiţi ieri. Vreau doar să înţeleg care e povestea vieţii tale...

A tăcut şi a mai luat o gură din băutură.

E ceva necuviincios în a-ţi povesti viaţa unui necunoscut, mai ales când aduci în discuţie evenimentele inofensive ale existenţei tale, precum munca, relaţiile şi rutina de fiecare zi. Mă temeam să mă destăinui; ar fi fost ca şi cum, deschizându-mă în faţa lui, i-aş fi conferit o putere asupra mea. După câteva clipe, i-am dat drumul şi nu mi-am mai pus întrebări. Am acceptat să-mi deschid sufletul, poate fiindcă nu mă simţeam judecat. Şi apoi, trebuie să recunosc că m-am prins în joc. La urma urmei, odată ce ţi-ai învins sentimentul de ruşine, pot spune că e chiar plăcut să fii ascultat cu luare-aminte. Nu întâlneşti prea des ocazia, în viaţă, să fii ascultat cu adevărat. Să simţi cum celălalt se străduieşte să te înţeleagă, să-ţi descopere meandrele minţii şi străfundurile sufletului... Transparenţa de sine era eliberatoare şi, într-un anume fel, chiar excitantă.

Mi-am petrecut ziua la castel, după cum obişnuisem să-l numesc. Dubreuil a vorbit puţin şi m-a ascultat cu foarte multă atenţie. Sunt foarte rare persoanele în stare să-şi focalizeze atenţia un timp atât de îndelungat. La vreo oră, două, de când începusem să povestim, ne-a întrerupt o doamnă de vreo patruzeci de ani. Mi-a prezentat-o, mulţumindu-se să spună: „Catherine, care se bucură de toată încrederea mea.” Destul de uscătivă. Părul spălăcit, aranjat cu nepricepere. Hainele triste şi lipsite de rafinament, dovedeau mai

mult ca sigur dispreţ pentru lucrurile femeieşti. Putea să fie fiica doamnei Blanchard, dacă scoteam din calcul vehemenţa. I-a cerut părerea lui Dubreuil despre un text scurt scris pe o foaie de hârtie. Cu neputinţă să aflu despre ce era vorba. Era prea distantă ca să fi fost soţia lui. Era oare vreo colaboratoare? Asistenta?

Conversaţia noastră – mai bine zis cvasi-monologul meu – a continuat până la prânz. Am coborât să luăm masa în grădină, sub umbrar. N-ai fi zis că ne aflam în centrul Parisului. Ni s-a alăturat şi Catherine, dar n-a fost prea vorbăreaţă. Am remarcat faptul că Dubreuil era chitit să formuleze întrebări şi să dea răspunsuri, ca şi cum ar fi vrut să recupereze tăcerea pe care o păstrase în timpul întrevederii noastre. Masa a fost servită de un servitor, altul decât cel care mă primise. Firea exuberantă a lui Dubreuil, deşi plină de distincţie, contrasta cu stilul reţinut şi manierat al personalului. Francheţea sa era menită să mă liniştească, spre deosebire de privirea pasionată dar îngrijorătoare pe care o remarcasem uneori în timp ce mă asculta.

— Te-ar deranja să stea şi Catherine cu noi în după-amiaza asta? Ochii şi urechile mele, uneori şi creierul meu sunt ea, a adăugat râzând. Nu am secrete faţă de Catherine.

Un mod indirect de a mă informa că, oricum, totul îi va fi relatat mai târziu.

— Nu am nimic împotrivă, am minţit.

Mi-a propus să fac câţiva paşi prin parc ca să-mi dezmorţesc picioarele înainte de a continua. Cred că a profitat ca să-i spună pe scurt ce îi povestisem de dimineaţă.

Ne-am întâlnit tustrei în birou. M-am simţit destul de stingherit în primele minute, dar Catherine era una din acele persoane a căror atitudine absolut neutră te face să uiţi repede că sunt de faţă.

Era aproape ora 19 când am epuizat subiectul vieţii mele zbuciumate. Catherine s-a retras cu discreţie.

— Am să mă gândesc la toate acestea, mi-a spus Dubreuil îngândurat, şi-o să te contactez într-un fel sau altul, ca să-ţi aduc la cunoştinţă prima ta sarcină. Lasă-mi adresa şi un număr de telefon.

— Prima mea sarcină?

— Da, prima ta misiune, dacă-ţi place mai mult. Ce vei avea de făcut, în aşteptarea altor instrucţiuni.

— Nu sunt sigur c-am înţeles...

— Ai trăit lucruri care, într-un fel, s-au întipărit în tine, determinând felul în care vezi lumea, în care te comporţi, relaţiile cu ceilalţi, emoţiile... Rezultatul e că lucrurile nu merg pe calea cea bună, ca să spunem lucrurilor pe nume. Îţi creează probleme şi te fac nefericit. Viaţa ta va fi mediocră câtă vreme vei continua să trăieşti în felul acesta. Aşa că trebuie făcute câteva modificări...

Am avut impresia că va scoate la iveală un bisturiu ca să-mi facă pe dată o trepanaţie pe creier.

A continuat:

— Am putea vorbi despre asta ore în şir, dar n-ar servi la nimic, câtă vreme tu nu ştii care sunt motivele nefericirii tale. Dar tot nefericit ai rămâne... Ştii, când un calculator merge aiurea, trebuie instalate programe noi care funcţionează mai bine.

— Necazul e că eu nu sunt un calculator.

— Oricum, îţi înţeleg filosofia: pentru ca punctul tău de vedere să poată evolua va trebui să treci prin tot felul de experienţe care te vor face să-ţi depăşeşti temerile, îndoielile, neliniştile, etc..

— Şi cine-mi garantează că ştiţi să... programaţi corect?

— Te-ai învoit. Prin urmare e inutil să mă-ntrebi. Asta nu va face decât să-ţi alimenteze spaimele care sunt deja destul de numeroase, dac-am înţeles eu bine.

L-am privit o vreme, tăcut şi gânditor. Mi-a susţinut privirea, fără să spună nimic. S-au scurs clipe lungi care mi s-au părut ore. În cele din urmă, am rupt tăcerea.

— Cine sunteţi dumneavoastră, domnule Dubreuil?

— Ah, iată o întrebare pe care mi-o pun şi eu uneori!, zise în timp ce se ridica pentru a mă însoţi pe culoar. Hai să te conduc. Cine sunt? Cine sunt?, rosti el emfatic în timp ce cobora scara spaţioasă; iar glasul său răsuna cu putere.

3

În noaptea care a urmat, am avut un coşmar cum n-am mai cunoscut din copilărie.

Se făcea că eram într-un palat. Era noapte. Dubreuil era şi el acolo. Ne aflam într-un salon uriaş cât se poate de întunecat. Pereţii, foarte înalţi, erau negricioşi ca într-o carceră. Încăperea era luminată de flăcările şovăitoare ale unor lumânări, ce răspândeau un miros de ceară arsă. Dubreuil ţinea în mână o foaie de hârtie iar privirea sa intensă era aţintită asupra mea. În încăpere era şi Catherine care nu purta decât un body negru şi pantofi cu toc înalt, iar părul îi era prins într-o coadă de cal. Ţinea în mână un bici mare cu care plesnea la intervale egale, cu o violenţă surprinzătoare şi în timp ce făcea asta scotea nişte ţipete răguşite, ca un jucător de tenis care serveşte. Stalin o înfrunta, lătrând nestăpânit după fiecare pocnet al biciului. Dubreuil nu mă slăbea din priviri cu aerul detaşat al celui care se ştie atotputernic. Mi-a întins foaia.

— Ţine! Asta-i misiunea ta!

Am luat hârtia cu mâna tremurândă şi am apropiat-o de lumina slabă a flăcărilor ca să o pot citi. Nume. O listă cu nume şi, în faţa fiecăruia, o adresă.

— Ce-i cu asta?

— Trebuie să-i ucizi. Pe toţi. E prima ta misiune. Prima.

Catherine a plesnit puternic din bici, provocând un potop de lătrături.

— Eu nu sunt un ucigaş! Nu vreau să omor pe nimeni!

— O să-ţi prindă bine, spuse el, apăsând fiecare cuvânt.

Un val de panică mi-a străbătut corpul. Picioarele mi s-au înmuiat. Dinţii îmi clănţăneau.

— Ba deloc. N-am... nu mă simt în stare. Chiar nu. Nu vreau.

— Ai nevoie de asta. Crede-mă, zise cu o voce ademenitoare. Are legătură cu viaţa ta, pricepi? Doar în beznă vei învăţa cum să ieşi din beznă. Nu-ţi fie frică.

— Nu pot, am zis gâfâind. Nu... nu pot.

— Nu ai de ales.

Vocea îi devenea insistentă. Mă străpungea cu privirea, în timp ce se apropia încet de mine.

— Nu vă apropiaţi! Vreau să plec!

— Nu poţi. E prea târziu.

— Lăsaţi-mă!

M-am repezit spre uşa cea mare a salonului. Era încuiată. Am smucit clanţa în fel şi chip.

— Daţi-mi drumul!, am urlat, bătând cu pumnii. Deschideţi uşa!

Dubreuil înainta încet spre mine. M-am întors cu spatele la uşă, cu braţele încrucişate.

— Nu mă puteţi obliga! N-am să ucid niciodată pe nimeni!

— Adu-ţi aminte: te-ai învoit!

— Şi dacă mă dezleg de învoială?

Răspunsul meu l-a făcut pe Dubreuil să izbucnească într-un hohot de râs. Un râs... drăcesc ce mi-a îngheţat sângele în vene.

— Ce e? De ce râdeţi?

— Dacă te dezlegi...

S-a întors spre Catherine, rânjind. Catherine m-a privit şi faţa i s-a schimonosit într-un zâmbet care-mi făcu greaţă.

— Dacă te dezlegi... continuă el de-abia auzit cu o voce machiavelică, în timp ce luminile diabolice ale flăcărilor îi conturau obrazul. Dacă te dezlegi, am să-ţi trec numele pe o listă... o listă pe care am s-o dau... altcuiva...

În clipa aceea, am auzit în spatele meu pe cineva care învârtea o cheie în broască. M-am întors, am deschis uşa, l-am împins cu putere pe valet şi am luat-o la goană prin hol.

Ecoul teribil al vocii lui Dubreuil m-a urmărit în hol şi pe scara cea mare:

— Te-ai învoit! Te-ai învoit! Te-ai învoit!

M-am trezit brusc, gâfâind, plin de sudoare. Obiectele familiare din jur mi-au reamintit că mă aflam într-o lume pe care o cunoşteam, o lume pe care o puteam stăpâni.

M-am liniştit când mi-am dat seama că n-a fost decât un vis însă gândul că realitatea ar putea fi aidoma celei pe care mi-o imaginasem în visele mele îmi dădea fiori. La urma urmei, nu ştiam nimic despre Dubreuil şi adevăratele lui intenţii... Mă aruncasem cu capul înainte într-un joc, fără să-i cunosc regulile sau scopul. De un lucru eram însă sigur, nu puteam ieşi din acest joc. Era regula lui cea mai importantă şi se pare că am fost destul de smintit încât s-o accept...

Ceasul arăta ora 6. M-am ridicat din pat şi m-am pregătit să merg la birou. Viaţa îşi urma cursul obişnuit iar eu trebuia neapărat să mă întorc la muncă, chiar dacă numai la ideea de a intra din nou în viesparul acela simţeam că îmi pierd tot curajul.

Vanessa a sărit pe mine de cum am intrat, urmărindu-mă ca un copoi de-a lungul culoarului până în birou.

— Nu eram sigură dacă vii sau nu astăzi, dar mi-am zis să nu-ţi contramandez întâlnirile până nu aflu ce e cu tine. E bine să ştii că Fausteri n-a fost prea încântat c-ai lipsit ieri. Ţi-am luat însă apărarea. I-am spus că la telefon aveai glasul cuiva proaspăt întors din morţi şi că păreai într-adevăr bolnav. Nu că vreau să mă laud, dar dacă nu eram eu, nu te-ar fi crezut în veci.

— Mulţumesc Vanessa, eşti o drăguţă.

Vanessei îi plăceau la nebunie situaţiile care îi dădeau prilejul să demonstreze că este de neînlocuit, chiar dacă le inventa cap-coadă. Cred că nu o să aflu niciodată dacă Fausteri şi-a dat măcar seama că lipsisem... De fapt, Vanessa simţea atât de mult nevoia să fie

remarcată încât era în stare să împuşte doi iepuri dintr-un foc, obţinând şi felicitările patronului nostru pentru că l-a atenţionat că trag chiulul... Mă feream de ea ca de ciumă.

Luc Fausteri, responsabilul serviciului Recrutări contabilitate finanţe, era în subordinea directă a lui Grégoire Larcher, directorul departamentului Recrutări al companiei. Dunker Consulting era – păstrând proporţiile – un lider european în resurse umane ce desfăşura două activităţi importante: Recrutare şi Formare. Compania fusese cotată la Bursă cu două luni înainte ca eu să devin angajatul acesteia. Era mândria preşedintelui nostru care se credea un şeic al CAC 40[3], deşi compania nu număra decât câteva sute de salariaţi şi aceştia răspândiţi în trei ţări. De altfel, prima hotărâre pe care a luat-o după cotarea la Bursă, a fost achiziţionarea unei maşini somptuoase de serviciu, cu şofer. Banii proaspăt câştigaţi trebuiau cheltuiţi pe ceva. A doua hotărâre a fost să-şi angajeze o gardă de corp, ca şi cum cotarea societăţii la Bursa din Paris ar fi făcut din patron o ţintă de soi pentru borfaşii locali. Garda de corp îl urma peste tot, în costumul lui închis şi cu ochelari negri de soare, aruncând priviri furişe în jur ca şi cum ar fi vrut să repereze lunetişti ascunşi pe acoperişuri. Dar adevărata schimbare pe care a adus-o cotarea la Bursă a fost de ordin cultural: ambianţa s-a modificat de pe o zi pe alta. Toate privirile erau aţintite acum către linia albastră ce arăta cursul acţiunilor. La început, fiecare s-a lăsat prins în joc. Eram entuziasmaţi de faptul că-i puteam urmări ascensiunea continuă. Jocul acesta s-a transformat repede într-o obsesie pentru toţi managerii noştri. E drept că în prezent compania trebuia acum să-şi facă publice trimestrial rezultatele, iar cele mediocre ar fi făcut pe dată să scadă valoarea acţiunilor. Cei din conducere trimiteau cu regularitate comunicate de presă, dar era greu să anunţe netam-nisam numai veşti bune. Într-o companie nu

[3] CAC 40 – principalul indice bursier la Bursa din Paris (n.tr.)

există în fiecare zi *scopuri* care să merite să fie aduse la cunoştinţa publică şi cu toate astea trebuia să fim prezenţi, „să menţinem presiunea asupra presei", după cum spunea preşedintele nostru. Alimentarea presei cu rezultate pozitive a devenit repede un mecanism, şi mai apoi o înrobire.

Compania s-a dezvoltat de-a lungul anilor prin profesionalism, seriozitate, calitatea serviciilor oferite clienţilor. Înainte, fiecare activitate de recrutare înfăptuită pentru un client trebuia abordată cu o grijă deosebită. Totul era bine pus la punct pentru a găsi omul potrivit la locul potrivit, candidatul care nu numai că dispunea de competenţele şi calităţile cerute, ci care avea şi un caracter, o fire care să-i permită o bună integrare, relaţii de bună înţelegere cu noul său responsabil şi, în cele din urmă, reuşita în misiunea încredinţată.

Însă odată cu intrarea la Bursă, lucrurile s-au schimbat: toate acestea au trecut pe planul doi. Mult mai importante au devenit cifrele de afaceri care urmau să fie aduse la cunoştinţa presei la sfârşitul trimestrului şi, prin urmare, numărul de recrutări cerute de către clienţi. Dintr-odată, modul obişnuit de desfăşurare a activităţii a fost regândit. În afara misiunii lor de recrutare, consultanţii aveau acum un rol de prospectare a pieţei. Nu era chiar visul meu de fată mare. Trebuia însă neapărat să fie aduşi clienţi noi, contracte noi, „cifre". Cuvântul de ordine era: cât mai puţin timp dedicat întrevederilor de angajare şi tot mai mult prospectării pieţei. Meseria se golea de substanţă, îşi pierdea sensul nobil cu care o investisem.

Relaţiile dintre colegi s-au schimbat şi ele radical. Camaraderia sinceră, spiritul de echipă pe care le cunoscusem în primele două luni, au fost înlocuite cu un egoism turbat, fiecare jucând pe cont propriu, încurajat în acest sens de un adevărat *challenge* competitiv. Era limpede că firma n-avea decât de pierdut, de vreme ce, pentru a

o scoate cu bine la capăt, fiecare colaborator era tentat să bage beţe în roate celuilalt, în detrimentul interesului echipei. Sigur, nu mai pierdeam vremea ca altădată, învârtindu-ne cu orele pe lângă aparatul de făcut cafea ca să ne povestim perlele şi minciunile debitate de candidaţi, deşi aceste momente de destindere au contribuit la dezvoltarea sentimentului de apartenenţă faţă de firmă, ne-a făcut s-o iubim şi, în cele din urmă, ne-a motivat să-i servim interesele.

De altfel, ce altceva este o firmă, dacă nu o colectivitate care împărtăşeşte aceleaşi emoţii, şi munceşte cot la cot pentru un proiect? Or, să stai să umfli un număr abstract nu era un proiect. Iar strădania de a stârni în noi spiritul de concurenţă nu aducea neapărat numai emoţii pozitive...

A sunat telefonul. Vanessa m-a anunţat că am prima întrevedere. Am aruncat o privire în agendă: aveam planificate încă şapte întâlniri. Se întrezărea o zi lungă la orizont...

M-am uitat în grabă şi peste lista de mesaje: patruzeci şi şase de e-mailuri primite într-o singură zi în care nu fusesem la birou. Am dat click pe mesajul de la Luc Fausteri. Fără obiect, ca de obicei. Era un mesaj cât se poate de scurt:

„S-ar cuveni să recuperaţi munca pierdută în ziua dumneavoastră liberă. Vă aduc aminte că aveţi deja o întârziere faţă de obiectivul dumneavoastră lunar.

Cu cordialitate,

L.F”

Acel „cu cordialitate”, programat ca semnătura automatică era nota falsă din cântec. La destinatar era trecut: Grégoire Larcher şi... toţi colegii mei de serviciu. Deştept ca oaia!

L-am luat în primire pe primul candidat şi am început interviul. Mi-a fost greu să mă concentrez, să mă implic în ceea ce erau

obligaţiile mele de la serviciu. Îmi părăsisem biroul cu două zile în urmă, convins că nu voi mai pune piciorul pe-acolo niciodată. În mintea mea, munca aceasta fusese ştearsă din viitorul meu. La urma urmei, eram încă în viaţă, dar era ca şi cum datele nu ar fi fost încă reactualizate în creierul meu... Locul acesta îmi părea aproape străin, iar prezenţa mea aici nu mai avea sens. Nu mai eram prezent acolo decât din punct de vedere fizic.

Am reuşit să scap pe la ora 19. Era un miracol. De-abia am ieşit din clădire pe bulevardul Opera, că am şi fost abordat de un bărbat într-un sacou sport bleumarin. Un tip masiv, foarte bine făcut. Ochi albaştri-spălăcit, inexpresivi, obraji plaţi, fără pomeţi. M-am dat instinctiv cu un pas înapoi.

— Domnul Greenmor?

Am ezitat o clipă înainte să răspund.

— Da...

— Domnul Dubreuil aştept dumneata, zise, arătându-mi cu degetul un Mercedes lung, negru, pe jumătate urcat pe trotuar.

Din cauza geamurilor negre nu reuşeam să văd în interiorul maşinii. L-am urmat uşor nelinişti t, iar el mi-a deschis portiera din spate. M-am strecurat înăuntru, cu o strângere de inimă. Am simţit un miros discret de piele. Dubreuil şedea şi el pe bancheta din spate, dar lăţimea maşinii ne îngăduia să păstrăm o oarecare distantă între noi. Înainte ca individul să închidă portiera, am avut ocazia să surprind privirea intrigată a Vanessei, care tocmai ieşea din clădire.

Dubreuil n-a scos niciun cuvânt. Mercedesul a luat-o din loc, un minut mai târziu.

— Lucrezi până târziu, spuse în cele din urmă.

— Mi se-ntâmplă să stau şi mai mult, uneori până la ora 21, am răspuns, mulţumit că pot să umplu momentele de tăcere... care au pus din nou stăpânire pe spaţiul dintre noi.

— M-am gândit mult la cazul tău, zise el după un timp. De fapt, tu ai mai multe probleme, una se leagă în mod automat de alta. În centrul lor e teama ta de oameni. Nu ştiu dacă eşti conştient de asta. Nu numai că nu îndrăzneşti să te impui sau să-ţi exprimi dorinţele, dar nu reuşeşti nici să te opui voinţei celorlalţi şi să exprimi, sincer, un refuz. Pe scurt, nu-ţi trăieşti cu adevărat viaţa, acţionezi prea mult în funcţie de ceilalţi, din teamă faţă de reacţiile lor. Primele sarcini pe care ţi le voi da or să te înveţe să-ţi înfrângi frica de a fi în dezacord cu ceilalţi şi să îndrăzneşti să-i contrazici ca să poţi să-ţi exprimi dorinţele şi să obţii ceea ce vrei.

„Va trebui apoi să accepţi că nu vei putea fi întotdeauna ceea ce aşteaptă lumea să fii, că nu vei putea fi de acord în fiecare zi cu criteriile, cu valorile ei şi să îndrăzneşti să-ţi impui personalitatea, chiar dacă uneori asta deranjează. Pe scurt, să nu-ţi mai pese de imaginea pe care o transmiţi celorlalţi şi să înveţi să nu-ţi mai faci atâtea griji pentru ceea ce cred alţii despre tine."

„Când o să-ţi asumi pe deplin diferenţele, le vei putea înţelege şi pe ale celorlalţi şi, la o adică, o să te adaptezi. Vei putea astfel să înveţi să comunici mai bine, să intri mai uşor în contact cu necunoscuţi şi să construieşti o relaţie de încredere, să te bucuri de recunoaştere din partea celor care îşi conduc viaţa după alte principii decât tine. Dar mai întâi trebuie să accepţi ceea ce te face să fii unic, altfel o să-ncetezi să mai existi, pentru că alţii o să-ţi uzurpe locul."

„Am să te mai învăţ să convingi, ca să ştii să obţii ceea ce vrei. Şi pe urmă o să te fac să îndrăzneşti, să experimentezi lucruri noi, să-ţi pui ideile în practică, să-ţi împlineşti visele. Pe scurt, o să te fac să arunci în aer aceste constrângeri care te chinuie azi, de care nici măcar să-ţi dai seama şi care te izolează complet. Am să te eliberez de ele ca să poţi să-ţi trăieşti viaţa şi, mai presus de toate, s-o trăieşti din plin."

— Şi-o să mă obligaţi să fac anumite lucruri ca să pot învăţa toate chestiile astea?

— Crezi cumva c-o să-ţi meargă mai bine dac-o să-ţi continui viaţa asta meschină de până acum? Păi n-ai văzut unde te-a dus?...

— Mulţumesc că mi-aţi amintit. Era să uit.

— Află de la mine, Alan, că viaţa e lungă şi plicticoasă când n-o trăieşti aşa cum îţi doreşti, chiar şi pentru cei ce nu ajung la acte atât de extreme ca tine.

— E de prisos să încercaţi să mă mai convingeţi, de vreme ce, oricum, aveţi angajamentul meu...

Mercedesul ajunsese pe bulevardul Haussmann şi prinsese viteză pe porţiunea rezervată autobuzelor, depăşind toate maşinile prinse în trafic.

— Interacţionând în fiecare moment cu realitatea, o să-ţi dai seama că viaţa nu-i chiar atât de înfricoşătoare şi că, mai târziu, o să-ţi poţi permite să faci ceea ce astăzi nu-ţi îngădui. Vreau totodată să te fac să evoluezi în felul în care te relaţionezi cu evenimentele vieţii. Ascultându-te ieri, am fost surprins de mai multe ori de modul în care prezinţi lucrurile pe care le trăieşti zi de zi. Cred că-ţi însuşeşti frecvent un rol de victimă.

— Un rol de victimă?

— E doar un fel de a spune, ca să definesc un soi de poziţie în care ajung unii fără să-şi dea seama. Privesc lucrurile pe care le trăiesc ca pe ceva impus dinafară şi le suportă ca pe o fatalitate.

— Descrierea asta nu mi se pare că mi se potriveşte.

— Fără îndoială tu nu eşti conştient de lucrul acesta, dar te plasezi de multe ori în rolul de victimă, când foloseşti expresii precum „N-am noroc”, „Lucrurile nu se-ntâmplă aşa cum aş fi vrut”, „Aş fi preferat să...” Când îţi descrii viaţa de zi cu zi, de îndată ce un eveniment nu se petrece după cum vrei, ai tendinţa să zici „Asta e”, sau „Păcat”, „Mi-e totuna”, dar n-o spui cu înţelepciunea celui care acceptă senin o situaţie, ci cu părere de rău.

E o acceptare resemnată şi ţii să precizezi câteodată că n-a fost alegerea ta. Şi-apoi... uneori, obişnuieşti să te mai şi plângi. Toate lucrurile astea demonstrează că te complaci într-un rol de victimă...

— Poate-mi însuşesc rolul ăsta fără să-mi dau seama, dar în orice caz, nu mă complac în el.

— Ba da. Şi prin forţa împrejurărilor, ai şi ceva de câştigat de aici. Iată cum funcţionează creierul nostru: în fiecare clipă, ne face să optăm pentru ceea ce el socoteşte că e *cea mai bună alegere* pentru noi. Cu alte cuvinte, din orice situaţie pe care o trăieşti, creierul tău va alege ceva din ceea ce ştii să faci, ce i se pare cel mai potrivit, ceva ce-ţi va aduce cele mai multe beneficii. Aşa funcţionăm cu toţii. Problema e că nu toţi dispunem de aceeaşi gamă de opţiuni... Unii au dezvoltat atitudini şi comportamente foarte diferite şi, prin urmare, atunci când se lovesc de o situaţie dată, creierul lor dispune de un evantai de reacţii posibile. Alţii au tendinţa de a avea cam acelaşi gen de reacţii şi, în cazul ăsta, opţiunile sunt limitate. Alegerea este astfel rareori cea potrivită...

„Am să-ţi dau un exemplu concret: închipuie-ţi o discuţie pe stradă, între doi necunoscuţi. Unul îi face în mod greşit un reproş celuilalt. Dacă acesta din urmă dispune de mai multe săgeţi în tolbă, va putea de pildă să arunce în joc felurite argumente în încercarea de a-i arăta celuilalt că se înşală, sau să transforme critica în zeflemea, folosindu-se de simţul umorului, sau să-i pună întrebări incomode ca să-l oblige să-şi justifice punctul de vedere. Pe de altă parte, poate să se pună în locul lui şi să încerce să înţeleagă ce anume a declanşat acel reproş, ca să fie în stare pe urmă să-i deschidă ochii, păstrând totodată o relaţie bună, sau să hotărască să-l ignore şi să-şi vadă de ale sale... Ca să n-o mai lungim, dacă e în stare să facă toate astea, atunci, de câte ori aude vreun reproş, creierul său dispune de numeroase posibilităţi de răspuns, iar probabilitatea să reţină unul potrivit situaţiei este mare: pe cel care-i suscită la maximum interesul, care-i aduce cele mai multe beneficii.

Acum, închipuie-ţi că e vorba de cineva care nu ştie să facă nimic din toate astea; în acest caz, e probabil ca singura variantă la care va avea acces creierul său va fi aceea de a-l insulta pe celălalt, sau să plece capul. Oricum însă, va fi *cea mai bună alegere* a sa."

— Adică tocmai sunteţi pe cale să-mi spuneţi că sunt puţin cam limitat, nu-i aşa?

— Să zicem că în situaţiile foarte clare în care lucrurile nu se petrec întocmai cum ţi-ai fi dorit, atunci, da, nu prea ai de ales: ai tendinţa să faci de fiecare dată niţeluş pe victima.

— Şi presupunând c-aşa ar sta lucrurile, la ce beneficii m-aş putea aştepta odată ce urmez acest drum?

— Din ce am scos ieri în evidenţă, îţi place să pozezi în cel ce munceşte pentru alţii şi tragi nădejdea că vei fi apreciat în schimb pentru „sacrificiile" tale. Şi-apoi, îţi place să fii compătimit şi să atragi în felul ăsta simpatia oamenilor. Între noi fie vorba, astea-s gogoşi: toate studiile arată că ne simţim cu toţii mai atraşi de cei care-şi asumă alegerile şi trăiesc ceea ce-au ales să trăiască. De fapt însă, văicărelile nu te emoţionează decât pe tine...

— Cu toate astea, obiectiv vorbind, chiar foarte obiectiv, cred că am avut mai puţin noroc decât alţii în viaţă, până-n ziua aceea. Şi acum mă refer la originea mea socială. Îmi pare rău, dar e mult mai uşor să fii fericit când te-ai născut într-o familie înstărită unde ai parte de tot ceea ce-ţi doreşti.

— Ajunge! Astea-s tâmpenii...

— Deloc. Toţi sociologii o să vă spună că, statistic vorbind, copiii proveniţi din familii înstărite au mult mai multe şanse să facă studii superioare decât copiii din familii modeste şi, prin urmare, au acces la meserii mai bănoase.

— Dar asta n-are nimic de-a face cu fericirea! Poţi fi la fel de bine un inginer nefericit, sau un muncitor fericit. De altfel, îţi aduc aminte că ocupi o funcţie executivă... Poate fi vorba de nedreptate mai ales când e vorba de dragostea şi educaţia pe care le primeşte

un copil din partea părinţilor; ele vor contribui cu adevărat la fericirea sa viitoare. În acest caz, da, putem discuta despre persoane defavorizate. Dar toate astea nu au legătură cu mediul social. Nu bogăţia te face să înveţi să dăruieşti iubire copiilor tăi şi să-ţi dozezi corect autoritatea ca să-i educi! Uită-te în jurul tău.

— Bun, oricum însă, nici aici nu puteţi spune că am fost un răsfăţat al sorţii: nici măcar n-am avut tată!

— Da, dar acum eşti adult şi poţi să-nveţi să faci şi altceva decât să te lamentezi şi să-ţi plângi de milă.

Mercedesul a cotit-o spre bulevardul Malesherbes, pe care l-a străbătut, după care a luat-o spre Batignoles. Eram foarte iritat de vorbele lui Dubreuil.

— Alan...

— Ce e?

— Alan, nu există victime fericite. Înţelegi? Nu există.

A tăcut preţ de câteva clipe, ca şi cum ar fi vrut să lase suficient pentru ca vorbele sale să se întipărească în mintea mea. Am încasat replica sa ca pe o săgeată în inimă, iar tăcerea sa era ca un cuţit care tăia mai adânc într-o rană deja deschisă.

— Bun, OK, şi-atunci ce trebuie să fac ca să încetez să îmi mai atribui rolul de victimă? Iar dacă asta, pe deasupra, mai e şi-o chestie inconştientă, nu văd cum aş mai putea s-o scot la capăt...

— Din punctul meu de vedere, cea mai bună metodă e să-nveţi să faci altceva. Repet: dacă jocul de-a victima este *cea mai bună alegere* a ta, e limpede că asta-i tot ce poate produce creierul tău. Prin urmare, va trebui să-l ajuţi. Înţelege, natura are oroare de vid. Aşa încât, dacă doar o să încerci să suprimi rolul ăsta de victimă şi n-o să poţi pune altceva în loc, n-are să meargă. O să opui rezistenţă la schimbare. Cel mai bun lucru e aşadar să descoperi că poţi face şi altceva. Şi-apoi, eu sunt foarte încrezător: creierul tău o să-şi fixeze repede preferinţa, fără vreun ajutor, pentru această nouă opţiune, dacă-ţi aduce mai multe beneficii.

— Şi care va fi această nouă opţiune?

— Ei bine, o să te-nvăt să obţii tot ceea ce vrei de la viaţă. Dacă reuşeşti, n-o să mai ai nevoie să pozezi în victimă. Ascultă, ştiu că n-a fost decât un amănunt, dar m-ai dat peste cap ieri când mi-ai povestit c-ai fost urmărit de ghinion până şi în cele mai mărunte fapte ale vieţii de zi cu zi. Mi-ai spus că până şi când îţi cumpărai o baghetă de la brutărie, te alegeai în mod constant cu o baghetă prea prăjită, deşi ţie-ţi plac alea mai albe!

— Exact.

— Aiureli! înseamnă că nu eşti în stare să spui nici măcar: „Nu, asta-i prea arsă, aş vrea-o pe cea de lângă ea."

— Ba da, sunt în stare! Numai că nu vreau s-o bat la cap pe vânzătoare când are o groază de cumpărători la coadă. Asta-i tot.

— Dar nu i-ar lua mai mult de două secunde! Preferi să mănânci o pâine arsă care nu-ţi place, decât să-i răpeşti două secunde din timpul ei! Nu, adevărul e că nu-ndrăzneşti să-i spui. Te temi ca nu cumva s-o superi spunându-i clar ce vrei. Te temi că o să te socotească mofturos, nesuferit, şi că n-o să-i mai fi simpatic. Şi te temi că şi ceilalţi cumpărători s-ar putea enerva, sau şi-ar putea pierde răbdarea.

— Tot ce e posibil...

— O să poţi spune pe patul de moarte: „N-am făcut nimic în viaţă, n-am obţinut nimic din ceea ce voiam, dar toată lumea a socotit c-am fost un om cumsecade." E senzaţional, nu?

Începeam să mă simt de-a dreptul rău. Mi-am întors ochii de la acest bărbat care spunea lucruri stânjenitoare şi mi-am lăsat privirea să se îndrepte spre clădirile, prăvăliile şi oamenii care se perindau prin faţa mea.

— Am o veste mare, continuă el.

— Serios?

Nici măcar n-am catadicsit să-l privesc la cât de neîncrezător eram.

— Vestea cea mare e că toate astea ţin de trecut. De aici înainte, n-o să mai mănânci niciodată pâine prea prăjită. Niciodată, zise, privind în jur. Vladi, opreşte!

Şoferul a oprit Mercedesul şi a aprins farurile de avarie. Maşinile treceau pe lângă noi şi ne claxonau.

— Doreşti ceva de acolo?, întrebă Dubreuil, arătând spre o brutărie.

— Chiar acum nu vreau nimic. Absolut nimic.

— Foarte bine. Atunci o să intri, o să ceri o pâine, o prăjitură sau orice altceva şi după ce primeşti comanda, o să găseşti un pretext ca s-o refuzi şi o să ceri altceva. O să născoceşti un alt motiv s-o refuzi şi pe-a doua, apoi pe a treia şi pe-a patra. Apoi o să le spui că de fapt nu vrei nimic şi-o să ieşi fără să cumperi nimic.

Am simţit un nod în stomac, obrazul a început să-mi ardă. Am rămas cel puţin cincisprezece secunde fără glas.

— Nu pot să fac una ca asta.

— Ba da. Peste câteva momente o să ai şi dovada.

— E peste puterile mele.

— Vladi!

Şoferul s-a ridicat, mi-a deschis portiera şi a aşteptat... L-am fulgerat pe Dubreuil cu privirea, apoi am ieşit din maşină în silă. M-am uitat spre brutărie. Era aglomerat pentru că mai era puţin şi se închidea. Mi-am simţit inima bătând, gata să-mi sară din piept.

M-am aşezat la coadă ca şi cum mi-aş fi aşteptat rândul să urc pe eşafod. Era prima oară de când venisem în Franţa că mirosul de pâine proaspătă nu mă mai ispitea. Tot creierul îmi zvâcnea ca o maşinărie. Vânzătoarea repeta comenzile clienţilor pentru casieră, care le spunea cu voce tare la rândul ei, încasând banii, în timp ce colega ei se ocupa de clientul următor. O adevărată mişcare de balet bine exersată. Când mi-a venit rândul, în spatele meu erau deja vreo opt sau zece clienţi. Am înghiţit în sec.

— Domnu'?, m-a interpelat vânzătoarea cu un glas superstrident.

— O baghetă, vă rog.

Glasul meu era surd, sugrumat.

— O baghetă pentru domnu'!

— Un euro şi zece cenţi, zise casiera.

Tipa sâsâia ca un şarpe şi stropea cu salivă la o poştă, dar nimănui nu i-a dat prin cap să-şi pună pâinea la adăpost.

— Doamna?

Vânzătoarea se adresa deja clientului următor.

— Un corn cu ciocolată.

— Un corn cu ciocolată pentru doamna!

— Scuzaţi-mă, vă rog, aveţi una mai puţin coaptă?, m-am sforţat să zic.

— Un euro douăzeci pentru doamna.

— Poftiţi, zise vânzătoarea, întinzându-mi o altă baghetă. Domnişoară, e rândul dumneavoastră!

— O pâine feliată, vă rog.

— Ăă, scuzaţi-mă. Cred c-o să iau până la urmă o pâine cu tărâţe.

Aparatul de feliat îmi acoperea vocea. Tipa nu m-a auzit.

— O pâine feliată pentru 'mnişoara!

— Un euro optzeci.

— Doamna?

— O clipă, scuzaţi-mă, am mai încercat eu. Cred c-am să iau o pâine cu tărâţe.

— Şi o pâine cu tărâţe la bagheta lu' domnu'!

— Asta face trei euro şi cinşpe cenţi, zise casiera, blagoslovindu-mă cu o ploaie de salivă.

— Tinere, e rândul dumitale.

— Nu, în locul baghetei, nu în plus.

— Două pâini, zise un tânăr.

— Bine, păi atunci doi euro cinci domnu' şi doi euro şi zece domnu' tânăr.

— Doamna?, zise vânzătoarea.

Mi se făcuse rău. Nu mai aveam curajul să continui. Am aruncat o privire în direcţia lui Dubreuil. Şoferul stătea lângă maşină cu braţele încrucişate. Nu mă scăpa din ochi.

— O juma' de baghetă bine prăjită, spuse o doamnă în vârstă.

— Scuzaţi-mă, am zis către vânzătoare, m-am răzgândit. Îmi pare rău, dar cred c-aş prefera şi eu o jumătate de baghetă.

— Păi, domnu' nu prea ştie ce vrea, zise cu vocea ei ascuţită ca un bisturiu, întinzându-mi cealaltă jumătate a baghetei pe care o tăiase doamnei în vârstă.

Mi-era cald. Transpirasem tot sub costum.

— Şaizeci de centi pentru doamna şi la fel pentru domnu'.

— Doamna?

— Mă mai gândesc, zise tânăra, uitându-se cu un sentiment de vădită vinovăţie la prăjituri.

Probabil încerca să cântărească din priviri numărul de calorii.

— Mai aveţi vreo problemă, domnu'?, mă întrebă vânzătoarea suspicioasă.

— Uite ce-i... chiar îmi pare rău... ştiu că... profit de amabilitatea dumneavoastră... dar... o pâine cu tărâţe. Cred că asta vreau, o pâine cu tărâţe. Da! O pâine cu tărâţe!

S-a uitat lung la mine cu o exasperare evidentă. Nu îndrăzneam să mă uit în spate, dar aveam impresia că toţi clienţii aflaţi la coadă în urma mea nu mai aveau mult până să mă ia de guler şi să mă zvârle afară.

Vânzătoarea oftă, apoi se întoarse să ia pâinea cu tărâţe.

— Stop! Opriţi-vă! Cred că...

— Da?, făcu ea cu o voce schimbată, fără îndoială în pragul unei crize de nervi.

— Vreau... nimic... cred că nu vreau nimic. Mulţumesc... îmi pare rău. Mulţumesc...

M-am întors pe călcâie şi am luat-o pe lângă coada de clienţi, cu capul plecat, fără să mă uit la ei. Am ieşit în fugă, ca un hoţ.

Şoferul mă aştepta, cu portiera deschisă, ca pe un ministru, iar eu mă simţeam la fel de ruşinat ca un băieţel care tocmai fusese prins în timp ce încerca să fure o bomboană de pe raft. M-am grăbit să intru în Mercedes, ud de transpiraţie.

— Eşti la fel de îmbujorat ca un englez care a stat o oră la soare pe Coasta de Azur, îmi spuse Dubreuil, vizibil amuzat.

— Nu mi se pare de râs. Chiar deloc.

— Păi vezi, ai reuşit.

N-am răspuns. Maşina a luat-o din loc.

— Bun, poate c-am început cam în forţă, zise. Îţi promit însă că peste câteva săptămâni o să fii în stare să faci asta râzând.

— Numai că asta nu mă interesează! Nu vreau să ajung un pisălog! Şi, dacă vreţi să ştiţi, nu pot să-i suport pe pisălogi! Îi urăsc pe cei cu pretenţii exagerate care supun la cazne pe toată lumea. N-am niciun chef să semăn cu ei!

— Dar nu-i nevoie să ajungi un pisălog, nu despre asta-i vorba. N-o să te pun să sari de la o extremă la alta. Vreau doar să ştii cum să obţii ceea ce vrei, chiar dacă asta înseamnă să ieşi un pic din zona ta de confort. Dar dacă eşti în stare să faci lucrurile cele mai grele, va fi aproape un fleac să le faci pe celelalte. Aşa că am să te determin să faci ceva mai mult decât strictul necesar, pentru ca mai târziu să-ţi fie la-ndemână să ceri ceea ce ţi se cuvine în mod firesc.

— Bun, şi-atunci care-i etapa următoare?

— În zilele următoare, o să mergi la cel puţin trei brutării pe zi şi-o să te răzgândeşti de două ori faţă de ceea ce ai comandat prima dată. Nu-i mare scofală.

Într-adevăr, spre deosebire de ce făcusem înainte, mi se părea de-a dreptul acceptabil.

— Cât timp?

— Până-ţi intră în sânge, până devine o chestie firească pe care să o faci fără nici cel mai mic efort. Şi nu uita, poţi să fii pretenţios şi să rămâi în acelaşi timp absolut simpatic. Nu-i nevoie să fii nesuferit.

Mercedesul ajunse până în faţa casei mele. Vladi a ieşit şi mi-a deschis portiera. Am tras în piept aerul proaspăt.

— O seară bună, zise Dubreuil.

Am coborât fără să răspund.

Etienne şi-a făcut apariţia de sub scară şi a făcut ochii mari când a dat cu ochii de maşină.

— Hai că m-ai împuşcat, domnişoru' nostru nu se-ncurcă, o duce ca-n sânu' lu' Avraam, zise apropiindu-se.

Şi-a scos pălăria şi s-a prefăcut că mătură pe jos în faţa mea, mergând de-a-ndărătelea, pe măsură ce înaintam.

— Domnu' preşedinte...

M-am simţit pe dată obligat să-i dau o monedă.

— Domnia voastră e grozav de cumsecade, zise cu vocea sa dogită, în timp ce făcea plecăciuni exagerat de ceremonioase.

Avea privirea vicleană a celui care obţine întotdeauna ceea ce îşi doreşte.

*

Yves Dubreuil şi-a luat telefonul mobil şi a apăsat două taste.

— Bună seara, Catherine, eu sunt.

— Ei bine?

— Deocamdată e supus. Socoteala de-acasă s-a potrivit cu cea din târg.

— Nu cred c-o s-o mai ţină mult aşa. Am mari îndoieli.

— Tu ai mereu îndoieli, Catherine.

— În cele din urmă o să se răzvrătească.

— Spui asta, fiindcă, în locul lui, tu te-ai răzvrăti...

— Poate.

— În orice caz, n-am văzut pe nimeni până acum să se teamă într-atâta de umbra sa.

— Asta mă şi îngrijorează. De asta şi cred că n-o să aibă niciodată curajul să facă tot ce-o să-i ceri.

— Dimpotrivă. Teama lui are să ne fie de folos.

— Cum adică?

— Dacă n-o să mai vrea să continue, o să găsim soluţia să-l facem să continue... de teamă.

Tăcere.

— Eşti grozav, Igor.

— Da.

4

O săptămână mai târziu, cunoşteam toate brutăriile din arondismentul 18. În cele din urmă, cea mai bună pâine, mi-am dat eu seama, se găsea la doi paşi de mine, la brutăria de unde o cumpăram de obicei. Doar dacă nu cumva era vorba de puterea obişnuinţei.

Cumpăram acum trei baghete pe zi şi ce îmi prisosea îmi făceam pomană cu Etienne. Încântat la început, cinci zile mai târziu, a avut tupeul să-mi spună că se săturase să tot mănânce pâine!

Fiinţa umană e făcută astfel încât să se obişnuiască cu orice, sau cu aproape orice. Trebuie să recunosc – ceea ce la început îmi solicitase un efort aproape supraomenesc devenise, după o săptămână, o măruntă problemă de voinţă. Însă uneori era necesară totuşi din partea mea o decizie conştientă. Trebuia să mă pregătesc. Într-o seară, m-am întâlnit la brutărie cu un vecin şi am schimbat câteva vorbe în timp ce stăteam la coadă. Când mi-a venit rândul şi am primit o baghetă care chiar că era prea prăjită, n-am mai avut reflexul s-o refuz. A fost de-ajuns ca o simplă discuţie să-mi distragă atenţia, şi să revin la vechiul obicei, să accept automat ce mi se oferea. Pe scurt, din afară totul părea fără cusur, dar înlăuntrul meu ştiam că mai aveam de lucrat.

La birou viaţa mea continua, mai lipsită de sens ca oricând. Oare Luc Fausteri să fi propus consultanţilor firmei de recrutări pe care o conducea să-l însoţească în fiecare dimineaţa la ora 8 la jogging, în încercarea de a compensa degradarea atmosferei de la birou? Eram sigur că ideea aceasta curioasă n-avea cum să-i aparţină, pentru că el nu era un tip inventiv nici cât negru sub unghie. O fi găsit-o în vreo carte despre *team building*, de genul „Transformaţi-vă colaboratorii în *învingători"* În orice caz, proiectul trebuia să aibă girul şefilor mai sus puşi, de vreme ce Grégoire Larcher, şeful său

direct, i-a îngăduit să instaleze duşuri comune în incintă. Era de necrezut.

În felul acesta, în fiecare dimineaţă, consultanţii trăgeau adânc în piept gazul ţevilor de eşapament de pe bulevardul Opéra şi de pe strada Rivoli, sau aerul doar ceva mai puţin poluat din Grădinile Tuileries. Alergau în tăcere, pentru că şeful meu era aproape la fel de vorbăreţ ca un agent de pompe funebre. Pe scurt, acţiunea avea pesemne drept scop să ne facem treaba cu mai multă râvnă şi nu să dezvoltăm unele legături între noi. Fausteri păstra veşnica şi binecunoscuta sa distanţă. Am reuşit isprava să refuz oferta, iar vânzătoarele din brutăriile din arondismentul 18 nu erau străine de asta. Experienţa mea spinoasă la base-ball m-a făcut să nu-mi mai doresc să fac sport niciodată. Să fac parte dintr-o bandă de bărbaţi care gâfâie, care se simt virili numai pentru că depun efort fizic, era mai mult decât mi-aş fi dorit. Şi uram şi obiceiul ăla tâmpit conform căruia, dacă suntem sportivi, facem duş toţi laolaltă, goi puşcă. Eu unul n-aveam niciun chef să-mi văd şeful în costumul lui Adam. Mi se pare că bărbaţii cu cât se cred mai virili, cu atât comportamentul lor sexual e mai ambiguu. Ce să mai crezi despre ritualul fotbaliştilor care-şi schimbă tricourile după meci, amestecându-şi astfel propria lor sudoare cu cea a adversarului.

Soseam în fiecare dimineaţă la nouă fără cinci, ca să fiu deja la serviciu când se întorcea echipa din escapadele sale matinale. În felul acesta, mesajul meu era cât se poate de clar: în timp ce voi vă zbenguiţi, alţii trudesc... Astfel, comportamentul meu era ireproşabil. Şi totuşi, nivelul reproşurilor a crescut simţitor. I se întâmplase şi lui Fausteri o dată-n viaţă să aibă o idee originală, iar acum se simţea, fără îndoială, jignit că nu devenisem partizanul său. A început să-mi caute nod în papură, să-mi facă în continuu observaţii legate de tot şi de toate. Nimic nu scăpa comentariilor sale nesuferite: culoarea cămăşilor pe care le purtam, luciul pantofilor, timpul pe care-l acordam interviurilor.

Alta era însă problema: numărul contractelor de recrutare semnate. Fiecare consultant avea drept misiune să găsească el însuşi companiile care să îi solicite să le caute candidaţi. Fiecare dintre noi avea aşadar două îndatoriri: una de consultanţă şi una comercială. De când cu cotarea la Bursă, cea de a doua îndatorire trecuse acum pe primul loc. Consultanţii s-au trezit pe cap cu obiective individuale legate de cifra de afaceri, din care aveau un anumit comision.

Serviciul nostru organiza acum o întrunire comercială în fiecare luni dimineaţa. Hotărârea nu era cu siguranţă a lui Fausteri, care, cu firea sa introvertită, nu suporta să stea în mijlocul nostru, ci fusese impusă de Larcher. Dar Luc Fausteri era foarte inteligent şi reuşise să se sustragă de la sarcina ingrată de a îndruma această întrunire săptămânală. Larcher o conducea singur, ceea ce i se şi potrivea, atât de mult îi plăcea să iasă în faţă şi să se amestece în fiecare lucru cu putinţă. Fausteri se mulţumea să stea lângă el în tăcere, jucând rolul unui expert distant care nu cască gura decât atunci când e neapărată nevoie, refuzând să ia parte la dezbaterile plebei. Măsura gloata cu o privire blând-condescendentă şi plictisită peste poate, întrebându-se pesemne din ce pricină cei săraci cu duhul simţeau nevoia să tot repete ca nişte papagali aceleaşi măgării. Cât despre acest din urmă aspect, avea întrucâtva dreptate.

În ziua aceea, l-am întâlnit pe Thomas, un coleg, pe culoar.

— Alaltăieri am crezut că ai răposat!, îmi zvârli pe un ton ironic.

Habar n-ai cât de aproape de adevăr ai fost, bătrâne.

— Cred că m-am ales cu un virus care se rătăcise pe-aici. Bine că n-a ţinut mult.

— Păi, atunci o să păstrez distanţa, zise dându-se înapoi cu un pas, chit că nu v-ar deranja pe niciunul să cad la pat, c-aşa măcar nu v-aş mai bate măr la sfârşit de lună, ca de obicei!

Dintre noi toţi, Thomas avea cele mai bune rezultate şi nu pierdea niciun prilej să ne tot amintească acest lucru. Toată planeta

trebuia musai să fie pusă la curent. Cifrele, de ce să nu recunosc, erau destul de impresionante. Pentru el, munca era mai mult decât un drog, stătea la serviciu incredibil de mult, sărea peste mese şi era atât de concentrat pe obiectivele pe care şi le fixa încât, de multe ori, uita să dea bună ziua celor pe care-i întâlnea pe culoare. În orice caz, nu stătea la taclale cu noi, decât atunci când se putea da mare, aducându-ne la cunoştinţă fie rezultatele sale trimestriale, fie că şi-a cumpărat o decapotabilă ultimul răcnet, fie că a cinat deunăzi în cel mai şic restaurant de care vorbeşte toată lumea bună a Parisului. Nu rata nicio împrejurare de a se umfla în pene şi nu-l interesa *ce* aveau ceilalţi de spus, decât dacă îi dădeau ocazia să se laude şi mai mult cu ce-a mai isprăvit, cu rezultatele pe care le-a obţinut, sau cu minunăţiile pe care şi le mai cumpărase. Dacă din întâmplare îi spuneai „Ce maşină frumoasă ai”, reacţiona ca şi cum i-ai fi făcut un compliment legat de propria sa persoană sau de inteligenţa lui şi îţi mulţumea cu un surâs de învingător. Şi atunci era în stare să-ţi trântească numele unei celebrităţi care avea aceeaşi maşină, sau îţi spunea senin suma exorbitantă pe care o cheltuise. La el totul era un calcul, sortit să-i proslăvească imaginea, începând cu marca hainelor şi a accesoriilor şi terminând cu *Financial Times* pe care-l purta neglijent sub braţ când sosea dimineaţa la serviciu, continuând cu vorbele sale de duh, cu pieptănătura, cu filmele pe care le viziona şi cu romanele de care vorbea când luam masa. Nimic nu era lăsat la voia întâmplării. Nimic însă nu era semnul adevăratei sale personalităţi. Fiecare gest, fiecare cuvânt era un element al personajului admirabil pe care îl construise şi cu care se identifica. Mă chinuia însă o întrebare: o făcea oare cu bună ştiinţă sau se minţea singur?

Mi se întâmpla să mi-l imaginez pe Thomas gol puşcă pe o insulă pustie, fără costum Armani, fără cravată Hermès, fără mocasini Weston, fără geantă Vuitton, fără obiective de atins şi fără glorie spre care să poată năzui. Nicio persoană pe o rază de o sută de

kilometri pe care să poată să o impresioneze. Îl vedeam cu ochii minţii umblând de colo-colo, lipsit de combustibilul indispensabil care-i alimentase viaţa, pradă unei lâncezeli fără orizont, incapabil să trăiască fără admiraţia celorlalţi, la fel cum ficusul din sala noastră de aşteptare s-ar usca imediat dacă n-ar fi udat în fiecare săptămână de Vanessa.

Drept să spun, cred că într-o astfel de situaţie s-ar fi mulţumit să schimbe rolul şi să devină arhetipul lui Robinson Crusoe, adoptând înfăţişarea şi comportamentul exemplarului naufragiat, cu aceeaşi destoinicie cu care-şi cultivase imaginea de cadru de conducere dinamic. Odată salvat de pescari – duşi de nas de altfel de capacitatea sa de supravieţuire – s-ar fi întors în Franţa asemenea unui erou. L-am fi văzut atunci pe toate canalele de televiziune, istorisindu-şi isprăvile de supravieţuitor, păstrându-şi cu grijă barba de opt luni şi pânza cu care, asemeni băştinaşilor, îşi acoperise cu o eleganţă inegalabilă coapsele.

S-ar schimba doar contextul, nu şi omul.

— Ei, ne mai lăudăm şi noi cu ceva, băieţi?

Mikaël, era un alt coleg de-al meu, care aproape că nu făcea diferenţa între mişţouri şi batjocură. El măcar nu se lua în serios, chiar dacă se socotea mai şmecher decât toţi.

— Unii chiar au cu ce, replică Thomas, nevrând să rămână dator.

Era atât de încântat de sine încât îşi pierduse simţul umorului.

Mikaël nici nu l-a băgat în seamă şi s-a îndepărtat râzând. Era rotofei, avea părul negru şi un aer de vulpe bătrână. Se descurca binişor, având în vedere că rezultatele sale erau întru totul corecte, deşi îl suspectam că le cam huzureşte. Am intrat de multe ori în biroul lui pe nepusă masă. De fiecare dată dădea impresia că era absorbit de dosarul spinos al vreunui candidat, aplecat asupra calculatorului, în timp ce ecranul reflecta pe vitrina bibliotecii sale imagini care i-ar fi dus pe unii cu gândul la ideea că, pentru a le

creşte şansele de a pune mâna pe un post de contabil, şomajul le determina pe candidate să trimită poze nud.

— E gelos, zise Thomas pe un ton confidenţial.

Din punctul lui de vedere, cei care nu-şi exprimau admiraţia faţă de el erau negreşit geloşi.

Săptămânal, diverse companii contactau firma noastră de consultanţă pentru a ne implica în procesul de recrutare şi se interesau de condiţiile pe care le ofeream. Vanessa prelua apelurile, întocmea o fişă pentru fiecare din ele şi le transmitea câte unui consultant. E de la sine înţeles că le pândeam cu lăcomie: era mult mai uşor să semnezi un contract cu o companie dornică să angajeze personal decât să sapi „în piatră seacă", dând telefoane unor necunoscuţi pentru a le oferi serviciile noastre. Cel puţin teoretic, Vanessa trebuia să repartizeze fişele de apel în mod echitabil între noi. Descoperisem de curând că în realitate îl favoriza clar pe Thomas. Vizibil fascinată de imaginea de *învingător* pe care o transmitea, îi plăcea să creadă că era necesară reuşitei lui. Eram sigur că sunt cel mai defavorizat din echipă, chiar dacă, în rarele ocazii când îmi transmitea vreun contract, avea grijă să-mi dea de înţeles că bunăvoinţa ei îmi permitea să beneficiez de singurul apel pe care Dunker Consulting l-a primit în ultima lună.

5

La două săptămâni după ultima noastră întrevedere, Dubreuil şi-a făcut din nou apariţia în aceleaşi împrejurări ca data trecută: pe când ieşeam din birou, i-am văzut Mercedesul oprit pur şi simplu pe mijlocul trotuarului.

M-am apropiat, Vladi a coborât din maşină, a înconjurat-o şi mi-a deschis portiera din spate. Mi-am strivit ţigara cu pantoful şi am expirat lung fumul din plămâni. Cam frustrant... tocmai îmi aprinsesem ţigara după ce petrecusem o după-amiază întreagă fără să fumez!

Eram mai puţin speriat decât data trecută, dar simţeam în stomac o uşoară apăsare şi mă întrebam cu ce-o să mă mai prindă azi în plasă.

Mercedesul a pornit, a coborât de pe trotuar, a traversat bulevardul Opéra, trecând fără ezitare peste linia continuă şi a cotit-o spre Louvre. Două minute mai târziu goneam pe strada Rivoli.

— Ia spune, ai fost alungat *manu militari* din brutăriile pariziene?

— O să mănânc pâine feliată de prin supermarketuri timp de o lună, cât să uite lumea de mine.

Dubreuil a râs sadic.

— Azi unde mă duceţi?

— Vezi că faci progrese? Data trecută nici n-ai îndrăznit să întrebi. Te-ai lăsat dus ca un prizonier.

— Păi chiar asta şi sunt, prizonier; prizonier al propriului meu angajament.

— Aşa este, confirmă el cu un aer satisfăcut.

Am ajuns în Piaţa Concorde. Liniştea învăluitoare din cabina limuzinei contrasta cu agitaţia automobiliştilor din piaţă care circulau cât se poate de haotic şi călcau pedala de acceleraţie chiar dacă aveau doar câţiva metri în faţă, în încercarea de a depăşi o

maşină sau două. Feţele lor crispate lăsau să se întrevadă preţ de câteva fracţiuni de secundă o uşoară satisfacţie, iluzia unei victorii, dar, într-o clipită, erau din nou înconjuraţi din toate părţile. Nori mari treceau pe cerul alburiu, lăsând dedesubt *l'Assemblée Naţionale.* Am luat-o spre dreapta, spre Champs-Elysées şi bulevardul s-a deschis în faţa noastră, sublimă spărtură în mijlocul oraşului, luminată de un cer fără nori, la orizontul dinspre Arcul de Triumf. Mercedesul luă viteză.

— Unde mergem?

— Mergem să testăm progresele pe care le-ai făcut de data trecută până azi, ca să fim siguri că putem merge mai departe...

Formularea mi-a displăcut. Mi-a adus aminte de nişte teste anevoioase pe care firma la care lucram le aplica tuturor candidaţilor.

— Nu v-am spus asta niciodată, dar prefer genul de teste teoretice pe coli de hârtie, cu căsuţe de bifat.

— Viaţa nu-i o teorie. Nu cred decât în virtutea experienţei trăite pe teren. E singurul lucru cu adevărat în stare să schimbe un om. Restul e doar vorbă goală sau masturbare intelectuală.

Copacii defilau la dreapta mea, apoi am văzut primele cozi în faţa cinematografelor.

— Păi atunci, care-i meniul zilei?, am întrebat, mimând o anumită siguranţă, deşi nu eram în largul meu.

— Ei bine, să zicem c-o să schimbăm capitolul ăsta, cu o altă pălărie.

— Cu o altă pălărie?

— Da, o să trecem de la brutăria doamnei Cutărescu, la un bijutier de prestigiu.

— Glumiţi?, am zis, bănuind că, din păcate, aşa avea să fie.

— De fapt, nu-i mare diferenţă între ei.

— Ba bine că nu! Ana şi Caiafa!

— În ambele cazuri, ai de-a face cu cineva gata să-ţi vândă ceva. E aceeaşi situaţie. Nu văd unde-i problema.

— Ştiţi foarte bine, ce naiba! Nu faceţi pe nepriceputul!

— Principala diferenţă e doar în capul nostru.

— Bine, dar eu n-am pus piciorul în viaţa mea în magazinul unui bijutier cunoscut! Nu sunt obişnuit cu locurile astea...

— Trebuie să-ncepi şi tu într-o zi. Toate au un început.

— Locul o să mă întoarcă pe dos chiar înainte să casc gura. Aţi măsluit zarurile...

— Ce anume te deranjează?, mă întrebă el, zâmbind amuzat.

— Nu ştiu... oamenii ăia nu obişnuiesc să primească oameni ca mine... Nu prea o să ştiu cum să mă port.

— Nu există un cod anume. E un magazin ca oricare altul, doar că are preţuri mai piperate. Asta însă o să-ţi dea dreptul să fii mai pretenţios!

Mercedesul a tras lângă trotuar. Eram la capătul de sus al bulevardului Champs-Elysées. Vladi a pornit farurile de avarie. Priveam ţintă înainte, bănuind că în dreapta mea, la o aruncătură de băţ, se găsea eşafodul care-mi fusese sortit... Preferam să mă las hipnotizat de maşinile care se roteau prin piaţa Etoile, ca nişte şiruri de furnici înnebunite care-şi schimbă direcţia la fiecare obstacol, fără să se atingă vreodată.

Mi-am luat inima-n dinţi şi am întors încet capul spre dreapta. Impozantă, clădirea din piatră se înălţa chiar acolo. Vitrina imensă se întindea pe două etaje, impecabilă, impresionantă, iar deasupra, cu litere aurite, stătea scris numele celui ce-avea să-mi fie gâde: Cartier.

— Imaginează-ţi, reluă Dubreuil, cum va arăta viaţa ta când nu va mai exista nicio situaţie în care să te simţi stingherit.

— O să fluier a pustiu. Dar mai e până atunci...

— Singura modalitate de a reuşi este să dai piept cu realitatea, să înfrunţi obiectul spaimelor tale până când această frică va dispărea

şi nu să stai ascuns într-un bârlog care nu va face decât să-ţi accentueze frica de necunoscut.

— Poate, am răspuns.

Dar nu eram convins.

— Hai, repetă-ţi cât poţi de des că persoanele cu care vei veni în contact sunt oameni ca tine, salariaţi, şi că nici ei n-au, cu siguranţă, atât de mulţi bani încât să-şi cumpere bijuterii la Cartier...

— Şi, mai concret, ce trebuie să fac? Care e misiunea mea?

— O să ceri să ţi se prezinte nişte ceasuri. Trebuie să încerci vreo cincisprezece, să pui tot felul de întrebări şi pe urmă să pleci, fără să cumperi nimic.

Şi uite aşa, mi-a mai crescut un pic stresul.

— Trebuie să fumez mai întâi o ţigară.

— Mai e ceva...

— Ce anume?

Şi-a luat telefonul mobil, a format un număr şi s-a auzit o sonerie discretă din buzunarul său interior, de unde a scos la iveală un aparat micuţ, de culoarea pielii. A apăsat pe un buton şi soneria s-a oprit.

— Îţi bagi asta în ureche, şi aşa o să-ţi pot asculta isprăvile, iar tu o să mă poţi auzi dacă voi avea ceva să-ţi spun.

Am rămas mască.

— Asta ce mai e?

— O ultimă chestiune...

— Adică?

— Distrează-te. E cel mai bun sfat pe care pot să ţi-l dau. Dacă reuşeşti, partida-i câştigată. Şi nu mai lua şi tu chiar totul în serios. Nu te implica şi priveşte încercarea asta ca pe un joc. Doar asta şi e, nu-i aşa? Un joc. Nimic de pierdut, doar câte ceva de experimentat.

— Mda...

— Ştii, fiecare din noi putem vedea viaţa ca pe o cursă cu obstacole care trebuie evitate, sau ca pe un întins teren de joacă,

gata să-ţi ofere la orice colţ de stradă experienţe pline de învăţăminte.

Nu am răspuns, am deschis portiera şi am ieşit. Zgomotul traficului m-a izbit din plin, în timp ce un vânt călduţ mi-a trezit parcă la viaţă mintea adormită. Trotuarul întins era plin de turişti şi grupuri de tineri de prin suburbii deversaţi la suprafaţă de gura de metrou din apropiere. În piaţa Etoile, maşinile păreau că se rotesc fără încetare în jurul Arcului de Triumf.

Am făcut câţiva paşi, mi-am aprins o ţigară şi am fumat-o pe îndelete.

Cu puţin noroc, putea să vină poliţia să mute Mercedesul care n-avea ce să caute aici.

Dubreuil vorbise de un test. Dorea, zicea el, să-mi testeze progresele. Carevasăzică, dacă le socotea insuficiente, urma să-mi dea alte sarcini complicate pentru săptămânile care vor urma. Ca să scap de ele ar fi trebuit neapărat să-mi iau inima în dinţi şi să-mi fac treaba cum puteam eu mai bine. Nu aveam de ales. În orice caz, eram sigur că n-avea să mă lase în pace.

Mi-am aruncat ţigara pe trotuar şi am stins-o cu putere, strivind-o hotărât cu piciorul, mai mult decât era nevoie. Am ridicat privirea spre peretele de sticlă al acestui templu al luxului. M-a străbătut un fior pe şira spinării. Hai, curaj, mi-am spus.

6

Am împins uşa rotativă, înghiţind în sec. Mi-a trecut brusc prin minte imaginea mamei mele spetindu-se la spălătorie. Trei tineri în costume negre, în picioare, într-un hol spaţios, cu braţele pe lângă corp, m-au salutat în tăcere, în timp ce unul dintre ei mi-a deschis uşa a doua, spre magazin. Am încercat să par sigur pe mine, acum că mă aflam teleportat într-un univers care-mi era total necunoscut.

Un spaţiu mare cu tavanul imens şi înalt, dominat de o scară impresionantă ce dădea spre o încăpere spaţioasă, plină cu tejghele din lemn de esenţă nobilă, ce străluceau ca nişte oglinzi. O lustră mare, scânteietoare. Pereţi acoperiţi cu o catifea menită să absoarbă lumina. Un parfum uşor şi subtil, de-abia simţit, mângâietor şi îmbătător totodată. O mochetă roşu închis, foarte groasă şi care înăbuşea zgomotele, te îndemna parcă să te faci ghem pe ea, să stai aşa, cu ochii închişi şi să adormi, cu mintea golită de gânduri. Nişte pantofi de damă, foarte frumoşi, cu tocuri ascuţite, extrem de feminine şi care se îndreptau... spre mine, câte un pas, unul după altul, cu delicateţe. Ridic încet privirea... Picioare subţiri, ce păreau că nu se mai termină, o rochie neagră, scurtă, strâmtă, dar cu un croi lejer. O jachetă strânsă cu o curea... Foarte strânsă... O blondă cu ochii albaştri, ca un gheţar ce reflectă apa oceanului, cu părul perfect întins, prins într-un coc. O frumuseţe glacială.

M-a privit drept în faţă şi mi s-a adresat pe un ton foarte profesional:

— Bună ziua, domnule, cu ce vă pot fi de folos?

N-a schiţat nici cel mai uşor zâmbet şi m-am întrebat, încremenit, dacă aşa se comporta ea de obicei sau dacă nu o fi ghicit cumva în mine vreun intrus, un vizitator ce poate, nu va deveni niciodată client. M-am simţit demascat, dezgolit de privirea ei sigură pe sine.

— Am venit să... văd ce ceasuri bărbăteşti aveţi.

— Vă interesează colecţia noastră de ceasuri de aur sau de oţel?

— De oţel, am răspuns, bucuros că pot alege o gamă mai puţin străină din ceea ce îmi era familiar.

— Aur! Aur!, îmi zbiera Dubreuil în ureche.

Îmi era foarte teamă că vocea lui ar fi putut fi auzită de vânzătoare. Ea nu părea să fi băgat de seamă. N-am scos o vorbă.

— Vă rog să mă urmaţi, zise ea pe un ton care m-a făcut pe loc să-mi regret răspunsul, un ton care însemna „Bănuiam eu". Era groaznic.

Am urmat-o, lăsându-mi privirea să coboare către pantofii ei. Afli orice despre cineva, doar privindu-l atent cum păşeşte. Mersul ei era hotărât şi studiat, nu avea nimic spontan. M-a condus în prima încăpere şi s-a îndreptat spre una din tejghelele din lemn. O cheie aurită, minusculă, prinse viaţă între degetele sale dibace, cu unghiile roşii şi manichiură ireproşabilă, şi a ridicat vitrina orizontală. A scos de sub ea o tăviţă fină, acoperită cu catifea, pe care tronau maiestuos ceasurile.

— Ia să vedem, avem aici un Pasha, un Roadster, un Santos şi celebrul Tank franţuzesc. Sunt ceasuri mecanice şi nu trebuie întoarse. În gen ceva mai sport avem un Chronoscaph cu brăţară de cauciuc, încrustat în oţel, etanş până la o sută de metri sub apă...

Nu ascultam ce-mi spune. Vorbele sale îmi răsunau în creier, fără să caut să le dau vreun sens. Atenţia mea era atrasă de gesturile sigure care-i însoţeau cuvintele. Arăta spre ceasuri cu degetele sale lungi, fără măcar să le atingă, ca şi cum contactul ar fi putut să le strice. Erau de ajuns doar gesturile ei, ca să crească apreciabil preţul acestor obiecte din metal ordinar.

Trebuia să vorbesc, să-i cer să le încerc, dar, deşi aveam oarecare uşurinţă în a mă exprima, acum îmi venea greu s-o fac în faţa profesionalismului vânzătoarei. Cuvintele şi gesturile sale scoteau la iveală o asemenea siguranţă, un perfecţionism atât de mare, încât

mă temeam să nu trec drept un ţăran din momentul în care voi căsca gura.

Mi-am adus brusc aminte că Dubreuil mă asculta... Trebuia să încerc marea cu degetul.

— Aş vrea să mi-l arătaţi pe acela, am spus, arătând spre ceasul cu curea de cauciuc.

Şi-a pus o pereche de mănuşi albe, ca şi cum amprentele sale ar fi putut să-i strice frumuseţea, îl apucă cu vârful degetelor sale agile şi mi-l întinse. Aproape că-mi era jenă să-l ating cu mâinile goale.

— E una din ultimele noastre creaţii. Mecanism cu cuarţ într-o carcasă de oţel, cu funcţie cronograf şi trei cadrane.

Un ceas cu cuarţ... Lipsit de un adevărat mecanism de ceasornic... Puteai găsi mii de ceasuri cu cuarţ pe piaţă pentru mai puţin de zece euro...

Mă pregăteam să-l încerc când mi-am dat brusc seama că aveam deja la mână propriul meu ceas. M-am simţit uşor ruşinat. Nu puteam s-o las să-mi vadă ceasul din plastic care era ascuns de mâneca vestei... L-am dat jos imediat cu un gest, desigur, grotesc, încercând să-l maschez cu palma şi l-am vârât iute în buzunar, unde avea să şi rămână.

— Puteţi să-l puneţi pe tăviţă, spuse cu un ton fals amabil. Eram convins că mi-a observat tulburarea şi că încerca să mă tulbure şi mai tare. I-am refuzat propunerea. Obrajii îmi ardeau. Numai de n-aş roşi... Ca să-i distrag atenţia, am schimbat rapid subiectul spre primul lucru care mi-a venit în minte.

— Care-i durata de funcţionare a bateriei?

Când am realizat ce-am întrebat, m-am simţit de zece ori mai jenat. Cu siguranţă că în toată istoria Cartier, niciun alt client nu mai pusese o asemenea întrebare. Cărui client i-ar păsa de longevitatea unei baterii?

Vânzătoarea mi-a răspuns abia după câteva secunde, vrând parcă să-mi acorde răgaz ca să pot realiza cât de deplasată fusese

întrebarea mea şi să mă las pe de-a-ntregul copleşit de ruşine. Un adevărat supliciu. Îmi era tot mai cald.

— Un an.

Trebuia să încerc să mă liniştesc ca să mă pot concentra din nou. Am încercat să mă relaxez, privind ceasul cu un interes prefăcut.

Mi l-am pus iute pe mână, încercând să dovedesc, cât eram eu de familiarizat cu acest gen de obiecte de lux. Am manevrat închizătoarea curelei cu aceeaşi viteză de execuţie, dar mi-am pierdut elanul definitiv, odată ce sistemul dublu de prindere al ceasului s-a blocat. Cred că în graba mare oi fi sucit invers catarama. Am încercat din nou, dar s-a blocat şi mai rău.

— Închizătoarea se desface invers, îmi spuse, ca şi cum era la mintea cocoşului. Îmi daţi voie?

Eram complet năpădit de ruşine; îmi fierbeau creierii. Mă temeam ca nu cumva să-mi cadă picuri de sudoare pe tăviţă şi, ca să evit această umilinţă supremă, m-am dat mai în spate cu câţiva centimetri.

Am întins spre vânzătoare încheietura mâinii, la fel ca un evadat în faţa unui poliţist care urmează să-i pună cătuşele. Mi-a prins ceasul cu o uşurinţă care a avut darul să-mi pună şi mai mult în evidenţă neîndemânarea.

M-am făcut că evaluez designul costisitorului obiect, mişcându-mi mâna astfel încât să-l pot vedea din unghiuri diferite.

— Cât costă?, am întrebat, încercând să par cât mai detaşat cu putinţă, ca şi cum aş fi pus o întrebare absolut oarecare.

— Trei mii două sute şaptezeci de euro.

Am avut senzaţia că percep o urmă de satisfacţie în vocea şi în ochii săi, o satisfacţie asemănătoare cu a unor examinatori care te anunţă că nu ţi-ai luat bacalaureatul sau permisul de conducere.

Trei mii două sute şaptezeci de euro... Pentru un ceas cu cuarţ, încrustat în oţel şi cu brăţară de cauciuc! Mi-ar fi plăcut s-o întreb ce avea aşa de diferit faţă de un Kelton de treizeci de euro. Dubreuil ar

fi apreciat, fără îndoială, întrebarea, dar nu eram în stare s-o formulez. Nu încă. În schimb, într-un mod cât se poate de ciudat, preţul acesta exagerat, care, din punctul meu de vedere, era o enormitate, m-a ajutat să mă relaxez un pic. Această înşelăciune evidentă m-a eliberat oarecum din presiunea pe care eu singur o pusesem asupra mea, în timp ce magia universului de lux şi respectul pe care mi-l impunea dispăreau câte puţin.

— Vreau să-l încerc şi pe acela, am spus, arătând spre un alt ceas şi scoţându-l de pe mână pe primul.

— E un Tank franţuzesc, creat în 1917. Ceas mecanic, nu trebuie tras, model Cartier 120.

L-am pus pe mână şi l-am privit.

— N-arată rău, am zis, prefăcându-mă că ezit.

Doi la mână. Oare câte mi-a spus el că trebuia să încerc? Oare a spus cumva cincisprezece? Începeam să mă destind niţel, când se auzi glasul lui Dubreuil, ceva mai discret de astă dată.

— Spune-i că ţi se par naşpa şi că vrei să vezi ceasurile de aur!

— Aş vrea să-l văd şi pe acela, am spus, făcând-o pe surdul.

Acesta era al treilea până acum.

— Spune-i că sunt...

Am tuşit ca să-i acopăr glasul. Ce-ar zice duduia dacă l-ar auzi? Mi-a trecut prin minte că ar putea să mă ia drept un spărgător aflat în contact cu un complice din exterior. De altfel, camerele de supraveghere mi-or fi reperat deja casca din ureche. Am început din nou să transpir. Trebuia să mă grăbesc să-mi îndeplinesc misiunea ca s-o termin mai iute.

— Nu sunt hotărât. Cred că m-aş uita mai degrabă la modelele dumneavoastră de aur, am spus mai mult în silă, temându-mă că n-o să fiu credibil.

Vânzătoarea a adunat ceasurile de pe tăviţă şi le-a pus la loc în vitrină.

— Vă rog să mă urmaţi.

Aveam sentimentul neplăcut că nu făcea niciun efort ca să mă servească, doar minimul impus de profesionalismul său. Pesemne simţea că-şi pierdea vremea cu mine. Am urmat-o, cercetând pe furiş locul. Privirea mi s-a intersectat cu cea a unuia din bărbaţii în costum negru care mi-au deschis uşa. Fără îndoială cineva din serviciul de pază, îmbrăcat în civil. Mi s-a părut că se uita la mine cam chiorâş.

Am intrat într-o altă încăpere, mai mare. Cei câţiva clienţi prezenţi nu semănau deloc cu trecătorii pe care-i puteam întâlni pe stradă, ca şi cum ar fi apărut de cine ştie unde. Vânzătoarele se mişcau în spaţiu ca nişte stafii tăcute, păstrând calmul locului.

Am reperat instinctiv micile camere de supraveghere răspândite în locuri strategice. Mi se părea că erau toate îndreptate spre mine, rotindu-se încet ca să-mi urmărească mişcările. Mi-am şters repede fruntea cu dosul mânecii şi am încercat să respir adânc ca să mai elimin din tensiune. Trebuia să-mi stăpânesc tracul ce creştea în mine în timp ce, cu fiecare pas, mă apropiam de o colecţie de obiecte pentru miliardari şi faţă de care trebuia să mă prefac interesat, dând totodată de înţeles că eram în măsură să le cumpăr.

Ne-am aşezat de o parte şi de alta a unei tejghele elegante.

Colecţia de aur era mai extinsă, iar vânzătoarea mi-a prezentat modelele prin vitrina orizontală.

— Îmi place mult acesta, am spus, arătând către un ceas destul de mare din aur galben.

— E un model *Ballon bleu:* carcasă din aur galben de optsprezece carate, capac cu striaţii de aur galben, ornat cu un safir albastru în filigran. Douăzeci şi trei de mii cinci sute de euro.

Eram convins că a precizat preţul cu intenţia de a mă informa că nu dispuneam de atâţia bani pentru un astfel de model. Îşi bătea joc de mine, mă umilea fără să clipească.

Mă simţeam profund jignit şi asta m-a făcut să reacţionez, să ies din starea de letargie.

Vânzătoarea era departe de a bănui ce serviciu îmi făcea iritându-mă.

— Vreau să-l încerc, am spus pe un ton sec care m-a surprins şi pe mine.

S-a executat fără să crâcnească şi, privind-o cum se supune voinţei mele, am simţit preţ de o clipă o emoţie nouă pentru mine, o plăcere microscopică, cu totul străină până atunci. Acesta să fi fost gustul puterii?

Mi-am pus ceasul la mână, l-am privit în tăcere cinci secunde, după care mi-am formulat verdictul fără drept de apel.

— Prea gros.

L-am scos şi i l-am întins neglijent, în timp ce mă uitam deja la celelalte modele.

— Acesta!, i-am precizat, fără să-i las răgaz să-l pună la loc pe celălalt.

Degetele sale sprintene au început să se mişte mai repede, lacul roşu de unghii reflectând lumina spoturilor subtil îndreptate spre tejghea ca să accentueze strălucirea naturală a modelelor.

Eram condus de o forţă nebănuită, venită de nicăieri, care ţâşnea din mine într-un mod absolut enigmatic. Genul acesta de manifestare mă făcea să-mi pierd brusc capul.

— Şi-o să-l încerc şi pe acela!, am spus, arătând către un alt ceas, ca s-o oblig să acţioneze în ritmul pe care i-l impuneam.

Nu mă mai recunoşteam. Timiditatea îmi dispăruse de tot şi deveneam din ce în ce mai despotic. Se petrecea în mine ceva nemaipomenit. Trăiam o senzaţie de încântare greu de definit.

— Poftiţi, domnule.

Simţeam cu tristeţe că a început să mă respecte, de când devenisem exigent. Manifestam o autoritate absolut nouă pentru mine, iar ea încetase să mă mai privească de sus. Privea ţintă spre ceasuri, nu-şi ridica privirea şi executa sarcinile pe care i le dictam. Stăteam mai drept ca niciodată, privindu-i creştetul uşor plecat spre

degetele sale experte care mânuiau obiectele cu concentrare şi îndemânare.

Nu ştiu cât a durat scena. Nemaifiind eu însumi, pierdusem puţin contactul cu realitatea... Mă aflam pe un tărâm necunoscut şi descopeream o plăcere deosebită, de neconceput cu o oră mai devreme. Un sentiment straniu de atotputernicie. Era ca şi cum o supapă grea s-ar fi eliberat dintr-o dată.

— Şi-acum, vino înapoi.

Vocea gravă a lui Dubreuil m-a readus brusc cu picioarele pe pământ.

Mi-am luat la revedere de la vânzătoare, fără să mă grăbesc, iar ea a insistat să mă conducă, urmându-mă în timp ce traversam hotărât magazinul, scrutând locurile, precum un general care călca în picioare un teritoriu cucerit. Încăperile mi se păreau acum mai mici, atmosfera mai banală. Oamenii în negru mi-au deschis uşile, mulţumindu-mi pentru vizită. Cu toţii mi-au urat o seară frumoasă.

Am ieşit pe Champs-Elysées şi am fost îndată izbit de zgomotele şi de mirosurile caracteristice traficului, de vânt şi de puternica strălucire a unui cer devenit acum pe de-a-ntregul alb.

Când mi-am venit în fire, am realizat pe deplin sensul lucrului pe care tocmai îl experimentasem: atitudinea celorlalţi faţă de mine era condiţionată de propriul meu comportament... Eu le induceam reacţiile.

N-am putut să mă-mpiedic să nu-mi pun întrebări legate de câteva din relaţiile mele trecute...

Descoperisem de asemenea undeva în mine resurse nebănuite ca să mă comport *altfel.* Nu doream, desigur, să retrăiesc acest gen de relaţie pe care l-am trăit. Nu eram o persoană cu tendinţe dominatoare şi nici nu doream să devin. Îmi plac mult prea mult relaţiile cordiale, ca de la egal la egal... Descoperisem şi că nu eram obligat să stau mereu în umbra altora, dar nu asta era problema.

Mi-am dat seama că eram în stare să fac lucruri pe care nu obişnuisem să le fac şi asta conta în ochii mei.

Tunelul îngust al vieţii mele începea poate să se lărgească un pic...

7

— Ce vi se pare motivant într-un un post de contabil?

Candidatul se zgâia în toate părţile în căutarea celei mai bune explicaţii cu putinţă.

— Ăăă... deci... îmi plac mult cifrele.

Puteai să-ţi dai seama că răspunsul îl dezamăgea chiar şi pe el. Ar fi vrut să găsească ceva mult mai interesant, dar nu-i venise nimic în minte.

— Ce anume vă place la cifre?

Mi se părea că iar am băgat o fisă în aparat: bilele de bingo au început din nou să se amestece nebuneşte, iar obrajii candidatului erau tot mai îmbujoraţi. Se vedea de la o poştă că din punct de vedere vestimentar făcuse un efort apreciabil în vederea interviului. Simţeam că nu obişnuia să poarte costumul gri şi cravata cu dungi foarte sobră pe care le afişa ostentativ şi că asta îi sporea starea de disconfort. Şosetele albe contrastau în mod evident cu rigoarea ţinutei, încât dădeau impresia că sunt fluorescente.

— Păi... îmi place când... se potrivesc... adică... atunci când calculele sunt bune şi astfel sunt sigur că am de ce să fiu mulţumit. E o mare satisfacţie, ştiţi? De fapt îmi place atunci când lucrurile sunt cinstite. Iar dacă se strecoară vreo eroare, pot să stau ore întregi s-o caut, până ce îi dau de capăt. Mă rog... nu stau cu orele... adică, nu stau să pierd vremea fără rost, ştiu de asemenea să aleg esenţialul. Adică, vreau să precizez că sunt foarte riguros.

Bietul de el. Făcea pe dracu-n patru tot străduindu-se să-mi demonstreze că era candidatul perfect.

— Vă socotiţi o persoană autonomă?

Trebuia să mă concentrez pe faţa tipului pentru a nu-mi lăsa privirea s-o ia către şosetele sale.

— Da, da, sunt o persoană foarte autonomă. Nicio problemă. Ştiu să mă descurc şi singur, nu-i nevoie să bat la cap pe nimeni.

— Puteţi să-mi daţi un exemplu de situaţie în care aţi dat dovadă de autonomie?

Era o tehnică binecunoscută de mulţi specialişti în recrutare. Când cineva afirmă că are o anumită calitate, trebuie să fie în stare să relateze câteva împrejurări care dovedesc că are acea calitate. Mai exact, trebuie să fie în măsură să creioneze un context, un tip de comportament adecvat şi un rezultat. Dacă unul din aceste trei elemente lipseşte, înseamnă, absolut sigur, că minte. E logic: dacă acea calitate îl caracterizează, trebuie să poată da un exemplu de situaţie în care şi-a exersat-o, ce-a făcut concret şi ce-a obţinut.

— Ăăă... da, sigur că da.

— În ce situaţie?

Bilele de loto se învălmăşeau cu furie, în timp ce încerca să-şi aducă aminte – sau să născocească – o astfel de situaţie. Uşoara roşeaţă a fetei se accentua şi mai mult şi cred ca i-am zărit şi nişte broboane de sudoare pe frunte. Nu puteam să sufăr momentele când îl făceam pe vreun candidat să se simtă nelalocul lui şi nici nu urmăream aşa ceva. Eram însă obligat să evaluez cât de potrivit era pentru postul propus.

— Ei bine... adevărul e că dau dovadă de autonomie în mod constant, nici nu-ncape vorbă, credeţi-mă.

Şi-a îndreptat picioarele, s-a foit un pic în fotoliu, apoi şi le-a încrucişat din nou. Şosetele sale puteau fi perfect exploatate într-o reclamă pentru Ariel.

— Vă rog să-mi daţi un singur exemplu, să zicem, ultima oară când vi s-a-ntâmplat. Spuneţi-mi unde, în ce împrejurări, cu ce ocazie. Gândiţi-vă cât timp doriţi înainte să daţi un răspuns. Relaxaţi-vă, nu ne grăbeşte nimeni.

A început iar să se agite în fotoliu, ştergându-şi mâinile, probabil ude, de pantaloni. S-au scurs câteva secunde care mi-au părut ore,

iar el nu găsea nimic de răspuns şi simţeam cum se lasă copleşit de o stinghereală tot mai intensă. Precis mă ura.

— Bine, am spus, încercând să pun capăt torturii, am să vă spun de ce vă pun această întrebare. Postul pentru care v-aţi prezentat este într-un mic ONG al cărui contabil şi-a dat demisia. Acumulase atâtea zile de concediu încât nici n-a mai trebuit să înainteze un preaviz. A plecat de azi pe mâine. Nimeni din cadrul ONG-ului nu este pregătit să-i ia locul. Dacă obţineţi postul, va trebui să vă descurcaţi singur, scotocindu-i prin dosare şi prin fişierele din calculator. Dacă nu sunteţi *cu adevărat* autonom, totul poate să devină un coşmar pentru dumneavoastră şi e de datoria mea să nu vă pun într-o astfel de situaţie. Prin urmare, nu vă caut nod în papură, încerc doar să aflu dacă veţi fi în stare să reuşiţi în misiunea care vă aşteaptă. Ştiţi că din acest punct de vedere, interesul dumneavoastră şi cel al firmei care oferă postul se intersectează...

M-a ascultat cu luare aminte şi în cele din urmă a recunoscut că ar prefera să lucreze într-un loc bine structurat, unde să ştie cu exactitate ce aşteaptă lumea de la el şi unde poate găsi răspuns la întrebări, în caz că ar fi avut semne de întrebare. Ne-am petrecut restul întrevederii încercând să dăm o formă proiectului său profesional şi să definim ce fel de post se potrivea cel mai bine cu personalitatea, experienţa şi competenţele sale. I-am făgăduit că-i voi păstra dosarul cu grijă şi că o să-l contactez din nou, de îndată ce va apărea o altă ofertă care să corespundă mai bine cu profilul său.

L-am condus până la ascensor şi i-am urat noroc.

Întors în birou, mi-am consultat lista apelurilor pe care le primisem în timpul interviului. Aveam un SMS de la Dubreuil:

„Vino să ne întâlnim la hotelul George-V. Ia un taxi. Pe traseu va trebui să-l contrazici pe şofer în TOT ceea ce-ţi va spune. În TOT. Te aştept.

Y.D.”

L-am recitit de două ori şi n-am putut să-mi reprim o grimasă gândindu-mă la ce mă aştepta. Totul avea să depindă de vorbele şoferului... Chestia asta putea să devină a naibii de neplăcută...

O privire la ceas: ora 17:40. Nu aveam alte întâlniri, dar nu plecam niciodată de la birou înainte de ora 19, în cel mai bun caz...

Mi-am citit e-mail-urile. Erau vreo douăsprezece, dar nimic urgent. Bine, să mergem, doar n-o să-mi taie nimeni capul.

Mi-am luat impermeabilul şi mi-am scos capul pe uşă. Nu era nimeni. Am ieşit repede şi am zbughit-o spre scara de incendiu. Era inutil să aştept ca prostul în faţa ascensorului. Am ajuns la capătul culoarului, când Grégoire Larcher a ieşit val-vârtej din biroul său. Cred că şi-a dat seama de stingherеala mea într-o miime de secundă.

— Îţi iei liber după-amiaza?, zise cu un zâmbet maliţios.

— Tre... trebuie să plec... o urgenţă...

S-a îndepărtat fără să mai spună ceva, desigur mulţumit că mă prinsese în flagrant delict. Am alergat spre scări, uşor iritat de întorsătura pe care o luaseră evenimentele. Fir-ar să fie, mă uită Dumnezeu în fiecare zi la serviciu, şi în *singura zi* când dau şi eu să plec mai devreme, mă fac de căcat...

Am ţâşnit pe bulevardul Opéra, iar aerul proaspăt m-a ajutat să-mi potolesc nervii, pe care-i aveam mai mult din cauza sarcinii pe care trebuia s-o îndeplinesc decât a pătaniei de la serviciu. Am luat-o în direcţia Louvre unde se găsea staţia de taxiuri. Nu era niciun taxi. Am avut parte de un scurt răgaz şi m-am simţit aproape eliberat. Mi-am aprins o ţigară şi am tras din ea cu poftă. Cum mă simţeam stresat, cum trebuia să-mi aprind ţigara. Ce porcărie! Aşa, n-o să reuşesc în veci să mă las...

În timp ce mergeam, am avut o senzaţie ciudată; impresia că sunt... urmărit. M-am întors, dar era lume multă. Cam greu să-ţi dai seama... Mi-am continuat drumul, oarecum neliniştit.

M-am gândit la ultimele dăţi când luasem un taxi. Cei mai mulţi şoferi erau palavragii notorii, care îşi dădeau cu părerea fără reţinere despre toate subiectele de actualitate şi trebuie să recunosc că mă feream să-mi dau cu părerea mai ales când nu eram de acord cu ei. Dubreuil intuise bine. La urma urmei poate că era vorba doar de o formă de comoditate. Nu serveşte la nimic să te tot contrazici cu cineva. Oricum, n-ai cum să-i convingi...

M-am uitat în jur. Circulaţie intensă. Era oră de vârf, aşa că puteam să aştept mult şi bine.

Şi dacă era vorba mai mult de laşitate decât de comoditate? Pe de altă parte, nici să taci mâlc nu era cât se poate de comod. Uneori, în sinea mea, clocoteam... Şi-atunci, de fapt, de ce mă temeam? Că nu sunt iubit? Că pot declanşa din partea celuilalt o reacţie imprevizibilă? N-aş fi putut să zic.

— Unde vreţi să mergeţi?

Accentul său de parizian m-a scos din starea de amorţeală. Furat de gânduri, nu l-am văzut apărând. Cu capul scos pe geam, şoferul se uita la mine nerăbdător. Să fi avut vreo cincizeci de ani, îndesat, chel, cu o mustaţă neagră şi o privire rea. De ce oare trebuia să mi se întâmple acest lucru taman astăzi?

— Ei, v-aţi hotărât? Am şi altceva mai bun de făcut!

— Mergem la George-V, am îngăimat eu, deschizând portiera din spate.

Începusem cu stângul, aşa că trebuia să marchez şi eu nişte puncte. Hai, curaj, îl contrazici în tot ce zice. Tot.

Am urcat în taxi, dar atmosfera m-a îngreţoşat pe loc: o putoare veche de tutun rece amestecată cu mirosul unui dezodorizant ieftin de maşină. Era groaznic.

— Vă spun de la bun început, să n-avem discuţii, n-o fi chiar la capătul lumii, dar mai avem până s-ajungem! Ascultaţi-mă ce vă spun! Habar n-am ce mă-sa face lumea, dar circulaţia e complet blocată azi!

Hmm... cum să-l poţi contrazice... Ce să-i spui?...

— Cu un pic de noroc, o să se deblocheze şi-o să putem merge mai repede, nu credeţi?

— Mda, ce să vă povestesc, unii cred şi-n Moş Crăciun, zise cu accentul său parizian get-beget. De douăşopt de ani fac meseria asta, nu vă duc cu preşu' tu-le muma lor, sunt sigur că mai bine de jumate se pot descurca şi fără maşini.

Vorbea tare de parcă aş fi fost în fundul unui autocar.

— Poate chiar au nevoie de ele, n-avem de unde şti...

— Da, sigur! Cei mai mulţi nu fac nici cinci sute de metri fără maşină! Numa' că-s prea leneşi ca să meargă pe jos şi prea zgârciobi ca să ia taxiul! Nu există om mai zgârcit ca un parizian!

Mi se părea că nici nu băgase de seamă că l-am contrazis. Era doar o chestiune care alimenta conversaţia... în cele din urmă, poate că sarcina mea nici nu era atât de grea pe cat socotisem.

— Mie parizienii mi se par de-a dreptul drăguţi.

— Zău? Se pare că nu-i ştiţi bine! Io de douăşopt de ani trăiesc printre ei, aşa că-i cunosc ca pe propriile buzunare pe căcăcioşii ăştia. Şi aflaţi de la mine că-s tot mai împuţiţi pe an ce trece. Să nu-i văd în ochi. M-am săturat de ei ca de mere pădureţe.

Mâinile sale mari şi păroase s-au încleştat pe volanul acoperit cu blană artificială şi, după muşchii încordaţi ai braţelor piloase, ghiceam cu uşurinţă cât era de tensionat. Sub perii negri de pe braţ se vedea un tatuaj care semăna cu figurinele din cartofi prăjiţi de pe sticlele de ulei Végétaline. Când eram mic, la televiziunea americană se tot difuza un clip publicitar – desen animat – în care nişte felii de cartofi reprezentând diverse personaje dansau vesele

că se puteau prăji în ulei Végétaline. N-am văzut în viaţa mea un tatuaj mai ridicol.

— Cred că vă înşelaţi: oamenii nu fac decât să ofere o imagine în oglindă a felului în care li se vorbeşte.

A apăsat violent pedala de frână şi s-a întors spre mine cu ochii injectaţi de furie.

— Ce tot bălmăjiţi?

Nu mă aşteptam deloc la o reacţie atât de nestăpânită. M-am tras instinctiv în spate, dar asta nu m-a împiedicat să-i simt respiraţia greţoasă. Puţea oare a alcool? Trebuia să dezamorsez bomba, să încerc să joc rolul un expert în explozibili...

— Ziceam că poate oamenii sunt închistaţi, dar dacă avem răbdare cu ei, dacă acceptăm ideea că poate au motive să fie stresaţi şi dacă le vorbim cu blândeţe – am insistat asupra acestui cuvânt – pot să se deschidă şi să devină mai drăguţi, fiindcă simt că nu ne lasă indiferenţi.

N-a scos o vorbă, dar m-a fixat intens cu privirea lui de mistreţ arţăgos, după care s-a întors şi a luat-o din loc. În maşină s-a lăsat o tăcere grea ca un linţoliu de plumb. Am încercat să mai temperez tensiunea cumplită care îmi cuprinse trupul şi să respir normal. Oau... dar iute-i mai sare ţandăra moşului. Va trebui totuşi să fiu mai cu băgare de seamă... Ne-am continuat drumul încet, dar tăcerea era tot mai apăsătoare. Foarte apăsătoare. Trebuia s-o sparg.

— Ce reprezintă tatuajul dumneavoastră? am zis, în încercarea iluzorie de a pune în practică ideea de care tocmai îi vorbisem.

— Păi... zise cu o voce mai moale, dovadă că o nimerisem bine. Păi, e o amintire din tinereţe. Reprezintă Răzbunarea.

A rostit această ultimă propoziţie pe un ton sentenţios. Muream să-l întreb cum naiba poate simboliza răzbunarea un cartof prăjit în ulei Végétaline dar, neavând tendinţe sinucigaşe chiar atât de mari, m-am forţat să nu zâmbesc.

Am ajuns în piaţa Concorde.

— N-o s-o luăm pe Champs-Elysées. E prea aglomerat. O s-o luăm pe cheiuri până la podul Alma şi pe urmă pe bulevardul George-V.

— Ăă... Aş prefera s-o luăm totuşi pe Champs-Elysées.

Şoferul n-a spus nimic, a oftat şi a continuat conversaţia.

— Ador tatuajele. Nu sunt două la fel. Şi-ţi trebuie şi ceva sânge-n instalaţie să te-apuci să-ţi faci tatuaje. Fiindcă nu le mai scoţi în veci. Rămân toată viaţa. Aşa că asta cere ceva curaj. Cel mai tare îmi place să le văd la femei. Nimic mai excitant ca un tatuaj neaşteptat, în locuri mai intime... înţelegeţi ce vreau să zic, nu?

Ce înţelegeam eu cel mai bine era privirea sa brusc libidinoasă, pe care o vedeam în oglinda retrovizoare. Uşurel, moşu', uşurel. Mi-am adunat tot curajul:

— Eu nu mă prea omor după tatuaje...

— Mda, în zilele noastre... tinerilor nu le mai place, că vreau toţi să fie la fel. Nu mai ştiu ce-i aia distracţie! Pfui! Oricum, sunt toţi nişte papă lapte.

— Nici chiar aşa... Poate că nu de asta au ei nevoie ca să iasă în evidenţă...

— Să iasă-n evidenţă, să iasă-n evidenţă! Nouă ni se rupea de evidenţă, nu voiam decât să ne distrăm. Puneam laba pe bicicletele sau pe maşinile babacilor şi pe-aci ţi-e drumul... Pe vremea aia, nici pomeneală de blocaje!

Tipul ăsta nu ştia să vorbească decât răcnind. Era insuportabil, dar în acelaşi timp te mai şi lua cu fiori pe şira spinării... Şi putoarea asta din maşină... Hai, mai suportă un pic...

— Da, numai că azi, tinerii ştiu că nu mai pot să tot polueze planeta, doar aşa, ca să se distreze.

— A, deci asta era! Uite unde se ascundea ecologistu' lu' peşte! Ie-te fleoşc, încălzirea planetei! Da' cine dracu' stă să plece urechea la toate tâmpeniile voastre? Astea-s idei de-ale lu' ăia de stau să

vândă inteligenţă la colţu' străzii, da' ei n-au aşa ceva în dotare nici să tragi cu tunu'!

— Dar de unde le ştiţi dumneavoastră pe toate atât de bine?

De astă dată, vorbele mi-au ieşit pe gură fără să mă gândesc. Şoferul a frânat violent iar maşina era cât pe ce să se lovească de maşina din faţă. Manevra m-a aruncat pe spate, pe urmă înainte. Tipul a explodat:

— Şterge-o! auzi? Roiu! Mi-e lehamite de toţi dobitocii care vin să-mi facă mie morală! Ia-o la talpă!

M-am lipit cu spatele atât de mult de spetează încât am simţit că mă fac una cu căptuşeala veche umplută cu câlţi a banchetei. Au trecut două secunde, două secunde de tăcere, apoi am deschis portiera şi am ieşit iute afară. Am ţâşnit ca o săgeată, înainte ca şoferului să-i treacă prin minte să fugă după mine. Era genul de individ care ţinea un ciomag dosit sub scaun.

M-am strecurat printre maşini până am ajuns în mijlocul străzii Champs-Elysées, pe urmă am luat-o la picior spre Arcul de Triumf, alergând sub o burniţă slabă, foarte fină, care-mi răcorea faţa. După ce mi-a trecut spaima, n-am mai simţit nimic, dar am continuat să alerg, să alerg, pe lângă turiştii şi gură-cască ieşiţi la plimbare pe bulevard. Alergam, fiindcă nu mă reţinea nimic, mai lărgisem laţul, mai desfăcusem nişte noduri inutile. Pentru prima dată îndrăznisem să-i spun unui necunoscut ceea ce gândeam, în mod intenţionat, şi am început să mă simt uşor şi mai ales liber, liber, iar burniţa fină îmi biciuia delicat faţa, ca şi cum ar fi vrut să mă trezească la viaţă

8

În ţinută de gală, portarul a pus în mişcare uşa rotativă ca să pot intra mai uşor şi m-am trezit în holul maiestuos al hotelului George-V, unul dintre cele mai frumoase din Paris.

Fie că te uitai la pardoseală sau la impunătoarele coloane care se înălţau foarte sus, până în tavan, totul era făcut din marmură roşie de Alicante.

Tejgheaua de la recepţie era acoperită cu lambriuri. Atmosfera era un amestec de mare clasă şi de eficienţă tăcută. Valeţii împingeau cărucioare aurii, pline de cufere şi de valize, majoritatea din piele şi toate de firmă. Recepţionerii zâmbitori şi eficienţi înmânau chei, planuri ale Parisului sau informaţii unor persoane probabil exigente. Un client în pantaloni scurţi şi bascheţi Nike, imagine la fel de neaşteptată precum cea a unui interpret de rap care ar traversa scena unei orchestre simfonice, trecea prin hol cu nonşalanţa unui obişnuit al acestui gen de locuri. Mai mult ca sigur, unul din compatrioţii mei...

M -am îndreptat spre portar.

— Bună ziua, aş vrea să ştiu unde e barul, vă rog.

Mă temeam să nu mă întrebe dacă aveam o cameră în hotel. Arătam probabil ca naiba cu părul ud, cu apa şiroindu-mi pe faţă. Din fericire, felul în care arăta însă turistul în pantaloni scurţi mi-a dat ceva curaj.

— Da, domnule. Urcaţi, vă rog, cele trei trepte, luaţi-o la dreapta şi ceva mai încolo o să vedeţi barul, îmi răspunse portarul cu un ton amabil, uşor pompos.

Am urcat treptele şi m-am trezit într-un fel de galerie cu pereţii de sticlă, lângă o curte interioară foarte frumos amenajată, cu portocali şi merişori în minunate ghivece sculptate. Câteva mese din lemn exotic şi fotolii te invitau să te relaxezi. Chiar în galerie,

covoarele somptuoase încălzeau pe alocuri atmosfera rece degajată de marmură. Pereţii din piatră sculptată ascundeau firide cu statui aşezate pe postamente maiestuoase. Privirea îţi era atrasă de un şir de mese joase înconjurate de fotolii adânci, acoperite de materiale pufoase care te îmbiau să te ghemuieşti în ele, pornire imediat înfrânată de sentimentul că trebuia să te comporţi cu reţinere, o reţinere impusă de un decor atât de măreţ.

Barul dădea spre galerie şi părea aproape mic în comparaţie cu restul. Cu pereţii şi pardoseala acoperite cu catifea roşu închis, oferea o atmosferă mult mai intimă. Era puţină lume la ora asta – un bărbat şi o femeie de o anumită vârstă, aşezaţi faţă în faţă în nişte fotolii joase şi, ceva mai departe, doi bărbaţi care erau prinşi într-un dialog însufleţit, dar vorbeau totuşi în şoaptă. Cu siguranţă discutau despre afaceri. Nici urmă de Dubreuil. M-am îndreptat spre o masă, mai în spate, de unde îl puteam vedea când sosea. Trecând pe lângă cuplu, am simţit mireasma îmbătătoare a parfumului doamnei.

Pe masă, ziare de toate felurile. Unele foarte serioase, precum *Herald Tribune*, *The New York Times* sau *Le Monde*, şi altele, de cu totul altă speţă. Am luat un *Closer.* Se vedea după cum arăta că avusese o oarecare trecere la cei dinaintea mea. La urma urmei, eram în locul ideal ca să mă intereseze viaţa starurilor!

Dubreuil sosi nu peste mult timp, iar eu m-am descotorosit rapid de plicticoasa revistă. Ca să ajungă la mine, a traversat tot barul şi am băgat de seamă că toţi cei patru clienţi şi-au întors capetele după el. Era unul dintre acei oameni care degaja un soi de energie, un magnetism care atrage atenţia.

— Povesteşte-mi despre faptele tale de vitejie!

Am observat că nu mă saluta niciodată. De câte ori îl vedeam părea că reia o conversaţie întreruptă cu câteva minute în urmă, când se dusese până la toaletă.

A cerut un bourbon, iar eu m-am mulţumit cu o apă minerală Perrier.

I-am descris ce s-a întâmplat în taxi cu lux de amănunte, iar el s-a distrat mult pe seama comportamentului şoferului.

— Ţi-ai găsit beleaua cu el! Dacă aş fi vrut să regizez eu însumi scena şi tot n-aş fi reuşit să inventez una ca asta!

I-am mărturisit cât de greu mi-a fost să exprim opinii care să se bată cap în cap cu cele ale şoferului şi cât de uşurat m-am simţit că am scos-o în cele din urmă la capăt, în ciuda disensiunilor.

— Sunt foarte fericit că ai trăit toate astea. Mi-ai vorbit mult despre viaţa ta profesională, despre sentimentul pe care-l trăieşti atunci când eşti la birou cum că te-ai afla într-o temniţă, despre impresia că eşti judecat, pândit neîncetat.

— Da. În firma asta sunt împiedicat să fiu eu însumi. Mi se lasă prea puţină libertate. Mă simt ca un deţinut. Am impresia că lumea o să-mi comenteze toate faptele şi gesturile. Uite, astă-seară când am plecat m-am procopsit cu o observaţie jignitoare din partea directorului sucursalei. E adevărat că am plecat puţin mai repede, dar în *fiecare* seară termin foarte târziu. A fost extrem de nedrept să-mi reproşeze acest lucru în singura zi în care am hotărât să plec mai devreme! N-am niciun pic de libertate! Mă sufoc.

S-a uitat la mine cu o privire pătrunzătoare, în timp ce savura o gură de bourbon. I-am simţit parfumul.

— Vezi, când te aud zicând „Sunt împiedicat să fiu e însumi”, îmi vine să-ţi răspund că, dimpotrivă, te *lasă* să fii însuţi şi chiar te îndeamnă să fii, din ce în ce mai mult. De fapt asta te sufocă...

Am rămas total năucit.

— Nu înţeleg unde bateţi.

S-a lăsat pe spate în fotoliu.

— Mi-ai vorbit de unii din colegii tăi. Îmi aduc aminte mai cu seamă de unul dintre ei, cel arogant...

— Thomas.

— Da, ăsta e. Destul de înfumurat, din câte-mi spuneai.

— E un eufemism...

— Imaginează-ţi că astă-seară Thomas a fost în locul tău, că şi-a părăsit biroul la ora 16 sau 17 şi că s-a întâlnit cu şeful său pe culoar.

— Nu era şeful nostru direct, ci Larcher, directorul sucursalei.

— Foarte bine, imaginează-ţi scena următoare: Thomas pleacă în mod excepţional devreme şi se întâlneşte cu directorul sucursalei pe culoar.

— Ok...

— Tu eşti un mic şoricel şi îi priveşti pe cei doi în momentul în care se întâlnesc...

— De acord...

— Ce-şi spun?

— Păi... ştiu şi eu... ăăă... Uite, ce chestie... mi-l închipui pe Larcher zâmbindu-i... prietenos, aproape cu indulgenţă.

— Interesant... Crezi că aşa ar fi reacţionat directorul vostru dacă, în locul tău, s-ar fi întâlnit cu Thomas?

— Păi... da, probabil. Oricum, aşa mi-l închipui. Ceea ce ar fi de altfel foarte nedrept. Cred însă cu adevărat că există un anume favoritism, că regulile nu sunt aceleaşi pentru toată lume.

— Bun, şi cum îl cheamă pe celălalt coleg al tău, cel care dă impresia că-şi bate joc de toată lumea?

— Mikaël?

— Da, ăsta. Şi-acum, vizualizează aceeaşi scenă, de astă dată între Larcher şi Mikaël. Mikaël e cel ce-şi părăseşte locul de muncă la ora 17. Ce se întâmplă?

— Ia să vedem... îmi închipui că... Ei bine, cred că Larcher îi face aceeaşi observaţie ca şi mie!

— Da?

— Îi mai spune „Îţi iei liber după-amiaza?" şi poate cu un ton şi mai tăios. Da, asta e! În plus, îşi mai şi bate joc de el.

— Şi cum reacţionează Mikaël?

— Ăăă... Greu de imaginat... De fapt... Cred că Mikaël e suficient de înfipt încât să-i dea o replică bine plasată, ceva de genul „Cu experienţa dumneavoastră, sigur ştiţi despre ce vorbiţi!” sau aşa ceva.

— Serios? Şi Larcher cum reacţionează?

— Râd amândoi şi-şi văd de treabă.

— Interesant, zise golindu-şi paharul. Şi tu ce părere ai?

— Nu ştiu, am răspuns gânditor. Dacă aşa s-ar petrece lucrurile efectiv în realitate, aceasta ar fi dovada unui oarecare favoritism, aş zice.

— Nu, Alan. Nu despre asta-i vorba.

L-a chemat cu un gest pe barman, care se prezentă în faţa noastră cât ai clipi.

— Încă un bourbon.

Am mai înghiţit o gură de Perrier. Dubreuil s-a înclinat spre mine şi m-a privit drept în faţă cu ochii săi albaştri. M-am simţit gol puşcă.

— Nu despre asta-i vorba, Alan, continuă el. Lucrurile sunt mult mai... încâlcite. Thomas e plin de sine, iar atitudinea sa îi induce lui Larcher... un anume respect. Mikaël înţeapă pe toată lumea, iar Larcher ştie că-i uns cu toate alifiile şi se crede mai grozav decât toţi. Şi-atunci, Larcher îl înţeapă la rându-i ca să-l facă să priceapă că e şi mai şmecher decât el. Pe când tu...

Făcu o pauză.

— Eu nu mă prefac aşa la fel ca ceilalţi, eu sunt eu însumi şi-atunci ceilalţi profită.

— Nu, e o chestie mult mai perversă decât atât. Ceea ce te caracterizează pe tine, Alan, e tocmai faptul că... nu eşti liber. Nu eşti liber si-atunci Larcher te zăvoreşte şi mai mult în cuşca în care te afli...

A urmat un moment de tăcere densă, timp în care am digerat lovitura încasată. Apoi mi-a sărit ţandăra şi am simţit cum creşte furia în mine. Ce-mi tot povesteşte individul ăsta?

— Ba dimpotrivă! Ba dimpotrivă! Nu suport când cineva se atinge de libertatea mea!

— Aminteşte-ţi ce s-a-ntâmplat cu şoferul de taxi. A trebuit să te sforţezi ca să exprimi o părere diferită de a lui, parcă aşa ziceai. Oamenii ca el sunt totuşi nişte necunoscuţi pe care n-ai să-i mai întâlneşti niciodată. Viaţa ta, viitorul tău nu depinde de ei, sper că eşti de acord. Şi cu toate astea, simţi nevoia să te conformezi... faci pe dracu-n patru, doar-doar o să te aprecieze. Te temi ca nu cumva să dezamăgeşti şi să fii respins. De asta nu îndrăzneşti să exprimi ceea ce simţi cu adevărat şi nici să te comporţi aşa cum ţi-ai dori. Faci eforturi să te adaptezi la aşteptările celorlalţi. Şi asta o faci din proprie iniţiativă, Alan. Nimeni nu ţi-o cere.

— Dar mi se pare absolut normal! De altfel, dacă fiecare s-ar strădui să facă pentru ceilalţi câte ceva, viaţa tuturor ar fi mai bună.

— Da, numai că, în cazul tău, nu-i vorba de o opţiune. Tu nu-ţi spui pe un ton detaşat: „Uite, astăzi am să fac ceea ce aşteaptă lumea de la mine." Tu faci asta în mod inconştient. Crezi că altfel nu vei mai fi iubit, că nimeni n-o să mai vrea să te vadă. Şi-atunci, fără ca măcar să-ţi dai seama, îţi impui multe constrângeri. Viaţa ta devine plină de astfel de constrângeri şi, prin urmare, nu te mai simţi liber. Şi... ţi se şi pune pata pe ceilalţi.

Eram năuc. Parcă fusesem lovit cu leuca în cap. La orice mă aşteptam, dar nu la asta. Faptele, ideile, emoţiile, toate mi se învălmăşeau în creier şi mă făceau să simt că-mi fuge pământul de sub picioare. Mă lua cu ameţeală. Aş fi vrut să resping violent analiza lui Dubreuil, dar o parte din mine simţea că, într-o oarecare măsură... avea dreptate. Era un adevăr care mă deranja. Mie căruia până acum îmi trăisem viaţa resimţind ca pe o grea lovitură cea mai mică atingere adusă libertăţii mele, suportând cu greu autoritatea

celorlalţi, mi se spunea acum că eram de vină pentru propria mea suferinţă.

— Şi-ţi mai spun ceva, Alan. Când scopul nostru e să nu-i dezamăgim pe ceilalţi ca să fim măcar în parte la înălţimea aşteptărilor lor, sau mai mult pentru a le respecta rânduielile, ei bine, bagă bine la cap că asta îi va face să fie foarte exigenţi cu noi, ca şi cum ar simţi că noi suntem datori să ne supunem dorinţelor lor. Toate astea li se vor părea absolut normale. Dacă te simţi vinovat doar la gândul că ai putea să pleci de la birou mai devreme, patronul te va face să te simţi şi mai vinovat. Şi pentru aşa ceva nici măcar nu e nevoie să fie perfid. O va face cu siguranţă în mod inconştient: simte că ţi se pare inacceptabil să pleci mai devreme de la birou, aşa că i se va părea şi lui la fel. Tu eşti cel care îi induce reacţia asta. Pricepi?

N-am spus nimic. Am rămas tăcut, absorbit de subtila mişcare a mâinii sale care de câteva momente descria cercuri mici cu paharul, făcând cuburile de gheaţă să se rotească în bourbon, ciocnindu-se de zidurile închisorii lor de cristal.

— Alan, continuă el, libertatea e în noi. Ea trebuie să vină dinlăuntrul nostru. Nu te aştepta să vină dinafară.

Vorbele sale mi-au răsunat în creier.

— E posibil, am admis în cele din urmă.

— Ştii, s-au făcut tot felul de studii despre cei care au scăpat din lagărele de concentrare din timpul celui de-al doilea război mondial. Un astfel de studiu a demonstrat existenţa unei caracteristici comune la toţi supravieţuitorii: faptul că erau liberi din punct de vedere mental. De exemplu, dacă n-aveau decât o bucăţică de pâine pentru a doua zi, îşi ziceau: „Sunt liber să mănânc pâinea asta când vreau eu. Sunt liber să aleg momentul în care o să o înghit.” Cu ajutorul unor asemenea alegeri, care pot părea derizorii, păstrau în suflete un sentiment de libertate. Şi am putea afirma că sentimentul ăsta de libertate i-a ajutat să rămână în viaţă...

L-am ascultat cu atenţie şi nu m-am putut împiedica să nu-mi spun că în locul bieţilor oameni aş fi resimţit atât de violent dominarea şi abuzul de putere al temnicerilor mei că n-aş fi fost în stare niciodată să nutresc un asemenea sentiment.

— Cum pot să... ăăă... devin mai liber în interiorul meu?

— Nu există o reţetă de-a gata şi nici un singur mod de a izbuti. Ar fi totuşi o modalitate, şi anume să faci pentru o vreme lucruri pe care în mod obişnuit le eviţi cu grijă...

— Spuneţi-mi, mi se pare că toate sfaturile pe care mi le-aţi dat încă de la început mă silesc să fac ceea ce nu-mi place să fac. Aşa ajungem să evoluăm în viaţă?

A izbucnit în râs. Doamna cu parfumul îmbătător s-a întors spre noi.

— E mai complex decât atât. Dar când, în viaţă, facem în aşa fel încât să ne îndepărtăm de tot ceea ce ne provoacă teamă, nu mai suntem în stare să descoperim că majoritatea temerilor noastre sunt creaţii ale mintii noastre. Singurul mijloc de a afla dacă tot ceea ce credem este sau nu fals e să verificăm în situaţii practice! Aşa că uneori e util să ne luăm de mână, chiar dacă asta e uneori un gest forţat, ca să experimentăm ceea ce ne provoacă teamă, ca să ne dăm o şansă să putem realiza că poate am greşit.

— Şi-atunci ce-o să-mi mai cereţi de astă dată ca să încerc să mă eliberez de această infirmitate?

— Păi, ia să vedem, zise aşezându-se comod în fotoliu, vizibil satisfăcut că se afla în situaţia de a-şi rosti sentinţa. Întrucât crezi – în mod greşit – că lumea nu te va mai iubi dacă nu te vei comporta conform aşteptărilor ei, întrucât simţi nevoia să corespunzi imaginii a ceea ce se aşteaptă de la tine, o să te joci de-a defazarea.

Am înghiţit în sec. Obrajii îmi ardeau.

— De-a defazarea?

— Da, o să te antrenezi ca să poţi alege contrariul a ceea ce simţi că trebuie să faci neapărat. De exemplu, o să începi să iei cu tine la

birou revista asta care te interesează atât de mult, până când vom fi siguri că toată lumea te-a văzut cu ea.

Şi a făcut un gest care m-a stingherit mult: a pus mâna pe revista *Closer* pe care o întorsesem cu faţa în jos în momentul în care el intrase în bar.

— În cazul ăsta mă fac de rahat în ochii tuturor.

— Ah! Imaginea, imaginea ta! Vezi că nu eşti liber...

— Da, dar credibilitatea mea ar avea de suferit. Nu pot să fac asta!

— Uiţi că mi-ai repetat întruna că la firma ta nu oamenii sunt judecaţi, ci rezultatele lor. Aşa c-o să-i doară-n cot de lecturile tale.

— Dar nu pot, mi-ar fi... ruşine!

— N-are de ce să-ţi fie ruşine de lucrurile care te interesează.

— Dar nu mă interesează. Nu citesc niciodată revista asta!

— Da, ştiu, nimeni n-o citeşte. Şi cu toate astea se vinde în sute de mii de exemplare în fiecare săptămână... Numai că şi pe tine te interesează, că doar de asta o aveai în mână când am sosit!

— De fapt... Nu ştiu... era doar din curiozitate.

— Păi tocmai, ai dreptul să fii curios. E chiar o calitate şi n-are de ce să-ţi fie ruşine.

Îmi şi imaginam mutrele colegilor şi ale şefilor în momentul în care o să mă vadă cu revista.

— Alan, o să fii cu adevărat liber în ziua în care n-o să-ţi mai pese ce gândesc cei care-or să te vadă cu revista *Closer* sub braţ.

N-am putut să nu mă gândesc că ziua aceea era departe, foarte departe...

— Mai e până să câştig partida...

— În afară de asta, o să faci zilnic, să zicem... trei greşeli – greşeli de bună-cuviinţă. Concret, vreau să te comporţi într-un mod nepotrivit de trei ori pe zi; poate fi vorba de orice, chiar şi de lucruri mărunte. Ceea ce vreau este să devii un tip plin de cusururi o bucată de vreme, până-ţi vei da seama că nimeni nu moare din asta,

că nu se schimbă nimic în ceea ce te priveşte şi că relaţiile cu ceilalţi nu se degradează. Şi o ultimă chestie: o să refuzi cel puţin de două ori pe zi să faci ceea ce-ţi cer ceilalţi, sau o să începi să-i contrazici. Poţi să alegi.

L-am privit fără să zic niciun cuvânt. Lipsa de entuziasm pe care probabil că o manifestam nu i-a ştirbit în niciun fel propriul entuziasm. Părea încântat de ideile sale.

— Când încep?

— Chiar acum! Nu trebuie să amânăm ceea ce ne poate face să evoluăm!

— Foarte bine. Dacă aşa stau lucrurile, cred c-am să plec fără să spun la revedere şi chiar fără să-mi plătesc consumaţia.

— Perfect! E un început bun!

Era vizibil satisfăcut, dar privirea sa maliţioasă nu-mi prevestea nimic care să merite efortul.

M-am ridicat şi am plecat de la masă.

Traversasem deja barul şi ajunsesem la uşa galeriei, când m-a strigat. Glasul său puternic a spart tăcerea discretă a locului şi toată lumea s-a întors să vadă ce flutura în mâini.

— Alan! întoarce-te! Ţi-ai uitat revista!

9

Urăsc dimineţile de luni. Sentimentul acesta trebuie să fie cel mai banal şi mai răspândit din lume. Eu însă aveam un motiv temeinic: era ziua şedinţei comerciale săptămânale. În fiecare săptămână, mie şi colegilor mei ni se spunea că obiectivele nu fuseseră atinse şi eram întrebaţi ce aveam de gând să facem ca să le atingem, ce hotărâri urmează să luăm şi la ce fel de acţiuni vom recurge?

Weekendul meu fusese plin de emoţii, la fel şi săptămâna de după discuţia cu Dubreuil. În primele zile, mi-am impus să-mi număr micile isprăvi zilnice. Pe urmă, am profitat cu curaj de toate ocaziile care s-au ivit.

Aşa că am condus cu doi kilometri la oră pe o străduţă îngustă în faţa unui şir de maşini, deşi nu-mi doream decât să trag pe dreapta şi să mă las depăşit, sau să accelerez ca să nu par un moşulică la volan. Am făcut apoi un pic de gălăgie în apartament şi m-am ales cu două bruftuieli din partea doamnei Blanchard, vecina de dedesubt. I-am trântit telefonul în nas unui agent de vânzări prin telefon care încerca să mă facă să-mi cumpăr ferestre. M-am dus la birou cu două şosete de culori diferite. Am mâncat pateu de gâscă într-un mic restaurant şi i-am spus chelnerului că ficatul lui a fost foarte bun. Şi, în fine, am băut în fiecare zi cafeaua la bistroul de peste drum, la ora cea mai aglomerată, unde fiecare remodela lumea şi găsea soluţiile cele mai evidente de ce oare guvernul nu se gândise la ele? – la problemele economice ale ţării. Şi, bineînţeles, m-am străduit să-mi exprim dezacordul în legătură cu aproape orice

Toate acestea s-au desfăşurat anevoie, deşi o părticică din mine începea să trăiască cu o oarecare plăcere încercarea de a-mi învinge spaimele. Nutream speranţa că mă voi putea elibera într-o bună zi de constrângerile care mă ţineau în lanţuri.

După ce prima mea întâlnire de luni cu un client s-a încheiat am plecat la afurisita aia de şedinţă. Era ora 11:05; eram prin urmare în întârziere... Am intrat în sală cu carnetul de notiţe în mână şi... cu revista *Closer* sub braţ. Toţi consultanţii erau deja la mesele aşezate în cerc. Eram ultimul pe care-l aşteptau.

Luc Fausteri mi-a aruncat o privire de gheaţă. În stânga sa, Grégoire Larcher îşi păstra zâmbetul *Ultra-Brite* binecunoscut. Ştia că numai cu o atitudine pozitivă poţi scoate din om ce are mai bun. Sunt sigur că-şi albise dinţii. Erau atât de strălucitori că mă duceau cu gândul la o proteză din plastic. Când vorbea, îmi era peste poate să-l privesc în ochi; privirea îmi era atrasă de dinţii lui de un alb strălucitor.

M-am aşezat pe un scaun rămas liber. Toţi s-au întors cu faţa spre mine. Am pus revista pe masă, la vedere, cu faţa în sus, şi am evitat să le întâlnesc privirile. Îmi era mult prea ruşine...

În stânga mea, Thomas, cu o moacă de iniţiat, se făcea ca citeşte *Financial Times.* Mikaël glumea cu doamna de lângă el, care încerca să citească *La Tribune,* râzând uneori pe înfundate la prostioarele colegului ei.

— Cifrele săptămânii sunt...

Lui Larcher îi plăcea să ia cuvântul şi să lase în suspensie sfârşitul propoziţiei, pentru a ne capta mai bine atenţia. S-a ridicat, ca şi cum ar fi vrut să cuprindă asistenţa sub aripa sa şi a continuat, zâmbind întruna:

— Cifrele săptămânii sunt încurajatoare. Ne aflăm la +4% din numărul misiunilor de recrutare încredinţate, în raport cu săptămâna trecută şi la +7%, faţă de aceeaşi săptămână a anului trecut. Legat de acest ultim indicator, vă reamintesc că obiectivul nostru este de +11%. Sigur, rezultatele individuale sunt inegale şi va trebui din nou să-l felicit pe Thomas care rămâne în fruntea tuturor.

Thomas afişa o figură destinsă şi vag satisfăcută. Adora s-o facă pe învingătorul relaxat. Ştiam însă că, în realitate, complimentele aveau asupra lui efectul unei injecţii cu cocaină.

— Am însă o veste excelentă pentru toţi ceilalţi...

Privirea încântată a lui Grégoire Larcher s-a plimbat asupra grupului, lăsând ca momentul de tăcere să dramatizeze informaţia. Apoi continuă:

— Trebuie să vă spun întâi de toate că Luc Fausteri a muncit mult pentru voi. De mai bine de o lună analizează toate datele de care dispunem ca să încerce să înţeleagă în mod logic de ce unii dintre voi au rezultate mai bune decât alţii, deşi avem cu toţii la îndemână aceleaşi metode de lucru. A făcut fel şi fel de calcule, a pus cap la cap cifrele, a recurs la statistici, a studiat curbele. Iar fructul cercetărilor sale este pur şi simplu excepţional. Avem soluţia şi oricine va putea beneficia de ea în munca sa din fiecare zi. Dar, Luc, îţi las plăcerea să prezinţi tu însuţi concluziile!

Şeful nostru de departament, mai serios ca niciodată, a rămas pe scaun, ca să ia cuvântul cu vocea sa inexpresivă şi rece.

— De fapt, luându-vă la bani mărunţi desfăşurătorul activităţilor curente, am pus în evidenţă o corelaţie inversă între durata medie a întrevederilor per consultant analizată pe douăsprezece luni consecutive şi media lunară a cifrelor de afaceri per consultant, luând în considerare zilele de concediu luate sau nu.

Cei din sală au păstrat tăcerea preţ de câteva clipe, fiecare fixându-l pe Fausteri cu o privire interogativă.

— Poţi să ne traduci în franceză?, întrebă Mikaël izbucnind în râs.

— E foarte simplu!, zise Larcher, care luă cuvântul deşi cel care vorbea acum era adjunctul său. Cel care face rost de cele mai puţine misiuni de recrutare de la companii petrece şi cel mai mult timp cu fiecare interviu de angajare. Dacă stăm să ne gândim, e perfect logic. Nu poţi fi şi la târg, şi la moară. Dacă petrecem prea mult

timp cu interviurile candidaţilor, atunci timpul rămas pentru prospectarea firmelor şi vânzarea serviciilor noastre va fi mai redus. Şi în consecinţă, rezultatele celui în cauză sunt mai puţin bune. *Quod erat demonstrandum.*

Am rămas cu toţii fără grai, în timp ce informaţia ni se întipărea în minte.

— Un exemplu, continuă Larcher. Thomas, cel mai bun dintre voi, petrece în medie o oră şi douăsprezece minute per interviu, în timp ce Alan, în coada clasamentului – îmi pare rău, Alan – îi consacră în medie o oră şi cincizeci şi şapte de minute. Vă daţi seama? E aproape dublu!

M-am cufundat în fotoliu, privind masa din faţa mea şi încercând să par relaxat. Numai că pe masa cu pricina nu era nimic altceva decât revista *Closer.* Simţeam cum mă apasă privirile celorlalţi.

— Putem, fără îndoială să acordăm mai puţin timp interviurilor, zise Alice, o tânără consultantă, dar asta va atrage după sine scăderea procentului în reuşita recrutărilor. Mie nu-mi iese niciodată din minte garanţia pe care o oferim firmelor. Dacă persoana recrutată nu-şi face treaba sau demisionează într-o perioadă de şase luni după angajare, trebuie să propunem un alt candidat drept înlocuitor. Iartă-mă, Thomas, zise ea, întorcându-se spre colegul ei, dar îmi aduc aminte că tocmai clienţii *tăi* au făcut apel la această garanţie. Mie mi se întâmplă foarte rar aşa ceva.

Thomas a privit-o fără să comenteze, cu un zâmbet condescendent în colţul buzelor.

— Nu vreau să-i iau apărarea lui Thomas, fiindcă n-are nevoie de aşa ceva, spuse Larcher, dar costul schimbării candidaţilor săi mai slabi este foarte mic în comparaţie cu câştigul la cifra de afaceri pe care-l aduce.

— Dar nu ăsta-i interesul clienţilor noştri!, se enervă Alice. Şi, pe termen lung, nici al nostru: ne degradează imaginea.

— Te asigur că nu ne ţine nimeni socoteala. Ei ştiu prea bine că n-ai cum să ai control asupra naturii umane. Noi lucrăm cu probabilităţi... Nimeni n-are cum să fie sigur că alege candidatul potrivit.

Ne-am ferit cu toţii să răspundem, iar privirea zâmbitoare a lui Larcher a cuprins întreaga sală.

După câteva clipe, David, cel mai vechi din echipă, şi-a permis să facă o observaţie:

— Nu mi se pare că durata întrevederilor noastre e chiar atât de lungă şi nici nu prea avem ce să facem cu candidaţii noştri, lipsiţi uneori de spirit de sinteză. Cum să-i tot întrerupem când vorbesc?...

— La acest capitol, am o veste excelentă, zise Larcher, triumfător. Luc, comunică-ne cea de-a doua ta concluzie.

Luc Fausteri reluă firul prezentării. Vorbea fără să se uite la noi, cu ochii în hârtii.

— Vă spuneam că durata medie a întrevederilor lui Thomas este sensibil mai mică decât cea a consultanţilor noştri mai puţin performanţi pe domeniul comercial. Dacă vom face o analiză mai atentă a acestor cifre, vom constata că media lor ascunde o abatere de tip superior. Durata întrevederilor este mai scurtă în cazul candidaţilor care în final nu vor fi angajaţi şi...

— Cu alte cuvinte, îl întrerupse Larcher victorios, e de-ajuns să petreceţi cât mai puţin timp cu cei mai lipsiţi de perspective şi-o să vă rămână mai mult pentru prospectarea pieţei. Scurtaţi întrevederile de îndată ce vă daţi seama că tipul sau tipa nu corespunde postului. N-are niciun rost să continuaţi.

O tăcere jenată răzbătea din rândul asistenţei.

— În orice caz, întări Larcher cu un râs forţat, tot n-o să-i oferiţi locul de muncă, aşa că nu trebuie să aveţi niciun fel de scrupule...

Tăcerea spunea ceva despre starea de disconfort pe care propunerea aceasta o inducea în sânul echipei. Unii priveau în jur,

pândind posibile reacţii. Ceilalţi, dimpotrivă, se făceau că erau absorbiţi de carnetul de notiţe.

— Nu prea sunt de acord.

Toate privirile se întoarseră spre mine. Nu prea luam cuvântul în timpul şedinţelor noastre săptămânale şi niciodată ca să-mi exprim un dezacord. Am hotărât s-o iau mai moale.

— Nu cred că e în interesul serviciului nostru: un candidat care azi nu e potrivit pentru un post va fi poate corespunzător mâine pentru un altul. Dacă ne gândim în perspectivă, n-avem decât de câştigat, ne facem o rezervă de candidaţi care ne apreciază firma şi au încredere în noi.

— În privinţa asta, nicio grijă, prieteni. Fiţi pe pace. În zilele noastre – şi asta n-are să se schimbe cu una, cu două – candidaţii sunt mult mai numeroşi decât posturile disponibile şi *nu-i* nevoie să alergăm după ei. Lovim cu piciorul într-o pubelă şi pică din ea zece inşi. Nu trebuie decât să ne aplecăm şi să-i culegem de pe jos.

Consultanţii au început să rânjească pe sub mustaţă.

Mi-am luat inima-n dinţi.

— În ceea ce mă priveşte, ţin la o anumită deontologie, aş îndrăzni să spun la o anumită etică. Noi nu suntem o firmă care face recrutări pentru ea însăşi. Suntem un birou de recrutări. Misiunea noastră înseamnă deci mai mult decât un simplu proces de selecţie al unui candidat şi cred că rolul nostru este să-i sfătuim pe cei care nu corespund postului pentru care facem recrutări în acel moment. E şi responsabilitatea noastră socială. În orice caz, lucrul acesta mă face să-mi iubesc meseria.

Larcher m-a ascultat zâmbind în continuare, dar, ca de fiecare dată când interesul îi era pus în pericol, expresia i se schimbă imperceptibil, iar surâsul îi deveni ceva mai ameninţător.

— Cred, prieteni, că Alan a uitat că lucrează pentru Dunker Consulting şi nu pentru Maica Tereza.

A început să râdă, iar Thomas şi mai apoi Mikaël i-au ţinut isonul. Şi-a încruntat insesizabil sprâncenele şi a început să mă fixeze cu privirea.

— Dacă ai cumva îndoieli, uită-te în pătrăţelul din josul fluturaşului tău de salarizare şi o să-ţi dai seama că o asociaţie de caritate nu te-ar plăti atât de bine.

Colegii mei au început să se hlizească.

— Şi-acum, Alan, va trebui să-ţi mişti fundul ca să meriţi acest salariu, dar în niciun caz jucându-te de-a asistenţii sociali.

— Eu aduc bani firmei. Salariul meu e, prin urmare, pe deplin acoperit, adică meritat.

În sală s-a aşternut o linişte de moarte. Toţi colegii îşi priveau picioarele. Simţeam cum atmosfera devine tot mai apăsătoare. Larcher era în mod vizibil extrem de surprins de reacţia mea, deloc obişnuită. Probabil asta îl deruta cel mai mult.

— Nu eşti tu cel în măsură să judeci, încercă el să pună punctul pe i, pe un ton agresiv, convins pesemne că era vital să aibă ultimul cuvânt ca să-şi păstreze autoritatea în ochii echipei. Noi îţi fixăm obiectivele. Nu tu. Şi până azi, nu le-ai atins.

Şedinţa s-a terminat destul de rapid. Îl simţeam pe Larcher foarte agasat de turnura pe care o luase şedinţa şi care îi perturbase oarecum forţa mesajului. Era prima oară când am avut curajul să-mi manifest dezacordul, dar poate că ar fi mai înţelept să tac. Şi cu toate acestea, eram fericit că îmi exprimasem convingerile, că n-am lăsat să fie călcate în picioare valorile în care credeam.

Am părăsit sala de şedinţe în grabă şi m-am îndreptat spre birou, preferând să nu dau nas în nas cu Larcher. De altfel, nu voiam să văd pe nimeni. Am aşteptat ca toată lumea să plece la masă, înainte să dispar şi eu. Am deschis încetişor uşa. Tăcerea era cea care domnea acum în cadrul companiei. M-am strecurat pe culoar. Zgomotul paşilor mei era amortizat de mochetă.

Când am ajuns în dreptul biroului lui Thomas, s-a auzit o sonerie care a spart tăcerea şi care m-a făcut să tresar. Era telefonul său. L-o fi sunat cineva pe linia directă. La ora asta, centrala era închisă. Soneria continua să sune în clădirea părăsită ca un apel disperat în neant.

Nu ştiu ce m-a apucat; soneria era atât de insistentă, încât, deşi nu-mi stătea în fire şi nici nu era o practică prevăzută de regulile firmei, am hotărât să răspund.

Am deschis uşa biroului. Totul era perfect rânduit, dosarele clădite cu grijă şi un stilou Montblanc aşezat neglijent la vedere. Un parfum discret plutea în aer. Poate un after-shave... Am ridicat receptorul, un model mult mai la modă decât cel care se găsea în celelalte birouri. L-o fi negociat cu şeful? Era în stare să-l fi cumpărat chiar el, doar ca să nu semene cu gloata.

— Al...

Era cât pe ce să-mi rostesc numele şi să-l las pe interlocutor să afle că nu sunt Thomas, dar nu mi-a dat răgazul, pentru mi-a tăiat brusc cuvintele vorbind repede şi cu ură.

— Eşti un om de nimic. V-am spus că nu mi-am dat încă demisia şi contam pe totala dumitale discreţie. Ştiu sigur că l-aţi sunat pe directorul meu şi i-aţi spus că administratorul lui şef va elibera postul şi că veţi putea să-i găsiţi imediat un înlocuitor...

— Domnule, eu nu...

— Taci din gură! Ştiu că dumneata ai făcut-o, fiindcă nu mi-am trimis CV-ul nicăieri în altă parte. Auzi? Nicăieri! Nu poţi fi decât dumneata. E o mârşăvie care sigur n-o să te-ajute să ajungi în rai.

10

Tocmai ieşeam de la firmă, când m-a luat în primire colega mea, Alice. Era clar că mă aştepta încă de la sfârşitul şedinţei.

— Mergi la masă?, mă întrebă în loc de salut.

Zâmbea, dar zâmbetul îi era umbrit de o undă de îngrijorare. Se temea oare să nu fie văzută cu mine?

— Da, am răspuns.

A aşteptat o clipă, ca şi cum ar fi dorit ca ideea să vină de la mine, fără să fie nevoită s-o formuleze ea:

— Nu vrei să luăm masa împreună?

— Cum să nu.

— Cunosc un restaurant mic, foarte drăguţ, dar ceva mai departe. Aşa măcar o să putem povesti mai în voie...

— Cum se numeşte?

— *Le Repaire d'Arthus.*

— Nu îl ştiu.

— E destul de... original. Mai mult nu îţi spun. Te las să-l descoperi singur...

— Dacă nu ne dau să mâncăm animale ciudate, e OK.

— Voi, americanii, sunteţi plini de mofturi!...

Am luat-o pe strada Molière şi, când am ajuns în capătul ei, ne-am strecurat printr-un pasaj cu boltă până am ajuns la arcadele de la *Palais-Royal,* de-a lungul grădinii interioare. Ce oază de linişte în mijlocul unui cartier din inima Parisului... Grădinile de o mare simplitate te duceau cu gândul la o curte de şcoală dinainte de război. Şiruri de castani, zgură pe jos şi, ca un brâu, de jur-împrejur, bătrâna construcţie încărcată cu istorie. Sub arcade se simţea mirosul fin al pietrei reci, în timp ce zgomotul paşilor noştri răsuna pe dalele uzate şi lustruite de secolele ce trecuseră unul câte unul. Era un adevărat lăcaş al nostalgiei. Aici, timpul se oprise în loc cu

două veacuri în urmă şi n-ai fi fost surprins să vezi copii îmbrăcaţi ca pe vremuri zbenguindu-se şi ţipând de bucurie odată ieşiţi în recreaţie, alungând stolurile de vrăbii.

Am urcat cele câteva trepte ale scării ornate cu o frumoasă rampă de fier forjat, zgrunţuroasă la pipăit, în partea de nord a grădinii. Am mers pe lângă vitrina cu ramă de lemn, închisă la culoare, a unei prăvălii de unde puteai să cumperi cutiuţe muzicale vechi şi am ajuns în strada Petits-Champs. Greu de mers unul lângă altul pe trotuarul îngust al acestei străduţe frumoase, pline de vioiciune, din vechiul Paris. Fiecare din aceste nenumărate mici buticuri era unic, la ani-lumină depărtare de francize şi alte lanţuri de magazine care vând toate aceleaşi lucruri, în oricare din oraşele lumii. Aici, fiecare vitrină surprindea prin originalitatea decoraţiunilor şi autenticitatea produselor expuse. Un negustor de umbrele stătea lângă un măcelar, la rândul lui vecin cu un ceaprăzar, apoi o ceainărie, şi un specialist în bijuterii artizanale. De la magazinele cu de-ale gurii, la pantofari, trecând prin librării care vindeau cărţi vechi, toate îţi dădeau ghes să te opreşti, să admiri lucrurile acelea frumoase, să le atingi...

— Cunoşti galeria Vivienne?

— Deloc.

— O să facem un mic ocol.

Am traversat strada printre maşinile care circulau neîntrerupt, unele după altele, cu viteza melcului, şoferii vizibil agasaţi că se deplasează mai încet decât pietonii şi am trecut sub o boltă foarte înaltă, aflată între două buticuri. Am ajuns pe un fel de străduţă acoperită de un tavan vechi de sticlă îngălbenită şi de fier forjat. Mirosea supărător a umezeală. Galeria adăpostea la rându-i câteva buticuri şi restaurante, dar era o atmosferă foarte diferită de cea a străzii. Izolată de afluenţa trecătorilor, de agitaţia oraşului, era scăldată într-o lumină tristă, de un calm religios. Cel mai mic

zgomot, orice zvon de glasuri răsuna domol în lăcaşul de sticlă. Oamenii se mişcau cu lentoare. Domnea aici o linişte melancolică.

— Galeria datează din primii ani ai secolului al XIX-lea. Servea drept salon monden pe vremea Restauraţiei. Vin aici când simt nevoia să mai fac o pauză, ca să mai uit de birou.

Galeria avea formă de potcoavă, iar noi am ieşit pe partea cealaltă. Din nou pe stradă, puteam simţi mireasma pâinii calde care se revărsa dintr-o brutărie apropiată. Mi s-a făcut brusc foarte foame.

— Am ajuns!, zise Alice arătând înspre faţada unui restaurant îmbrăcat cu grijă în lambriuri vopsite în gri, un gri închis, frumos.

Am intrat într-o săliţă decorată în stil baroc, care nu adăpostea mai mult de douăzeci de locuri. Pe pereţi, în rame de lemn sculptat, atârnau numeroase tablouri cu tot felul de citate. Patronul, la vreo patruzeci de ani, blond, destul de scund, cu un fular de mătase înnodat la nivelul gulerului cămăşii sale roz, sporovăia de zor cu doi clienţi. A pus capăt discuţiei de cum a văzut-o pe Alice.

— Doamna sergent recrutor! zise cu o voce manierată care, dacă n-ar fi fost însoţită de un zâmbet complice, ar fi părut slugarnică.

— Ţi-am spus să nu-mi mai zici aşa, Arthus, răspunse ea pe un ton glumeţ.

Tipul i-a sărutat mâna.

— Şi cine e chipeşul prinţ care vă însoţeşte astăzi? întrebă sorbindu-mă din ochi, din cap până-n picioare. Doamna dă dovadă de mult bun gust... şi îşi asumă o seamă de riscuri aducându-l la Arthus.

— Alan e un coleg, zise ea pe un ton care punea lucrurile la punct.

— A! Şi dumneavoastră umblaţi cu recrutările? Nu încercaţi să mă ademeniţi, vă înştiinţez că sunt imposibil de integrat în firmă.

— Nu recrutez decât contabili, i-am răspuns.

— Ah! zise, mimând o mare tristeţe, nu-l interesează decât oamenii cifrelor...

— Ai cumva două locuri pentru noi, Arthus? N-am făcut rezervare...

— Astrologul meu mi-a spus că azi va veni o persoană importantă pentru mine aşa că am păstrat masa asta. E pentru voi...

— Domnul este nespus de bun.

Ne-a întins cu multă eleganţă două liste de bucate, iar Alice a pus-o pe a ei deoparte, fără ca măcar să arunce o privire.

— Nu te uiţi? am întrebat-o.

— De prisos.

Am privit-o, încercând să aflu mai multe, dar s-a mărginit să-mi zâmbească scurt şi enigmatic.

Meniul era destul de bogat şi totul părea apetisant. Greu de ales dintr-o varietate de feluri atât de însemnată. Nici n-am apucat să citesc tot, că gazda noastră s-a şi înfiinţat să ia comanda.

— Doamna Alice?

— Mă las în seama dumitale, Arthus.

— Ah! Îmi place când doamnele se lasă în seama mea! De-acum încolo sunteţi la mâna mea. Chipeşul meu principe s-a hotărât deja? spuse, făcând o uşoară plecăciune în faţa mea.

— Ăăă... Păi... Am să iau o millefeuille cu roşii şi busuioc de Aix şi...

— Nu, nu, nu... îngăimă el în barbă.

— Poftim?

— Nu, nu, ăsta nu e un antreu demn de un principe. Lăsaţi-mă pe mine să aleg. Ia să vedem... am să vă pregătesc... nişte andive cu brânză roquefort.

Eram uşor descumpănit de atitudinea sa.

— Ăăă... Ce e acela roquefort?

Arthus s-a prefăcut că-i cade faţa şi-a rămas câteva clipe cu gura căscată.

— Cum adică? Principele meu se tine de şotii, nu-i aşa?

— Colegul meu este american, îi răspunse Alice. Locuieşte în Franţa doar de câteva luni.

— Dar n-are accent, zise el surprins. Şi-apoi, e atât de fermecător, însă nu e suficient de vânjos pentru un *americano*. N-aţi fost crescut cu cereale şi cu hamburgeri?

— Mama lui a fost franţuzoaică, dar au trăit mereu în Statele Unite.

— Bun, în cazul acesta, are nevoie de un pic de instrucţie. Mă bizui pe dumneata, Alice. Mai mult ca sigur că va trebui să înveţe totul de la început. Eu am să mă ocup de capitolul culinar, zise, accentuând fiecare silabă a ultimului cuvânt. Să-ncepem cu brânza roquefort. Ştiţi că Franţa se laudă cu cele cinci sute de soiuri de brânză ale sale...

— Avem şi noi câteva feluri în Statele Unite.

— Oh, nu mă supăraţi! răspunse el afectat, prefăcându-se *scos* din sărite. Vorbim despre lucruri cu totul diferite, ce Dumnezeu! Nici pomeneală! La dumneavoastră nu e brânză, e o masă plastică învelită în celofan, e o gumă gelatinoasă îmbălsămată cu sare... Oh la la! Va trebui să-l învăţăm de toate! Bun, păi atunci, să începem cu brânza roquefort... Roquefort-ul este regele brânzeturilor şi brânza regilor...

— Foarte bine, să vină andivele cu roquefort, l-am întrerupt. Adjudecat! După aceea, ca să dăm lucrurilor o înlănţuire...

— Prinţe, aici nu poate fi vorba de nicio înlănţuire. Nu suntem la ocnă...

— Bun... atunci să urmărim un alt fir culinar...

— Nu, aici nu urmărim pe nimeni. Nici măcar pe răi platnici...

Am continuat, alegându-mi vorbele cu grijă:

— După aceea, o să iau o friptură de vită *bourguignon* cu cartofi natur.

— O, nu! zise Arthus cu hotărâre. Orice, numai asta nu! Nu vă reprezintă. Nu puteţi să vă îndopaţi cu vită bourguinon. Nu, nu... Nu, am să vă aduc... oare ce să vă aduc... un piept de curcan în sos de vin arămiu, cu ciuperci de Sologne.

Eram cam descumpănit.

— Am voie să-mi aleg desertul?

— Aveţi toate drepturile, prinţe...

— Păi atunci am să iau o tartă cu mere.

— Foarte bine! Să notăm prin urmare, zise concentrat asupra carneţelului şi articulând fiecare silabă, o spumă de ciocolată. Mulţumesc şi poftă bună! Arthus e bucuros să vă desfete!

Şi astea fiind zise dispăru în bucătărie.

Am izbucnit în râs.

— Ce-i cu năzbâtia asta?

— Lista de bucate e o cacealma. De fapt, există un singur meniu, şi e acelaşi pentru toată lumea. Dar e foarte bun, toate produsele sunt proaspete. Leon găteşte gustos, zise ea, arătând spre negrul înalt care se zărea prin gemuleţul ce d a spre bucătărie.

— Mor de foame.

— Servirea e rapidă. E avantajul meniului unic... Clienţii sunt obişnuiţi ai locului. Însă, o singură dată, un turist neamţ a reacţionat destul de urât la jocul nevinovat al lui Arthus. A făcut circ şi a plecat zbierând...

Arthus apăru pe dată, rotind în fel şi chip farfuriile cu antreuri.

— Au sosit andivele cu roquefort!

Mă pregăteam să-mi iau cu asalt antreul, când...

— Alice, am murmurat.

Eram brusc extrem de scârbit de ceea ce vedeam în farfurie.

— Da?

— Alice, i-am spus eu în şoaptă, brânza mea e stricată. A... prins mucegai. E greţoasă.

A căscat ochii la mine câteva clipe, după care a izbucnit în râs.

— Dar e firesc!

— E firesc ca brânza mea să fie putredă?

— Aşa se mănâncă, e...

— Vrei să mănânc o brânză putredă...?

Parcă era o nouă sarcină impusă de Dubreuil.

— Nu e putredă, e doar niţel mucegăită şi...

— Ce mi-e putredă, ce mi-e mucegăită...

— Nu! Ăsta-i mucegai sănătos. Pe cuvântul meu că poţi mânca fără să-ţi faci griji. De altfel, fără mucegai, brânza asta nu mai are niciun haz.

— Îţi baţi joc de mine.

— Nu! Fii pe pace! Priveşte.

A înşirat mai multe bucăţi din chestia aia pe furculiţă şi... le-a băgat în gură. Le-a mestecat şi... le-a înghiţit zâmbind.

— Groaznic!

— Dar gustă măcar!

— În niciun caz!

M-am aplecat asupra andivelor, alegându-le cu grijă pe cele care nu veniseră în contact cu putregaiul.

Arthus era gata să verse o lacrimă când a venit să ia farfuriile.

— Va trebui să le dosesc, să nu le vadă Léon. Ar plânge ca prunc dacă ar vedea că antreul lui nu s-a bucurat de apreciere. Îl cunosc, va rămâne veşnic nemângâiat...

A dispărut în bucătărie cu farfuriile noastre. Alice şi-a pus braţele pe masă şi s-a aplecat uşor spre mine.

— Să ştii că m-ai surprins mult în timpul şedinţei. Nu mi-aş fi închipuit niciodată c-o să-i ţii piept lui Larcher. Ai riscat mult...

— Ce ştiu eu... oricum însă, am fost cât se poate de sincer. Sunt convins că neglijarea candidaţilor care nu corespund cerinţelor postului pentru care noi căutăm personal nu e în interesul firmei.

Alice m-a privit în ochi câteva clipe. Nu băgasem niciodată de seamă până atunci cât era de drăguţă. Părul şaten deschis adunat în

spate scotea în evidenţă un gât foarte fin, foarte feminin. Privirea sa albastră era în acelaşi timp prietenoasă şi fermă, strălucind de inteligenţă. Avea un aer extrem de graţios.

— Da, numai că sunt tot mai convinsă că Larcher, Dunker şi ceilalţi membri ai conducerii iau cu bună ştiinţă decizii care nu servesc intereselor firmei...

— De ce-ar face una ca asta?

— Hotărârile sunt impuse mai ales de piaţa financiară. De fapt, de Bursă.

— Vrei să spui, de acţionarii noştri.

— Într-un fel.

— Eu nu vreau să se schimbe acest lucru: este şi în interesul acţionarilor ca firma să se simtă bine.

— Nu, depinde...

— De ce anume depinde?

— De ceea ce-i motivează să fie acţionari. Să ştii că acţionarii noştri sunt destul de diferiţi: sunt fie mici deţinători de titluri, fie bănci, fie fonduri de investiţii...

— Ei şi?

— Crezi că majoritatea dintre ei sunt interesaţi de dezvoltare sănătoasă şi armonioasă a firmei noastre? Un singur lucru contează, cel mult două: să crească în continuare valoarea acţiunilor şi să încaseze cât mai multe dividende an de an.

— Dacă e s-o luăm la modul absolut, nu văd de ce-ar trebui să ne şocheze... Principiul capitalismului spune că aceia care riscă financiar, investind într-o firmă vor fi şi cei care vor câştiga cel mai mult dacă lucrurile se mişcă aşa cum trebuie. Este răsplata celor care riscă, iar o companie nu se poate dezvolta decât în aceste condiţii. Ştii bine că o acţiune creşte dacă firma izbuteşte să se dezvolte, fiindcă atunci riscul este mai mic iar numărul celor care vor dori să se îmbarce pe corabie va fi mai mare. Cât despre dividende, acestea nu sunt decât beneficiile împărţite între

acţionari. Iar ca să existe dividende, hardughia trebuie să meargă bine...

— Teoretic, da, numai că practic, sistemul este complet pervertit. Astăzi, sunt puţini acei acţionari care mai pun temei pe dezvoltarea companiei pe termen lung. De altfel, în mare parte a timpului, nici n-o cunosc cu adevărat... Fie vor să dea lovitura vânzându-şi acţiunile în clipa în care acestea au crescut mulţumitor, fie deţin suficiente încât pot influenţa hotărârile firmei şi, crede-mă, n-o fac în ideea dezvoltării sale armonioase, ci ca să poată încasa dividende grase în decursul celor câţiva ani cât vor rămâne acţionari, chiar dacă asta-i împiedică să-i finanţeze dezvoltarea viitoare şi, deci, îi pune în pericol existenţa.

— Şi tu crezi că ăsta-i jocul lui Dunker şi al acoliţilor săi, să servească interesele acţionarilor în detrimentul interesului întreprinderii?

— Da.

— Bine, dar Dunker a creat hardughia asta. E hardughia *lui*. Îmi vine greu să-mi închipui că va accepta s-o facă scrum la foc mocnit.

— Nu e chiar hardughia lui. A cotat-o la Bursă şi, de-atunci nu mai deţine decât 8% din capital. E ca şi cum ar fi vândut-o.

— Da, dar a rămas la conducerea ei. Înseamnă că totuşi ţine la ea...

Alice s-a strâmbat.

— Ştii că nu-i un tip sentimental. Nu, faptul că a rămas la conducere e rezultatul acordului dintre el şi cei doi acţionari majoritari care au capitalizat în momentul cotării.

Arthus a pus pe masă curcanul aburind, care mirosea dumnezeieşte şi ne-a părăsit ca să întâmpine un alt obişnuit al locului.

— Doamna contesă, sunt al dumneavoastră!

— Bietul meu Arthus, zise doamna, chiar şi pe ramurile cele mai îndepărtate ale arborelui meu genealogic nu se află decât ţărani, şerbi şi slugi... Şi-apoi, ştii bine că nobilimea a fost abolită în 1790...

— Da, dar Arthus a repus-o în drepturi în 2003!

Curcanul în vin arămiu avea un gust delicios. O asemenea mâncare putea lega orice american de glia franceză. *La revedere* dorului de ţară. Chiar şi un conservator ultranaţionalist şi-ar fi renegat patria pentru un singur dumicat din asemenea bucate.

— L-ai cunoscut pe Tonero? întrebă Alice între două înghiţituri.

— Băiatul care a demisionat la scurtă vreme după ce am fost eu angajat?

— Da. Era cel mai bun consultant. Un tip tare de tot. Şi un specialist în vânzări fără pereche. Ştia câţi bani face şi a încercat să negocieze o mărire de leafă.

— L-au refuzat, dacă nu mă-nşeală memoria.

— Nu, nu te-nşeală. Dar nu s-a lăsat. A pregătit un dosar ca să le dovedească faptul că, în cazul unui refuz, demisia lui costa mai scump decât mărirea de leafă. A calculat costul recrutării înlocuitorului său, al formării respectivului, al timpului în care ar fi plătit fără să fie cu adevărat utilizabil, etc... Nu era nicio urmă de îndoială: era mult mai ieftin pentru ei să-i mărească leafa lui Tonero decât să-l lase să plece. Şi cu toate astea, aşa au procedat. Ştii cumva de ce?

— Din trufie? Ca să nu fie nevoiţi să revină asupra deciziei?

— Nici vorbă. I-au explicat sec că dacă ar începe să liberalizeze salariile, acest lucru s-ar vedea îndată în calculele previzionale, iar cursul acţiunilor ar lua-o razna. În timpul ăsta, partea cea mai mare a costului succesorului său ar trece în conturile „Onorarii" şi „Formare", iar Bursa era mult mai puţin sensibilă la conturile astea.

— Aiureli.

— Nici la serviciul Formare lucrurile nu stau mai grozav, înainte, stagiile se sfârşeau la ora 18. Acum, la 17 nu mai e nimeni.

— De ce?

— Vrei să cunoşti motivul adus la cunoştinţa clientului sau pe cel dictat de business?

— Hai, zi...

— E o decizie care se bazează pe un principiu pedagogic, domnule client. Cercetările noastre au dezvăluit că o uşoară reducere a orarului îl face pe stagiar să înveţe mai mult, crescându-i capacitatea de asimilare...

— Şi realitatea?

— Formatorul are misiunea ca la ora 17:05 să se afle la telefon căutând noi clienţi. E clar ca lumina zilei că, la ora 18, nu mai poţi da de nimeni...

Am luat o gură de vin.

— Uite, à propos de practicile necinstite, am descoperit absolut întâmplător că unul din colegii noştri a denunţat un candidat la firma unde lucra cum că are de gând să plece, înainte ca acesta să fi apucat măcar să-şi dea demisia...

— A... nu eşti la curent?

— Cum adică?

— S-a-ntâmplat în ziua când ai lipsit. Dunker s-a autoinvitat la şedinţa de vânzări săptămânală. A dat de înţeles că-n felul ăsta e rost de nişte afaceri frumuşele.

— Te ţii de glume?

— Deloc.

— Marc Dunker, preşedintele nostru, care-şi invită consultanţii la... asemenea practici? E o mârşăvie!

— Nu ne-a cerut explicit s-o facem, dar ne-a dat de înţeles că n-ar fi rău.

Am privit prin vitralii cerul cenuşiu. Începea să plouă.

— Ştii, chiar dacă e plăcut să ne mai descărcăm sufletul, toate poveştile astea mi se par deprimante. Eu unul am mare nevoie să cred în ceea ce fac. Ca să mă pot trezi dimineaţa, trebuie să am

sentimentul că munca mea serveşte la ceva, chiar dacă nu are neapărat legătură cu o cauză nobilă. Cea mai mică pretenţie pe care o am e să pot trăi satisfacţia lucrului bine făcut. Dar dacă trebuie să facem orice, şi-ncă-n goana mare, doar de dragul de a îmbogăţi nişte acţionari cărora nici măcar nu le pasă de firmă, atunci totul se duce pe apa sâmbetei. Pentru mine munca pe care o fac trebuie să aibă un sens.

— Eşti un idealist, Alan.

— Fără îndoială.

— E frumos, numai c-ai greşit vremurile. Trăim azi într-o lume plină de indivizi cinici şi, ca să speri că-ntr-o zi o s-o poţi scoate la capăt, trebuie să fii cinic la rândul tău.

— Nu... nu sunt de acord. Sau, mai bine zis, refuz să accept o asemenea viziune. Altfel, n-are rost să mai fac ceva. Nu pot admite ideea că viaţa mea înseamnă numai muncă, doar ca să am cu ce să-mi plătesc mâncarea, chiria şi alte câteva plăceri. Totul ar fi complet lipsit de sens.

— Totul e bine, mânca-i-ar tata de curcani? întrebă Arthus cu privirea în farfuriile noastre, încrezător în succesul mâncării.

— Nu ne tragem de şireturi, da? a răspuns Alice făcând-o pe ofensata.

Arthus se îndepărtă râzând.

— Eu am nevoie de un serviciu care să însemne ceva pentru ceilalţi, chiar dacă ceea ce fac nu schimbă faţa pământului. Vreau să mă culc seara şi să-mi spun că ziua mea a fost folositoare, că am pus şi eu umărul la ceva.

— N-ai însă cum să nu ţii cont de lucrurile evidente. Nu poţi schimba lumea.

Mi-am pus furculiţa în farfurie. Curcanul în vin arămiu nu mă mai ispitea.

L-am văzut pe Arthus sărutând o mână. El trăia într-o lume creată de el însuşi.

— Ba da, am convingerea că oricare dintre noi poate schimba lumea. Cu condiţia să nu se dea bătut, să nu renunţe la ceea ce socoteşte el că e drept, şi nici să lase să-i fie călcate în picioare lucrurile în care crede. Altfel, va fi complice la tot ce se întâmplă.

— Da, sunt de acord, numai că astea-s doar vorbe frumoase. Concret, nu serveşte la mare lucru. N-o să-i opreşti pe alţii să se poarte cum nu trebuie, numai fiindcă tu, la firma ta, îţi asumi riscul de a rămâne integru.

M-am uitat la Alice. În mod ciudat, aveam sentimentul că deşi ea încerca să-mi demonstreze că eforturile mele erau în van, în adâncul sufletului tot i-ar fi plăcut să am dreptate. Poate nu mai avea speranţe, dar nu voia decât să poată spera din nou.

M-am lăsat furat de vise, lăsându-mi privirea să se plimbe pe frumoşii pereţi ai restaurantului. În cele din urmă m-am oprit la una din maximele afişate de Arthus. Era vorba de un citat din Gandhi:

„Noi trebuie să fim schimbarea pe care vrem s-o vedem în lume.”

11

— Un lucru e sigur: schimbarea nu va veni din partea celorlalţi!

Yves Dubreuil se lăsă pe spate în fotoliul său adânc şi-şi puse picioarele pe birou. Îmi plăceau mirosurile amestecate de piele şi de cărţi vechi, pe care le asociam cu locul unde îi făcusem destăinuiri amănunţite în ziua de după prima noastră întâlnire. Lumina blândă a serii care-şi făcea loc printre ramurile copacilor din parc scotea în evidenţă atmosfera englezească a odăii. Aşa cum obişnuia, Dubreuil imprima o mişcare de rotaţie cuburilor de gheaţă din paharul său de bourbon.

— Convingerea mea, continuă el, este că orice schimbare trebuie să vină din noi înşine, nu din exterior. Viaţa ta nu va fi schimbată nici de vreo organizaţie, nici de vreun guvern, nici de vreun nou patron sau sindicat. Hai să ne gândim la politică: poţi cumva să-mi citezi vreo împrejurare fericită în care cei care au mizat pe faptul că o persoană pe care o socoteau providenţială le-ar putea schimba viaţa în bine şi-au văzut visul împlinit? Gândeşte-te la Mitterrand în 1981, la Chirac în 1995, la Obama în 2008... Numai dezamăgiri. Abia post factum îşi ziceau aceştia c-or fi greşit persoana, c-or fi făcut o alegere greşită... De fapt, nu asta-i problema. Nimeni nu vine să-ţi schimbe viaţa, doar tu singur poţi s-o faci. De asta trebuie să te descurci pe cont propriu.

Eu unul cred că gândirea lui Gandhi se distanţa de consideraţiile individuale, de aşteptările personale de schimbare. Cred că se referea mai cu seamă la schimbările pe care, în mod firesc, fiecare dorea să le vadă în societate şi, cu siguranţă, voia să spună că impactul ar fi mult mai puternic dacă fiecare ar trebui să identifice pentru sine calea de urmat, iar la sfârşit să fie un model pentru ceilalţi şi nu să stea să arate cu degetul şi să critice.

— Da, înţeleg, ideea e interesantă, dar asta n-o să schimbe nimic din pretenţiile pe care firma le are faţă de mine şi nici n-o să-l determine pe patronul meu să mă respecte, numai şi numai pentru c-o să devin un model de echilibru...

— Ba da, într-un fel exact asta o să se întâmple. Dacă suferi că nu te respectă patronul, nu aştepta să se schimbe de unul singur: tu trebuie să înveţi cum să te faci respectat. Vezi ce anume poţi schimba la tine ca să devii demn de respect: poate felul în care relaţionezi cu ceilalţi, poate felul în care vorbeşti sau modul în care-ţi faci cunoscute rezultatele... Poate faptul că nu laşi fără răspuns remarcile deplasate... De altfel, managerii perfizi care au obiceiul de a-şi hărţui colaboratorii nu se iau de oricine, nu-şi aleg victimele la întâmplare.

— Sper că n-o să începem de acum să spunem că victima e de vină dacă e hărţuită!

— Nu, nu asta vreau să spun. Sigur că nu e vina victimei şi nici nu putem spune că ar induce un asemenea tratament fără să-şi dea seama. Nu. Spun doar că are un fel de a fi, un comportament, care fac *posibilă* hărţuirea. Călăul său simte ca dacă se va lua de o asemenea persoană va reuşi să aibă un impact negativ asupra ei, lucru care nu funcţionează neapărat şi cu alte persoane.

— Groaznic.

— Da.

— Şi... care anume e factorul determinant care face ca o persoană să intre în această categorie?

— E complicat, pot fi mai multe elemente, dar factorul determinant este cu siguranţă lipsa stimei de sine. Dacă persoana în cauză nu e pe deplin convinsă de propria valoare dă semne că este vulnerabilă, iar unii, cu o gândire mai perversă, se prind de îndată. Nu le mai rămâne decât să lovească acolo unde doare.

Aveam brusc nevoie de aer.

— Am putea deschide un geam să intre un pic de aer?

Dubreuil s-a ridicat şi a deschis larg fereastra. Aerul plăcut şi răcoros, încărcat de umezeala copacilor, a năvălit în încăpere, aducând cu el miresmele liniştitoare ale serilor de vară. Se auzea ciripitul păsărilor ascunse prin frunzişul platanilor înalţi, iar ramurile maiestuoase ale unui cedru centenar se unduiau lin.

— Mă întreb dacă... cred că... poate că, într-un fel, îmi lipseşte stima de sine... De fapt, chestia nu e că nu mă iubesc îndeajuns, nu-i vorba de asta, şi mai mult mă simt... normal pe deasupra; adevărul e însă că una-două mă pierd cu firea când mi se fac reproşuri, când sunt criticat...

— Aici suntem amândoi pe aceeaşi lungime de undă. Data viitoare o să-ţi dau o sarcină care o să te ajute să-ţi dezvolţi stima şi încrederea în tine, pentru a fi mult mai sigur pe tine însuţi.

M-am întrebat dacă nu era mai bine să fi tăcut...

— Revenind la oile noastre, vreau să cred că şi felul în care ne vede un manager, şi atitudinea sa se pot schimba dacă reuşim noi înşine să evoluăm, numai că asta nu va modifica în vreun fel cursul evenimentelor la firmă...

— Să zicem că acest lucru presupune să ştii să comunici, dar sunt convins că ţi-ai putea determina managerii de care te tot plângi să-şi schimbe părerea în anumite privinţe. Ar trebui să fii capabil să-i influenţezi şi-atunci ai putea obţine un mic avans de câteva puncte.

— Chiar şi-aşa, partida n-ar fi câştigată dinainte...

— Vorbeşti aşa fiindcă, deocamdată, nu ştii de unde să începi, dar crede-mă, nu e chiar atât de îngrozitor. Şi-apoi, să ştii că atunci când o situaţie nu ne convine, putem pur şi simplu să ne căutăm alt loc de muncă... Habar n-ai câţi oameni sunt nemulţumiţi de situaţia lor profesională, se plâng întruna dar n-ar pleca în altă parte. Omul se teme de schimbări, de nou, şi deseori preferă, chiar dacă-i e din cale afară de greu, să rămână în acel context pe care îl cunoaşte decât să-l dea la schimb pe o situaţie nouă despre care nu ştie mare lucru.

Aşa şi cu peştera lui Platon. Platon descria nişte oameni care s-au născut într-un fel de grotă, foarte întunecată, din care n-au ieşit niciodată. Peştera era universul lor şi, deşi macabră, le era familiară, prin urmare simţeau că erau protejaţi. Refuzau cu încăpăţânare să pună piciorul afară, pentru că, necunoscând exteriorul, şi-l imaginau ostil, periculos. Prin urmare, nici n-aveau cum să afle că spaţiul acela necunoscut era, de fapt, plin de lumină, de frumuseţe, de libertate...

Mulţi oameni trăiesc azi în peştera lui Platon, fără să-şi dea seama. Le e o teamă cumplită de necunoscut şi refuză orice schimbare care-i priveşte în mod direct. Au idei, proiecte, vise, dar nu le împlinesc niciodată, paralizaţi cum sunt de mii de spaime nejustificate, cu picioarele şi mâinile ferecate în cătuşe şi, deşi doar ei deţin cheile – başca le mai au şi atârnate de gât – nu le folosesc niciodată.

Convingerea mea personală este că viaţa însăşi e o schimbare permanentă, o mişcare continuă. N-ar avea nicio noimă ca tot ce-ţi doreşti să nu fie decât un minunat *status-quo.* Doar morţii stau în încremenire... Avem toate motivele nu doar să acceptam, ci să şi iniţiem schimbarea, ca să putem evolua într-un sens care să ne fie pe plac.

Dubreuil şi-a turnat o picătură de bourbon şi a adăugat câteva cuburi de gheaţă care au zăngănit voioase în pahar. Am tras aer în piept. Aerul de-afară era uşor parfumat.

— Apropo de schimbare, există una pe care mi-o doresc cu adevărat, dar nu reuşesc, deşi nu ţine decât de mine: să mă las de fumat. Aţi putea face ceva?

— Depinde. Spune-mi ceva mai mult... De ce vrei să te laşi?

— Din aceleaşi motive ca toată lumea: e o porcărie care, încetul cu încetul, te omoară...

— Bun, şi-atunci ce te împiedică să te laşi?

— În primul rând, îmi place... dacă e să fiu cinstit cu mine însumi. E greu să te laşi de ceva ce-ţi place. Mi-ar lipsi, mai ales în momentele de stres, când mă ajută să mă destind.

— OK, atunci imaginează-ţi că ar exista un alt produs foarte bun, foarte plăcut şi care, pe deasupra, te-ar scăpa de stres. Ai putea să-l iei când vrei. Imaginează-ţi.

— Bine.

— În cazul ăsta te-ai lăsa uşor de fumat?

— Ăă... mda...

— Răspunsul tău nu e prea convingător!

— Nu ştiu...

— Imaginează-ţi: ai un produs magic care-ţi face plăcere şi te ajută să scapi de stres ori de câte ori simţi nevoia. Ţigara îţi aduce ceva în plus?

— Ăă... nu.

— Şi-atunci, dacă aşa stă treaba, ce te împiedică s-o laşi naibii?

Degeaba mă gândeam la un produs-minune care mi-ar fi provocat plăcere şi destindere cât încape, ceva tot mă zgândărea la gândul că n-aş mai fuma niciodată. Dar ce oare? Ce putea să fie? Intuiam vag un răspuns, dar nu eram în stare să-l formulez. Am avut nevoie de un lung răstimp până să mi se dezvăluie cu claritate, pentru ca după aceea totul să fie limpede ca lumina zilei.

— Libertatea.

— Libertatea?

— Da, libertatea. Chiar dacă aş avea chef să las naibii ţigara, există o asemenea presiune socială în acest sens, încât am impresia că nu ar fi simpla mea alegere şi că mi-aş pierde libertatea dacă m-aş lăsa de fumat.

— Ţi-ai pierde libertatea?

— Lumea mă bate atât de mult la cap cu „Ar trebui să te laşi de fumat”, încât, dac-aş face-o, aş avea senzaţia că cedez în faţa presiunii, că mă supun voinţei celorlalţi.

Un surâs fugitiv i-a scăpărat în priviri.

— OK. O să-ţi trimit instrucţiunile mele. Va trebui să le urmezi întocmai. Ca de obicei.

Am simţit în spate că mi-e rece şi m-am întors. Catherine deschisese uşa pe jumătate ca să se strecoare în încăpere. S-a aşezat tăcută într-un colţişor, zâmbindu-mi scurt.

Abia atunci l-am zărit. Era un carnet gri, destul de mare, aşezat pe masă. Pe copertă, îmi puteam citi de-a-ndoaselea prenumele, scris de mână cu litere despărţite, cu cerneală neagră şi subliniat gros cu o linie scurtă dar apăsată. Dubreuil avea un carnet întreg în care scria despre mine? Ardeam de nerăbdare să-l citesc. Oare ce conţinea? Lista probelor la care urma să mă supună? Notiţe despre mine, despre întâlnirile noastre?

— Bine, zise Dubreuil, să tragem o concluzie, ca să ştim în mare unde ne aflăm. Ai învăţat să-ţi manifeşti dezacordul, să-ţi exprimi năzuinţele, dorinţele şi să te afirmi în relaţia cu ceilalţi.

— Pe scurt, cam asta ar fi.

— Acum, şi asta se potriveşte cu ce spuneam adineaori, trebuie să înveţi să comunici mai bine cu ceilalţi. Este fundamental. Nu trăim singuri pe pământ. Suntem, că vrem sau nu vrem, în relaţie şi chiar în interacţiune cu ceilalţi şi nu procedăm de fiecare dată cum se cuvine. Există lucruri utile pe care trebuie să le ştii ca să fii apreciat, respectat de ceilalţi şi să ai cu ei relaţii bune.

Ceva îmi displăcea în modul în care pusese problema.

— N-am chef să stau să aplic tehnici ca să comunic mai bine. Vreau să rămân eu însumi, fără să spun sau să fac lucruri deosebite ca să mă înţeleg bine cu ceilalţi.

S-a uitat uluit la mine.

— Dac-aşa stau lucrurile, de ce ai acceptat să înveţi să vorbeşti?

— Poftim?

— Da, vorbeşti franţuzeşte şi chiar englezeşte, nu-i aşa? De ce ai acceptat să înveţi aceste limbi?

— Sunt chestiuni diferite...

— Din ce punct de vedere? Nu te-ai născut vorbindu-le... Le-ai învăţat, le-ai reţinut regulile, iar acum te foloseşti de ele ca să te exprimi. Ai cumva senzaţia că atunci când vorbeşti nu eşti tu însuţi?

— Bineînţeles că nu.

— Eşti sigur? Ca să rămâi cu adevărat tu însuţi şi să te poţi face înţeles, ai prefera poate să te exprimi prin onomatopee...

— Bine, dar am învăţat să vorbesc din fragedă copilărie. E o mare diferenţă.

— Păi, atunci înseamnă că tot ceea ce învăţăm la o anumită vârstă face parte din „noi" iar ceea ce este asimilat după această vârstă este artificial şi nu mai suntem noi înşine dacă-l folosim?

— Nu ştiu, simt că n-aş fi eu dacă nu aş face lucrurile în mod spontan.

— Vrei să-ţi spun ceva?

— Ce anume?

— E vorba tot de o rezistenţă în faţa schimbării! Este principala diferenţă dintre copil şi adult: copilul doreşte să evolueze. Adultul face orice numai să nu se schimbe.

— Poate.

— Uite, am să-ţi spun ce cred eu...

S-a aplecat uşor spre mine şi mi-a vorbit pe un ton confidenţial.

— Când nu mai ai chef să evoluezi, înseamnă că începi uşor să mori...

Am înghiţit în sec. Catherine a început să tuşească. Afară, o pasăre a scos un ţipăt ce părea un hohot zeflemitor.

— Mi-am dat seama de un lucru tulburător, continuă el. La majoritatea oamenilor, această voinţă de a nu mai lăsa loc comportamentului să evolueze apare în jurul vârstei de douăzeci,

douăzeci şi cinci de ani. Ştii cu ce corespunde, din punct de vedere biologic, această vârstă?

— Nu.

— Este vârsta la care se sfârşeşte dezvoltarea creierului.

— Atunci poate nu-i o întâmplare dacă asta-i şi vârsta la care nu mai ai chef să evoluezi. Poate că e cât se poate de firesc...

— Da, dar povestea nu se opreşte aici. Multă vreme am crezut că numărul de neuroni începe să scadă ireversibil până la sfârşitul vieţii. Numai că s-a dovedit foarte recent că putem continua să fim creativi şi când suntem adulţi.

— Acum îmi ridicaţi moralul; începeam să mă simt bătrân...

— Mai exact, procesul ăsta de regenerare poate fi un efect al mai multor factori, printre care... învăţatul. Pe scurt, dacă hotărâm să continuăm să învăţăm şi să evoluăm, rămânem tineri. Trupul şi spiritul sunt strâns legate. Vrei dovada?

— Da.

— Uite, îţi spun ce arată statisticile oficiale ale Ministerului Sănătăţii: în majoritatea cazurilor, când oamenii se pensionează, sănătatea lor se înrăutăţeşte brusc. De ce crezi că se întâmplă asta, după părerea ta? Cât timp sunt în activitate, sunt siliţi mai mult sau mai puţin să se adapteze, să evolueze măcar puţin, ca să nu fie consideraţi nişte babalâci ramoliţi. Cum s-au pensionat, gata cu strădaniile în acest sens. Încremenesc în tabieturi şi începe sfârşitul...

— Vai, ce vesel...

— Ca să rămâi viu, e suficient să rămâi *în viaţă*, adică să fii în mişcare, să evoluezi. Cunosc o femeie care s-a apucat să înveţe să cânte la pian la optzeci şi unu de ani. E o chestie nemaipomenită! Toată lumea ştie că e nevoie de ani de studiu până să ştii să cânţi într-adevăr la pian. Adică, ea socotea la optzeci şi unu de ani că merită să petreci câţiva ani studiind, ca să poţi cânta la un instrument! Aş pune pariu pe orice că va mai trăi încă mult şi bine.

Dacă vrei să rămâi tânăr toată viaţa, continuă să evoluezi, să înveţi, să descoperi, şi nu te mai pune la adăpostul tabieturilor care îţi sclerozează mintea, şi nici nu te mai ascunde în spatele aceloraşi lucruri confortabile pe care ştii deja să le faci.

— Bine şi atunci ce voiaţi să-mi transmiteţi în ceea ce priveşte relaţiile?

S-a uitat l-a mine cu un zâmbet de satisfacţie pe buze.

— Ei bine, îţi spun secret. Un secret care o să-ţi permită să stabileşti relaţii cu oricine, chiar şi dintr-o cultură diferită de-a ta. Să stabileşti o relaţie cu o persoană şi s-o determini imediat să vrea să răspundă dorinţei tale, să asculte ce ai de spus, să-ţi respecte punctul de vedere, chiar dacă e diferit de al său şi să-ţi vorbească cu sinceritate.

O astfel de perspectivă era, de bună seamă, de dorit...

A luat de pe birou o coală albă, un stilou negru ce reflecta lumina din jur şi a început să scrie cu mişcări ample şi fluide; peniţa zgâria cu scrâşnet hârtia. Mi-a întins foaia. Cerneala umedă lucea în relief, ca şi cum hârtia ar fi refuzat să absoarbă un secret care nu-i era destinat.

Cuprinde cu mintea universul aproapelui tău şi el se va deschide înspre tine.

Am citit-o, am recitit-o şi am căzut pe gânduri. Sigur, îmi plăcea formularea, îmi evoca o formulă magică al cărei sens îmi scăpa deocamdată.

— Aveţi cumva şi modul de întrebuinţare cuvenit?

A zâmbit.

— Dacă am rămâne la un nivel pur mental, aş formula acest secret altfel. Ţi-aş spune ceva de genul: „Străduieşte-te să-l înţelegi pe celălalt, înainte să încerci să te faci tu înţeles." Numai că înseamnă mult mai mult. Nu putem rezuma comunicarea dintre

două fiinţe la un simplu schimb intelectual. Ea se petrece simultan şi la alte niveluri...

— Alte niveluri?

— Da, mai cu seamă pe plan emoţional; emoţiile pe care le trăieşti în prezenţa celuilalt sunt percepute de interlocutor, de cele mai multe ori, în mod inconştient. Dacă, bunăoară, nu-l ai la suflet, chiar dacă izbuteşti să ascunzi perfect acest lucru, el tot o va simţi într-un fel sau în altul.

— Se prea poate...

— Şi *intenţia* ta o poate simţi.

— Vreţi să spuneţi, ceea ce am în minte în timpul conversaţiei?

— Da, şi nu neapărat la modul conştient... Uite, un exemplu – şedinţele de la birou. În majoritatea cazurilor, în respectivele şedinţe, când o persoană pune o întrebare, *intenţia* sa nu e neapărat să obţină un răspuns.

— Cum adică?

— Intenţia sa poate fi doar aceea de a arăta că pune întrebări deştepte... Sau poate că vrea doar să-şi pună interlocutorul într-o situaţie neplăcută în faţa asistenţei, sau să arate că e interesat de subiectul discuţiei, sau să ia comanda grupului...

— Da, într-adevăr, asta mă cam duce cu gândul la ceva!

— Şi nu o dată, interlocutorul percepe mai mult *intenţia* decât sensul întrebării în sine. Când cineva caută să ne încolţească, simţim acest lucru foarte bine, nu-i aşa, chiar dacă în vorbele sale nu există nimic care să i se poată reproşa în mod obiectiv.

— E limpede...

— Cred că se mai întâmplă ceva şi la nivel... spiritual, chiar dacă e mai greu să demonstrezi ceva în acest domeniu.

— Bine, atunci, în mod concret, ce să fac eu cu frumoasa dumneavoastră formulă magică?

— Să cuprinzi cu mintea universul celuilalt înseamnă mai întâi să faci să încolţească în tine dorinţa de a intra în lumea lui. Înseamnă

să te interesezi de el într-atât încât să vrei să experimentezi ce înseamnă să fii în pielea lui: să-ţi facă plăcere să încerci să gândeşti ca el, să crezi ce crede şi el şi chiar să vorbeşti la fel cum vorbeşte el, să te mişti ca el... Când vei reuşi toate astea, vei fi în măsură să simţi destul de exact ce simte celălalt şi să înţelegi cu adevărat acea persoană. Fiecare din voi vă veţi sincroniza, veţi fi pe aceeaşi lungime de undă. După aceea, vei putea, desigur, să redevii tu însuţi, cu toate punctele tale de vedere iniţiale. Veţi păstra o valoare a comunicării folositoare amândurora. Iar tu vei vedea că şi celălalt va încerca atunci să *te* înţeleagă. Va începe să se intereseze de universul îmboldit mai ales de dorinţa de a face să dureze cât mai mult calitatea unei astfel de relaţii.

— Sunt cam ciudate chestiile astea. Nu uitaţi de formaţia mea de contabil. Nu e vorba de ceva întâmplător: sunt o persoană destul de raţională...

— Bine, o să-ncerc să te fac să simţi asta pe propria ta piele. O să facem un experiment care va ţinti doar unul din aspectele despre care am vorbit. Am nevoie de un pic de pregătire, zise în timp ce se ridica. De fapt, trebuie să merg să caut două scaune. Nu putem face nimic în aceste fotolii, suntem prea afundaţi în ele.

Dubreuil ieşi din birou, urmat de Catherine. Le-am auzit paşii îndepărtându-se pe culoar. Stăteam la îndoială – o parte din mine, atrasă de aceste lucruri oarecum misterioase despre raporturile dintre oameni, stătea în expectativă. O altă parte, mai cu picioarele pe pământ, era mai curând nesigură.

Privirea mi-a fost atrasă brusc de carnet. Carnetul... Mă ispitea atât de mult să pun mâna pe el... să arunc o privire... Nu se mai auzea zgomotul paşilor. Cei doi intraseră pesemne într-o altă încăpere... Acum sau niciodată. Iute! Am sărit în picioare. Parchetul a trosnit sub picioarele mele. Am rămas nemişcat... Linişte... Am înconjurat biroul şi am întins mâna... S-au auzit voci în surdină, paşi... Se întorceau! La naiba! M-am dus rapid înapoi la fotoliu, dar

parchetul trosnise atât de tare încât îl vor fi auzit cu siguranţă... Nu trebuia să mă aşez. Repede, să mă fac că mă uit... prin bibliotecă după cărţi.

Cei doi au intrat. Am rămas cu privirea ţintită pe rafturi.

— Le punem acolo.

M-am întors spre ei. Au aşezat două scaune faţă în faţă, la mai puţin de un metru unul de celălalt.

— Uite, stai acolo, îmi zise Dubreuil, arătând spre unul din scaune.

M-am aşezat. Dubreuil a aşteptat o clipă, după care s-a aşezat şi el.

— Aş vrea, zise, să-mi spui cum te simţi când stau aşa, în faţa ta.

— Cum mă simt? Nimic deosebit... Mă simt bine.

— Atunci închide ochii.

L-am ascultat întrebându-mă ce-o să facă.

— Când îi deschizi, peste câteva secunde, vreau să-ţi asculţi simţurile şi să-mi spui dacă s-a schimbat ceva în tine. Hai, deschide ochii.

Era tot pe scaun, dar îşi schimbase poziţia. Spre deosebire de cea dinainte, acum îşi ţinea mâinile pe genunchi. Asta mi-a sărit în ochi din prima. Ce am simţit?... Cam ciudat, dar greu de precizat...

— Aş spune că e cam bizar.

— Te simţi mai bine sau mai puţin bine ca înainte?

— Ce înţelegeţi prin asta? Puteţi fi mai precis?

— Bun... dacă e să schimbi două vorbe cu o persoană pe care n-o cunoşti prea bine, te simţi mai în largul tău dacă o faci pe stradă, decât, să zicem, într-un ascensor, nu-i aşa?

— Bineînţeles...

— La asta mă refeream. Aş vrea să-ţi evaluezi confortul de comunicare în funcţie de poziţia mea.

— Am înţeles, e mult mai clar acum.

— Aşadar, îţi repet întrebarea: dacă ar trebui să ai o conversaţie cu mine, te-ai simţi mai în largul tău sau nu, odată ce îmi schimb poziţia?

— Mai degrabă nu.

— OK. Închide ochii... Aşa... Acum, deschide-i.

Îşi schimbase din nou poziţia. Cu cotul înfipt în şold, îşi sprijinea bărbia în palmă.

— Mă simt, cum să spun... observat. Nu-i prea plăcut.

— Bine. Mai închide o dată ochii şi... poţi să te uiţi.

— Mult mai bine!

Stătea lăbărţat pe scaun, cu ambele braţe pe şolduri.

— Mai facem o încercare.

Şi-a schimbat de vreo douăsprezece ori poziţia corpului. În două sau trei rânduri, m-am simţit în mod clar mai bine decât în restul.

— Catherine, zise, întorcându-se spre ea.

— E cât se poate de limpede, zise ea. Spuneţi că vă simţiţi bine ori de câte ori Yves adoptă aceeaşi postură ca dumneavoastră. De îndată ce stă altfel, nu vă mai simţiţi la fel de bine.

— Vreţi să spuneţi că de fiecare dată când m-am simţit bine a fost fiindcă stătea ca mine?

Am conştientizat pe dată poziţia corpului meu pe scaun.

— Da.

— Ce chestie aiurea!

— Nu-i aşa?

— E la fel cu toată lumea?

— Da.

— Ca să fiu mai exactă, adăugă Catherine, aşa e cu marea majoritate a oamenilor, dar nu a tuturor. Sunt şi câteva excepţii.

— Nu mai tot căuta nod în papură, Catherine! Asta nu schimbă cu nimic lucrurile...

— Şi care e explicaţia? am întrebat.

— E un fenomen firesc care a fost pus în evidenţă de nişte cercetători americani. De fapt, cred că au început prin a arăta că atunci când două persoane comunică bine, când există o înţelegere tacită între ele, se şi sincronizează inconştient şi, în cele din urmă, se trezesc că adoptă posturi similare. De altfel e un lucru pe care oricine îl poate constata. De exemplu... când vedem un cuplu de îndrăgostiţi la restaurant, nu puţine sunt cazurile în care cei doi stau exact în acelaşi fel, fie cu coatele pe masă, fie cu capul sprijinit în palmă, fie cu bustul în faţă sau în spate, fie cu mâinile pe genunchi sau jucându-se cu suportul pentru tacâmuri...

— Este de-a dreptul uluitor...

— Şi aceşti cercetători au demonstrat pe urmă că fenomenul putea fi refăcut şi invers: dacă te sincronizezi dinadins cu atitudinea unei persoane, acest lucru va contribui ca fiecare să se simtă imediat bine în prezenţa celuilalt. Prin urmare şi calitatea comunicării va avea de câştigat. Dar ca acest lucru să funcţioneze nu e de ajuns să-l pui în aplicare ca pe o tehnică; trebuie să ai sincer nevoie să fii una cu lumea celuilalt.

— Bineînţeles, toate astea sunt impresionante, dar – şi să nu spuneţi iar că opun rezistenţă – dacă e să tot studiem gestica interlocutorului nostru şi în funcţie de asta să ne modificăm şi noi postura, ne pierdem firescul cu totul!

A zâmbit uşor, amuzat.

— Vrei să-ţi spun ceva?

— Ce?

— O faci deja destul de firesc...

— Deloc!

— Ba da, te asigur.

— Să fim serioşi! Nu ştiam nimic despre povestea asta acum cinci minute!

Zâmbetul său se accentuă.

— Cum faci când vrei să stabileşti o legătură cu un copil de doi sau trei ani?

— Ce pot să spun eu acum? Că doar nu fac asta în fiecare zi...

— Adu-ţi aminte de ultima dată.

— Păi... am vorbit cu fiul portăresei, acum vreo cinşpe zile. L-am întrebat ce-a făcut în ziua aia la creşă...

Pe măsură ce-i răspundeam lui Dubreuil, mi se dezvăluia acest adevăr cu atât mai uimitor, cu cât îmi era atât de viu în memorie: ca să vorbesc cu micul Marco, m-am aşezat pe vine ca să fiu la aceeaşi înălţime cu el, am vorbit cu o voce mai subţire şi am ales cuvintele cele mai simple, cele mai apropia de vocabularul său. *Am făcut-o cât se poate de firesc*, fără niciun efort. Voiam doar, sincer, să-l fac să-mi povestească cu ce se mănâncă o creşă în Franţa.

— Ştii ce este cel mai incredibil?

— Spuneţi.

— Momentul în care izbutim să creăm şi să menţinem un timp această calitate a comunicării este unul atât de nepreţuit, încât, inconştient, facem orice pentru a-l conserva. De pildă, ca să rămânem la capitolul acesta al gesturilor, dacă un individ îşi schimbă poziţia, celălalt îl imită, fără măcar să-şi dea seama.

— Vreţi să spuneţi că dacă adopt mai multă vreme postura cuiva şi pe urmă o schimb, respectivul îmi va copia mişcarea şi-mi va adopta şi el poziţia?

— Da.

— E complet aiurea!

— Ţine minte însă că esenţialul e să fii sincer în momentul în care intenţionezi să intri în relaţie cu celălalt.

— Povestea asta pe care mi-o spuneţi acum e de-a dreptul halucinantă!

Eram entuziasmat, stârnit de ceea ce tocmai descoperisem. Mi se părea că până acum câteva minute fusesem orb şi surd în privinţa unor aspecte atât de prezente totuşi în relaţiile cu semenii mei. Era

surprinzător să descopăr că, dincolo de cuvinte, se petreceau o sumedenie de lucruri de care nici măcar nu eram conştient, mesaje pe care trupurile noastre şi le transmit necontenit. Dubreuil a mai adus în discuţie şi alte niveluri ale comunicării...

Am încercat să aflu mai multe, dar mi-a răspuns că era de ajuns pentru o zi şi m-a condus până la uşă. Era deja noapte. Am salutat-o pe Catherine, a cărei personalitate îmi venea greu s-o definesc, la fel ca şi rolul pe care îl juca alături de Dubreuil. Făcea parte din categoria aceea de persoane care vorbesc puţin, înfăşurându-se într-un voal de mister care le face enigmatice.

Trecusem deja pragul castelului şi făcusem câţiva paşi prin grădină în direcţia oraşului, supraveghindu-l pe Stalin cu coada ochiului, când Dubreuil m-a strigat.

— Alan!

M-am întors spre el.

— Vino înapoi! Era cât pe ce să uit să-ţi încredinţez o misiune.

Am înţepenit. Nu, n-aveam cum să scap...

L-am regăsit în interior, l-am urmat prin hol, iar paşii noştri răsunau pe marmura rece. Am intrat într-o încăpere pe care nu o mai văzusem. Înăuntru era o atmosferă de vechi club englezesc. Rafturi pline de cărţi acopereau dintr-un capăt în altul pereţii până la tavanul omăt cu decoraţiuni în relief. Două lustre cu câte douăsprezece lămpi ascunse sub abajururi portocalii răspândeau o lumină caldă şi intimă care punea în valoare miile de cărţi îngălbenite de vreme. Câteva scăriţe din lemn de acaju erau sprijinite de rafturile de sus ale bibliotecii. Pe jos, mai multe covoare iraniene acopereau o bună suprafaţă din parchetul de Versailles. Câteva fotolii adânci, cu tapiţerie de piele închisă la culoare, aşezate din loc în loc, alte două fotolii bridge, capitonate. O canapea uriaşă Chesterfield trona în fundul încăperii.

Dubreuil luă o carte masivă. Catherine rămase în pragul uşii, observându-ne cu atenţie.

— Spune-mi un număr între 0 şi 1000.

— Un număr? De ce?

— Ţi-am cerut un număr!

— 328.

— 328... ia să vedem... ia să vedem...

A deschis cartea, căutând pesemne pagina ce purta numărul pe care i-l spusesem.

— Aşa. Foarte bine. Şi-acum, spune-mi un alt număr... să zicem... de la 0 la 20.

— Ce înseamnă asta?

— Spune?

— Bine... 12.

M-am uitat mai de aproape. Era un dicţionar, iar Dubreuil îşi plimba degetul pe lista de cuvinte de pe pagina cu pricina.

— 10, 11, 12, „marionetă". Nu-i rău. Puteai să ai mai puţin noroc, să cazi peste un adverb, de exemplu.

— Bine, şi-acum puteţi să-mi spuneţi şi mie despre ce este vorba?

— E cât se poate de simplu. Mi-ai spus că ai doi şefi la birou.

— Da, mă rog, am un şef direct, şeful de departament şi şeful acestuia, care mai tot vine pe la şedinţe.

— Foarte bine. O să te duci să te vezi cu fiecare în parte. Vei găsi un pretext potrivit ca să puteţi lungi conversaţia, iar misiunea ta constă să-l faci pe fiecare să rostească o dată cuvântul „marionetă".

— Ce-i cu aiureala asta?

— Şi mai e o regulă obligatorie: tu nu ai voie să pronunţi acest cuvânt şi, desigur, nici să arăţi o fotografie sau un obiect care să-l reprezinte.

— Şi la ce serveşte chestia asta?

— Baftă!

Am stat pe gânduri înainte să părăsesc castelul, oprindu-mă pe treptele de la intrare să iscodesc stelele. La Paris, nu se-ntâmpla

prea des să le poţi zări, cerul părea opac privirii noastre îndestulate de strălucirea Oraşului Luminilor.

Mă zgândărea faptul că nu izbuteam să pricep care era sensul unei asemenea sarcini. Înainte mai strâmbasem desigur din nas când trebuia să-i urmez ordinele, pentru că îmi cereau eforturi considerabile, dar le-am înţeles de fiecare dată utilitatea. De data asta însă, nu o vedeam... Şi nu puteam să sufăr atitudinea asta a lui de a nu-mi răspunde la întrebări, pur şi simplu nebăgându-le în seamă! Ca şi cum, sigur de legământul meu de a-i urma dispoziţiile, nu era cazul să-şi mai dea osteneala să încerce să mă convingă... De altfel când urma să ia sfârşit jocul ăsta? Sigur, părea sincer în voinţa sa de a mă învăţa o serie de lucruri, de a mă face să „înaintez" în viaţă, dar oricum ar fi stat lucrurile, era tot mai greu să te simţi condus, chiar şi de către cineva plin de bune intenţii. Şi, la urma urmei, chiar era plin de bune intenţii? Trebuie să fi avut un motiv întemeiat să se ocupe de mine, să scoată ceva din toată povestea asta. Dar ce anume?

M-am gândit din nou la carnet. Un carnet care-mi era dedicat în întregime şi care conţinea desigur răspunsul la întrebările mele... Îmi reamintea cât se poate de limpede faptul că situaţia mea nu era *normală.* Nu mai puteam să închid ochii în continuare asupra faptului că un necunoscut se interesa de mine, că-mi dădea sfaturi, dar ce spun eu, că-mi dicta cum să mă comport şi toate astea silindu-mă, fără dreptul de a protesta, să respect regulile unui pact pe care mi-l smulsese în împrejurări cumplite. Un fior mi-a trecut prin şira spinării.

Mare păcat că nu am avut răgazul să mă uit peste carnet în cele câteva minute în care Dubreuil mă lăsase singur în încăpere. Ce frustrare! Ratasem un prilej cu care nu ştiu când mai puteam să mă întâlnesc. Trebuia neapărat să găsesc un mijloc să pun mâna pe el... ce-ar fi să mă întorc la noapte? Cu căldura asta, ferestrele rămâneau cu siguranţă deschise...

Un zgomot metalic m-a smuls cu brutalitate din gânduri. Stalin se repezea spre mine, târând lanţul după el. Am sărit într-o parte chiar în clipa când lanţul s-a întins, ajungând la capăt, urmat de un adevărat potop de lătrături. Cu ochii injectaţi, cu colţii şiroind de bale, Stalin avea răspunsul la întrebarea mea: nu, n-aveam să mă întorc la noapte. Noaptea era a lui. Dezlegat, în deplină libertate, rămânea stăpân peste parc.

*

Catherine se aşează în fotoliul Chesterfield. Dubreuil o îmbie cu un trabuc Montecristo, pe care ea îl refuză, aşa cum se-ntâmpla de obicei.

— Cum ţi s-a părut? întrebă el, apucând un cutter pentru trabucuri.

Privirea lui Catherine se întoarse încet spre lustra cea mai apropiată, gândindu-se pe îndelete la ce urma să răspundă.

— OK, dar la sfârşit l-am simţit uşor enervat. Sincer vorbind, n-am înţeles nici eu sensul ultimei sarcini pe care i-ai încredinţat-o.

— Aceea de a-i face pe şefii lui să rostească un cuvânt tras la sorţi?

— Da.

Dubreuil aprinse un chibrit lung; flacăra a ţâşnit imediat. A apropiat-o de trabuc, pe care l-a rotit încet în gură, trăgând din el uşor. S-au format primii norişori de fum, răspândindu-i parfumul inconfundabil. Se lăsă pe spate în fotoliu şi, în timp ce-şi aşeza un picior peste celălalt, pielea tapiţeriei scârţâi uşor.

— E dificil cu Alan pentru că nu ajunge doar să-i spui cum să procedeze ca să comunice ca lumea. În felul ăsta, n-are cum s-o scoată la capăt la firmă, deşi asta ar vrea. Oricum, sunt câteva lucruri care îi pun beţe în roate.

— În ce fel?

— Prea este obişnuit să înghită orice... Acum învaţă încetul cu încetul să reziste, să se opună. E bine, dar nu îndeajuns. Nici pe departe. Una e să ştii să rezişti, alta să ştii să obţii ceva. Ca să ajungi la aşa ceva, există însă o condiţie premergătoare.

— O condiţie premergătoare?

— Să se dezvolte în tine convingerea că eşti capabil.

— Vrei să spui că dacă nu e convins în sinea lui că e în stare să obţină ceva de la managerii săi nu va obţine nimic, chiar dacă pune la bătaie în mod conştient cele mai bune tehnici de comunicare din câte s-au inventat vreodată...

— Exact!

— Înţeleg.

— Ăsta e chiar lucrul cel mai important. Când suntem cât se poate de convinşi că putem să influenţăm hotărârile celorlalţi răzbim întotdeauna în cele din urmă, chiar şi atunci când o luăm pe căi ceva mai ocolite. Ne descurcăm... În schimb, dacă nu credem, o să ne dăm bătuţi la cea dintâi capcană pe care o să o interpretăm ca pe o dovadă a zădărniciei demersului nostru.

Şi-a dus trabucul la gură.

— Prin urmare, i-ai cerut să se distreze, făcându-şi patronii să rostească un cuvânt anume, tocmai cu scopul de a-l face să descopere că e în stare să aibă o influenţă asupra lor?

— Ai înţeles pe de-a-ntregul. Vreau să creadă în capacitatea sa de influenţă.

— Interesant...

Catherine ridică brusc capul, inspirată de o idee.

— De fapt nu ai tras la sorţi cuvântul, nu-i aşa? Ai ales dinadins cuvântul „marionetă", pentru ca Alan să se profileze inconştient în rolul celui care trage sforile, corect?

Drept răspuns, Dubreuil se mulţumi să zâmbească.

— Tare de tot, Igor...

Trase lung din trabuc.

12

Marc Dunker, manager general la Dunker Consulting, era un bărbat înalt şi bine legat. Cu înălţimea sa de un metru nouăzeci şi cele nouăzeci şi şase de kilograme, reprezenta categoria grea în domeniul recrutărilor din Franţa.

Era originar dintr-un orăşel de provincie, din inima regiunii Beaujolais. Negustori de bovine din tată în fiu, cei din familia Dunker nu se bucurau de prea multă apreciere din partea locuitorilor care socoteau că meseria lor era un rău necesar. Familia avea bani mai mulţi decât crescătorii din împrejurimi, iar acestora li se părea de multe ori că banii îi făcuseră pe spinarea lor, fără să aibă însă de suferit ca ei din pricina anilor grei în care preţul cărnii de vită scădea masiv.

La şcoală micul Marc se juca mai mult cu copiii mai nevoiaşi. Pe de altă parte, deşi mândru nevoie mare că era fiul celui mai bogat om din sat, se simţea respins. N-a suferit din cale afară din cauza acestui lucru şi a devenit dimpotrivă, bătăios. La cea mai măruntă dojană din partea lor, sărea la bătaie.

Mama lui, în schimb, suferea mult mai mult din pricina asta. Soţul ei se bucura de o poziţie de invidiat, dar ea era cea care scotea cu mâna castanele din foc, viaţa ei socială fiind redusă la privirea subtil ostilă a femeilor din sat şi a vorbelor nerostite, pline de înţeles. După ani de amărăciune şi pizmă în cele din urmă a cedat şi, încălcând datina unei situaţii consfinţite de generaţii, familia s-a stabilit la oraş, departe de clevetiri şi de bârfe. Familia Dunker s-a mutat la Lyon, silindu-l pe domnul Dunker să bată zilnic o mulţime de kilometri ca să ajungă la ţară. Marc a trăit această mutare ca pe o capitulare şi l-a dispreţuit pe tatăl său că a plecat.

Satisfacţia mamei nu a durat mult: şi-a mai pierdut din iluzii când şi-a dat seama că atât ea, cât şi cei din familia ei erau priviţi

drept nişte ţărani de vecinii lor cu gulere albe, personal de conducere sau funcţionărime de birou. Preferând să fie respins mai degrabă din gelozie decât din dispreţ, Marc a suferit din cauza acestei noi excluderi şi şi-a clădit restul vieţii pe dorinţa unei revanşe.

Şi-a luat bacalaureatul în mod firesc şi a obţinut apoi, la douăzeci de ani, brevetul de tehnician superior în comerţ. A muncit timp de aproape zece ani ca reprezentant al unor firme de produse agricole, folosindu-şi cu oarecare talent, priceperea de negociator pe care o avea mai mult ca sigur în sânge. Şi-a schimbat de trei sau patru ori locul de muncă, profitând de fiecare schimbare ca să-şi crească salarul în mod substanţial: s-a folosit de fiecare dată de acelaşi scenariu, păcălindu-l pe consultantul în angajări în legătură cu timpul petrecut la ultimul loc de muncă, atribuindu-şi responsabilităţi pe care niciodată nu le avuse în mod oficial, dar pe care, ce-i drept, şi le distribuise singur.

Şi-a dat seama destul de repede că aceşti consultanţi nu-şi cunoşteau meseria nici cât negru sub unghie şi că era uşor să le arunci praf în ochi. Într-o zi, patronul său din acel moment i-a dezvăluit suma onorariului pe care l-a plătit atunci când l-au angajat şi lui Marc nu-i venea să-şi creadă urechilor. Suma i se părea astronomică pentru o misiune care la urma urmei se dovedea apropiată de cea a tatălui său. Era, după părerea lui, mai uşor să convingi o companie în legătură cu presupusele calităţi ale unui candidat decât pe un fermier despre calităţile fizice unei vaci, calităţi lesne de verificat chiar de către fermier.

Şase luni mai târziu, Marc a luat-o pe cont propriu. După ce a urmat un scurt curs de formare în metode de angajare, a închiriat un birou în centrul Lyon-ului şi a pus pe uşă o plăcuţă pe care scria „Marc Dunker – consilier în recrutare”. N-a reţinut din curs decât că în alegerea candidatului flerul său făcea mai mult decât oricare din tehnicile predate. Treaba e că a avut destul de puţine nereuşite.

Acţiona mai mult din instinct. Avea un simţ aparte în privinţa oamenilor, a companiilor, a candidaţilor şi a celor potriviţi pentru un anume post.

Cel mai greu a fost până a pus mâna pe cei dintâi clienţi. Fără vreo experienţă reală îi venea greu să fie credibil. Când i se spunea asta devenea, în mod bizar, cam agresiv. Destul de repede a alunecat înspre minciună, născocindu-şi clienţi de prestigiu şi citând nume de firme mici şi mijlocii cărora, pesemne, le-ar fi refuzat ajutorul sub pretextul că, fiind prea mărunte, nu erau demne de serviciile sale. Această atitudine s-a dovedit a-i fi de folos şi i-a făcut rost de primele contracte, urmate îndată de altele, succesul aducând cu sine succesul.

Noua sa îndeletnicire îi venea ca o mănuşă. I se părea că mic burghezii dispreţuitori care pe vremuri îi ocoleau familia, depindeau acum de el când era vorba de un loc de muncă. Se simţea temut şi respectat. Aceşti oameni îi mâncau din palmă. Ar fi vrut să aibă sub control întreaga piaţă de recrutări din oraş, doar pentru a le creşte dependenţa de el.

Adevărul e că noul său statut nu era suficient ca să-i dreagă eul rănit. Ceva în el îl împingea mereu să meargă înainte, să facă tot mai mult ca să-şi dezvolte afacerea, să aibă putere mai multă şi un plus de autoritate în domeniu. Muncind pe brânci, şi-a dublat efortul ca să consolideze poziţia companiei sale. După un an, angajase deja trei consultanţi. A profitat cu succes de situaţie, dar satisfacţiile, departe de a-l mulţumi, l-au făcut să meargă şi mai departe. După alte şase luni, îşi deschidea un birou la Paris – Paris, capitala, superbul Paris, unde s-a şi grăbit să se mute. Cu ocazia asta, cabinetul a fost rebotezat „Dunker Consulting”. În anii care au urmat a deschis în medie un birou la trei luni în câte un oraş de provincie.

Îşi măsura succesul prin numărul colaboratorilor, fiind obsedat să crească acest număr. Avea desigur o mare satisfacţie „mărindu-şi

turma", ca să folosim o metaforă ţărănească de care amintea de altminteri din plin, dezvăluindu-şi inconştient obârşia pe care o ţinea de altfel ascunsă cu grijă. Era ca şi cum valoarea sa personală ar fi fost profund legată de numărul de persoane pe care le avea în subordine sau ca şi cum puterea sa s-ar fi măsurat în funcţie de amploarea trupelor sale. De altfel, nu rata nicio ocazie să aducă vorba de efectiv, mai cu seamă când se prezenta unor necunoscuţi.

Succesul rapid al companiei sale l-a împins să se infiltreze şi pe pieţe din alte ţări, iar când şi-a deschis primul birou într-o capitală europeană a simţit că are un suflet de cuceritor.

În sfârşit, doi ani mai târziu, drept consacrare supremă, extazul viril prelungindu-se până şi în vocabularul folosit pentru a desemna operaţiunea, s-a hotărât să-şi coteze afacerea la Bursă.

13

În dimineaţa aceea, am sosit la birou cu *Closer*-ul sub braţ, ca în fiecare dimineaţă de o săptămână încoace. Privirilor piezişe ale colegilor, cât se poate de evidente la început, le luaseră locul unele total indiferente. Eu însă nu mă simţeam chiar în apele mele, mai trăiam încă o anumită stinghereală, chiar dacă se dovedea tot mai mică. Trebuia să admit că relaţiile mele cu cei din jur nu se modificaseră câtuşi de puţin. Mai aveam nevoie de ceva vreme ca să fiu cu adevărat „liber", aşa cum înţelegea Dubreuil acest lucru.

Acasă, continuam să-mi duc existenţa făcând mult mai puţin efort decât înainte, încercând să produc un nivel *normal* de zgomote, ceea ce nu mă scutea câtuşi de puţin de vizitele zilnice ale domnişoarei Blanchard. Nu încercam să le evit ca înainte, dar fiecare din ele mă scotea încă din pepeni aşa cum scrie la carte. Mi se părea că nimic n-ar putea s-o împiedice să mă bată la cap. După ce dădusem dovadă de răbdare, îmi arătam acum limpede exasperarea, mulţumindu-mă doar să întredeschid uşor uşa, arătându-i astfel că mă deranjează. Ea însă se apropia de crăpătura uşii, ca şi cum ar fi vrut să treacă de ea cu forţa. Încruntată nevoie mare şi privindu-mă acuzator, mă punea la punct cu glasul ei piţigăiat, cu accente moralizatoare.

Tocmai intrasem pe poarta firmei şi aşteptam ascensorul cu doi colegi de la un alt departament, când am primit un SMS. O privire scurtă pe ecranul telefonului: era Dubreuil Am citit.

„Fumează imediat o ţigară."

Ce era cu povestea asta? Voia să fumez o ţigară?

S-a deschis uşa ascensorului. Colegii mei s-au înghesuit să intre.

— Nu mă aşteptaţi, le-am spus.

De ce îmi cerea Dubreuil să fumez, tocmai acum când voiam să mă las, nu să continui? M-am întors pe stradă şi mi-am aprins o

ţigară. Sper că nu se seniliza... Am fumat, lăsându-mi privirile să alunece pe chipurile numeroşilor trecători, majoritatea grăbiţi să ajungă la lucru, când am zărit un bărbat care semăna cu Vladi, nemişcat în mulţime. M-am aplecat să-l pot vedea în şuvoiul de persoane, dar el s-a întors pe călcâie şi a luat-o în direcţie opusă.

— Vladi! Vladi!

Bărbatul se făcu nevăzut.

Simţeam o uşoară ameţeală... Eram aproape sigur că el era. Mă urmărea? De ce? I-o fi cerut Dubreuil să se asigure că-mi respectam făgăduiala? Ar fi fost o prostie... Ce-l privea pe el, la urma urmei? Sau trebuia să fiu îngrijorat la modul serios, să găsesc un motiv pentru interesul pe care mi-l purta...

M-am întors în hol, cu un nod în stomac.

Ajuns pe coridorul de la etajul unde lucram, am trecut prin dreptul biroului lui Luc Fausteri, şeful meu de serviciu. Era deja înăuntru, ceea ce însemna că îşi scurtase joggingul de dimineaţă. Lucru foarte neobişnuit, uşa de la biroul său era deschisă. De obicei prefera să se încuie, ca să se izoleze cât putea de mult de membrii echipei sale. Suporta greu schimburile de politeţuri. Simţea nevoia să-şi revină după ele, evitând orice contact timp de câteva ore.

Uşa asta deschisă era o ocazie pe care n-o puteam lăsa să-mi scape. Aveam de dus la bun sfârşit o misiune... Curaj. Să-l fac să rostească cuvântul tras la sorţi era o încercare cu atât mai dură, cu cât mai greu găseai pe cineva mai puţin vorbăreţ decât el.

Am intrat şi l-am salutat. A aşteptat să ajung la mai puţin de un metru de el, ca să catadicsească să-şi ridice privirea din dosar, fără să-şi mişte capul nici măcar un milimetru. Ne-am strâns mâinile, dar asta nu l-a făcut să schiţeze nicio urmă de zâmbet. Buzele îi erau încremenite.

Am încercat să încep o conversaţie, cu faimosul secret al lui Dubreuil în minte. Doamne, cât era de greu să pătrunzi într-o lume care nu-ţi e pe plac...

— Acţiunile au ajuns azi dimineaţă la 128. Au crescut cu 0,2% într-o singură şedinţă a Bursei şi cu 1% într-o săptămână.

— Da.

Era vizibil într-una din zilele sale de mare însufleţire. Trebuia să profit de asta, să vorbesc cu entuziasm, să manifest un viu interes pentru acest subiect. Dacă ar simţi că-i împărtăşesc preocupările, s-ar deschide în faţa mea.

— Ceea ce este uimitor e că au urcat cu 14% de la începutul anului, iar rezultatele noastre semestriale sunt în creştere cu 23%. Nu prea e logic.

— Nu.

— Sunt limpede subevaluate...

— Da.

— La urma urmei, nu sunt reprezentative pentru valoarea reală a companiei.

— Nu.

Încă nu câştigasem partida... Trebuia să merg înainte, fie ce-o fi. Să nu las să intervină momente moarte în discuţie.

— Mare păcat... Ar fi de preferat să fie în consonanţă cu rezultatele noastre, care sunt bune.

Nici măcar nu s-a ostenit să răspundă, dar s-a uitat la mine ca şi cum nu pricepea cum putea cineva să caşte gura ca să spună asemenea platitudini.

M-am simţit puţin ruşinat. Doar puţin. La ce putea să se aştepte de la un fidel cititor de *Closer*? Nu mai aveam ce face ca să-l dezamăgesc. Să continuăm.

— Şi totuşi sunt acţiuni frumuşele. Ar fi trebuit să se bucure de succes.

S-a încruntat. Am continuat cu şi mai mult entuziasm.

— Dacă aş fi broker, aş miza totul pe ele.

A făcut o mutră dezolată, ba chiar... mâhnită, înconjurându-se de un zid de tăcere. Bun... să schimbăm tactica. Să-i punem întrebări.

— Cum explicaţi acest decalaj între rezultatele noastre şi cursul Bursei?

Câteva momente de tăcere, în care Fausteri a rămas absolut nemişcat. Îşi aduna, de bună seamă, forţele şi curajul, pregătindu-se să comunice cu prostul satului.

— Există mai multe elemente. Mai întâi, piaţa financiară se preocupă mai puţin de rezultatele trecute, decât de perspectivele viitoare.

— Dar sunt bune! Larcher ne repetă acest lucru în fiecare luni dimineaţa!

— Şi-apoi Bursa este influenţată de elemente psihologice.

Ultimul cuvânt l-a spus cu un uşor dispreţ.

— Elemente psihologice?

A tras aer adânc în piept. În mod clar, nu-i plăcea deloc s-o facă pe profesorul.

— Spaime, zvonuri... Şi-apoi mai e şi Fisherman.

— Fisherman?

— Ziaristul acela care publică articole pe teme economice în *Les Echos* şi care nu crede în dezvoltarea noastră şi o tot repetă prin ziar. Chestia asta are mai mult ca sigur impact asupra investitorilor, deoarece părerile sale contează destul de mult. Ne putem întreba de ce oare se întâmplă aşa.

— Şi dacă cineva, în spatele său, trage sforile? Dacă Fisherman ar fi... cum îi zice?

— Nu văd cine ce interes ar avea.

Ce naiba, nu poţi să răspunzi la întrebare?

— Dar Fisherman n-are vreun interes personal să bage strâmbe în avântul pe care l-au luat acţiunile noastre?

— Cum aş putea eu să ştiu?

— Păi dacă lucrurile stau altminteri, înseamnă că există persoane care îl determină să ne facă praf în ziar. Fisherman nu e decât...

Mă făceam că nu-mi găsesc cuvintele şi gesticulam din greu ca să-i arăt că am un lapsus.

— Nu sunt un adept al teoriilor conspiraţiilor.

— Ah! Ce mă mai sâcâie când nu-mi găsesc cuvintele! Cum se spune despre cineva care este manipulat de alţii? Că e...

— Ascultă, Alan, am de lucru.

— O clipă, răspundeţi-mi doar la întrebarea asta! Îmi stric toată ziua dacă nu găsesc...

— Concentrează-te asupra îndatoririlor dumitale şi totul va fi în regulă.

— Da, numai că-mi stă pe vârful limbii...

— Foarte bine, scuipă, dar nu în biroul meu.

Odată încerca şi el să glumească, iar mie nu-mi venea să râd. Trebuia să-l motivez ca să-mi răspundă repede.

— Ajutaţi-mă să găsesc cuvântul ăla şi vă promit că mă fac nevăzut într-o clipită.

— Păpuşă.

M-am uitat la el cu gura căscată.

— Nu, nu-i ăsta... Altul.

— Începi să mă calci pe nervi.

— Daţi-mi un sinonim.

— Instrument. E instrumentul lui. Asta-ţi convine?

— Nu, nici ăsta.

— Ei bine, va trebui să te mulţumeşti cu ăsta.

— Daţi-mi un alt sinonim...

— Am altceva de făcut, Alan.

— Vă rog...

— La revedere, Alan.

Tonul său era nu mai admitea alte comentarii, şi-a deschis dosarul şi nu s-a mai uitat la mine.

Am ieşit oarecum frustrat. Asta e, cel puţin mă străduisem. Măcar atât. De fapt, greşeala mea a constat în entuziasmul pe care l-

am afişat. Ca să „pătrund în lumea lui” nu era de ajuns să atac o temă care îl interesa, mai trebuia poate să-i adopt şi stilul de comunicare. Serios, raţional, exprimându-mă cu precizie şi rigurozitate, cu cuvinte puţine. Mai bine – ar fi trebuit să-mi şi placă... Dar l-aş fi determinat astfel să vorbească mai mult? Nu e sigur. În orice caz, am fost foarte aproape de izbândă.

De abia instalat în birou, Alice m-a căutat ca să discutăm despre conţinutul unei negocieri cu unul dintre clienţii săi. Eram împreună de vreo zece minute, când am recunoscut paşii lui Fausteri pe culoar. După ce a trecut, iniţial, prin faţa biroului meu, s-a întors şi şi-a băgat capul pe uşă, cu o figură la fel de impasibilă.

— Marionetă!

Şi şi-a văzut mai departe de drum.

Alice s-a întors spre mine, nervoasă că şeful m-a jignit în halul acesta.

Eu în schimb, radiam de fericire.

14

Sarcina ar putea fi şi mai grea cu Grégoire Larcher. Dacă lui Fausteri nu-i plăceau conversaţiile lipsite de interes pe plan intelectual, Larcher nu le suporta pe cele care-i atrăgeau atenţia de la obiectivele sale, fiecare secundă din timpul său fiind menită să-l ajute să-şi întregească izbânda.

Asta lăsa totuşi o uşiţă deschisă. Ca un fin manipulator ce era, Larcher accepta să schimbe câteva palavre din când în când, dacă simţea că aşa îşi putea motiva colaboratorul. Un salariat vesel şi un salariat productiv, iată o combinaţie care-i servea perfect interesele.

Prin urmare nu mi-a venit greu să-l fac să vorbească despre mica sa familie. Iar de aici am început să povestim despre îndeletnicirile din timpul liber, excursiile cu copiii, iar marionetele au apărut undeva pe parcursul conversaţiei în cel mai firesc chip cu putinţă.

La finalul discuţiei eram atât de încântat că manipulasem un manipulator...

În ziua aceea am primit cinci SMS-uri de la Dubreuil, care mă îndemna să ies să fumez o ţigară pe bulevard. Nici acum nu reuşeam să pricep care era motivul ascuns.

Sfârşitul zilei m-a prins în biroul lui Alice, care mi-a vorbit din nou despre gândurile care nu-i dădeau pace, legate de problemele din companie. Thomas a venit să ne salute la plecare, fără să uite să ne vâre sub nas telefonul BlackBerry ultimul răcnet pe care tocmai îl achiziţionase. O idee căreia nu puteam rezista m-a făcut să trec la atac.

— Am primit azi un candidat impresionant, am spus. Un tip nemaipomenit.

— Serios?

De câte ori vorbeam de bine despre cineva în prezenţa lui un rictus îi îngheţa pe buze, ca şi cum valoarea sa ar fi fost brusc pusă în pericol de acea persoană.

— E un fost director financiar. Foarte inteligent şi mai ales... ce înfăţişare! De o clasă incredibilă!

Alice s-a uitat la mine, niţel surprinsă de vorbele mele.

— Şi-a scos stiloul să ia notiţe, am continuat. Nemaipomenit! Ghiciţi ce marcă era...

— Montblanc? întrebă el.

Era marca stiloului său. Nu mai visa, papagalule.

— Necâştigător. Mai încercaţi o dată.

— Hai, spune, nu ne mai fierbe, făcu el, zâmbind fals.

— Un Dupont. Cu vârf de aur! Vă daţi seama? Un Dupont!

Am făcut ochii mari în timp ce vorbeam, ca să dau greutate cuvintelor mele. Zâmbetul lui s-a crispat. Am văzut, după expresia lui Alice, că s-a prins de jocul meu.

— Un Dupont? Pe bune? întrebă ea, simulând neîncrederea.

— Pe bune.

— Oau! Ce tip mişto...

— Ce mai tura-vura... Nu vezi aşa ceva în fiecare zi.

— Tipul avea o imagine de *învingător.* După mine, n-o să aibă nicio problemă să-şi găsească un super loc de muncă.

Mă întrebam cât puteam să mă întind fără ca Thomas să se prindă că vorbeam în dodii...

— Sunt sigur că dă pe spate toate gagicile.

— Ba bine că nu.

Mă rog, aici mirosea de la o poştă a făcătură... Dar Thomas arăta în continuare la fel de şocat. Era cu adevărat atât de convins că lumea îi atribuia lui valoarea obiectelor pe care le etala în mod ostentativ, încât nu reuşea să bage de seamă enormitatea afirmaţiilor noastre, care corespundeau atât de bine viziunii lui despre lume.

În cele din urmă ne-a urat o seară plăcută şi ne-a lăsat baltă. Am aşteptat să se îndepărteze şi abia apoi am izbucnit în râs.

Era aproape ora 20 şi m-am grăbit şi eu să părăsesc biroul. Ajuns pe trotuar nu m-am putut împiedica să nu arunc o privire în jur. Nimeni nu părea să-mi pândească ieşirea. Am coborât la metrou, dar a trebuit să ies după treizeci de secunde. Dubreuil îmi cerea să fumez o ţigară. Coincidenţa momentului îmi dădea de bănuit... M-am uitat din nou în jur. Trecătorii erau mai puţin numeroşi la această oră târzie în acest cartier al afacerilor. N-am observat nimic ieşit din comun.

Trei minute mai târziu, eram din nou în subteran. Am hotărât să îmi încerc abilităţile de sincronizare a gesturilor, lucru pe care-l neglijasem până acum. Am socotit că ar fi mai bine să abordez universul celuilalt, încercând să-mi însuşesc felul său de a gândi, preocupările şi valorile sale.

Un metrou intră în staţie cu un scrâşnet de roţi aproape la fel de strident precum zgomotul cretei pe tablă. Un boschetar aţipit pe o banchetă mormăi ceva ininteligibil, împrăştiind în jur un miros puternic de alcool. Vagoanele defilau unele după altele prin faţa mea, apoi se opriră destul de violent, zguduindu-i pe puţinii călători, care nu ziseră nimic, obişnuiţi cu acest tratament brutal. Am urcat. Îi promisesem lui Dubreuil că voi încerca să creez o relaţie cu persoane de culturi şi atitudini foarte diferite de ale mele. Am aruncat o privire spre cei câţiva călători care şedeau şi am observat un negru îmbrăcat în pantaloni de trening şi o jachetă de piele neagră. Jacheta îi era descheiată, lăsând să se vadă un soi de tricou de plasă, a cărui transparenţă punea în evidenţă nişte pectorali puternici. M-am aşezat în faţa lui, apoi mi-am schimbat poziţia ca să iau aceeaşi postură pleoştită. I-am căutat privirea, dar părea pierdută în gol. Am încercat să simt ce putea să simtă şi el, ca să intru mai bine în lumea lui. Nu era deloc uşor. E drept că mă şi ţinea costumul... Mi-am lărgit nodul de la cravată, apoi m-am

străduit să mă închipui îmbrăcat ca şi el, cu acelaşi lanţ de aur la gât, de o grosime demnă de lanţurile unui ocnaş. Am avut o senzaţie aiurea. Tipul şi-a schimbat poziţia, iar eu l-am imitat îndată. Nu trebuia să pierd contactul...

Nu-l scăpăm din priviri. Câteva clipe mai târziu, şi-a încrucişat braţele. Am făcut la fel. M-am întrebat cât timp o să-mi ia până voi crea cu adevărat o legătură, după care celălalt va începe să-mi imite inconştient mişcările. Îmi doream mult de tot să experimentez chestia asta... Şi-a întins picioarele. Am aşteptat o clipă, apoi am făcut acelaşi lucru. Nu aveam obiceiul să stau aşa lăbărţat în metrou, dar în cele din urmă mi s-a părut amuzant. De altminteri, nu încercasem niciodată să mă pun în locul unei persoane atât de diferite de mine, să mă comport la fel ca ea şi să-mi dau seama ce înseamnă asta. Şi-a aşezat mâinile pe coapse. L-am imitat. S-a uitat drept în faţă, dar, deşi eram chiar în dreptul privirii sale, nu aveam sentimentul că mă vede cu adevărat. Avea o figură destul de searbădă şi m-am străduit să-mi compun o expresie similară. Am rămas aşa câteva clipe, cuplaţi parcă pe aceeaşi lungime de undă. Privirea îi rămânea impenetrabilă, dar mi se părea că era ceva ce ne apropia. Era clar, mă simţea cu siguranţă pe aceeaşi lungime de undă. S-a îndreptat, stând băţos pe banchetă, iar eu m-am grăbit să fac la fel. S-a aplecat spre mine, privindu-mă de astă dată în ochi, încercând în mod vădit să între în contact şi simţeam dinainte că va spune ceva. Câştigasem, reuşisem să creez o legătură, să-l fac pe acest străin să se deschidă în faţa mea, fără ca măcar să fie nevoie să-i vorbesc. Puterea gestului asupra inconştientului. Superioritatea trupului asupra verbului. Era extraordinar, nemaipomenit. Tipul a glăsuit, cu o privire sumbră, cu un puternic accent african:

— Te mai baţ joc mult de mine, bă?

15

În dimineaţa aceea, am ajuns la şedinţa săptămânală total lipsit de griji, departe să bănuiesc că urma să trăiesc una din cele mai cumplite ore din viaţă mea şi care va însemna începutul celei mai prielnice schimbări cu putinţă. Aşa e viaţa; rareori îţi dai seama pe loc că momentele grele au o semnificaţie ascunsă – ne ajută să creştem. Îngerii se deghizează în vrăjitoare şi ne fac cadouri minunate, învelite cu grijă în ambalaje mizerabile.

Fie că e vorba de o înfrângere, de o boală sau de neajunsurile din fiecare zi, nu avem chef să acceptăm netam-nesam „cadoul", şi nici nu avem reflexul de a-l despacheta ca să descoperim mesajul ascuns pe care-l conţine – oare trebuie să învăţăm ce înseamnă voinţa, curajul? Sau dimpotrivă, să ştim să punem distanţă faţă de ceea ce, la urma urmei, nu are decât o însemnătate oarecare? Viaţa îmi cere să ascult ceva mai mult de propriile dorinţe şi aspiraţii profunde? Să mă hotărăsc să dau în vileag talentele cu care m-a înzestrat? Să nu mai accept ceea ce nu corespunde valorilor mele? Ce-oi fi având oare de învăţat dintr-o astfel de împrejurare?

În marile încercări, reacţionăm adesea cu mânie sau deznădejde, aruncând cu îndreptăţire la coş ceea ce ni se pare nedrept. Dar mânia ne face surzi, iar deznădejdea orbi. Lăsam să treacă ocazia care ne este oferită ca să creştem. Si-atunci loviturile dure şi neîmplinirile se înmulţesc. Nu soarta se înverşunează împotriva noastră, ci viaţa caută să-şi reînnoiască mesajul.

Sala era plină ochi. Mai era un loc liber lângă Alice, loc pe care, mai mult ca sigur, îl ţinuse pentru mine. Eram mult mai numeroşi decât de obicei. O dată pe lună, ne adunam întregul departament de Recrutări şi nu doar serviciul nostru. Mi-am zvârlit nepăsător *Closer*-ul pe măsuţă şi m-am aşezat liniştit Nu era chiar neplăcut să fii ultimul sosit: te simţi aşteptat.

— Uită-te la Thomas, îmi şopti la ureche Alice.

L-am căutat cu privirea prin mulţime şi l-am văzut.

— Ce e cu el?

— Uită-te mai bine.

M-am aplecat să-l pot iscodi mai bine şi n-am băgat de seamă decât aerul semeţ şi detaşat pe care-l afişa ca de obicei. Şi atunci l-am zărit. Nu mi-a venit să-mi cred ochilor. Îl pusese neglijent într-o rână pe măsuţa lui, dar nu aveai ochi decât pentru el. Un Dupont nou-nouţ. Lângă mine, Alice îşi acoperise cu mâna nasul şi gura, ca să nu pufnească în râs.

— Bună ziua tuturor!

Glasul tunător aproape că m-a făcut să tresar. Marc Dunker, directorul nostru general, se autoinvitase la şedinţa noastră săptămânală. Nici nu-l observasem când intrasem. În sală se făcu linişte.

— N-am să vă încurc prea mult ordinea de zi, zise, dar voiam să vă vorbesc despre un nou tip de test de evaluare despre care am aflat cu ocazia unei deplasări în Austria, unde tocmai am deschis cel de-al optsprezecelea nostru birou. Ştiu că aveţi deja la îndemână vreo duzină de instrumente, dar acesta e diferit şi ţineam să vi-l prezint personal.

Toţi eram curioşi. Peste ce-o mai fi dat?

— Ştim cu toţii, continuă el, că e mai greu să evaluezi caracterul unui candidat decât competenţele sale. Veniţi cu toţii din zone profesionale pentru care faceţi recrutări şi ştiţi să puneţi întrebările potrivite ca să descoperiţi dacă un candidat dispune de iscusinţa necesară pentru a duce la bun sfârşit sarcina propusă. În schimb, nu e întotdeauna simplu să faci distincţie între calităţile sale reale şi cele pe care le afişează. Aici nu mă refer la defecte, printre care 90% dintre candidaţii voştri afirmă că s-ar număra perfecţionismul şi tendinţa de a munci până la epuizare, nu-i aşa?... Între calităţile imaginate şi defectele admise, nu e uşor să faci un tablou precis al

competenţelor sale în muncă. Testul la care mă refer permite evaluarea unei trăsături de caracter fundamentale pentru un număr important de posturi ce presupun responsabilităţi multe şi mai ales pentru posturile de conducere. Şi acum mă refer la încrederea în sine. Este extrem de greu să măsori încrederea în sine în timpul interviului de selecţie. Am cunoscut oameni care au trecut prin atâtea interviuri de angajare încât, într-un asemenea context, par foarte siguri de ei, deşi în realitate, când îi trimiteţi într-o companie, se topesc ca un fulg de nea în faţa primului colaborator care îi gâdilă un pic. Poţi face pe şmecherul la un interviu şi apoi să te pierzi în faţa echipei.

— E adevărat ce spui, dar, de cele mai multe ori, cel lipsit de încredere în viaţa de toate zilele, e lipsit de încredere şi în faţa recrutorului.

S-a auzit un murmur în rândul celor prezenţi. Cel care vorbise era un tânăr consultant, proaspăt sosit în firmă, care lucrase pentru o firmă concurentă unde toată lumea tutuia pe toată lumea. Sigur, şi noi, consultanţii, ne tutuiam între noi, dar patronul nu s-a aliniat niciodată acestei mode de pseudo-apropiere relaţională. Moda era, la drept vorbind, destul de ipocrită, dar rezistenţa lui Marc Dunker venea de la altceva: în ceea ce-l privea ţinea la semnele de respect din partea colaboratorilor.

— N-am păscut vitele împreună, domnule.

Era replica sa obişnuită într-o astfel de situaţie. M-am aplecat spre Alice.

— Ăsta ştie despre ce vorbeşte...

Alice a pufnit în râs. Fausteri ne-a aruncat o privire de gheaţă.

Dunker a continuat, eschivându-se totodată să dea răspuns observaţiei consultantului:

— Aplicarea testului pe care vi-l propun presupune nişte constrângeri, întrucât necesită prezenţa a cel puţin trei persoane.

Nu e nevoie neapărat să fie consultanţi. Practic, puteţi chiar să recurgeţi la oricine, zise rânjind.

Curiozitatea noastră era stârnită la maxim. Ne întrebam despre ce putea fi vorba. Patronul continuă:

— Testul se bazează pe principiul conform căruia adevărata încredere în sine nu are nimic de-a face cu punctul de vedere al celorlalţi. E o caracteristică personală, intrinsecă. Aceasta corespunde unui soi de credinţe de nezdruncinat a persoanei în propria valoare, în capacităţile sale şi, prin urmare, nu poate fi atinsă de critici exterioare. Invers, o încredere în sine nefondată sau simulată nu rezistă într-un mediu ostil, iar persoana în cauză îşi pierde o bună parte din abilităţi... Dar, vorba multă, sărăcia omului. O demonstraţie temeinică face mai mult decât un discurs lung! Am nevoie de un voluntar din rândul vostru...

A măturat cu privirea întregul grup, cu un zâmbet greu de definit în colţul buzelor. Ceilalţi priveau în jos sau undeva în gol.

— Ideal ar fi să fie un membru al echipei de la Recrutări contabile, fiindcă e nevoie de cineva priceput la matematică.

Jumătate din cei prezenţi s-au relaxat, pe când cealaltă jumătate s-a crispat şi mai mult. Laţul se strângea în jurul nostru. Dunker a aşteptat pe îndelete şi am simţit că îi plăcea la nebunie aşteptarea pe care ne-o impunea.

— Cine vrea de bunăvoie?

Era evident că nimeni nu va răspunde unei asemenea invitaţii, neştiind în ce avea să se bage.

— În cazul ăsta, mă siliţi să-l desemnez eu însumi pe voluntar...

Cred că naziştii făceau exact la fel, invocau responsabilitatea celuilalt pentru ce urma să i se întâmple.

— Ia să vedem, ia să vedem...

Cu mutra cea mai indiferentă cu putinţă, mi-am lăsat privirile să mângâie coperta revistei *Closer.* Chiar i s-or fi lăsat sânii bietei Angelina Jolie din cauza alăptatului? Era un subiect pasionant...

Puteai să auzi şi musca în sală. Atmosfera devenea apăsătoare. Am simţit privirea grea a şefului meu fixându-mă.

— Domnul Greenmor.

Pe mine căzuse măgăreaţa... Mi s-a suit sângele la cap. Trebuia să mă pun în gardă. Să nu arăt niciun moment de slăbiciune. O să mă supună, hodoronc-tronc, testului său de rahat. Şi dacă la mijloc era vorba de răzbunare? Larcher i-o fi relatat cu siguranţă altercaţia noastră de la ultima şedinţă. Voia poate să mă pună cu botul pe labe, să-mi reteze cheful de-a mai face aşa ceva, să-mi schimbe statutul? Trebuia să fiu calm. Să nu capitulez. N-aveam de gând să-i fac această plăcere.

— Vino, Alan.

Alta acum, mă strigă pe numele de botez. Probabil ca să mă îmbuneze. Să-mi adoarmă vigilenţa. Însă voi fi de zece ori mai vigilent. M-am ridicat şi m-am îndreptat spre el. Toate privirile erau aţintite asupra mea. Teama, palpabilă cu câteva secunde înainte, lăsase locul curiozităţii. Lumea era acum la teatru. Poate chiar în Colosseum... M-am uitat la Dunker. *Ave Caesar, morituri te salutant...* Nu, nu, clar nu aveam suflet de gladiator.

Mi-a arătat un scaun aflat la doi metri de el, în faţa grupului. M-am aşezat, încercând să par indiferent şi sigur de mine. Nu era prea uşor...

— Iată cum o să procedăm, zise, adresându-se grupului. Întâi de toate, trebuie să precizez candidatului că este vorba de un joc şi că nimic din ce-o să-i spunem nu corespunde realităţii – e doar pentru că aşa cere testul. Este foarte important să ştie de la început acest lucru, ca să nu dăm de belea. Oricum, presa cleveteşte destul de mult pe seama noastră în momentul de faţă...

Ce naiba făcea? Simţeam că avea să mi se întâmple ceva... Trebuia să mă ţin tare cu orice preţ...

— Rolul meu, continuă el, va fi să-i pun domnului Greenmor întrebări de calcul mental destul de simple.

De calcul mental? Asta mai merge, mă aşteptam la ceva mai rău. O să mă descurc eu.

— În acest timp, continuă el, o să-i spuneţi nişte chestii... cum să mă exprim... nu prea măgulitoare, o să-i aduceţi critici... o să-i faceţi reproşuri... pe scurt, scopul vostru este să-i subminaţi moralul, spunându-i toate lucrurile neplăcute care vă trec prin minte în legătură cu el. Ştiu că unii dintre voi îl cunosc prea puţin, sau deloc pe Alan Greenmor. N-are nicio importanţă. Oricum, subliniez, nu încercaţi să-i spuneţi adevăruri, aduceţi-i doar critici incomode pentru a-l descuraja.

Ce tot bătea ăsta câmpii? Doar n-o să mă las linşat în public!

— Nu pricep la ce foloseşte un asemenea test, am contestat.

— Dar este cât se poate de evident – candidatul care are într-adevăr încredere în sine nu va fi în niciun fel stingherit de reproşurile care nu sunt îndreptăţite.

Am înţeles pe loc că Dunker văzuse în mine subiectul ideal care-l putea ajuta să-şi pună în valoare ideile. Perversul ăsta simţise, evident, că puteam fi pus în încurcătură cu uşurinţă. Era aproape sigur că demonstraţia lui se va bucura de un succes strălucit, că o să dea lumea pe spate pe seama mea. Nu trebuia să-l ajut să-şi ducă demonstraţia la bun sfârşit... Asta trebuia să fac. N-aveam nimic de câştigat, numai de pierdut... Repede, să găsesc o scuză, orice, numai să mă retrag.

— Domnule Dunker, testul acesta mi se pare greu de utilizat în recrutări... Nu e prea... etic...

— Păi, dacă dai cărţile pe faţă şi îi explici candidatului ce presupune acest test, nu mai e nicio problemă. Astfel, candidatul va fi liber să accepte sau nu.

— Tocmai, nimeni n-o să accepte.

— Domnule Greenmor, eşti consultant, nu-i aşa?

Îi detest pe cei care pun întrebări ale căror răspunsuri le cunosc, numai ca să îi facă să confirme ceea ce spun.

M-am mulţumit să-l privesc în ochi.

— Ar trebui să ştii că toţi candidaţii sunt gata să facă multe lucruri ca să pună mâna pe o slujbă mai acătării...

Pe terenul ăsta n-aveam cum să câştig. Dunker va avea răspuns la orice. Repede. Trebuia să găsesc altceva... sau... să spun adevărul.

— N-am chef să particip la acest exerciţiu, am spus, ridicându-mă.

Un murmur străbătu asistenţa. Eram mândru că avusesem curajul să refuz. Cu câteva săptămâni în urmă, mai mult ca sigur că nu aş fi procedat la fel.

Făcusem deja trei paşi spre locul meu, când mi s-a adresat:

— Cunoşti cum defineşte legislaţia franceză o greşeală gravă, domnule Greenmor?

Am rămas locului, cu spatele la el. N-am răspuns. În sală s-a lăsat o tăcere adâncă. Apăsătoare. Am înghiţit în sec.

— O greşeală gravă, continuă el cu vocea sa respingătoare se defineşte prin intenţia salariatului de a aduce o daună angajatorului său. Un refuz de a lua parte la acest test mi-ar fi dăunător, fiindcă mi-ar submina demonstraţia în faţa echipei adunate special pentru ea... Nu vrei una ca asta, nu-i aşa, domnule Greenmor?

Am rămas mut, tot cu spatele la el. Sângele-mi bătea în tâmple.

Nu aveam nevoie de desene ajutătoare... Cunoşteam cât se poate de bine urmările unei greşeli grave: adio despăgubire la concediere, adio preaviz şi adio despăgubire pentru concediul legal... Ar fi trebuit să-mi strâng imediat lucrurile şi să eliberez...

— Nu-i aşa domnule Greenmor?

Aveam impresia că trupul îmi era precum un bloc de beton de două tone care prinsese rădăcini. Capul îmi era gol.

— Hotăreşte-te, Greenmor.

Chiar eram liber să aleg? Era... crunt. De fapt şi de drept, n-ar fi trebuit să refuz din prima. Nu m-aş fi găsit în situaţia asta umilitoare... Singura ieşire era să mă supun testului său prostesc.

Trebuia să mi-l asum. Să n-o mai fac pe ţanţoşul. Hai... Hai... Am făcut un efort supraomenesc şi... m-am întors. Toţi ochii erau ţintuiţi spre mine. M-am îndreptat spre scaun, fără să-l privesc pe Dunker, m-am aşezat în tăcere, privind fix un punct de pe podea. Ardeam tot. Urechile îmi vâjâiau. Trebuia să mă impun. Şi asta cât se poate de repede. Să uit ruşinea. Să-mi vin în fire. Să-mi recapăt energia. S-o canalizez. Să respir. Da, asta e. Să respir... Să mă liniştesc.

A făcut o pauză lungă, după care a început să-şi înşire ordinele de calcul.

— 9 ori 12!

Nu trebuia să mă grăbesc cu răspunsul. Nu eram elevul sau.

— 108.

— 14 plus 1 7!

— 31

— 23 minus 8!

M-am străduit să încetinesc şi mai mult cadenţa răspunsurilor. Trebuia să mă adun, să-mi recapăt puterile. Voi avea nevoie de ele. Stăpânire de sine.

— 15.

Dunker făcea gesturi largi spre cei din grup ca să-i invite să treacă la critici. Am continuat să le ocolesc privirile. I-am auzit dregându-şi glasul, comentând jenaţi cu voce tare şi... niciun cuvânt. Şeful s-a îndreptat brusc înspre ei.

— E rândul vostru acum! Va trebui să spuneţi tot felul de lucruri rele la adresa domnului Greenmor, tot ce vă trece prin minte.

Îmi spunea din nou „domnul”.

— Fiţi pe pace, zise grupului, vă aduc aminte că nu e nevoie să emiteţi adevăruri. De altfel, ştim cu toţii că Alan are mai cu seamă calităţi. Ăsta nu e decât un joc pentru că aşa cere testul. Relaxaţi-vă!

Alta acum: devenisem din nou Alan. Adicătelea, amicul lui. Şi aveam şi-o droaie de calităţi. Mare sforar... Un pervers nenorocit.

— Eşti rău!

Hop şi prima critică.

— 8 ori 9!, începu Dunker.

— 72.

— 47 ori 2!

— 94.

— Continuaţi, continuaţi, strigă el către grup, însoţindu-şi vorbele cu gesturi largi.

Îmi mustra colegii ca un general care-şi îndeamnă trupele să iasă din tranşee ca să lupte sub focul inamic.

— Habar n-ai să numeri!

A doua critică.

— 38 împărţit la 2!

Am făcut o pauză de respiraţie, ca să mai rup ritmul pe care încerca să mi-l impună.

— 19.

— Daţi-i bătaie! Daţi-i bătaie!

Aveam impresia că striga la nişte oameni care împingeau o maşină aflată în pană ca să-i facă s-o bage în viteză şi astfel să poată porni motorul.

— Nu eşti bun!

Până aici, criticile mă lăsau rece. Sunau foarte fals, colegii mei simţindu-se şi mai jenaţi decât mine...

— 13 ori 4!

— 52.

— Amatorule!

— 37 plus 28!

— Eşti încet!

— 65.

— Mai repede! Relaxaţi-vă! strigă şeful către grup.

— Blegule!

— 19 ori 3!

— Tragi de timp!

— Prea încet!

— 57

— Eşti un zero la aritmetică!

Lui Dunker i se lăţise pe mutră un zâmbet de satisfacţie.

— 64 fără 18!

— Nasolule!

— Habar n-ai să numeri!

— Nu eşti bun de nimic!

Atacurile veneau din toate părţile.

Trebuia să mă concentrez asupra întrebărilor lui Dunker. Să uit de ceilalţi. Să nu-i mai aud.

— 46.

— Eşti un tip mediocru!

— Eşti o mămăligă!

— Nu faci nici două calcule la oră!

— Eşti prea încet!

Maşina se pusese în mişcare. Toată lumea ţipa la mine în acelaşi timp. Dunker câştigase.

— 23 plus 18!

— N-o să reuşeşti!

Nu trebuia să-i ascult. Trebuia să vizualizez cifrele. Doar cifrele. 23, 18.

— Nu eşti în stare de nimic!

— Eşti mult prea încet!

Râsete sordide în sală...

— Puturosule!

— Cap sec la matematică!

— N-ai nicio şansă, pân-aici ţi-a fost!

— Eşti pe nicăieri!

Erau ca nişte jivine scoase din minţi, intrau în joc.

— 23 plus 18, repetă Dunker, numai zâmbet.

— 42, nu...

Zâmbetul i se accentuă şi mai mult.

— Ai sfeclit-o!

— Habar n-ai să numeri!

— 41.

— 12 plus 14!

— N-o să reuşeşti nici la sfântu' aşteaptă!

— Eşti un ageamiu!

— Jalnic!

12 plus 14. 12, 14.

— 24. 26!

— Eşti din ce în ce mai dobitoc!

— 8 ori 9!

— Eşti prost!

— 62. Nu... opt ori 9, 72.

— Nici măcar tabla înmulţirii n-o cunoşti, eşti sub genunchiul broaştei!

Începeam să pierd teren. Să mă concentrez din nou. Să-mi revin în fire.

— 4 ori 7!

— Zero!

— N-o să poţi!

— Habar n-ai!

— Eşti un ratat!

— 4 ori 7!, repetă Dunker.

— Slab la minte!

— Douăzeci... şi patru.

— Ai dat-o-n bară!

— Zero barat!

— Fraier la pătrat!

— Rahat pe băţ!

— 3 ori 2!

— Ha, ha, ha! Nu ştie să numere!

— Zero dublu barat!

— Ai plumb în tărtăcuţă!

— Ba puf de păpădie!

— 3 ori 2!

Râsete, hohote groaznice. Unii se încovoiau de râs. Îmi pierdusem complet busola.

— 2 ori 2!

— Nu ştie nici tabla înmulţirii cu 2!

— Zero! Zero! Zero!

— Bulă!

Creier cât un greier!

— 2 plus 2! repetă Dunker în al nouălea cer.

— Ăăă...

— 2 plus 2!, jubilă Dunker.

— Eşti o zdreanţă!

Dunker întrerupse brutal circul, se ridică brusc şi făcu linişte.

— OK, ajunge, ajunge...

— Nimicule!

— Stop, ajunge, ajunge...

Eram năucit, sfârşit. Mi-era rău, foarte rău. Dunker şi-a dat seama imediat şi a devenit dintr-odată foarte serios. Povestea o luase complet razna, iar el ştia că era răspunzător şi cunoştea fără îndoială riscurile pe care le încuraja.

— S-a isprăvit, zise. Am mers prea departe... În practică, n-ai cum să faci aşa ceva... Aici însă avem de a face cu un om puternic... Ne puteam permite... nu-i aşa? Bine, vă propun să-l aplaudăm pe Alan pentru curajul de care a dat dovadă. N-a fost deloc o treabă uşoară!

Lumea, scoasă brutal din transă, descumpănită, brusc jenată, a aplaudat fără vlagă. Am zărit-o pe Alice, cu ochii plini de lacrimi.

— Bravo, prietene! Ai scos-o bine la capăt, zise lovindu-mă zdravăn pe spate, în timp ce plecam de acolo.

16

Am şters-o mai repede de la birou, fără să-mi închei ziua de lucru. Nimeni n-ar fi îndrăznit să-mi facă vreun reproş. Am ieşit în stradă, am făcut la stânga şi am început să străbat cu paşi repezi trotuarul fără vreo direcţie precisă. Trebuia să scap de stresul acumulat.

Experienţa asta care m-a pus la grea încercare mă dăduse total peste cap şi simţeam o ură nestăvilită faţă de Dunker. Cum aş mai putea acum să mai dau cu ochii de colegii mei când îi voi întâlni? Nenorocitul ăla m-a umilit în public. O să mi-o plătească. Şi încă scump de tot. O să găsesc eu o modalitate să-l fac să-i pară rău pentru că se juca astfel cu oamenii.

Faptul că testul a demonstrat lipsa mea de încredere în mine mă punea, culmea, într-o poziţie de forţă: avusese loc un derapaj în public, de care doar Dunker era răspunzător. Puteam să-l şicanez pe plan juridic şi el ştia asta de bună seamă. Aş fi devenit aproape de neatins...

Am primit un SMS de la Dubreuil şi eu mi-am aprins o ţigară aşa cum îmi zicea. Cu siguranţă el ar şti cum să mă ajute să mă răzbun. Dacă ar înceta odată să mă tot pună să fumez când îmi era lumea mai dragă! E bine să fumezi când vrei tu, nu când eşti pus...

Umblam pe străzile Parisului sub un cer ameninţător plin de nori groşi care se deplasau în mare viteză, gândindu-mă în sinea mea cum să mă răzbun. Aerul cald, electric, mirosea a furtună. Mergeam repede, iar sudoarea îmi şiroia pe frunte. Oare era din pricina efortului sau a furiei? Puteam, desigur, să depun o plângere şi să obţin ceva despăgubiri, dar pe urmă? Cum să lucrez în continuare în asemenea condiţii? Atmosfera ar deveni de nesuportat. Colegii mei n-ar îndrăzni, cu siguranţă, să se afişeze în compania mea... Cât aş putea rezista într-o astfel de situaţie? Ar fi o pierdere de vreme.

Încetul cu încetul, furia s-a transformat în ciudă şi apoi în amărăciune. Eram total lipsit de energie. Nu mă mai simţisem atât de deprimat din ziua în care mă părăsise Audrey. Audrey. O stea căzătoare în viaţa mea, venită să mă facă să cunosc bucuria, înainte să dispară în noapte. Dacă mi-ar fi spus motivele care stătuseră la baza hotărârii sale, dacă mi-ar fi reproşat ceva, dacă ar fi avut ceva de criticat... Puteam să accept orice şi să-mi pun cenuşă în cap, sau să socotesc criticile ca fiind nedrepte şi să renunţ la ea cu uşurinţă... Plecarea ei neaşteptată şi inexplicabilă m-a oprit însă să întorc foaia, să port doliu după relaţia noastră şi să-i simt năprasnic absenţa. Când gândurile mele s-au întors la ea, absenţa ei m-a lovit drept în inimă, strângând-o ca-ntr-un cleşte. Amintirea zâmbetului ei m-a zvârlit în cea mai neagră tristeţe. O parte din mine dispăruse odată cu ea. Trupului meu îi lipsea corpul ei, iar sufletul meu se simţea orfan.

A început să plouă, o ploaie fină, melancolică. Mergeam fără să mă opresc, ceva mai încet acum. N-aveam niciun chef să mă întorc la mine acasă. Cu spatele la Louvre, am părăsit strada Rivoli şi am intrat în grădinile Tuileries lipsite de trecătorii goniţi de ploaie. Am trecut pe sub copaci, călcând pe pământul bătătorit, acoperit ici-colo de frunzele căzute înainte de vreme. Copacii împroşcau apa căzută din cer picătura picătură, în silă parcă, însă nu înainte să o fi impregnat de parfumul lor delicat. În cele din urmă m-am aşezat într-un loc ferit. Viaţa e nedreaptă uneori. Copilăria mea explica fără îndoială faptul că nu aveam încredere în mine. N-aveam nicio vină pentru asta, dar o trăiam din plin. Ca şi cum n-ar fi fost de ajuns, însuşirea aceasta a mea îmi atrăgea o pedeapsă suplimentară, ademenind tot felul de perverşi care făceau din mine victima lor preferată. Viaţa nu-i scuteşte pe cei suferinzi, îi mai procopseşte cu nişte cazne.

Am rămas multă vreme aşa, una cu natura, cu gândurile înghiţite treptat de atmosfera locului.

În cele din urmă, m-am ridicat şi, inconştient, am luat-o spre cartierul lui Dubreuil. Doar el ar fi fost în măsură să-mi ridice moralul.

Ploaia începea să-mi şiroiască pe obraji, pe gât. Aveam impresia că mă spăla de tot ceea ce îndurasem, luându-mi întâi de toate ruşinea.

Am ajuns în faţa grilajului locuinţei sale către sfârşitul zilei. Ferestrele erau închise şi locul părea încremenit, lipsit de viaţă. Am fost sigur că Dubreuil nu se afla acolo. Răspândea de obicei o asemenea energie, încât mi se părea posibil să-i simt prezenţa chiar fără să-l văd, ca şi cum aura sa ar fi putut răzbate prin zid.

Am sunat la interfon.

Un servitor mi-a comunicat că domnul era plecat. Nu ştia când avea să se întoarcă.

— Şi Catherine?

— Nu este niciodată aici când dânsul nu este acasă, domnule.

Am hoinărit un pic prin cartier, găsind tot felul de pretexte să nu mă duc acasă, apoi am mâncat ceva într-unul din rarele bistrouri de prin preajmă. Mă simţeam frustrat că nu mă puteam întâlni cu Dubreuil. Mi-a trecut un gând prin minte: dacă o fi şi el unul din perverşii ăia atraşi de slăbiciunile mele? La urma urmei, îl întâlnisem în împrejurări mai mult decât ciudate, când fragilitatea mea era cum nu se poate mai la vedere... Întreaga poveste m-a făcut din nou să mă gândesc la motivul pentru care se arătase interesat de mine şi mă ajutase. De ce o făcea? Mi-ar fi plăcut atât de mult să ştiu mai multe, dar cum? Nu aveam niciun mijloc să fac cercetări.

Mi-a venit în minte o imagine. Carnetul. Carnetul conţinea o parte din răspuns, era limpede. Dar cum să ajung la el fără să mă sfâşie blestematul lui de câine? Bine ar fi fost să existe un mijloc... Am achitat nota, am cumpărat unul din numeroasele exemplare *Les Echos* puse la vânzare pe tejghea, şi m-am întors la locuinţa lui Dubreuil doar că de această dată am rămas pe trotuarul din faţa

casei. M-am aşezat pe o bancă din cealaltă parte a bulevardului şi mi-am deschis ziarul. Patru rânduri de arbori mă despărţeau de grilajul porţii. Mă gândeam că în aşa fel voi putea să ţin locul sub observaţie fără să fiu la rândul meu observat. Aveam o ipoteză şi voiam neapărat să o verific. Am început să citesc cu atenţie articolele privind întreprinderile mici şi mijlocii care aveau toate acelaşi obiectiv: să-şi crească valoarea la Bursă. Îmi îndreptam din când în când privirea în direcţia castelului. Nu se întâmpla nimic. Timpul trecea încet, foarte încet. Pe la 21:30, s-a aprins o lumină la parter, apoi altele în încăperile vecine. Nu puteam să văd fereastra biroului lui Dubreuil fiindcă dădea înspre parc, pe partea cealaltă. Am privit cu atenţie, dar n-am văzut pe nimeni. Am continuat să citesc ziarul, cu un ochi spre ferestre. Va mai fi lumină încă vreo jumătate de oră. După aceea va fi cam greu să păcălesc pe cineva că mai citeam ziarul... Ar trebui să găsesc altceva de făcut. Am dat de un articol al ziaristului Fisherman, care-şi exprima încă o dată îndoielile cu privire la strategia lui Dunker Consulting. „Conducerea e lipsită de viziune", spunea el. Era trist că ajunsesem să mă bucur că se vorbea de rău despre compania la care lucram...

Aşteptam deja de mult timp. Era tot mai întuneric. Maşinile erau din ce în ce mai rare. Aerul, încărcat de umiditate după ploaia de după-amiază, făcea să se simtă mirosul puternic al teilor de pe stradă. Am sfârşit prin a mă întinde pe bancă, cu ziarul în chip de pernă. Nu-mi luam privirea de pe castel. Locul era cufundat într-o linişte uimitoare, perturbată când şi când de zgomotul îndepărtat al vreunei motociclete.

La ora 22 fix, am desluşit un zgomot uşor pe care l-am recunoscut îndată: era încuietoarea electrică a porţii. Am privit cu atenţie, dar nu am văzut pe nimeni. Cu toate acestea, eram sigur că auzisem sunetul acela caracteristic...

Uşa de la intrarea în casă s-a deschis brusc. Am înţepenit. Voiam să mă ridic să văd mai bine, dar mă temeam să nu atrag atenţia

asupra mea. Era mai bine să rămân în poziţia aceea. Câteva secunde nu am văzut nimic, apoi patru persoane au ieşit împreună în faţa casei. Au tras uşa după ele, după care au traversat grădina. Au ieşit pe poarta deschisă electric din interior. Erau servitorii. Au schimbat scurt câteva cuvinte, apoi s-au despărţit. Unul dintre ei a traversat strada venind în direcţia mea. Mi-a crescut pulsul. Oare m-o fi dibuit? Greu de crezut... Am hotărât să stau nemişcat. Dacă o să vină până la mine, voi închide ochii şi mă voi face că dorm. La urma urmei, trecusem mai devreme în cursul serii pe acolo, mi s-a spus că Dubreuil nu e acasă, aşa că nu era absurd să-l aştept pe o bancă şi să adorm aşteptându-l. Iar dacă s-o fi întors între timp, puteam foarte bine să nu-l fi văzut pentru că fusesem plecat să mănânc ceva... Mi-am apropiat pleoapele, fără să-l scap din vedere pe angajat. După ce a ajuns pe trotuar a luat-o spre stânga şi s-a oprit într-o staţie de autobuz. Am răsuflat uşurat... Am continuat răbdător să fiu cu ochii pe castelul cufundat din nou într-un calm desăvârşit. Şapte minute mai târziu, a sosit un autobuz. Am verificat dacă servitorul a urcat sau nu. Era ora 22:13. Am început să am crampe. Multă vreme nu s-a mai întâmplat nimic Disconfortul devenea greu de suportat. În cele din urmă m-am ridicat şi exact în aceeaşi clipă o lumină puternică s-a revărsat peste grădina din faţa castelului, ca un reflector într-o încăpere întunecată. Am sărit înapoi pe bancă, durerile devenind mai intense. Uşa s-a deschis aproape instantaneu şi Dubreuil a apărut în prag. Stalin a început imediat să latre a bucurie. Stăpânul său s-a îndreptat spre el. Am auzit voci şi am văzut câinele dând din coadă. Dubreuil s-a aplecat spre el şi, într-o clipă, câinele se zbenguia în jurul său. Era liber. 22:30 fix.

Câinele s-a ridicat pe labele din spate şi Dubreuil l-a apucat afectuos de gât. S-au jucat câteva minute, după care stăpânul s-a întors în casă şi a stins lumina exterioară, cufundând grădina în beznă. Câinele a pornit în goană înspre cealaltă parte a castelului.

M-am ridicat sâcâit de dureri şi m-am dus până în staţia de autobuz. Am aruncat o privire la orar: autobuzul de la 22:13 era prevăzut la 22:10. Avusese o întârziere de trei minute.

Au trecut prin urmare şaptesprezece minute între plecarea angajaţilor şi momentul când Stalin a fost lăsat liber. Şaptesprezece minute. Aveam oare destul timp să încerc să intru în casă? Poate... Dar nu rămâneau oare alţi angajaţi înăuntru? Şi cum să intru în grădină? Pe urmă ar fi fost uşor să pătrunzi în castel, de vreme ce ferestrele rămâneau deschise pe o vreme ca asta, dar cum să ajungi în biroul stăpânului fără să fii văzut? Totul mi se părea cam riscant. Trebuia să adun mai multe informaţii.

Am luat-o spre metrou şi am ajuns acasă. Nici nu trecuseră cinci minute de când sosisem că doamna Blanchard a şi dat un semn de viaţă. Mare tupeu să-ţi deranjezi locatarul la o oră atât de târzie! Nici nu mi s-a părut că fusesem din cale afară de zgomotos...

Nu ştiu dacă pricina o fi fost ura acumulată în dimineaţa aceea împotriva lui Dunker, dar pentru prima oară am început să mă cert cu proprietăreasa. Extrem de surprinsă la început, nu s-a lăsat descumpănită şi mi-a adus din nou la cunoştinţă, pe un ton cât se poate de vehement regulile bunei cuviinţe. De fapt, era mai rea decât toţi ceilalţi la un loc: nimeni şi nimic nu-i putea veni de hac!

17

Yves Dubreuil izbucni în râs, un râs sincer şi nestăvilit. Nu se mai putea opri. Catherine, de obicei nepăsătoare, se ţinea şi ea cu mâinile de burtă. Tocmai le povestisem cum am încercat eu în zadar să îmi sincronizez gesturile cu negrul acela uriaş din metrou.

— Nu văd ce-i atât de amuzant. Era cât pe ce să mă aleg cu o scatoalcă zdravănă din pricina voastră.

Nu-mi răspundeau, ci continuau să se hlizească.

— Eu ar trebui să-mi bat joc de voi! Trucul ăsta al vostru nu funcţionează!

Între două hohote, Dubreuil a repetat fraza despre care le vorbisem, imitând accentul african:

— Te mai baţ joc mult de mine, bă?

Şi dă-i şi pune-te din nou pe râs; râdeau cu atâta poftă, încât m-a apucat şi pe mine râsul.

Eram pe terasa castelului, înspre parc, instalaţi confortabil în fotolii mari de tec. Era plăcut, mult mai frumos ca data trecută. Soarele de sfârşit de după-amiază arunca o culoare castaniu-aurie asupra pietrei cioplite a clădirii. Zidurile începeau să împrăştie căldura acumulată şi, odată cu ea, parfumul delicat al trandafirului căţărător care le acoperea.

Preţuia în aceste momente tihnite, deoarece începeam să resimt oboseala nopţii precedente – fusesem întrerupt de trei ori din somn ca să fumez o ţigară...

Mi-am turnat din nou suc de portocale, ridicând cu greu impunătoarea carafă de cristal în care pluteau alene cuburi de gheaţă. Am cinat devreme, o mâncare Thai foarte uşoară pregătită de bucătarul castelului pe o masă minunat ornată, lucrul cel mai uluitor fiind, fără îndoială, acele piramide de mirodenii dispuse în mijlocul mesei, în farfurii de argint.

— De fapt, spuse Dubreuil, încercând să-şi recâştige seriozitatea, ai comis două greşeli care explică într-un fel eşecul de care ai avut parte. Mai întâi, când vrei să-ţi sincronizezi gesturile cu ale celuilalt, trebuie să aştepţi un timp înainte să-i imiţi mişcările, ca să nu simtă că îţi baţi joc de el. Apoi, şi aici punem punctul pe i, ai procedat ca şi cum ai fi pus în practică o tehnică. Asta e însă orice, numai o tehnică nu! Este înainte de toate o stare de spirit pe care trebuie să o adopţi, o întreagă filosofie a descoperirii celuilalt. Asta nu funcţionează decât dacă ai chef să intri în universul celuilalt, să-l trăieşti dinlăuntru, să te pui în locul său ca să simţi ceea ce simte şi el, să vezi lumea cu ochii săi. Atunci, dacă dorinţa ta e sinceră, sincronizarea gestuală este un mic truc de magie care te ajută şi-ţi permite să stabileşti contactul, să induci o calitate a relaţiei pe care celălalt va dori s-o păstreze, lucru care explică faptul că, la rândul său, va putea mai târziu, inconştient, să-ţi imite şi el mişcările. Dar acest ultim punct este doar un rezultat; nu poate fi un scop în sine.

— Da, numai că trebuie să fiţi de acord că e un fenomen suficient de incredibil ca să-ţi doreşti să-l experimentezi!

— Bineînţeles.

— Bun, am mai încercat ceva care a funcţionat mai mult sau mai puţin: să stabilesc o legătură cu managerul meu, sincronizându-mă cu felul lui de a gândi. Este vorba de Luc Faustieri, un tip rece, foarte raţional, căruia nu-i prea place să discute...

— Ai ales foarte bine.

— De ce spuneţi asta?

— Chiar dacă îţi doreşti să-ţi însuşeşti universul altcuiva, e de preferat să alegi o persoană foarte diferită de tine, pentru că astfel interesul e mai mare. E o călătorie şi mai interesantă... De fapt, ţi-am zis vreodată ce spune Proust despre asta?

— Marcel Proust, scriitorul francez? Nu, din câte-mi aduc aminte, nu.

Dubreuil recită din memorie:

— *Singura călătorie adevărată, singura apă vie, nu e să te îndrepţi spre tărâmuri noi, ci să priveşti cu alţi ochi, să vezi lumea cu ochii altuia, a o sută de alţii, să vezi o sută de lumi pe care le vede fiecare, lumea care este fiecare.*

Catherine încuviinţă cu o mişcare a capului.

O pasăre se aşează pe colţul mesei, vizibil interesată de conţinutul frumoasei farfurii cu aperitive de care abia dacă ne atinsesem. Cred că ar fi amuzant să vezi lumea prin ochii unei păsări. Oare şi animalele aveau o personalitate care le făcea să trăiască fiecare în mod diferit aceeaşi situaţie?

Dubreuil apucă un sandviş cu somon şi pasărea îşi luă zborul speriată de mişcarea lui.

— Nu e chiar simplu, am continuat, să te pui în pielea cuiva al cărui univers nu-ţi este pe plac. Asta a fost partea cea mai grea cu Fausteri. Nu sunt pasionat de cifre aşa cum e el, de evoluţia rezultatelor sau de cursul acţiunilor firmei. M-am străduit să abordez aceste subiecte, dar, cu siguranţă, nu am fost prea convingător... sau sincer. În orice caz, nu l-am simţit că s-ar deschide în faţa mea...

— Înţeleg că nu-ţi plac cifrele, dar nu asta e ideea, să simulezi interesul pentru gusturile sau pentru afacerile celuilalt. Nu. Principiul e să te intereseze *persoana* sa, astfel încât să simţi plăcerea pe care o găseşte *el* în cifre. E cu totul altceva... Astfel, când te sincronizezi cu mişcările sale, când îi împărtăşeşti valorile şi preocupările, fă-o simplu, cu intenţia de a te vârî în pielea lui ca să-i trăieşti universul din interior.

— OK. Vreţi să spuneţi că nu-i treaba mea să mă preocupe cifrele, ci doar să intru în pielea lui spunându-mi: „Ia să vedem ce face ăsta, ce simte când îl interesează cifrele!" Nu?

— Exact! Şi să-ţi facă plăcere să experimentezi ceea ce în situaţia dată e nou pentru tine... Şi atunci miracolul se va produce pe plan

relaţional, iar dumneavoastră o să fiţi într-adevăr pe aceeaşi lungime de undă.

Am întins mâna şi am luat un sandviş. O felie subţire de somon uşor afumat pe pâine albă, înconjurat cu smântână şi un firicel de sparanghel, totul stropit cu zeamă de lămâie. O delicatesă care ţi se topea în gură...

— Există totuşi o limită. Chestia asta nu funcţionează cu toată lumea.

— Ba da. De fapt, ăsta e chiar specificul poveştii.

— Dacă trebuie să te intereseze sincer celălalt ca să funcţioneze, e aproape cu neputinţă să faci asta cu... proprii duşmani.

— Dimpotrivă, e cea mai bună metodă de a te război cu ei! *Îmi îmbrăţişez rivalul, dar o fac doar ca să-l sugrum.*

— Când urăşti pe cineva sau când te face să suferi, nici nu e nevoie să te strecori în pielea sa ca să simţi ce simte el...

— Aşa e, şi cu toate astea e adesea singura modalitate de a înţelege ce-l motivează să se comporte astfel cu tine. Cât timp stai în banca ta, te mulţumeşti să suferi sau să-l respingi pe celălalt, dar asta nu schimbă cu nimic situaţia. N-ai nicio influenţă asupra lui. Însă, când te pui în locul său, poţi descoperi de ce acţionează în felul ăsta. Dacă e vreun torţionar, atunci priveşte scena prin ochii săi de torţionar şi-o să înţelegi ce îl împinge să tortureze. Este singura ta speranţă că aşa îl vel putea opri. Pe oameni nu îi schimbi dacă îi respingi.

— Mda...

— Când respingi pe cineva sau doar ideile sale, îl faci să-ţi trântească uşa în nas şi să rămână ferm pe poziţii. De ce l-ar interesa ce ai de spus dacă oricum îi refuzi punctul de vedere?

— Chiar aşa...

— Dacă faci efortul – şi uneori nu e prea plăcut – să-i împărtăşeşti viziunea asupra lucrurilor, ajungi să înţelegi de ce gândeşte aşa cum gândeşte, de ce se comportă aşa cum se

comportă. Iar dacă se simte înţeles şi nu judecat, va putea probabil să asculte ce ai de spui ca să-l ajuţi să-şi schimbe atitudinea.

— Nu cred că funcţionează oriunde şi oricum...

— Cu siguranţă nu, dar metoda inversă nu funcţionează *niciodată.*

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi.

— În general, cu cât cauţi mai mult să convingi pe cineva, cu atât această persoană va opune rezistenţă. Cu cât vrei mai mult să-i schimbi părerea, cu atât mai puţin şi-o va schimba. De altfel, fizicienii ştiu acest lucru de multă vreme...

— Fizicienii? Dar ce legătură există între fizicieni şi relaţiile dintre oameni?

— Este vorba de legea dinamicii. Isaac Newton a dovedit că atunci când un corp acţionează asupra altui corp cu o anumită forţă, cel de-al doilea corp acţionează şi el asupra primului cu o forţă de sens contrar, dar de aceeaşi intensitate.

— Da, parcă îmi aduc ceva aminte...

— Ei bine, e la fel şi în relaţiile dintre oameni: când foloseşti energie ca să-ncerci să convingi pe cineva, e ca şi cum ai trimite înspre el o forţă care acţionează asupra lui, care-l împinge. El simte asta, iar acest lucru îl determină să împingă în sens contrar. *Împinge-l şi te va respinge.*

— Bun, şi-atunci care-i soluţia? Pentru că dacă ce spuneţi este adevărat, cu cât vrem mai mult să convingem, cu atât nu reuşim, corect? Şi atunci, ce facem de fapt?

— Nu împingem, tragem...

— Mda... Şi concret, la ce rezultat ajungi?

— A împinge înseamnă să porneşti de la poziţia pe care te situezi şi să vrei s-o impui celuilalt. A trage înseamnă să porneşti de la poziţia pe care se situează celălalt şi, încetul cu încetul, să-l aduci spre tine. Vezi bine, vorbim tot despre filosofia sincronizării. Pătrundem şi aici în universul celuilalt, de data asta ca să-i

permitem să facă schimbări. Dar punctul de plecare este întotdeauna acelaşi: să mergem să-l căutăm pe celălalt acolo unde se află.

— *Împinge-l şi te va respinge...*

Mi-am repetat încet formula lui Dubreuil, gândindu-mă la toate ocaziile în care am dovedit efectiv că am convingeri, dar ele s-au dovedit a fi în cele din urmă zadarnice.

— Pe de altă parte, şi contrariul este adevărat. Când cauţi să te descotoroseşti de o persoană mai băgăreaţă, cu cât o respingi, cu atât va insista mai mult.

Asta mi-a adus aminte de meciurile mele cu doamna Blanchard: cu cât încercam să mă lupt cu muştruluielile ei şi cu nevoia ei abuzivă de a-şi băga nasul în viaţa mea privată, cu atât o provocam mai mult. Ultima oară când m-am înfuriat pe ea cu adevărat, şi eram cât pe ce să-i trântesc uşa în nas, a trântit-o ea de perete, şi mi-a tras o muştruluială de mi-au sărit fulgii....

I-am povestit scena lui Dubreuil. M-a ascultat cu atenţie în tăcere, apoi am văzut în ochii lui un licăr de interes. Era limpede că-i venise o idee de care părea destul de mândru...

— Aveţi o soluţie?

— Iată ce-o să faci...

Mi-a povestit care era ideea lui.

Simţeam cum mi se scurge sângele din obraji. Cu cât îmi dădea mai multe explicaţii, devenea tot mai autoritar, impunându-mi cum anume trebuia să mă comport, simţind poate că era cazul să-mi diminueze lipsa de încredere prin ordine precise. Ceea ce îmi cerea era pur şi simplu in-ac-cep-ta-bil. Strâmbasem deja de câteva ori din nas la unele sarcini pe care mi le dăduse, dar de fiecare dată m-am dat pe brazdă. Acum însă era cu neputinţă să fac ceea ce-mi cerea. Numai când mă gândeam la ce îmi propunea, mă lua cu leşin.

— Nu, opriţi-vă. Vă daţi seama că n-am să fac niciodată una ca asta.

Am aruncat o privire spre Catherine, căutând un sprijin. Părea la fel de încurcată ca şi mine.

— Ştii că nu ai de ales.

— Nu vă respectaţi principiile. Cu cât încerc eu mai mult să mă opun, cu atât dumneavoastră îmi băgaţi pumnul în gură...

— Aşa este.

— Şi asta chiar nu vă deranjează? Fă ce spun, nu ce fac...

— Am un motiv cât se poate de temeinic...

— Şi care ar fi acela?

— Deţin puterea, prietene. Puterea. Şi-atunci de ce să mă simt stânjenit?

A spus-o cu un aer satisfăcut, zâmbind. A dus la gură un pahar de vin alb, atât de rece că se depusese pe cristal un soi de brumă. Mi-am mai turnat suc de portocale. Îmi era ciudă pe mine că îi dezvăluisem problemele mele cu vecinii. Îi ceream să mă-nveţe cum se comite o crimă, şi după aia încep să zbier că-mi pune pumnalul în mână... Cine ştie, te pomeneşti că sunt niţel masochist...

Crengile maiestuoase ale cedrului erau absolut încremenite, de parcă şi-ar fi ţinut răsuflarea. Seara începea să ne învăluie. Era plăcut. Platanii uriaşi ne dominau cu înălţimea lor protectoare. Privirile mi s-au îndreptat spre Catherine şi am înţepenit. Era acolo, pe genunchii ei. Îl ţinea cu o mână, în cealaltă avea un creion. Carnetul...

Poate mi-a surprins privirea, sau a simţit-o inconştient fiindcă imediat a pus şi cealaltă mână pe carnet ca şi cum ar fi vrut să-l ascundă privirii.

Mi-a trecut un gând prin minte. Dacă l-aş cere pur şi simplu să-l citesc? La urma urmei, nu aveam cum să presupun nimic deosebit. Poate ar fi de acord... Poate că-mi făceam griji de pomană.

Am avut grijă să par detaşat.

— Văd că pe carnetul ăla e trecut numele meu. Pot să arunc o privire? am întrebat-o Catherine întinzând mâna spre ea. Sunt curios din fire...

Catherine s-a încordat şi, fără să răspundă, l-a căutat pe Dubreuil cu privirea.

— În niciun caz! îmi răspunse acesta pe un ton care nu mai lăsă loc de discuţii.

Am insistat. Era acum ori niciodată. Nu trebuia să dau îndărăt.

— Dacă tot ce scrie în el are legătură cu mine, ar fi normal să pot să-l citesc...

— Oare în timp ce spectatorii se uită la un film, cineastul le arată cumva scenariul?

— Eu nu sunt un simplu spectator în povestea asta. Sunt chiar unul din actorii principali, dacă nu mă-nşel...

— Tocmai de-aceea! Un actor joacă mai bine când i se aduce la cunoştinţă în ultima clipă în ce scenă trebuie să joace! E mult mai spontan.

— Eu sunt mai bun când pot să mă pregătesc dinainte.

— Scenariul vieţii tale nu e scris dinainte, Alan.

Am avut senzaţia că vorbele acestea au rămas suspendate, undeva, în aer. Catherine îşi privea picioarele.

Nu mi-a plăcut deloc acest răspuns echivoc. Ce voia să spună? Că nimeni nu-şi poate cunoaşte destinul dinainte? Sau că el, Yves Dubreuil, era pe cale să scrie scenariul vieţii *mele?* Gândul acesta mi-a dat fiori pe şira spinării.

Privirile mele s-au întors instinctiv spre faţada castelului. Fereastra biroului de la etajul întâi era larg deschisă. Dedesubt, o comisă sculptată îmbrăţişa de-a latul construcţia. Pe muchia clădirii, un jgheab de piatră cobora până la sol. Ar fi extrem de uşor să te caţeri până la comisă şi de acolo să ajungi la fereastra biroului...

Am mai luat un sandviş cu somon.

— Apropo de putere şi de raportul de forţă, am trăit o situaţie îngrozitoare la birou...

I-am povestit despre şedinţa din ziua precedentă cu Marc Dunker şi testul cu calculul mental. M-a ascultat cu atenţie. Ştiam că risc să mă trezesc că-mi dă iarăşi o sarcină penibilă, dar eram gata să fac orice, numai să-l pedepsesc pe preşedinte şi aici aveam nevoie de creativitatea lui Dubreuil. Avea nu doar forţa lui Dunker, ci şi geniu.

— Vreau să mă răzbun.

— Dar pe cine eşti furios în povestea asta?

— Mi se pare destul de limpede, nu?

— Răspunde.

— Dumneavoastră ce credeţi?

— Ţie ţi-am pus întrebarea.

— Pe Dunker, bineînţeles!

S-a aplecat uşor înspre mine, străpungându-mă cu privirea. O privire care-l putea hipnotiza şi pe un individ hiperactiv.

— Alan, pe cine eşti tu de fapt furios?

Mă simţeam prins în capcană, silit să-mi abat gândurile de la un răspuns care îmi era mult mai la îndemână, să-mi fac o autoanaliză, să-mi iscodesc trăirile. Care ar putea să fie adevăratul obiect al furiei mele, dacă nu chiar Dunker? Dubreuil continua să mă ţintuiască cu privirea. Ochii săi erau... o oglindă a sufletului meu. Şi deodată, am văzut răspunsul, cât se poate de limpede. Am bâiguit:

— Pe mine. Pe mine sunt furios. Că m-am dat bătut în faţa presiunii lui odioase... Şi că n-am reuşit să trec testul său nenorocit.

Tăcerea din grădină mi s-a părut apăsătoare. Era adevărat: eram furios pe mine însumi, furios că am lăsat să se ajungă la o situaţie atât de înjositoare. Dar asta nu mă împiedica să-l duşmănesc în continuare pe Dunker, fiindcă de la el pornise întreaga poveste. Îl uram de moarte.

— Oricum, tot e vina lui. De la el a pornit totul. Vreau să mă răzbun. Prin orice mijloc. Chestia asta mă obsedează...

— Ah! Răzbunarea, răzbunarea! De zeci de mii de ori nu m-am gândit decât la răzbunare ori de câte ori cineva mi se punea de-a curmezişul. De câte ori nu m-am răzbunat! De câte ori nu m-am bucurat eu în sinea mea când îmi vedeam adversarii cum suferă! Câte clipe de fericire intensă n-am trăit când îi făceam să plătească pentru faptele lor... Şi-apoi, într-o zi, mi-am dat seama că toate astea erau zadarnice, că nu serveau la nimic şi că înainte de toate... îmi făceam singur rău.

— Vă făceaţi rău dumneavoastră?

— Când stai tot timpul cu gândul la răzbunare, simţi, cum să-ţi spun, o energie, sigur, care te mobilizează, dar e o energie negativă, nimicitoare, care te trage în jos. Din chestia asta nu ieşim mai buni... Şi-apoi, mai e ceva...

— Da?

— Dacă ne răzbunăm pe cineva, înseamnă că ne-a făcut un rău. Răzbunându-ne, încercăm să-i plătim cu aceeaşi monadă, nu-i aşa? În sfârşit, nu suntem cu mult mai diferiţi, funcţionăm după aceleaşi reguli...

— Mai mult ca sigur.

— Aşa încât, la urma urmei, el e câştigătorul: a reuşit să ne impună propriul model, chiar dacă nu neapărat cu bună ştiinţă. Ne-a făcut să fim la fel de răi ca el...

Nu mă gândisem niciodată la asta. Era o analiză, aş zice... cam tulburătoare. Dacă aş reuşi să-i fac rău lui Dunker, lucru la care, desigur, visam, ar fi însemnat că el şi-a pus amprenta asupra mea... Groaznic! Şi totuşi, n-o să-l las să mă domine fără să opun rezistenţă...

— Ştii, continuă el, am avea mult mai puţine războaie pe pământ în ziua în care oamenii n-ar mai vrea să se răzbune. Uită-te la conflictul israelo-palestinian. Cât timp oamenii din cele două tabere

vor vrea să-şi răzbune ba un frate, ba o verişoară, ba un unchi ucis de duşman, războiul va continua, va provoca zilnic tot mai multe victime care, la rândul lor, vor cere răzbunare. N-o să se termine niciodată, cât timp oamenii aceia îndureraţi nu vor fi ajutaţi să-şi îngroape nu morţii, ci... răzbunarea.

Era ciudat, aproape necuviincios să stai să vorbeşti despre războaie în parcul castelului, în acest colţ de rai, cu miresmele sale mângâietoare, cu arborii săi protectori şi această linişte atât de învăluitoare încât te făcea să uiţi că te afli în oraş.

Dar ceea ce pare evident când e vorba de conflictele altora ia o cu totul altă dimensiune în cazul propriilor tale conflicte... Faptul că oamenii din Orientul Apropiat trebuiau să înveţe să ierte mi se părea un lucru de la sine înţeles; să-l iert însă pe Dunker nici nu intra în discuţie...

— Spuneţi că ne facem rău nouă înşine când încercăm să ne răzbunăm. Accept această idee, dar cred că dacă încerc să-mi înăbuş furia îmi fac cel puţin la fel de mult rău!

— Furia ta produce o energie, o forţă, iar forţa asta poate fi redirecţionată astfel încât să-ţi servească propriilor interese, pe când răzbunarea nu-ţi aduce nimic, nu face decât să distrugă.

— Foarte drăguţ, dar concret, cum fac?

— Mai întâi îi spui tipului ce ai pe suflet, fie spunându-i de la obraz părerea ta despre felul în care a procedat, fie faci acelaşi lucru dar la modul simbolic.

— Simbolic?

— Da, poţi, bunăoară, să-i scrii o scrisoare în care să-ţi verşi năduful şi îţi exprimi ura faţă de el, după care arunci scrisoarea în Sena sau îi dai foc.

Aveam sentimentul că-mi scăpa ceva...

— Şi asta la ce-mi foloseşte?

— Te eliberează de ura pe care ai adunat-o în tine şi care-ţi face rău. Trebuie să iasă afară, pricepi? Asta-ţi va permite să treci la faza

a doua. Atâta timp cât rămâi furios, mintea ta nu se gândeşte decât cum să-ţi iei revanşa şi asta te împiedică să acţionezi pentru tine. Rumegi, îţi repeţi ce ai de reproşat, dar nu înaintezi. Emoţiile te blochează; trebuie să le eliberezi. Un act simbolic este o cale foarte bună ca să faci acest lucru.

— Şi care este faza a doua?

— Faza a doua înseamnă să foloseşti energia iscată de mânie ca să acţionezi, să realizezi, de pildă, ce n-ai fi îndrăznit să faci niciodată. Ceva constructiv care să-ţi folosească cu adevărat.

Gândul care s-a născut în mine era unul destul de ambiţios.

Visam să schimb lucrurile la firma mea, să încerc să clădesc luând iniţiativa, să nu mă tot plâng de cât de prost merg lucrurile şi să nu mă tângui la nesfârşit de câte ori mă văd cu Alice.

O să-l caut pe Marc Dunker personal. Pasul greşit pe care l-a făcut în ziua precedentă îl punea într-o poziţie delicată faţa de mine. Şi aveam de gând să profit de asta: şeful meu se va feri să-mi respingă din start ideile şi va fi cu siguranţă silit să mă asculte puţin, de asta eram sigur. Îi voi împărtăşi constatările şi ideile mele şi voi încerca să negociez astfel încât să ajung să le pun în practică. La urma urmei, ce aveam de pierdut?

Un gând mi-a umbrit însă entuziasmul. De ce ar urma Dunker ideile cuiva a cărui lipsă de încredere în sine tocmai a dovedit-o? Având în vedere personalitatea lui copleşitoare, cu siguranţă mă dispreţuia acum cu toată fiinţa...

I-am împărtăşit lui Dubreuil proiectul şi îndoielile mele.

— Sigur că încrederea în sine uşurează mult lucrurile ca să obţii ceea ce vrei la locul de muncă...

Am înghiţit în sec.

— Mi-aţi promis că vom lucra la acest aspect.

M-a privit în tăcere timp de câteva clipe, după care a luat un pahar de apă, un pahar cu picior înalt, dintr-un cristal de o fineţe aproape ireală. L-a ridicat deasupra piramidei de şofran şi a început

să-l încline încetişor. Nu scăpăm din ochi paharul de cristal şlefuit, în care apa părea strălucitoare.

— Ne naştem cu toţii cu acelaşi potenţial în ceea ce priveşte încrederea în sine, zise. Apoi avem parte de comentariile părinţilor, dădacelor, învăţătoarelor noastre...

O picătură de apă s-a desprins şi a căzut pe vârful piramidei, semănând cu o lupă care măreşte excesiv fiecare particulă portocalie a preţioasei mirodenii. Picătura părea să şovăie, apoi îşi săpă încet de tot un drum şi o luă la vale tot mai grăbită, până jos.

— Dacă ghinionul va face, zise, ca toţi aceşti oameni să aibă tendinţe negativiste, formulând critici, reproşuri, scoţându-ne ochii cu ceea ce ne lipseşte, cu erorile şi eşecurile noastre, o să ne bage în cap ideea că nu suntem destul de buni, iar lucru acesta va influenţa modul în care vom privi lucrurile.

Dubreuil a mai înclinat un pic paharul şi o a doua picătură a căzut în acelaşi loc. A şovăit şi aceasta un pic şi a luat-o pe acelaşi drum ca prima. O a treia picătură a făcut la fel. Însă mai repede decât cea dinainte. După câteva secunde, pe piramidă s-a format un şănţuleţ, iar picăturile curgeau din ce în ce mai rapid, săpând tot mai mult cu fiecare trecere.

— Timpul trece şi, odată cu el, gafele noastre, oricât de mici, ne vor face să ne simţim tot mai prost, cel mai neînsemnat eşec ne va face să ne îndoim de noi înşine şi cea mai măruntă critică ne va descumpăni şi vom simţi că ne fuge pământul de sub picioare. Creierul se obişnuieşte să reacţioneze negativ iar legăturile dintre neuroni se întăresc cu fiecare experienţă.

Cu mine se întâmplase exact la fel. Tot ce-mi spunea avea un ecou deosebit în mine. Eram aşadar un oropsit al vieţii, părăsit de tată, desfiinţat de mamă pentru că nu fusesem niciodată îndeajuns de bun. Şi acum, deşi eram adult, urma să plătesc pentru această copilărie pe care nu o alesesem. Părinţii mei nu mai erau lângă mine, dar continuam să suport efectele nefaste ale educaţiei pe care

mi-o dăduseră. Începeam să mă simt teribil de deprimat, când, deodată, mi-am dat seama că tocmai această depresie a contribuit cu siguranţă la pierderea încrederii în mine...

— Există vreun mijloc de a ieşi din acest cerc infernal? am întrebat.

— Stai liniştit că nu ţine o veşnicie. Doar că e greu să ieşi din el. E nevoie de niscai eforturi...

Înclină capul într-o parte şi lăsă să cadă o nouă picătură de apă pe vârful piramidei iar apoi suflă înspre ea suficient cât s-o oblige s-o ia în altă direcţie. Picătura îşi săpă un nou drum până jos.

— Iar eforturile de care vorbeam, continuă el, trebuie neapărat susţinute în timp. Asta fiindcă mintea noastră e clădită pe felul în care obişnuim să gândim, chiar dacă asta ne provoacă suferinţe.

Lăsă în vârful moviliţei o nouă picătură care o luă şi ea pe vechea dâră.

— Cel mai necesar lucru, zise, e...

Continua să sufle, la fel cum o făcuse înainte, şi picăturile următoare au fost silite s-o ia pe drumul cel nou, săpând tot mai mult şănţuleţul.

— Să-ţi înveţi mintea cu noi deprinderi. Să reproduci suficient de des gânduri valorizatoare, asociate cu emoţii pozitive, până ce se creează noi legături neuronice, se întăresc, după care ajung să fie dominante. Asta însă nu se poate învăţa de pe o zi pe alta.

Nu scăpam din ochi frumoasa piramidă portocalie, acum brăzdată de două dâre bine definite.

— Mintea noastră nu scapă cu una, cu două, de proastele deprinderi, îmi spuse. Dar e posibil să găsim altele, noi, şi să facem astfel încât acestea să devină dominante. Oamenii nu pot fi schimbaţi, să ştii asta. Putem doar să le spunem pe ce drum să o ia şi-apoi să-i facem să vrea să-l urmeze.

Mă întrebam ce adâncime o fi lăsat dâra lipsei mele de încredere în mine... Oare o să ajung într-o zi să scrijelesc în mine un sentiment

de încredere, o linişte sufletească în faţa criticilor de orice fel? Voi şti oare să dezvolt această forţă interioară care ne face de neînvins în faţa celor ce ne prigonesc şi care par să nu se ia decât de cei mai vulnerabili dintre noi?

— În cazul ăsta, ce soluţie aveţi? Ce să fac?

A pus pe masă paharul, şi-a turnat vin alb, apoi s-a lăsat liniştit pe spate în fotoliu. A băut o înghiţitură.

— Mai întâi de toate, trebuie să ştii că am să-ţi dau o sarcină pe care trebuie să o duci la îndeplinire în fiecare zi, timp de... o sută de zile.

— O sută de zile!

Nu asta mă speria pe mine, ci perspectiva de a fi la cheremul lui Dubreuil o perioadă atât de lungă...

— Da, o sută de zile. Tocmai asta îţi explicam: mintea noastră nu poate să-şi creeze obiceiuri noi de pe o zi pe alta. Nu o să-ţi ajute la nimic să execuţi, să zicem, timp de opt zile sarcina pe care ţi-o voi da. La nimic. E nevoie să găseşti un interval potrivit de timp şi s-o repeţi suficient de mult pentru ca efectele ei să se întipărească în tine.

— Despre ce este vorba?

— E foarte simplu, dar pentru tine e ceva nou. În fiecare seară o să petreci două minute ca să te gândeşti la ziua ce tocmai a trecut şi o să-ţi notezi undeva trei lucruri pe care le-ai făcut în acea zi şi de care eşti mândru.

— Nu sunt sigur că sunt în stare să fac atâtea vitejii în fiecare zi...

— Nu de vitejii e vorba, în niciun caz. Pot fi şi fapte mărunte şi nu e neapărată nevoie să se refere la ce s-a-ntâmplat la birou. Poate ai ajutat un orb să treacă strada, deşi erai grăbit. Poate l-ai anunţat pe un vânzător că a greşit şi ţi-a dat rest mai mult decât trebuia, sau i-ai spus cuiva cât de mult îl apreciezi. După cum vezi, poate fi vorba de orice, cu condiţia să te facă să te simţi mândru. De altfel, nu e neapărat vorba să faci propriu-zis ceva: poţi să fii mulţumit de

o anumită atitudine pe care ai luat-o, de lucrurile pe care le-ai trăit. Mândru că ai rămas calm în unele situaţii care de obicei te enervează...

— Înţeleg...

Eram destul de dezamăgit. Mă aşteptam să-mi dea o sarcina mai consistentă, mai sofisticată...

— Bine, dar... chiar credeţi că asta o să mă ajute să-mi dezvolt încrederea în mine? Pare atât de simplu...

— Ah! Se vede bine că nu eşti american sadea! Nu-ţi poţi ascunde sorgintea franceză... Pentru francezi o idee trebuie neapărat să fie complexă – dacă nu, o suspectăm de prea multă simplitate! De asta e totul atât de complicat în această ţară. Ne place la nebunie să ne complicăm existenţa!

Asta mi-a adus aminte de accentul lui a cărui origine încă nu reuşisem s-o desluşesc.

— La drept vorbind, continuă el, nu există soluţii miraculoase care să te facă să ai încredere în tine de azi pe mâine. Trebuie să priveşti acest exerciţiu pe care ţi l-am dat ca pe un bulgăre de zăpadă. Îi dau drumul de undeva, de sus, de pe munte, iar dacă tu îl ajuţi să se rostogolească timp suficient, va începe să crească, pentru ca, în cele din urmă, să declanşeze o avalanşă de efecte pozitive în viaţa ta.

Eram convins de un lucru: încrederea în mine era cheia echilibrului meu în multe alte domenii. Doar consolidarea ei mi-ar putea oferi o viaţă împlinită.

— Sarcina asta, continuă Dubreuil, te va ajuta să conştientizezi ceea ce faci bine, tot ce-ţi reuşeşte zi de zi. Încetul cu încetul, vei învăţa să dai atenţie calităţilor, valorilor tale, fiecărui lucru care face din tine un om frumos. Sentimentul propriei valori se va întipări treptat în tine, până va deveni o certitudine. Din clipa aceea, niciun atac, nicio critică, niciun reproş nu vor putea să te facă să te îndoieşti de tine. Nu te vor atinge, iar tu vei fi capabil să-ţi oferi

până şi luxul de a ierta şi de a simţi compasiune faţă de cel care îţi face rău...

Eram departe de a-mi închipui că aş putea simţi vreodată compasiune faţă de Marc Dunker. Acesta era cu siguranţă semnul că mă aştepta un drum foarte lung...

Dubreuil se ridică.

— Vino, te conduc. Se face târziu.

Am salutat-o pe Catherine care mă privea de parcă aş fi fost un animal de laborator şi l-am urmat. Am înconjurat castelul prin grădină. Ziua ce urma să se încheie îi dădea un aspect misterios.

— Probabil că întreţinerea unei clădiri şi a unui parc de asemenea dimensiuni dă multă bătaie de cap. Înţeleg că aveţi şi personal de serviciu.

— Ar fi cam greu fără el.

— Cred că nu m-aş simţi în largul meu cu atâta lume prin casă. Stau aici şi ziua şi noaptea?

— Nu. Pleacă toţi la orele 22. Noaptea doar eu mai bântui pe aici!

Am trecut prin apropierea uriaşului cedru, ale cărui ramuri de jos păreau să mângâie solul în penumbră, asemeni unor braţe înveşmântate cu o mantie neagră de ace, iar mirosul de răşină ne învăluia în răcoarea serii.

Am continuat să mergem fără să scoatem un cuvânt, până la grilajul înalt şi negru care apăra liniştea impresionantă în care era cufundată casa.

Stalin stătea culcat, dar nu mă scăpa din ochi, aşteptând pesemne momentul prielnic să se repeadă la mine. Am realizat brusc că în spatele lui nu se afla una, ci patru cuşti aliniate.

— Aveţi patru câini?

— Nu, Stalin are patru cuşti. În fiecare zi o alege pe cea în care va dormi. Doar el ştie pe care. Are o pornire paranoică puternică...

Uneori mi se părea că intrasem într-o casă de nebuni.

M-am întors spre Dubreuil. Lumina care venea dinspre felinarele din stradă îl făcea să pară livid.

— Mi-ar plăcea totuşi să ştiu un lucru, am spus, spărgând tăcerea.

— Şi anume?

— Vă ocupaţi de mine, iar pentru asta vă sunt recunoscător, dar mi-ar plăcea să mă pot simţi... liber. Când mă veţi elibera de legământul meu?

— Libertatea trebuie câştigată!

— Spuneţi-mi când?

— O să afli când o să fii pregătit.

— Nu vă mai jucaţi cu mine de-a şoarecele şi pisica. Vreau să ştiu acum. La urma urmei, pe mine mă priveşte în primul rând povestea asta...

— Nu te priveşte, ci te implică.

— Vedeţi, continuaţi să vă jucaţi cu vorbele. Mă priveşte, mă implică, nu-i tot una?

— Nu, deloc.

— Asta-i bună! Şi după dumneavoastră, care-i deosebirea?

— Este papara cu şuncă.

— Ce spuneţi?

— Haida-de, toată lumea ştie! În papara cu şuncă, pe găină doar o priveşte, dar porcul e implicat.

18

Domnule,

Vă scriu casă vă spun câtă dezamăgire a iscat în mine exerciţiul pe care l-aţi pus în scenă acum câteva zile, în prezenţa echipei Departamentului Recrutări al companiei dumneavoastră. Cu tot respectul pe care îl port funcţiei pe care o ocupaţi, e necesar să vă împărtăşesc ceea ce simt de când s-a întâmplat acest eveniment: vă urăsc sunteţi un mare dobitoc un mare dobitoc un mare dobitoc un mare dobitoc vă urăsc vă urăsc îmi vine să borăsc când vă văd mi-e silă de oamenii ca dumneavoastră îmi provoacă scârbă sunteţi un tip jalnic un bou un tâmpit un bulangiu căcăcios.

Vă mulţumesc pentru atenţia pe care mi-aţi acordat-o şi vă rog să primiţi, domnule, urările mele cele mai distinse.

Alan Greenmor

19

Ora 21. Am deschis cu umărul uşa de la intrarea în bloc, cu scrisoarea în mână. Teii bogaţi de pe stradă înmiresmau aerul serii. Am coborât treptele şi am trecut prin faţa lui Etienne. Acesta stătea rezemat de zid, şi se uita spre cer, cuprins de inspiraţie.

— E plăcut astă-seară.

— Era şi vremea, tăticu'.

Am luat-o pe marginea trotuarului, apoi am aruncat scrisoarea în prima gură de canal care mi-a ieşit în cale. „Iaca, livrat la domiciliu."

M-am dus până la metrou, păşind liniştit pe pavajul parizian. Montmartre are avantajul că e situat pe o colină, astfel încât ai senzaţia deosebită că eşti la Paris, fără să fii neapărat *în* oraş. Nu te simţi absorbit de urbe, îngropat în zgomotul şi poluarea din inima unui megalopolis, ale cărui margini nici măcar nu le poţi vedea. Nu, în Montmartre, nu e deloc aşa, aici dai cu ochii de cer oriunde întorci privirea. La Butte este un sat şi când la cotitura vreunei străzi sinuoase zăreşti oraşul, jos, în contrapantă, ea pare atât de îndepărtată şi de gârbovită, încât te simţi deodată mai aproape de nori decât de tumultul parizian.

Am ajuns în faţa casei lui Dubreuil la 21:40 şi am regăsit banca pe care o cunoşteam acum atât de bine. Era deja a treia seară de când stăteam de veghe în faţa clădirii. În cele din urmă am renunţat să mai stau culcat, dar am avut grijă să-mi trag pe cap o căciulă de bumbac până la sprâncene. De departe, era de ajuns ca să nu mă recunoască nimeni.

De-abia am apucat să mă aşez, că a şi apărut pe bulevard Mercedesul negru al stăpânului imobilului. S-a oprit în faţa grilajului şi Vladi a coborât grăbit. A înconjurat maşina şi a deschis portiera din spate. Am văzut coborând o femeie tânără urmată

îndată de Dubreuil care a apucat-o de mijloc. Era brunetă, cu părul scurt care lăsa să se vadă un gât delicat. O fustă scurtă şi picioare interminabile. Avea un mers deosebit de feminin, impus desigur de tocurile înalte, dar mersul ăsta nu era oare şi... uşor împleticit? Se agăţă de gâtul lui Dubreuil. Am auzit râsete care vorbeau de la sine despre numărul de pahare date pe gât...

Au pătruns pe proprietate, au urcat cele câteva trepte de la intrare şi apoi au dispărut în casă. Luminile s-au aprins una după una la ferestre.

Nu s-a mai întâmplat nimic timp de mai bine de douăzeci de minute, apoi am auzit încuietoarea electrică a uşii, la fel ca în zilele anterioare. Ora 22:01. Priveam ţintă intrarea, pândind plecarea servitorilor. Tipii au apărut cincizeci şi cinci de secunde mai târziu. Cu o aproximaţie de douăzeci de secunde, totul s-a petrecut ca în zilele precedente. Acelaşi ritual de despărţire pe trotuar, câteva vorbe schimbate înainte ca grupul să se destrame Cel care lua de obicei autobuzul a traversat bulevardul. Autovehicolul a sosit la 22:09. Cu un minut mai devreme decât prevedea orarul oficial. Ajungeam la momentul crucial: în cât timp avea să vină Dubreuil să-l dezlege pe Stalin? Îi ţineam pumnii ca să-şi respecte rutina din celelalte zile – 22:30 fix.

Mă uitam când la uşa castelului, când la ceas şi fiecare minut ce se scurgea îmi întărea şi speranţele, şi temerile. La şi 18, s-au aprins luminile din holul de la intrare şi inima mea s-a făcut cat un purice. Am aşteptat, încordat, să se deschidă uşa. N-o scăpam din ochi. Încă nu se întâmpla nimic. Apoi s-a aprins o altă lumină, de astă dată în bibliotecă, iar eu stăteam cu respiraţia tăiată. Era şi 21. Autobuzul plecase deja de douăsprezece minute. M-am relaxat. Nu s-a întâmplat nimic nou. Ceasul arăta 22:24. Tot nimic. 22:28. Nimic. 22:30. Acum îmi doream, dimpotrivă, ca Dubreuil să apară cât mai repede posibil. De rutina sa din fiecare seară depindea liniştea mea sufletească din ziua Z. Era şi 31 când s-a deschis uşa, iar eu am

răsuflat uşurat. A treia zi consecutiv, Dubreuil îşi dezlega câinele la aceeaşi oră, cu o aproximaţie de un minut. Obişnuinţa părea cât se poate de împământenită.

Mâine n-am să mai verific. Era vineri şi probabil că programul se schimba la sfârşit de săptămână. Trebuia să ţin cont de orarul din cursul săptămânii.

Am aşteptat sfârşitul operaţiunii, apoi m-am ridicat ca să prind metroul. Mergeam în tăcere, privind în jos, cufundat în gânduri. Sunetul scurt al telefonului meu mobil m-a trezit brusc. Un SMS. El era. Nu uita de mine, nici când era într-o companie plăcută... Am luat o ţigară, după cum mi se poruncea, şi am aprins-o în timp ce mergeam. Aş fi preferat să respir aerul blând al serii, încărcat de umiditatea copacilor de pe bulevard. Începeam să mă satur că mi se tot impunea să fumez când n-aveam niciun chef.

M-am gândit din nou la întâmplările din cursul zilei. De ce aş fi putut fi mândru azi? Ia să vedem... Era nevoie de trei lucruri... Mândru... Ei bine, întâi de toate eram mândru că avusesem curajul să părăsesc biroul la ora 18. Înainte mă simţeam obligat să stau până la 19, chiar dacă nu mai aveam nimic de făcut. Pe urmă... ia să vedem, a, da, eram mândru că în metrou îmi oferisem locul unei femei însărcinate. În sfârşit, eram mândru de hotărârea irevocabilă pe care o luasem, aceea a pune capăt întrebărilor nesfârşite legate de faimosul carnet lui Dubreuil: luni seara, peste exact şaptezeci şi două de ore, aveam să ştiu cu siguranţă ce conţine.

20

Noaptea care a urmat a fost agitată. Dubreuil m-a trezit de patru ori ca să mă pună să-mi aprind o ţigară. Cel mai rău a fost la 5 dimineaţa. Am fumat la fereastra deschisă, pe jumătate adormit şi îngheţat de frig, ca să nu las mirosul să-mi cotropească apartamentul. Ţigara mi-a provocat o greaţă imensă. Dubreuil mi-a ordonat să fumez câte o ţigară de mai bine de treizeci de ori pe zi şi începeam să nu le mai suport. Am ajuns până şi să aştept, ca un obsedat, SMS-urile care îmi propuneau sarcina. La masă mă surprindeam că mănânc tot mai repede, de teamă să nu îmi întrerupă prânzul ca să-mi aprind o ţigară. Când bâzâia scurt soneria care-mi anunţa corvoada, mă apuca greaţa chiar înainte ca mâna să înceapă să cotrobăiască cu părere de rău prin buzunar, după blestematul ăla de pachet.

Pentru că era sâmbătă, am dormit mai mult, până pe la 11, recuperând astfel orele de somn lipsă. După un duş ca lumea care m-a pus repede pe picioare, mi-am băut cafeaua cu nişte cornuleţe pe care le cumpărasem de cu seară şi pe care le-am reîncălzit în cuptorul cu microunde. Mirosul de cornuri calde a umplut bucătăria. Pe vremuri, asta mi-ar fi aţâţat automat pofta de mâncare.

Sâmbăta a fost dintotdeauna ziua mea preferată. Singura zi de relaxare şi care anunţa o alta, aceea care avea să înceapă în dimineaţa următoare. Azi însă era o zi specială. Aveam trac. Un trac care mocnea, bine ascuns, şi care, chiar şi când nu mă gândeam la ce anume îl stârnise, rămânea prezent, abia simţit şi continua să-mi dea senzaţia de nod în stomac. Azi era ziua pe care o alesesem ca să pun în practică ceea ce îmi ceruse Dubreuil în privinţa doamnei Blanchard. Trebuia să scap odată de misiunea asta, cu cât mai

repede, cu atât mai bine. Până atunci însă, trebuia să-mi adun tot curajul...

Eram, prin urmare, ceva mai încordat în timp ce mestecam cornuleţele de la micul dejun şi doar fierbinţeala cafelei mă mai ajuta să mă destind cât de cât. Am savurat-o până la ultima picătură, nu atât să-mi prelungesc plăcerea, cât pentru a amâna momentul fatidic.

În cele din urmă m-am ridicat, desculţ, şi am traversat camera până am ajuns în dreptul combinei muzicale. Eram cât pe ce să scot căştile audio, branşate acolo în permanenţă, dar m-am răzgândit. Nu doream să-i ofer un motiv întemeiat ca să se plângă. Aş fi putut de altfel să mă lipsesc de tot de muzică, dar simţeam că ar putea fi un sprijin la o adică. Chiar aveam nevoie de o chestie ceva mai... sărită de pe fix. Să vedem, să vedem... Ce-aş putea să pun?... Nu, asta nu... asta nu... Aha, un remix al piesei *My Way* cu fostul basist al trupei Sex Pistols. Frank Sinatra completat de hard-rockeri. Mi-am luat căştile, nişte căşti mari, cu receptoare cât farfuria, care te izolează şi te fac să te simţi singur pe lume, şi mi le-am pus pe urechi. Vocea gravă a lui Sid Vicious a ţâşnit de pe lumea cealaltă, cântând prima strofă cât se poate de liniştit. Am dat volumul mai tare, deplasându-mă cu firul de la căşti în mână, ca un cântăreţ care ţine cablul microfonului. Deodată, se stârnesc cu furie chitarele electrice. Am început să mă mişc ritmic, cu picioare goale apăsând cu putere pe pardoseală. Vocea cântăreţului o luase razna total, ca şi cum şi-ar fi vomat cântecul. Trebuia să uit de vecină. Să dau sunetul şi mai tare. Şi mai tare. Să nu-mi mai pese de nimic. Să închid ochii. Hai. Să mă fac una cu muzica. Muzica în mine, în trupul meu. Să mă mişc, să vibrez, să dansez. Cât pot. Să mă simt eliberat de orice. Să sar, să simt totul...

Au trecut câteva minute până mi-am dat seama că bateria nu ţinea ritmul... Bătăile veneau din altă parte şi în ciuda transei în care mă lăsasem târât, ştiam limpede de unde...

Mi-am smuls căştile şi m-am cufundat în tăcerea asurzitoare a încăperii, cu urechile ţiuindu-mi încă după tot ce le făcusem să îndure.

Bătăile de la uşă au răsunat din nou, cu şi mai multă putere. Bătrâna nu mai bătea, ci izbea.

— Domnule Greenmor!

Acum, chiar că sosise clipa mult aşteptată...

Împinge-l şi te va respinge... şi contrariul este adevărat, zicea Dubreuil. *Cu cât îl respingi mai mult, cu atât va insista mai mult...*

— Domnule Greenmor! Deschide!

Am rămas nemişcat, cuprins deodată de îndoială. Şi dacă Dubreuil se înşela?

Bătăile în uşă au devenit şi mai insistente. Cum poate fi cineva atât de îngrozitor? Oi fi sărit de vreo cinci sau şase ori pe pardoseală în timpul dansului. Nu cred să se fi auzit mare lucru jos la ea... Chiar voia să-mi facă viaţa un iad? Ce femeie ticăloasă!

Furia pe care o simţeam m-a determinat să trec la fapte. Mi-am scos, dintr-o mişcare, puloverul, apoi tricoul. Am rămas la bustul gol, în blugi, desculţ.

— Domnule Greenmor, ştiu că eşti înăuntru!

Am făcut un pas spre uşă, apoi m-am oprit. Inima îmi bătea cu putere.

Hai.

Mi-am scos blugii şi i-am lăsat să cadă pe podea. Dubreuil era nebun de legat...

— Deschide odată uşa aia!

Vocea femeii era în acelaşi timp autoritară dar şi plină de ură. M-am dus la uşă. Aveam un trac monstru.

Acum.

Ţinându-mi răsuflarea, mi-am dat jos chiloţii şi i-am aruncat. Era groaznic să fii gol puşcă într-o asemenea împrejurare.

— Ştiu că mă auzi, domnule Greenmor!

Curaj.

Am întins mâna spre clanţă. Nu-mi venea să cred că eram în stare să fac una ca asta. Nu mai eram eu.

Baba a bătut de încă trei ori, în timp ce apăsam pe clanţă. Mi se părea că îmi declanşez propria ghilotină. Am tras uşa spre mine şi, de îndată ce am întredeschis-o, un curent de aer rece mi-a gâdilat testiculele, amintindu-mi că eram gol. Un supliciu.

Fraza. Trebuie să pronunţ fraza. Cu entuziasm. Hai, e prea târziu să mai dai înapoi.

Am deschis larg uşa.

— Doamna Blanchard! Ce plăcere să vă văd!

Femeia suferise în mod vizibil socul vieţii. Îmbrăcată în negru din cap până-n picioare, cu părul cărunt prins în coc, era pesemne aplecată spre uşă ca să bată mai cu spor, fiindcă atunci când am deschis-o, era cât pe ce să-şi piardă echilibrul. S-a dat un pas îndărăt, înainte de a se transforma în stană de piatră, cu ochii holbaţi şi obrazul care era acum de un roşu aprins. A căscat gura să spună ceva, dar nu ieşea niciun sunet.

— Vă rog să intraţi, sunteţi binevenită!

Stătea nemişcată, de parcă ar fi fost o statuie, cu gura deschisă, holbându-se la goliciunea mea, incapabilă să scoată un cuvânt.

Era cumplit să stau aşa, gol puşcă, în faţa vecinei mele mai în vârstă, dar reacţia ei mă încuraja. Aveam chef parcă s-o fac şi mai lată.

— Vă rog să poftiţi să beţi un păhărel cu mine!

— Păi... păi... nu... că... Dom... dom... domnule... păi... dar păi...

Puteai să juri că-i monumentul obrazului stacojiu, bâiguind vorbe fără şir, cu privirea aţintită asupra sexului meu.

A avut nevoie de câteva momente până să-şi vină parţial în fire, să îngaime nişte scuze şi să se îndepărteze mergând ca racul, cu spatele înainte.

Nu s-a mai întors niciodată ca să se plângă de zgomot.

21

Era duminică, şi ceasul arăta ora 6 dimineaţa. Bâzâitul telefonului m-a smuls dintr-un somn adânc. Nu există nimic mai aiurea decât să te trezească cineva în toiul unui vis. M-a cuprins o scârbă uriaşă. Era al treilea SMS al nopţii. Aveţi milă. Nu mai puteam. Nici nu mai aveam puterea să mă ridic. Am rămas culcat un timp, străduindu-mă să-mi ţin ochii deschişi, luptându-mă să rămân treaz. Ce coşmar!

M-am chinuit ca Isus pe cruce, să mă ridic în fund. Eram ţeapăn de somn. Nu mai suportam să tot fumez la orice oră din zi şi din noapte. Era un adevărat calvar. Mort de ciudă, am întors în cele din urmă capul spre noptieră.

Nu exista nimic mai scârbos ca pachetul ăsta roşu cu alb. Era urât şi puţea.

Am întins braţul, l-am apucat şi am scos o ţigară. Nu aveam curajul să mă ridic şi să merg la geam. Asta e, o să-mi împut camera. După ce o să termin ţigara o să înfăşor chiştocul şi scrumul într-o batistă ca să nu simt duhoarea groaznică de tutun rece când o să mă pun din nou să dorm.

Am apucat cutia de chibrituri. O cutie minusculă, pe care era desenat turnul Eiffel. Primul chibrit s-a rupt în două între degetele mele amorţite. Al doilea a scăpărat şi mica flacără a ţâşnit, împânzind aerul din jur cu mirosul său caracteristic. Era singura mea clipă de plăcere înainte de caznă. Mi-am apropiat chibritul de ţigară. Flacăra i-a mângâiat capătul, iar eu am tras cu putere. Capătul s-a înroşit şi fumul mi-a năpădit gura agresându-mi palatul, limba şi gâtul, cu gustul său aspru şi tare. *Prea* tare. Am dat afară cât am putut mai repede aerul ăla împuţit. A rămas senzaţia oribilă de gură păstoasă. Mai mare greaţa.

Am mai tras un fum. Mi-a ars traheea şi mi-a inflamat plămânii. Am tuşit. O tuse seacă şi gustul îngrozitor de pe limbă s-a înteţit. Nu mai puteam continua în felul ăsta. Era cu neputinţă. Peste puterile mele. Stop. Aveţi milă...

Am privit în jur buimac, căutând ceva ce ar fi putut să mă elibereze; am dat de mesajul vinovat al ticălosului, pe telefonul meu mobil. SMS-urile lui Dubreuil... Dubreuil! Nervos, am întins mâna după telefon. Apăsând tastele, am trecut în revistă lista mesajelor primite. Ochii mă usturau şi citeam cu greu. În sfârşit, am dat de numărul de pe care mi-a fost trimis SMS-ul. Am ezitat câteva clipe, apoi am apăsat pe tasta verde. S-a format numărul. Cu inima bătând cu putere, am dus telefonul la ureche şi am aşteptat. Tăcere, apoi sunetul de apelare. De două ori. De trei ori. Apel receptat.

— Bună ziua.

Glasul lui Dubreuil.

— Sunt eu, Alan.

— Ştiu.

— Nu... nu mai pot. Nu-mi mai trimiteţi SMS-uri tot timpul. Eu... am să o iau razna.

Linişte. Niciun răspuns.

— Vă implor. Daţi-mi voie să mă las. Nu mai vreau să fumez deloc, înţelegeţi? Nu vă mai suport ţigările. Daţi-mi voie să mă las...

Din nou linişte. Măcar înţelegea prin ce treceam?

— Vă implor...

A spart liniştea cu o voce liniştită.

— De acord. Dacă asta vrei, îţi dau voie să te laşi de fumat.

A închis înainte să am timp să-i mulţumesc.

M-a cuprins un val de uşurare, de fericire. Am respirat adânc. Aerul mi se părea delicios, uşor. Am zâmbit în somn, singur în pat, la 6 dimineaţa!

Am stins cu inima uşoară, direct pe noptieră, ceea ce urma să fie ultima ţigară din viaţa mea.

22

Dubreuil a refuzat la început să mă ajute să-mi pregătesc întrevederea prevăzută cu Marc Dunker. „Nu-ţi cunosc firma, ce sfat vrei de la mine?", mi-a replicat. În cele din urmă a cedat în faţa insistentelor mele şi mi-a vândut nişte trucuri.

— Ce ţi pare greu? m-a întrebat.

— E o persoană de rea credinţă care face, cu foarte mare uşurinţă, tot felul de reproşuri nefondate. Cum îi ceri ceva sau arăţi cu degetul vreo chestie care nu merge, are tendinţa să atace ca să nu fie nevoit să răspundă...

— Am înţeles... Tu şi colegii tăi cum reacţionaţi când vă face reproşurile alea?

— Nu ne dam bătuţi. Încercăm să-i dovedim că lucrurile nu stau aşa, că reproşurile sunt nefondate...

— Prin urmare, căutaţi să vă justificaţi, da?

— Da, sigur.

— Prin urmare, voi faceţi treaba!

— Nu înţeleg...

— În faţa unor reproşuri nemeritate, nu trebuie în niciun caz să vă justificaţi; altfel, îi faceţi jocul!

— Poate, dar ce altceva aţi vrea să facem?

Zâmbea amuzat.

— Să-l schingiuţi.

— Să mori de râs, nu alta!

— Nu glumesc...

— Uitaţi un mic amănunt...

— Ce anume?

— N-am chef să-mi pierd slujba.

— Fă ca inchizitorii din Evul Mediu. Ştii ce ziceau când se pregăteau să tortureze pe cineva deşi nu aveau niciun motiv temeinic?

— Habar n-am...

— O să-l supunem la întrebări.

— Să-l supună la întrebări?

— Da.

— Şi care-i legătura cu şeful meu?

— În faţa reproşurilor nefondate, schingiuiţi-l cu întrebări...

— Ce înseamnă asta? Concret...

— Decât să te justifici, pune-i mai bine întrebări ca să-l sileşti pe el să se justifice! Şi nu-l lăsa. El trebuie să aducă motivele reproşurilor pe care le face şi nu tu trebuie să dovedeşti că sunt abuzive! Altfel spus, pune-l la treabă...

— Înţeleg...

— Fă-l să ajungă el în postura în care trebuie să se apere. Întreabă-l ce anume îl îndreptăţeşte să afirme ceea ce spune şi să se ascundă în spatele unor generalităţi – sapă, cere precizări, fapte. Dacă e de rea credinţă, n-o să-i fie uşor... Şi mai ştii ceva?

— Spuneţi.

— Partea cea mai extraordinară în toată povestea e că nici nu e nevoie să fii agresiv. Dacă procedezi ca la carte, poţi să-l pui cu botul pe labe cu multă blândeţe, cu tonul tău cel mai cuviincios în aparenţă. Ca să n-o mai lungim, o să-l obligi să-şi justifice reproşurile, dar comportamentul tău va fi în schimb... ireproşabil.

— Nu sună rău...

— Şi dac-o faci ca lumea, ai toate şansele ca după aia să te lase în pace...

Mi-am fixat întrevederea cu Marc Dunker telefonic, prin secretar. Am spus *secretar*, întrucât – fapt destul de rar la o firmă – era vorba de un bărbat, mai exact de un tânăr englez foarte distins, pe nume Andrew. Recrutarea sa a surprins pe toată lumea. Dunker fiind

limpede genul macho, ne-am fi aşteptat să aleagă o Lolita, cu fustiţă de-o palmă şi decolteu, care să-l asculte orbeşte, însă suficient de experimentată ca să-l servească perfect, şi suficient de prostuţă ca să-l asigure de superioritatea lui de mascul dominant.

Dar alegerea lui nu era, cu siguranţă, întâmplătoare: îl suspectam că, în secret, era complexat de originile sale, de faptul că nu avusese parte de o educaţie aleasă. Secretarul englez, care îl însoţea în toate deplasările, compensa acest deficit de imagine cu o eleganţă, o politeţe şi o distincţie duse le extrem şi, cireaşa de pe tort, o exprimare stilată, dar cu un accent *British* foarte puternic: un reprezentant autentic al supuşilor Majestăţii Sale, care, prin simpla sa prezenţă, dădea o aură de nobleţe patronului său. Cele câteva rare greşeli de acord completau fericit tabloul, conferindu-i o notă de şarm.

În dimineaţa cu pricina am sosit dinadins cu cinci minute întârziere, destul cât să-i transmit lui Dunker că nu aveam de gând să-i lustruiesc ghetele. Am fost primit de Andrew.

— Voi fi nevoit, îmi zise cu un accent rece, să vă rog să aveţi un pic de răbdare. Domnul Dunker nu este încă gata să vă primească.

Normal... Răspundea întârzierii mele cu o întârziere şi mai lungă. În Franţa timpul este folosit ca o unealtă a puterii.

Andrew m-a poftit să iau loc pe o canapea de piele roşie care era în contrast cu pereţii de un alb fără cusur. Încăperea, destul de mare, avea într-un colţişor o cameră de primire. În partea cealaltă, se afla biroul tânărului englez, acoperit în întregime cu piele roşie care se asorta cu canapeaua, şi era cât se poate de ordonat. Nicio hârtie nu era aruncată la nimereală.

— Vreţi o cafea?

Am fost foarte surprins de întrebarea sa. Părea de-a dreptul deplasat ca un asemenea personaj despre care puteai să juri că e rudă de gradul întâi cu cei din Buckingham Palace să-ţi ofere altceva decât ceai servit într-o ceaşcă de porţelan de China.

— Nu, mulţumesc... Dar, de fapt, de ce nu? Da, vreau...

Andrew consimţi tăcut şi se îndreptă spre o cafetieră de inox ultimul răcnet, cu capsule. A păcănit de vreo două ori în timp ce curgea cafeaua în ceşcuţă. O picătură a avut nefericita idee să păteze inoxul imaculat. Andrew a sărit ca ars şi a curăţat cu o lavetă picătura rebelă, cu iuţeala unei şopârle care prinde un ţânţar, cu limba sa atât de bine ascunsă. Inoxul şi-a recăpătat aspectul de nou, cel pe care-l avuse cu o secundă înainte.

A pus apoi cu multă precizie ceşcuţa pe măsuţa joasă din faţa mea. O ceşcuţă roşu aprins cu un design mai degrabă pretenţios decât frumos.

— Poftiţi, zise, întorcându-se.

— Mulţumesc.

Andrew s-a întors la birou său şi s-a adâncit în lectura unui dosar. Stătea foarte drept în fotoliul său, cu capul sus, în aşa fel încât doar ochii îi erau aplecaţi asupra documentul pe care-l citea, cu pleoapele pe jumătate închise. Din când în când, lua un stilou negru lucios ca să noteze câte ceva pe marginea documentului, apoi îl punea exact de unde-l luase, perpendicular pe marginea biroului.

După câteva minute lungi, uşa care ne despărţea de biroul lui Dunker s-a deschis brusc, ca şi cum un agent al trupelor de intervenţie ar fi forţat-o cu umărul, iar preşedintele s-a trezit în mijlocul camerei.

— Cine a scris raportul ăsta? strigă pe un ton acuzator.

— Alice, domnule preşedinte.

Andrew a răspuns fără să clipească. Intrarea în forţă a patronului său n-a adus nici cea mai mică schimbare pe faţa sa impasibilă. Era ca James Bond, căruia nici măcar o şuviţă de păr nu i se clinteşte chiar şi atunci când totul sare în aer în jurul lui.

— Dar e cu neputinţă, ce Dumnezeu! Face greşeli mai mari decât fundul ei! Spuneţi-i să-şi recitească notiţele înainte să-mi mai trimită hârtia asta igienică!

A aruncat cât colo documentul, ale cărui foi s-au împrăştiat pe biroul secretarului. Acesta le adună şi, cât ai zice peşte, biroul lui era din nou impecabil.

Am înghiţit în sec.

Dunker se întoarse spre mine şi îmi întinse mâna, cât se poate de liniştit şi zâmbitor.

— Bună ziua, Alan.

L-am urmat în sanctuarul său. Un spaţiu întins în mijlocul căruia trona un birou triunghiular impozant, cu vârful îndreptat către vizitatori. S-a aşezat pe scaunul din spatele biroului şi mi-a făcut semn spre un fotoliu fistichiu, dar extrem de incomod, care se afla în faţa lui.

Fereastra era întredeschisă, dar zgomotele de pe bulevard păreau îndepărtate, ca şi cum nu li se îngăduia să ajungă până la ultimul etaj al clădirii. Puteam să văd, deasupra acoperişurilor, vârful Obeliscului din piaţa Concorde şi în depărtare, vârful Arcului de Triumf. Un curent abia simţit ne mângâia uşor. Un aer proaspăt, dar total lipsit de orice mireasmă. Un aer mort.

— Frumoasă privelişte, nu-i aşa? mă întrebă el văzând că privirea mea era aţintită către fereastră.

— Da, e frumoasă. Păcat însă că Bulevardul Operei e lipsit de copaci, am spus ca să sparg gheaţa. Ar mirosi frumos sub ferestre, a verdeaţă...

— E singurul bulevard fără copaci din Paris. Ştii de ce?

— Când Haussmann l-a realizat la cererea lui Napoleon al III-lea, a cedat în faţa exigenţei arhitectului operei care voia ca nimic să nu blocheze vederea spre clădirea lui, dinspre Palatul Tuileries. Întreaga perspectivă trebuia să rămână nestingherită.

O muscă a intrat în birou şi a început să ne dea târcoale.

— Voiai să mă vezi, îmi spuse.

— Da, mulţumesc că m-aţi primit.

— Te rog. Ce pot să fac pentru dumneata?

— Ei bine, voiam să vă vorbesc despre anumite lucruri care se petrec în această companie şi pe care le-am putea îmbunătăţi.

Şi-a încruntat uşor sprâncenele.

— Îmbunătăţi?

Pentru a-l convinge strategia mea era să-i îmbrăţişez universul şi să mă sincronizez cu valorile sale: „Eficienţă" şi „Rentabilitate". Numai de asta vorbea. Lua toate deciziile doar în funcţie de aceste două valori. Urma să încerc să-i dovedesc că solicitările mele erau congruente cu preocupările lui.

— Da, pentru bunăstarea tuturor şi pentru creşterea rentabilităţii companiei.

— Cele două rareori merg mână-n mână, zise, cu un uşor aer amuzat.

Începea tare, tipul.

— Nu şi atunci când un salariat care se simte bine munceşte mai mult...

Musca s-a aşezat pe birou. Dunker a alungat-o cu dosul palmei.

— Dacă nu te simţi bine la noi, Alan...

— N-am spus asta.

— Nu te enerva.

— Nu mă enervez, am spus, sforţându-mă să par cât mai calm cu putinţă, deşi îmi venea deja să-l arunc pe fereastră.

Şi dacă îmi interpreta dinadins vorbele de-a-ndoaselea, doar ca să mă facă să-mi pierd cumpătul?

Nu-i mai răspunde. Torturează-l cu întrebări. Cu întrebări.

— Spuneţi-mi, am continuat, ce legătură vedeţi între părerea mea cum că un salariat care se simte bine lucrează mai bine şi ipoteza pe care dumneavoastră aţi enunţat-o cum că nu m-aş simţi bine în această companie?

Au urmat trei secunde de tăcere.

— Mi se pare limpede, nu?

— Nu, ce-nţelegeţi prin asta? am întrebat străduindu-mă să adopt un ton nevinovat.

— Ei bine... nu trebuie să atribuim cauze externe rezultatelor proaste...

— Cu toate astea...

Nu te justifica. Pune întrebări. Calm...

— Cine are rezultate proaste? am continuat.

Am băgat de seamă că o expresie de enervare i-a străbătut chipul. Musca i s-a aşezat pe stilou. A alungat-o din nou. Apoi a schimbat subiectul.

— Bine, atunci spune-mi: care sunt ideile dumitale asupra a ceea ce poate fi îmbunătăţit aici.

Tocmai câştigasem prima rundă...

— Ei bine, întâi de toate, cred că ar trebui să angajăm încă o asistentă în cadrul departamentului nostru, ca s-o ajute pe Vanessa. E tot timpul prinsă până peste cap şi ne dăm seama că e foarte stresată. Cea de-a doua asistentă ar putea să transcrie rapoartele în locul nostru. Am calculat că noi, consultanţii, ne petrecem aproape 20% din timp completând rapoarte despre interviuri. Având în vedere salariul nostru mediu pe oră, nu e grozav de rentabil pentru companie. Dacă am avea o a doua asistentă, aceasta ar putea să stenografieze ceea ce vrem noi să scriem în acele rapoarte, le-ar redacta şi le-ar dactilografia. Prin urmare, am folosi timpul astfel câştigat ca să facem lucruri cu adevărat folositoare, pe care doar noi le putem face.

— Nu, fiecare consultant trebuie să-şi dactilografieze rapoartele, aşa e regula.

— Tocmai regula asta o pun sub semnul întrebării...

— Când eşti bine organizat, acest lucru nu îţi ia chiar atât de mult timp.

— Dar e logic ca munca asta să fie făcută de cineva care are un salariu mai mic. E mai bine ca un consultant să-şi folosească timpul cu acţiuni mai rentabile pentru compania sa.

— Tocmai, recrutarea unei persoane suplimentare în cadrul departamentului ar face să-i scadă rentabilitatea.

— Ba dimpotrivă, ar...

Nu mai aduce argumente... Pune întrebări.

— Cu ce ar scădea rentabilitatea? am întrebat.

— Ar mări bugetul acordat salariilor, bineînţeles.

— Dar de vreme ce consultanţii ar avea mai mult timp ca să se ocupe de prospecţiuni şi de clienţi, asta ar duce la creşterea cifrei de afaceri. La sfârşit, am fi în câştig...

— Nu cred că ar creşte cifra.

— Ce vă face să credeţi una ca asta?

— Toată lumea ştie: cu cât ai mai puţin de muncit, cu atât mai puţin munceşti.

Pune întrebări. Încet...

— Toată lumea? Cine este toată lumea?

Şi-a căutat cuvintele preţ de câteva secunde, iar privirea îi fugea în toate părţile.

— În orice caz, eu unul ştiu.

— Şi... de unde le ştiţi pe toate astea?

Musca i s-a aşezat pe nas. A alungat-o brutal, cu un gest cât se poate de nervos.

— Aşa se-ntâmplă de fiecare dată, bineînţeles!

— Ah... aţi experimentat deja chestia asta?

— Da... mă rog... nu, dar ştiu bine cum se întâmplă.

Ca să nu mă poată acuza de o oarecare agresivitate, m-am străduit să păstrez un aer neştiutor ca şi cum aş fi fost prostul satului...

— De unde puteţi şti, dacă... n-aţi experimentat niciodată?

Mi s-a părut că zăresc câteva picături de sudoare pe fruntea sa, asta dacă imaginaţia nu-mi juca vreun renghi... Oricum, n-a găsit un răspuns mulţumitor.

— Asta-nseamnă, am continuat, că dacă aţi avea mai puţin de lucru, v-aţi lăsa pe tânjală şi aţi munci mai puţin?

— Cu mine lucrurile stau cu totul altfel, explodă el înainte să răspundă. Ascultă, Alan, mi se pare că începi să devii cam arogant!

În fine, am ajuns şi aici... Am făcut o pauză lungă înainte să spun ceva.

— Arogant? am întrebat, lăsându-mă dezinvolt pe spate în fotoliu. Dar mai zilele trecute, aţi demonstrat în faţa tuturor că îmi lipseşte încrederea în mine...

A înlemnit. Un nor a trecut în dreptul soarelui şi în birou s-a făcut dintr-odată mai întuneric. În depărtare gonea o salvare cu sirena dată la maximum.

A tras aer adânc în piept înainte să-mi răspundă.

— Ascultă, Greenmor, să ne întoarcem la oile noastre. În privinţa cererii dumitale de reorganizare – departamentul dumitale n-are decât să-şi atingă obiectivele şi mai vedem noi atunci cum e cu recrutarea unei asistente!

— Da, bineînţeles, bineînţeles, am răspuns având deja o idee. Dar... şi dacă tocmai această recrutare ne-ar permite să ne atingem obiectivele?

M-a privit cu condescendenţă.

— Dumneata nu vezi mai departe de vârful nasului când e vorba de această companie. Eu însă am o viziune strategică de dezvoltare a firmei. Şi această viziune nu-mi îngăduie să las masa salarială să crească... Dumneata nu dispui de toate elementele care să-ţi permită să iei o hotărâre, n-ai cum să-nţelegi...

— Adevărul e că-mi vine greu să mă pun în pielea celui care are o viziune strategică a firmei, de vreme ce ea rămâne necunoscută salariaţilor... Ştiţi, eu sunt adeptul bunului simţ. Şi mi se pare că,

pentru a se putea dezvolta, firma are nevoie de mijloace. E un lucru absolut evident, nu-i aşa?

— Alan, uiţi un lucru. Şi încă unul major. Firma noastră este cotată la Bursă. Piaţa e cu ochii pe noi. Nu putem proceda după cum ne taie capul.

— Să recrutezi ca să-ţi dai o şansă în plus de dezvoltare înseamnă să procedezi după cum te taie capul?

Musca se învârtea în jurul nostru. Dunker a apucat un pahar de pe birou, l-a golit într-un ghiveci cu flori şi l-a păstrat în mână.

— Piaţa nu emite judecăţi despre viitor decât extrapolând rezultatele prezente. Investitorii nu stau să vadă dacă recrutările vor produce vreun efect pozitiv în timp. Dacă avem salariaţi mai mulţi, acţiunile scad. Automat. Lumea stă cu lupa pe noi. Iar ăsta e câinele de pază, zise, arătând spre un articol decupat din ziar.

Puteam să văd fotografia ziaristului Fisherman, baubaul lui Dunker, iar autorul articolul scria în felul următor despre acţiunile noastre: „Un oarecare potenţial, dar mai trebuie se străduiască".

Musca s-a aşezat pe birou. Cu un gest pe cât de rapid, pe atât de abil, Dunker a răsturnat paharul şi a prins-o dedesubt. Un uşor zâmbet sadic i-a cuprins chipul.

— Mi se pare că suntem sclavii cursului acţiunilor... Dar la urma urmei, dacă stăm bine să ne gândim cu ce ne-ncurcă dacă acţiunile scad sau urcă pe termen scurt? N-ar trebui să ne doară prea mult, nu?

— Spui asta fiindcă nu ai acţiuni!

— Da, dar ceea ce contează chiar şi pentru dumneavoastră care deţineţi acţiuni este că atunci când tragem linia, ele cresc. Dacă firma se dezvoltă, la un moment dat, în mod obligatoriu, şi cursul acţiunilor ajunge să crească...

— Da, dar nu ne putem permite să avem acţiuni care scad, chiar dacă acest lucru se întâmplă într-o perioadă scurtă de timp.

— De ce?

— Există riscuri mari: ofertele publice de cumpărare. Ar trebui să ştii, doar ai studii economice, nu? Doar un curs ridicat al acţiunilor ne pune la adăpost în faţa încercărilor de cumpărare din partea altor companii, pentru că i-ar costa mult prea scump să pună mâna pe un număr necesar de acţiuni care să le permită apoi să preia controlul asupra societăţii noastre. De asta e vital ca acţiunile cotate la Bursă să crească în mod constant şi mult mai repede decât acţiunile concurenţilor noştri.

— Dacă există acest risc, de ce ne-am mai cotat la Bursă?

— Ca să ne dezvoltăm repede. După cum ştii, când o companie e cotată la Bursă, capătă bani de la toţi cei care doresc să devină acţionari. Cu aceşti bani finanţăm proiectele.

— Da, dar pentru că trebuie să menţinem creşterea cursului acţiunilor, acest lucru ne împiedică să luăm decizii sănătoase care ar permite dezvoltarea companiei şi astfel obţinem exact contrariul a ceea ce dorim...

— Exact aceste constrângeri trebuie să ştii să le administrezi.

— Dar nu mai suntem liberi! Fausteri zicea că n-am putut deschide biroul de la Bruxelles anul ăsta, deoarece beneficiile din anul trecut au trebuit să fie distribuite sub formă de dividende acţionarilor şi că nu vrem să afectăm rezultatele anului următor.

— Da, numai că asta e deja o cu totul altă poveste. N-are nicio legătură cu cursul acţiunilor. Este doar o cerinţă a acţionarilor noştri.

— De ce? Dacă anul ăsta facem cheltuielile necesare extinderii companiei, putem să ne lipsim de beneficii pentru un an, dar o să avem anul următor, nu?

— Avem două grupuri de acţionari importanţi care ne cer să facem 12% beneficii anual, iar lor să le transferăm ceea ce li se cuvine sub formă de dividende. E firesc: dividendele reprezintă remuneraţia acţionarilor. Este venitul lor pentru ceea ce au investit în firmă.

— Dar dacă această exigenţă dăunează dezvoltării firmei, care e şi a lor de altfel, pot să aibă răbdare un an sau doi, nu?

— Nu, problemele pe care le întâmpinăm nu-i privesc. Au investit în firma noastră, dar nu neapărat având în minte o perspectivă pe termen lung. Vor o compensaţie rapidă pentru investiţia lor şi sunt îndreptăţiţi să o ceară.

— Dar dacă, o dată în plus, asta ne sileşte să luăm hotărâri nefaste pentru noi...

— Asta e. N-avem de ales: adevăraţii patroni sunt acţionarii.

— Dacă scopul lor este doar să se umple de bani şi asta imediat şi dacă intenţia lor este să-şi vândă acţiunile cât pot de repede, înseamnă că-i cam doare în cot de ceea ce se va-ntâmpla cu firma pe viitor...

— Aşa e jocul.

— Joc? Numai că nu-i un joc, e realitatea pură! Aici lucrează oameni în carne şi oase! Viaţa lor şi a familiilor lor depinde în parte de bunul mers al companiei. Dumneavoastră numiţi asta un joc?

— Şi ce-ai vrea să-ţi spun?

— În cazul ăsta, ca să punem cărţile pe masă, suntem nu numai robii cursului acţiunilor, ci şi supuşi exigenţelor absurde ale acţionarilor, care în curând nici n-au să mai fie acţionari... N-aveţi cumva senzaţia c-am luat-o razna? În mod clar, eu unul nu văd interesul cotării la Bursă. Oricum, puteaţi să vă dezvoltaţi şi fără ea, doar reinvestind de fiecare dată beneficiile din anul precedent.

— Da, dar nu atât de rapid.

Rapid, rapid... Am rămas mut de uimire, pentru că eu nu luasem în calcul niciodată această obsesie a vitezei. De ce să tot mergi mai repede? Şi, până una alta, unde ajungi în felul ăsta? Cei foarte grăbiţi au şi murit deja...

— Judecând la rece, la ce serveşte o dezvoltare rapidă?

— Trebuie să-ţi câştigi rapid o poziţie dominantă pe piaţă, înainte ca firmele concurente să apuce să ţi-o ia înainte.

— Şi dacă nu?

— Dacă nu, ar fi cam greu să-ţi găseşti de unul singur un loc al tău pe piaţă şi să-ţi dezvolţi cifra de afaceri.

— Dar dacă, printr-o dezvoltare lentă şi sănătoasă, ne-am îmbunătăţi şi calitatea ofertei, şi a serviciilor, şi ne-am putea găsi noi clienţi?

Linişte. Dunker şi-o fi pus măcar o dată întrebarea asta?

— Ar fi mai lent.

— Şi... de ce-ar fi asta o problemă? Nu văd ce ne opreşte s-o luăm pas cu pas şi să facem o treabă ca lumea...

Şi-a dat ochii peste cap.

— Apropo de timp, în clipa asta îl consumi pe al meu... Am altceva mai bun de făcut decât să stau să despic firul în patru...

A început să-şi aranjeze teancurile de dosare de pe birou fără să se mai uite la mine.

— Mi se pare, am spus, alegându-mi cuvintele, că nu strică niciodată să... stăm şi să ne gândim bine, să ne punem întrebări despre... rostul faptelor noastre...

— Rostul?

— Da, motivul pentru care acţionăm, ce ne aduce asta...

Musca se zbătea sub clopotul de sticlă.

— Nu trebuie să cauţi un rost acolo unde nu există. Crezi cumva că viaţa are un rost al ei, nu? Numai oamenii puternici şi şmecherii o scot la capăt, asta-i tot. A lor e puterea, ai lor sunt banii. Şi când ai şi putere, şi bani, poţi să ai tot ce vrei în viaţă. Simplu ca bună ziua. Restul nu-i decât o masturbare intelectuală.

M-am uitat la el, fără să-mi cred urechilor. Cum putea să creadă chiar şi pentru o clipă că e de ajuns să fii bogat şi puternic ca să ai o viaţă împlinită? Cine e în stare să se mintă în halul ăsta şi să se creadă fericit numai fiindcă e la volanul unui Porsche?

— Bietul meu Alan, continuă el, n-o să ştii niciodată cât de plăcut este să deţii puterea!

Mă simţeam într-adevăr cam picat din lună în faţa unor astfel de argumente... Devenisem aproape curios. De altfel, nu mă îndemnase Dubreuil să mă vâr în pielea a tot felul de persoane ca să încerc să înţeleg din interior ce simt?

— Când faceţi lucrurile astea... vă simţiţi... potent?

— Da.

— Şi... dacă nu le-aţi face... v-aţi simţi...

Dunker s-a înroşit. Îndată, mi-a venit să pufnesc în râs, deşi n-o făcusem dinadins. Acum vedeam cu ochii minţii filmul cu omul de afaceri care se zbate să răzbească profesional ca să-şi compenseze insuficienţele sexuale.

— Bun, în orice caz, continuă el, în privinţa asistentei, răspunsul e nu. Mai ai şi alte cereri?

I-am prezentat şi celelalte idei ale mele, dar niciuna nu s-a bucurat de aprobarea lui Dunker. N-am fost mirat, acum că înţelegeam cum funcţionează el, precum şi regulile „jocului" său.

Mai aveam totuşi să-i pun o întrebare – doream nişte explicaţii, de data asta.

— Am văzut în presă o adevărată explozie de anunţuri de angajare publicate de cabinetul nostru.

— Da, este cât se poate de exact, îmi spuse el, vizibil mulţumit de sine.

— Dar în clipa de faţă nu mi se încredinţează mai multe recrutări... Cum se face una ca asta?

— Nu-ţi face griji, e firesc.

— Cum adică, firesc?

— Crede-mă că ştiu ce spun: nu eşti defavorizat în raport cu colegii dumitale. Candidaţii sunt repartizaţi în mod echitabil. Şi-acum, Alan trebuie să te las, am de lucru...

Zis şi făcut, a apucat un dosar de pe birou. Am rămas pe loc.

— Bine şi-atunci cum de nu am mai mulţi candidaţi? N-are nicio noimă.

— Ah... Alan, mereu vrei să înţelegi totul... Trebuie să pricepi că într-o companie mare ca a noastră, se iau decizii pe care nu le afişăm apoi pe toate gardurile. În cazul de faţă, faptul că publicăm anunţuri nu înseamnă că în spatele lor există şi posturile respective...

— Vreţi să spuneţi că publicăm... anunţuri false? Oferte false de angajare?

— False, false, una-două arunci vorbe mari!

— Dar pentru ce?

— Un lucru e sigur, eşti complet lipsit de viziune strategică, Greenmor. În ultima oră ţi-am tot explicat de ce este vital pentru noi să urce zilnic cursul acţiunilor. Ar trebui să ştii că piaţa nu reacţionează doar la rezultatele obiective! Închipuie-ţi că există şi o latură psihologică. Şi să vezi în ziare oferte de angajări la Dunker Consulting e un lucru bun pentru moralul investitorilor.

Nu reuşeam să-mi vin în fire.

— Dar nu e cinstit!

— Trebuie să fii în lumina reflectoarelor!

— Publicaţi oferte false doar ca să vă cosmetizaţi imaginea şi să faceţi să urce cursul acţiunilor? Şi... candidaţii?

— Asta nu schimbă cu nimic situaţia lor!

— Dar le mănâncă o groază de timp să trimită CV-uri, să redacteze scrisori de motivaţie...

Drept răspuns, Dunker oftă.

— Unde mai pui la socoteală, am continuat eu, că moralul şi încrederea lor în sine scade vertiginos cu fiecare candidatură depusă şi respinsă!

Iar îşi dădu ochii peste cap.

— Alan, nu te-ai gândit niciodată să lucrezi pentru o asociaţie de şomeri?

Am rămas o clipă buimac, uluit de tot ce mi-era dat să aud. Nu puteam să înţeleg până la ce punct te putea lăsa rece soarta celorlalţi, fie ei şi nişte necunoscuţi...

În cele din urmă m-am ridicat şi am făcut stânga-mprejur. În orice caz, n-aveam nicio şansă să obţin ceva. Era de prisos sa mai rămân. Deciziile sale urmau o logică strâmbă care nu lăsa loc ideilor unuia care-şi dorea sincer să îmbunătăţească lucrurile.

Am făcut doi paşi, după care m-am oprit. Mi se părea atât de neverosimil cum cineva poate să se mulţumească cu o viziune asupra existenţei atât de golite de sens precum cea îmi fusese servită cu câteva clipe în urmă, încât voiam să plec lămurit.

Avea o figură contrariată, dar nu-şi ridică privirea din dosarul în care părea scufundat.

— Domnule Dunker, toate lucrurile astea pe care mi le-aţi povestit... chiar vă fac să fiţi... un om fericit?

S-a strâmbat, dar a stat aşa, fără să-mi răspundă, fixând în continuare documentul. Dar timpul pe care mi-l acordase era deja gata. Probabil că era prima dată când cineva îi punea această întrebare. L-am privit cu curiozitate şi poate, în cele din urmă, cu oarecare milă, apoi am luat-o din nou spre ieşire, traversând în tăcere încăperea mare. Mocheta îmi înăbuşea zgomotul paşilor. Ajuns la uşă, m-am mai întors doar pentru a închide uşa în urma mea. Stătea tot cu ochii ţintă în dosar şi de bună seamă uitase deja de mine. Privirea sa mi se părea însă fixă, şi avea aceeaşi expresie ciudată, rătăcită cumva printre gânduri. Apoi, încet, şi-a dus mâna la pahar şi l-a ridicat.

Musca şi-a luat pe dată zborul şi a zbughit-o pe fereastră.

23

În aceeaşi seară, am luat autobuzul până la castel. Eram copleşit de sentimente contradictorii: dorinţa arzătoare de a descoperi în sfârşit ce scria oare Dubreuil în carnetul lui din care eram convins că aş fi putut afla multe despre motivele care l-au făcut să se intereseze de soarta mea; apoi teama, teama de a pătrunde noaptea într-un loc, care mă copleşea chiar şi în plină zi, teama de a nu fi prins asupra faptului...

Autobuzul era destul de plin, în ciuda orei târzii. O bătrânică şedea în dreapta mea şi un mustăcios pe bancheta din faţă. Aveam la picioare o pungă de plastic în care ţineam o pulpă de miel pe care o cumpărasem dintr-o măcelărie din apropiere. După vreo douăsprezece minute, aerul cald din interiorul autobuzului a început să miroasă a carne crudă. Uşor la început, mirosul a devenit tot mai puternic, de-ţi întorcea stomacul pe dos. Bătrânica a început să-mi arunce priviri pline de subînţeles, după care şi-a întors capul cu dispreţ. Mustăciosul s-a uitat la mine cu ochii goi, în care puteam citi totuşi o oarecare scârbă. Eram gata să mă ridic şi să-mi schimb locul, însă m-am răzgândit: pulpa cu pricina era ca şi cum aş fi purtat toată ziua sub braţ revista *Closer...* Trebuia să înfrunt privirile celorlalţi. Şi-apoi, ştiţi ceva? Viaţa este minunată: găseşte mereu ocazii să ne ajute să mai creştem.

Aşa că am rămas la locul meu, străduindu-mă să mă destind să alung sentimentul de ruşine care se furişase înlăuntrul meu. La urma urmei, nu era interzis să călătoreşti cu o pulpă...

Am fost foarte mândru de hotărârea mea, şi asta mi-a amintit că trebuia să notez zilnic trei lucruri cu care puteam să mă fălesc. Să vedem, să vedem... ce-aş putea adăuga pe ziua de azi? Întrevederea mea cu Dunker, desigur! E drept că nu obţinusem nimic, dar măcar am avut curajul să mă duc să-l înfrunt şi unde mai pui că am reuşit

să nu mă mai justific în faţa atacurilor lui. Mi se părea chiar că tactica de a pune întrebări, pe care mi-a sugerat-o Dubreuil, l-a cam dat peste cap. Aveam de ce să fiu mândru.

Mustăciosul se zgâia acum la punga mea de plastic cu un aer suspicios, încercând probabil să ghicească ce aveam în ea. Poate credea că mă plimbam prin Paris cu nişte bucăţi dintr-un cadavru...

Am coborât în staţia de dinaintea celei din dreptul castelului, ca să parcurg cele câteva sute de metri pe jos. Autobuzul a pornit imediat, luând cu sine bârâitul motorului, iar cartierul s-a scufundat din nou în tăcere. Aerul era plăcut, înmiresmat cu parfumul uşor al copacilor de pe bulevard, ca şi cum aceştia ar fi aşteptat căderea nopţii ca să-şi emane mirosul plăcut. Mergeam concentrându-mă asupra misiunii mele, trecând în revistă derularea operaţiunilor, minut cu minut.

Ora 21:38. Prima mea acţiune va începe peste douăzeci şi două de minute. Mă îmbrăcasem într-un trening de culoare închisă, ca să mă pot mişca în voie şi să trec nebăgat în seamă în întuneric.

Pe măsură ce mă apropiam, eram din ce în ce mai îngrijorat, şi mai aveam puţin până să ajung să pun la îndoială misiunea mea. Eram oare îndreptăţit să doresc să citesc cu orice preţ carnetul? Nu aveam oare să fiu prins ca un fraier? Nu era o nebunie să mă lansez într-o asemenea escapadă? Teama mă încerca, dar nu reuşea s-o şteargă pe cealaltă care chiar îmi dădea frisoane. Dubreuil îmi ascundea ceva, eram sigur. Altminteri de ce ţinea totul învăluit în ceaţă, tocmai el, de obicei atât de deschis. De ce să nu-mi răspundă la întrebări? Trebuia să aflu. Trebuia să aflu pentru liniştea mea sufletească. Trebuia să aflu pentru siguranţa mea...

Am ajuns la locul faptei la şi 47 cu treisprezece minute înainte de momentul cheie. M-am aşezat pe banca de cealaltă parte a bulevardului, cu punga de plastic lângă mine. Cartierul era pustiu. În toiul verii, majoritatea locuitorilor săi erau pesemne foarte

departe, în locurile de vacanţă. M-am străduit să inspir adânc ca să mă relaxez.

Faţada castelului era întunecată. Lumina palidă aruncată de felinarul cel mai apropiat îi dădea un aspect lugubru. Un castel bântuit. Doar ferestrele salonului care dădeau spre o latură a clădirii erau luminate.

La şi 52 m-am ridicat. Cu un nod în stomac, am traversat pieziş, fără să mă grăbesc. Acum trebuia să stau undeva în apropierea porţii, fără să pară că stau la pândă, în cazul că m-ar zări cineva de prin părţile locului.

Şi 58. Nu mai era mult. După ce m-am plimbat de-a lungul grilajului ce adăpostea grădina, m-am oprit, făcându-mă că îmi leg şireturile, apoi am m-am întors înapoi. Ora 22. Nu se întâmpla nimic. Începeam să număr clipele, când deodată s-a auzit încuietoarea. Inima a început să-mi bată mai repede; am mărit pasul, aruncând ocheade în jur ca să mă asigur că eram singur. În mai puţin de zece secunde, eram în faţa porţii negre. Am scos iute din buzunar o placă mică de metal peste care dădusem cu două zile în urmă la raionul de mărunţişuri dintr-un bazar. Am ciulit urechile. Nimeni. Am împins poarta. S-a crăpat uşor şi am sprijinit-o să nu se închidă. M-am lăsat pe vine, am pus plăcuţa jos, rezemând-o de cadrul porţii. Nu m-am simţit în stare să o menţin în echilibru pe muchie. Am dat drumul porţii şi, cu inima cât un purice, am privit-o cum se închide încet. S-a lovit de plăcuţă, iar zgomotul pe care l-a făcut nu mi s-a părut prea diferit de cel obişnuit la închiderea porţii. Am împins-o din nou şi, spre uşurarea mea, s-a deschis. Plăcuţa era destul de groasă încât să poată să împiedice ca limba broaştei să intre în zăvor. Am dat din nou drumul la poartă şi am făcut câţiva paşi în spate, apoi, după ce m-am asigurat că locul era pustiu în continuare, am traversat din nou bulevardul. Nici n-am ajuns bine în dreptul băncuţei, că am şi auzit voci dinspre castel. Personalul părăsea casa. Oamenii au ieşit pe

stradă şi păreau să nu fi băgat de seamă nimic neobişnuit. Perfect. S-au despărţit destul de repede, iar unul dintre ei s-a îndreptat, ca de obicei, spre staţia de autobuz. Ora 22:06. Pe moment, totul se desfăşura fără cusur. Autobuzul trebuia să sosească peste patru minute.

Pe trotuarul din faţă şi-a făcut apariţia o doamnă cu un căţel în lesă. Vedeam de departe capătul incandescent al ţigării sale desenând cerculeţe în întuneric. Tovarăşul doamnei, un pechinez cu limba scoasă de un cot, o urma cu viteză de melc, oprindu-se din douăzeci în douăzeci de centimetri ca să adulmece câte ceva, iar părul său lung mătura praful de pe jos. Femeia trăgea chiar atunci din ţigară, iar roşul aprins al jarului era şi mai vizibil, în timp ce aştepta răbdătoare până ce căţelul se desfăta îndeajuns cu mirosul reperat.

Ora 22:09. Autobuzul trebuia să sosească dintr-o clipă în alta, dar doamna aceasta cu chef de plimbare avea să mă împiedice să intru pe proprietate. Ghinion... Trebuia musai ca singura locuitoare care îşi mai făcea veacul în cartier să-şi găsească taman acum să iasă la plimbare şi exact în locul în care se cădea să fiu singur...

Doamna se găsea în dreptul grilajului din faţa castelului. Din când în când, părea că încetineala câinelui care amuşina fiecare cotlon interesant al trotuarului o scotea din sărite şi trăgea uşor de lesă. De la distanţă, aveai impresia că trage după sine o mătură. Pechinezul, în loc să fie ascultător, se proptea pe lăbuţe, îşi băga, supărat nevoie mare, capul în piept şi se lipea de pământ. Stăpâna se dădea bătută şi mai trăgea un fum din ţigară.

Ora 22:11. Autobusul era în întârziere. Bărbatul aştepta. La fel şi eu. Cu toate astea, chiar dacă ar fi sosit acum, ca să am cale liberă, mai aveam de aşteptat măcar cinci minute după doamnă şi căţel. Timpul era insuficient. Ar cam trebui să-mi amân misiunea...

Tocmai când mă gândeam că pulpa mea de miel va mirosi şi mai şi a doua zi, am recunoscut zgomotul de motor. Când s-a oprit

autobuzul în staţie, s-a produs minunea. Doamna şi-a luat căţelul în braţe şi a început să alerge spre staţie. Capul pechinezului se clătina de parcă era unul din câinii aceia de plastic pe care şoferii îi puneau sub parbrizul din spate al automobilelor prin anii şaptezeci. A ajuns la timp şi a urcat. Uşile s-au închis după ea şi autobuzul a pornit imediat.

Nu-mi venea să cred... Dintr-odată puteam să aleg, dar trebuia să mă hotărăsc pe loc. Era 22:13. Dubreuil îşi va dezlega namila de câine peste şaptesprezece minute... Aveam nevoie de timp. Hai.

M-am ridicat brusc şi am traversat bulevardul. După ce am aşteptat câteva clipe în faţa porţii, cu toate simţurile în alertă, am împins-o şi s-a deschis aşa cum prevăzusem. M-am strecurat înăuntru. Îndată Stalin s-a ridicat şi s-a năpustit în direcţia mea lătrând. Am rămas într-un loc unde ştiam că lanţul nu-i permitea să ajungă şi am băgat mâna în punga de plastic. Degetele îmi alunecau pe carnea rece şi vâscoasă în timp ce încercam să o scot. Am reuşit să apuc osul, am scos pulpa cu un gest rapid şi am rotit-o ca pe o ghioagă. M-am lăsat pe vine în semn de supunere, cu mâna spre dulău. Stalin s-a oprit de îndată din lătrat şi a apucat carnea crudă cu colţii plini de bale. L-am liniştit cu câteva cuvinte spuse în şoaptă. Pariasem că va accepta acest cadou irezistibil, mai ales că nu era prima dată când mă vedea. Chiar şi câinii sunt coruptibili. Mi-am mototolit punga ca s-o pot băga în buzunar, după care mi-am şters mâinile de pantaloni.

Dacă o luam pe lângă ziduri, riscam să fiu zărit pe când treceam prin dreptul ferestrelor luminate. Aşa că m-am strecurat prin spatele tufelor care erau răspândite în jurul grădinii şi am înconjurat în felul acesta locul în doi timpi şi trei mişcări.

Ajuns în partea cealaltă, gâfâind, am avut parte de o surpriză neplăcută – toate ferestrele de la etajul întâi erau închise, deşi afară era plăcut şi înăuntru sigur se acumulase zăpuşeală în timpul zilei. Doar câteva ferestre de la parter erau deschise, cele care dădeau

înspre grădină şi o singură fereastră care dădea spre hol. Era mult prea riscant... Ora 22:19. Doar unsprezece minute. Mai aveam ceva timp.

Am ieşit din desiş şi am străbătut în goană grădina, la vedere, cu inima gata să-mi sară din piept. Apropiindu-mă, am auzit muzică... Dubreuil asculta o piesă cântată la pian. Sonata numărul unu de Rahmaninov. Reglase volumul aproape la maxim... Norocul era acum de partea mea.

Am tras aer de câteva ori, adânc în piept, şi cu un imens nod în stomac, m-am strecurat înăuntru.

Plutea în aer un parfum de femeie îmbătător, ademenitor. Un parfum... al dracului de atrăgător... Stăpânul casei nu era singur în seara aceasta...

Pianul răsuna cu putere până în holul cel mare acoperit cu marmură în care mă aflam. Măreţul candelabru era stins, dar în penumbră lacrimile sale de cristal reflectau în toate direcţiile raze fine din lumina ce venea din exterior. Uşa dinspre salon sigur era deschisă, deoarece un fascicul de lumină se conturase pe pardoseala de marmură, o fâşie galbenă şi lungă, ca a unui reflector care luminează doar o anumită zonă de pe platoul de filmare.

Puteam să fiu zărit când urma să traversez holul ca să ajung la scară... Oare trebuia să renunţ, când nu mai aveam decât un pas până la ţelul visat, după ce suferisem atâta?

În clipa aceea s-a întâmplat un lucru neaşteptat – o notă falsă urmată de o înjurătură într-o limbă străină. Era vocea lui Dubreuil. După două secunde de pauză, muzica s-a auzit din nou. Nu era vorba de o înregistrare, *el* era cel care cânta la pian! La aşa ceva nu mă aşteptam!

Parfumul...

Putea să mă zărească şi presupusa lui invitată... Cu toate astea, dacă Dubreuil cânta pentru o femeie, şansele erau destul de mari ca

ea să stea să-l privească. O spectatoare unică nu are cu siguranţă ochi decât pentru pianist.

Era un risc pe care trebuia să mi-l asum...

Mi l-am asumat, fără să stau prea mult pe gânduri, urmându-mi instinctul şi poate şi sub imperiul acelui parfum îmbătător care mă făcea să ard de nerăbdare... s-o zăresc pe cea care îl folosea.

Cu inima cât un purice, am înaintat pe dibuite în direcţia scării, fiecare pas aducându-mă şi mai aproape de deschizătura uşii pe cât de ameninţătoare pe atât de ademenitoare. Muzica zbuciumată a lui Rahmaninov, tumultoasă şi răsunătoare, umplea spaţiul, pătrundea până în sufletul meu. Cu fiecare centimetru pe care-l parcurgeam mi se dezvăluia o porţiune tot mai mare din salon, în timp ce pulsul îmi creştea, îmboldit de acordurile drăceşti, rezultatul acelor mâini puternice care biruiau clapele.

Foarte spaţios, cu tavanul înalt, cu contururi în relief, salonul degaja o atmosferă puternică şi caldă în ciuda dimensiunilor sale. Parchetul Versailles era acoperit de covoare persane uriaşe, în culori strălucitoare. Pereţii erau ascunşi de rafturile pline cu cărţi vechi, legate în piele neagră.

Am mai făcut câţiva paşi, încet, cu grijă – nimeni nu apăruse deocamdată în câmpul meu vizual. Totul era parcă dus la extrem: divane de catifea roşie, canapele la fel de mari cât un pat, console aurii cu picioare generos sculptate, oglinzi baroce înalte, tablouri impunătoare ale unor maeştri, cu personaje în clarobscur care păreau venite de undeva din negura vremurilor, o masă lungă, neagră, ce avea la ambele capete câte un fotoliu negru, capitonat, cu speteaza sculptată, înaltă de aproape doi metri. Cele două lustre mari de cristal erau stinse, dar pe fiecare consolă, pe fiecare masă, pe fiecare pervaz, tronau sfeşnice cu lumânări imense, indecent îndreptate spre cer, iar flăcările lor tremurânde îşi proiectau lumina nesigură pe suprafaţa neagră, lăcuită, a mesei şi a... pianului. Pianul...

Îmbrăcat într-un costum de culoare închisă, Dubreuil stătea cu spatele la mine, în faţa pianului, cu mâinile alergând pe clape, făcând să răsune sonata lui Rahmaninov. În faţa lui, culcată de-a lungului imensului pian cu coadă neagră, o femeie cu părul blond, lung, complet goală. Cu capul rezemat delicat de mâna care se sprijinea în cot, îl privea pe pianist cu detaşare. Graţia ei nespusă mă pironise locului, contemplându-i frumuseţea, fineţea, feminitatea ei desăvârşită...

Timpul s-a oprit şi am avut nevoie de secunde lungi până să realizez că ochii femeii erau aţintiţi... asupra mea şi că mă privea în tăcere. Situaţia m-a descumpănit cu totul; pe de o parte m-a făcut să-mi pierd capul, îngrozit că fusesem descoperit, pe de alta m-am simţit tulburat, fascinat de ochii femeii care puseseră stăpânire pe privirea mea şi nu-i mai dădeau drumul. Am rămas astfel, înmărmurit, incapabil să mă mişc.

Eu, care mă dădusem peste cap ca să trec neobservat, îmbrăcat în negru ca să mă fac una cu noaptea, aveam senzaţia aparte că eram privit aşa cum nu mai fusesem privit niciodată: intens. Femeia aceasta avea privirea unui sfinx. Deloc jenată de faptul că era goală în faţa unui necunoscut, ci dimpotrivă, cu o îndrăzneală provocatoare, se uita la mine uşor sfidător.

Aş fi dat tot ce aveam, doar ca să-i pot simţi parfumul pielii... În timp ce degetele lui Dubreuil îşi urmau călătoria nebunească pe clapele albe şi negre, umplând castelul cu sunete pline de culoare, am avut sentimentul, şi mai apoi convingerea, că nu mă va da de gol. Deşi mi se părea foarte ancorată în realitate, stăpână pe sine, o simţeam însă şi detaşată de orice s-ar fi putut întâmpla în jurul ei.

Luptând din greu cu mine însumi, m-am retras încet, foarte încet, până ce, socotindu-se pesemne înfrântă, femeia şi-a întors privirea.

Am urcat în tăcere treptele, încă extrem de tulburat, cu imaginea ei întipărită în minte. Revenindu-mi treptat în fire, mi-am privit ceasul. Ora 22:24! Stalin putea fi dezlegat în şase minute... Repede!

Am luat-o la fugă pe culoar, aproape în întuneric, cât de repede puteam dar în acelaşi timp, foarte atent să nu fac niciun zgomot. Lumina slabă a lumânărilor se juca cu umbrele pe tapiseria de pe pereţi, conturând figuri care-ţi dădeau fiori.

O nouă notă falsă. Repede, biroul! Am împins uşa şi m-am strecurat înăuntru, cu inima strânsă.

Am văzut pe dată carnetul, lângă amenințătorul cuţit de tăiat hârtia, cu vârful îndreptat spre vizitator. M-am năpustit într-acolo, plin de nerăbdare. Încă patru minute. Nebunie curată... repede.

Am apucat carnetul, m-am apropiat de fereastră ca să profit de lumina slabă a lunii şi l-am deschis la întâmplare, la mijloc. Acordurile muzicii lui Rahmaninov care mă urmăreau încă de la parter îmi intensificau emoţiile şi le făceau şi mai copleşitoare. Carnetul era un soi de jurnal intim, scris de mână, fiecare paragraf începând cu o dată subliniată apăsat. Am parcurs în grabă şi pe sărite unele fragmente, frustrat că nu puteam citi tot.

<u>21 iulie</u> – Alan le reproşează celorlalţi că îi îngrădesc libertatea şi nu-şi dă seama că de fapt el e cel care se supune... Se oferă, supus, fiindcă se crede obligat să răspundă aşteptărilor lor pentru că numai astfel se simte acceptat. E un sclav liber care le reproşează stăpânilor propria sclavie...

Alan e supus îndoielii, o fixaţie a propriului spirit, când se află sub imperiul compulsiunii sale de a evita un comportament deviant...

Fiecare paragraf era plin de comentarii despre mine şi despre personalitatea mea. Mi se părea că eram un animal de laborator observat cu lupa de un cercetător.

Am dat paginile înapoi. Deodată mi s-a oprit inima în loc.

16 iulie – Alan a ieşit grabnic din taxi, în plin trafic, după ce a trântit portiera, semn că probabil şi-a dus la îndeplinire sarcina, care îi cerea să îşi exprime dezacordul.

Fusesem prin urmare urmărit... Intuiţia mea era întemeiată... păi atunci... M-au trecut fiorii la gândul că ştia poate că eram aici.

Am dat filele înapoi cât puteam eu de repede. Deodată mi-am dat seama că de la pianul de la parterul casei nu mai răzbătea nicio notă. Castelul era acum cufundat într-o linişte îngrijorătoare.

Am sărit peste zece sau douăsprezece file deodată, dând timpul înapoi. Când am citit textul, inima mi s-a oprit şi sângele mi-a îngheţat în vene.

Pe Dubreuil l-am întâlnit întâia oară în ziua în care am vrut să îmi pun capăt zilelor, în turnul Eiffel. Nu puteam să uit de acea dată, fiindcă pentru mine a fost motiv de durere, tulburare şi ruşine: 27 iunie.

Paragraful la care mă oprisem avea data de 11 iunie.

24

Stăteam încă încremenit, cu carnetul în mână, când am auzit un scârţâit uşor în spatele meu. M-am întors şi, cuprins de spaimă, am văzut clanţa uşii mişcându-se.

Am simţit cum îmi urcă sângele în cap. Am lăsat carnetul pe masă, m-am strecurat în spatele unei draperii groase, temându-mă că mă ascundeam degeaba, că prezenţa mea în acest loc era deja cunoscută...

În ciuda grosimii sale, ţesătura avea ochi prin care puteam să văd, lucru care m-a făcut să mă-ntreb dacă nu cumva puteam fi şi eu zărit la rândul meu.

Cineva a întredeschis uşa şi a încercat să străpungă întunericul cu privirea. Era femeia. Mi s-a făcut inima cât un purice. Se pare că văzuse ceea ce căuta, fiindcă a împins uşa şi a intrat, goală. Picioarele frumos cambrate se înfundau în covorul gros.

S-a îndreptat către mine, iar eu nici n-am mai îndrăznit să respir. S-a oprit în faţa biroului. Am răsuflat uşurat, dar şi dezamăgit. Ochii ei scrutau întunericul, căutând ceva. Eram la mai puţin de un metru de ea. S-a aplecat deasupra biroului, cu sânii unduindu-se încântător, şi a întins mâna să apuce carnetul... Parfumul ei plin de senzualitate m-a învăluit, făcându-mă să mă topesc de dorinţă. Mi-ar fi fost de ajuns să întind mâna şi să-i ating pielea, să mă aplec şi s-o sărut uşor...

A împins carnetul şi s-a întins şi mai mult ca să ajungă la o cutie dreptunghiulară. A deschis-o şi a scos un trabuc uriaş.

A lăsat cutia deschisă şi, spre marea mea părere de rău, s-a îndreptat spre uşă, strângând cu degetele delicate trabucul pe care îl ducea stăpânului casei.

Am aşteptat douăzeci de secunde fără să fac vreo mişcare Ora 22:29. Şi dacă Dubreuil o fi profitat de absenţa femeii ca să meargă

să dea drumul dulăului?... Ce puteam să fac? Să-mi încerc norocul, sau să stau ascuns toată noaptea în castel şi s-o iau din loc în zori, când avea să fie din nou legat?

Pianul răsună din nou... Am răsuflat uşurat. Repede, nu era timp de pierdut. Trebuie să ies direct pe fereastră. Am deschis-o şi m-am strecurat afară. Aerul mi se părea mai răcoros decât cel stătut din birou. Nu eram decât la etajul întâi, dar tavanul de la parter era atât de înalt, încât m-am pomenit că trebuia să-mi ţin echilibrul pe cornişa îngustă, la mai bine de patru metri de pământ. Am înaintat cu braţele întinse lateral, un dansator pe sârmă, somnambul, străduindu-mă să-mi alung din minte amintirea apăsătoare care încerca să iasă la suprafaţă... A trebuit să merg până spre colţul clădirii şi-apoi, ţinându-mă de pervaz, m-am lăsat să alunec de-a lungul streaşinii. În pas alert am înconjurat din nou grădina. Ajuns într-un loc de unde puteam vedea cuştile, am răsuflat uşurat: Stalin era încă legat, rozând cu îndârjire osul. M-a văzut ieşind din tufişuri şi s-a ridicat brusc, cu urechile ciulite. L-am strigat încet pe nume, încercând să-i potolesc agresivitatea, ca nu cumva să trezească tot cartierul cu lătrături. A început să mârâie nervos, cu fălcile tremurând, dezvelindu-şi colţii ameninţători, apoi şi-a văzut mai departe de os, fără să mă scape însă din priviri. Nerecunoscătorul!

O lumină s-a aprins în castel. Repede! M-am repezit spre portiţă, am tras de ea şi... Era blocată! Complet încuiată, cu limba în zăvor. Plăcuţa mea de metal zăcea pe jos, chiar în faţă. Când am intrat, am dat probabil drumul porţii fără să mă asigur, îngrijorat din pricina câinelui...

Acum eram prins în capcană. Ca un şobolan. Era o chestiune de secunde până să mă dau de gol. Am fost cuprins de o nelinişte violentă şi chinuitoare, şi asta pe lângă faptul că mă simţeam neputincios. Nu aveam nicio altă ieşire! Grădina era înconjurată de un grilaj de netrecut, de peste trei metri, cu vârfurile ca nişte suliţe... Niciun copac prin apropiere, sub care să te ascunzi, niciun zid cât

de mic, nimic... Am aruncat o privire spre Stalin. Dădea din cap, cu osul în gură, iar colţii albi se vedeau atât de bine în întunericul nopţii. În spatele lui, cele patru cuşti erau perfect aliniate, chiar... sub grilaj.

Am înghiţit în sec.

Dubreuil spunea că, în lumea afacerilor, cei puternici nu-şi aleg victimele la întâmplare. Dar... câinii? Oare Stalin m-ar mai ataca dacă n-aş fi cuprins de groază la vederea lui? Cum ar reacţiona dacă as fi absolut calm, relaxat şi chiar... încrezător?

E singura cale de scăpare...

O voce tremurândă, abia perceptibilă, îmi şoptea că trebuia să înfrunt acea încercare. Plăcuţa de metal căzuse desigur întâmplător, dar întâmplarea, spunea Einstein, este Dumnezeu care se plimbă incognito... Am avut presentimentul că viaţa mă supune acestei încercări, ca să-mi dea o şansă să evoluez şi că, dacă nu aş profita de ocazia oferită, aş rămâne pentru totdeauna prizonierul propriilor mele frici...

Fricile mele... Stalin mă îngrozea. În ce măsură câinoşenia lui era influenţată de imaginea pe care mi-o făcusem despre el? Frica mea era oare rezultatul agresivităţii sale, sau... doar o stârnea? Voi avea oare curajul să-mi înfrunt frica, s-o stăpânesc, şi apoi să merg către el? Curajosul nu moare decât o singură dată, zice proverbul, pe când laşul a murit deja de mii de ori...

Am tras adânc în piept aerul răcoros al serii, apoi mi-am golit plămânii. Am luat-o de la capăt, am respirat adânc, mi-am îndreptat corpul, mi-am relaxat umerii, muşchii, încercând să scap de orice urmă de încordare. Cu fiecare expiraţie, mă relaxam din ce în ce mai mult, deveneam tot mai calm. După câteva clipe, mi-am simţit inima bătând mai încet.

Stalin este un prieten, un căţel drăguţ... Sunt bine... mă simt bine... am încredere în mine... am încredere în el... Îl iubesc şi mă iubeşte şi el... Totul e în regulă...

Am făcut primii paşi încet, cu privirea vag aţintită spre prima cuşcă, respirând liniştit, din ce în ce mai destins... Totul e în regulă...

Am continuat să merg, fără să bag câinele în seamă, încercând să mă gândesc doar la culoarea cuştii, răcoarea serii, liniştea grădinii...

Nicio clipă privirea mea nu s-a oprit asupra lui şi cu toate acestea l-am zărit, cu colţul ochilor ridicându-şi capul. Am continuat să înaintez, atenţia şi gândurile fiindu-mi îndreptate acum asupra unor elemente neînsemnate din jur, tot mai încrezător şi mai relaxat. În cele din urmă, m-am urcat pe cuşcă. Căţelul n-a avut nicio reacţie. M-am căţărat pe grilaj, apoi m-am lăsat uşor în jos pe cealaltă parte şi m-am făcut nevăzut în noapte.

25

De mai bine de o lună, le-am dat voie unor oameni pe care nu îi cunoşteam să-mi conducă viaţa. Îmi făcusem un titlu de onoare din a-mi respecta angajamentul. Ce speram de fapt? Ca Dubreuil să-şi ţină promisiunea de a face din mine un om liber şi înfloritor? Dar cum să fii liber când te supui voinţei altuia? Era ca şi cum mi-aş fi acoperit ochii cu un văl, refuzând să văd acest paradox atât de evident, orbit de plăcerea egocentrică de a şti că pe cineva îl interesează persoana mea. Şi acum, descoperisem că întâlnirea noastră nu se datora întâmplării. Oamenii aceştia aveau motive ascunse despre care eu nu ştiam absolut nimic.

Aş fi putut, desigur, să înţeleg de ce Dubreuil s-a preocupat de soarta mea, după ce m-a ajutat atunci, pe turnul Eiffel: să salvezi viaţa cuiva e ca şi când ai mânca seminţe. Nu te poţi opri şi tot mergi înainte ca boul prins în jug. Dar nu puteam nicicum să-mi explic cum de a scris despre mine în acel carneţel *înainte* să ne fi întâlnit...

Faptul că erau atât de multe întrebări fără răspuns a devenit o sursă de îngrijorare care nu-mi mai dădea pace. Mă trezeam des din somn, agitat. În timpul zilei eram tensionat, nelinişti t, neputincios, aşteptând să se mai întâmple ceva.

Aveam tot timpul în minte felul în care a fost formulat legământul nostru.

Va trebui să-ţi respecţi angajamentul. Dacă nu... n-o să rămâi în viaţă.

Avusesem grijă să-l uit, să-l trec sub tăcere. Vorbele astea au ţâşnit de undeva din memorie, îndreptându-se spre mine ca un bumerang, din adâncul conştiinţei.

Viaţa mea era în totalitate în mâinile acestui om.

La asta se adăuga şi faptul că, de acum, ştiam că sunt urmărit. E greu să duci o viaţă normală în astfel de condiţii. Fie că te afli în

metrou, într-un supermarket, sau că stai liniştit pe terasa unei cafenele privindu-i pe parizienii grăbiţi cum aleargă ca nu care cumva să scape de stres, ştii mereu, acolo, într-un ungher al minţii că e cineva care stă cu ochii pe tine.

Şi astfel, m-am pricopsit cu noi obiceiuri: coboram din metrou în ultimul moment, chiar când dădeau să se închidă uşile, sau ieşeam dintr-o sală de cinema pe la ieşirea de serviciu. Dar, în loc să-mi elibereze mintea, obiceiurile acestea fără sens nu făceau decât să-mi alimenteze neliniştea şi în cele din urmă am hotărât s-o las baltă.

În zilele care au urmat, n-am primit nicio veste de la Dubreuil, dar asta n-a avut darul să mă liniştească, dimpotrivă, m-a făcut să-mi pun tot felul de întrebări, iar imaginaţia mea o luase razna. O fi fost la curent cu vizita mea? O fi pus pe cineva pe urmele mele în seara cu pricina? Femeia goală i-o fi dezvăluit ceva? Şi care ar fi putut fi efectul asupra pactului care ne lega? Urma oare... să-mi redea libertatea, sau, dimpotrivă, sa accentueze presiunea la care mă supunea? Ştiam că nu era genul care să capituleze cu una, cu două...

Mi-am petrecut ziua de sâmbătă hoinărind prin Paris, încercând să dau uitării situaţia încâlcită în care mă băgasem de unul singur. Mergeam la întâmplare pe străduţele înguste din cartierul Marais, unde clădirile medievale sunt uneori atât de înclinate, încât te întrebi prin ce minune a Sfântului Duh mai stau în picioare. M-am oprit un pic sub arcadele din piaţa Vosges, unde răsunau notele vioaie ale unui saxofonist de jazz. Am dat o raită pe strada Rosier unde am intrat într-o patiserie evreiască adevărată, care încă mai păstrase şarmul şi atmosfera tipică a unor vremuri demult apuse. Mirosul prăjiturilor de-abia scoase din vechiul cuptor îţi dădea ghes să cumperi tot. Am plecat cu un *Apfelstrudel* cald încă, pe care l-am înfulecat fără să stau pe gânduri, rătăcind pe trotuarele pavate, printre simpaticii amatori de plimbări de sfârşit de săptămână.

Odată ce s-a înserat, m-am îndreptat spre cartierul meu, frânt de oboseală, dar mulţumit de ziua care se încheia, simţind din plin oboseala sănătoasă a celor care obişnuiesc să se plimbe.

Ajuns la intersecţia a două străzi întunecate şi pustii, am sărit cât colo când am simţit o mână pe umăr. M-am întors. În faţa mea stătea Vladi care mă domina cu statura sa masivă.

— Urmaţi-mă, mi-a spus calm, fără nicio altă explicaţie.

— De ce? m-am grăbit să întreb, iscodind cu privirea în jur şi constatând cu neplăcută surprindere că eram singuri.

Nici nu s-a obosit să-mi răspundă şi a arătat cu mâna spre Mercedesul parcat pe trotuar. Restul corpului său a rămas nemişcat ca o stâncă.

Nu aveam puterea să o iau la fugă, iar dacă aş fi început să strig n-ar fi ajutat la nimic.

— Spuneţi-mi doar de ce.

— Ordin domnul Dubreuil.

Mai clar de atât nici că se putea... Ştiam că nu voi putea scoate nimic în plus de la el.

A deschis portiera. Nu m-am clintit din loc. A rămas şi el nemişcat, privindu-mă calm, fără nicio agresivitate în privire. În cele din urmă, am urcat în silă. Portiera s-a trântit cu un zgomot surd. Nu era nimeni altcineva în maşină... Zece secunde mai târziu a pornit.

Confortul moale al scaunului mi-a transformat teama în mâhnire. Eram resemnat. Un fugar prins de poliţie şi care, obişnuit cu călătoriile în dubă, se simte aproape uşurat. Am început să casc de-mi trosneau fălcile.

Vladi a dat drumul la radio. O piesă de music-hall de pe vremuri, care nu se potrivea defel cu firea lui, lălăia în boxe. Mercedesul lăsa în urmă străzi triste, părăsite de locuitorii lor care le dăduseră la schimb pentru plajele Coastei de Azur sau ale Atlanticului. Am ajuns pe bulevardul Clichy, trist şi el de pustiu ce era. Maşinile care

treceau destul de rar transportau poate cupluri înţolite festiv care se îndreptau la cine ştie ce petrecere. Am oprit la un semafor care arăta roşu. Un taxi ducea pe bancheta din spate un tip care se zgâia hulpav la sex-shopurile cu lumini atrăgătoare. Vladi a pornit din nou şi a lăsat geamul jos. Adierea caldă a nopţii şi-a făcut loc în interiorul maşinii, amestecându-se cu accentele melancolice ale music-hallului. Am trecut de o intersecţie şi am luat-o pe bulevard. Dintr-un autocar se revărsa un puhoi de turişti în faţa cabaretului Moulin Rouge.

Mercedesul a ajuns în piaţa Clichy dar în loc s-o ia pe Bulevardul Batignolles, în direcţia reşedinţei lui Dubreuil, a cotit-o brusc spre stânga pe strada Amsterdam, spre sud.

— Unde mă duceţi?

Niciun răspuns. Doar vocea lui Fred Astaire care suna tocit pe acea înregistrare veche a piesei *Let Yourself Go.*

— Spuneţi-mi unde mergem; dacă nu, cobor!

Nicio reacţie. Am simţit un amestec de furie şi de teama – în cele din urmă, maşina s-a oprit la un semafor. Cu muşchii încordaţi, gata să sar din maşină, am încercat să deschid portiera. Era blocată!

— Eu pune protecţie copii pentru nu cazi afară acest noapte pe autostrada.

— Cum adică autostradă? În noaptea asta?

— Eu sfat la dumneavoastră dormi. Maşina toate noapte.

Instinctiv, am înţepenit, cuprins de panică. Ce era cu povestea asta? Trebuia să scap rapid de aici!

În faţă se vedea La Madeleine. Mercedesul a înconjurat-o, apoi a luat-o în viteză pe strada Royale. Nu vedeam niciun poliţist căruia să-i pot să fac un semn prin geam. Geamul... sigur că da, geamul! Aş putea să ies prin el... Cel al lui Vladi era lăsat jos, aerul năvălea înăuntru. N-avea să mă audă cum îl deschideam pe al meu, dac-o făceam când accelera.

Am aşteptat cu nervozitate, cu degetul pe buton. Am ajuns în piaţa Concorde. La un moment dat, Vladi a întors capul spre Fontaine des Fleuves, unde câţiva adolescenţi se stropeau cu apă şi ţipau. Conştient că-mi jucam ultima carte, am apăsat pe buton şi geamul a coborât. Nicio reacţie. Mi-am ţinut răsuflarea. Am trecut prin dreptul Obeliscului, apoi, la colţul cu Champs-Elysées, semaforul se făcu roşu. Maşina s-a oprit.

Am sărit.

Am fost apucat cu putere de gleznă şi tras îndărăt. Am urlat, agăţându-mă de portieră ca să rămân cu bustul afară. Am dat cu putere din mâini în direcţia maşinilor care se aflau în apropiere. Dar pasagerii erau cu toţii cu privirile în direcţia opusă, admirând ca tâmpiţii luminile de pe Champs-Elysées. M-am zbătut, am strigat, am bătut în caroserie. Zadarnic.

Vladi a reuşit să mă tragă cu totul înăuntru, aproape smulgându-mi o ureche.

— Liniştiţi-vă, liniştiţi-vă, zise.

Nu există nimic mai enervant decât să auzi aşa ceva. Mai ales din gura cuiva care are pulsul douăzeci şi cinci, pe când al tău e două sute.

Am continuat să mă zbat, aplicându-i câteva lovituri dar fără niciun rost. Apoi, când a reuşit să mă imobilizeze cu forţa, mi-am înghiţit furia, m-am resemnat şi maşina a luat-o din loc. Apoi, totul a decurs foarte repede. Sena, Adunarea Naţională bulevardul Saint-Germain, grădina Luxemburg...

Zece minute mai târziu, Mercedesul negru a luat-o cu toată viteza pe autostrada din sud, o pasăre de pradă care sfâşia noaptea.

26

Zdruncinăturile m-au trezit. Am deschis ochii şi m-am ridicat, complet zăpăcit, neştiind unde mă aflu. Situaţia m-a adus iute cu picioarele pe pământ. Mercedesul urca încet de tot pe un drum pietruit extrem de abrupt. Vladi nu-şi dădea nici măcar osteneala să evite hârtoapele numeroase care-i apăreau în cale, iar lumina farurilor, zbătându-se dezordonat în beznă, ţintea când spre pietriş, când spre stele.

Încercasem să rămân treaz, dar din pricina drumului monoton şi îndelungat, somnul mă biruise în cele din urmă. Gura îmi era uscată.

— Unde suntem? am articulat cu greu.

— Imediat sosim.

Maşina urca pe un povârniş ce părea foarte arid. Nu se zărea nicio casă. Doar întunecatele siluete ale câtorva copaci uscaţi cu trunchiurile încovoiate se întindeau deasupra pietrişului şi a tufelor de iarbă uscată. Parcă eram pe drumul spre iad.

Maşina s-a oprit pe un soi de rampă, aproape pe culmea dealului. Drumul era presărat cu pietroaie ce căzuseră dintr-un zid pe jumătate prăvălit. Vladi a oprit motorul şi totul s-a cufundat dintr-odată în tăcere. A stat câteva clipe nemişcat, părând că iscodeşte cu privirea împrejurimile, după care a coborât. Un val de aer cald a năvălit în maşină. Pulsul meu a început să crească. Ce căutam într-un loc ca ăsta?

S-a mişcat încolo şi-ncoace ca să se dezmorţească. Părea atât de mare în costumul său negru, încât semăna cu o sperietoare de ciori legănată de vântul nopţii. Mi-a deschis portiera. M-au trecut toate apele.

— Coborâţi, vă rog.

Am coborât. Tot corpul mă durea. Acel „vă rog” m-a mai liniştit cât de cât, dar când am văzut mai bine locul în care ne aflam, îngrijorarea mi-a crescut simţitor.

În faţa noastră se înălţau, înalte şi impunătoare, minele ameninţătoare ale unui castel dat uitării. Luminate de la distanţă de farurile Mercedesului care îl învăluiau în nuanţe vineţii, zidurile, parţial prăbuşite, se conturau pe cerul întunecat. Un turn negru, medieval, cu creneluri, rămăsese în picioare ca prin minune, atât de degradate păreau temeliile din cauza pietrelor lipsă, nişte goluri întunecoase ce păreau ca nişte guri căscate, gata să te înghită.

O tăcere de moarte domnea peste acel loc, tulburată uneori de ţipătul macabru al vreunei cucuvele.

— Veniţi, zise Vladi.

M-a condus pe un drum plin de pietre şi ierburi. Mărăcinii ni se lipeau de pantaloni, încetinindu-ne mersul.

Îmi sunase ceasul. Era clar că urma să mă lichideze, chiar aici, în locul ăsta pierdut de lume, unde nimeni n-avea cum să ne vadă ori să ne audă. Nu ştiu ce mă înspăimânta cel mai mult – că aveam să mor, şi asta fără doar şi poate, sau acest loc înfricoşător, demn de un film de groază.

După doar câţiva metri, s-a întors spre mine.

— Ridicaţi braţe.

— Ce?

— Dumneavoastră, ridicaţi braţe, vă rog.

Ticălosul urma să mă omoare ca pe un câine şi mai avea tupeul să folosească formule de politeţe. Mi-am simţit sângele bătându-mi în tâmple.

Mi-am ridicat mâinile.

S-a apropiat de mine şi m-a pipăit de sus în jos, de la umeri până la genunchi. S-a oprit de două ori, ca să-mi scotocească prin buzunare şi să scoată tot ce aveam în ele. Mi-a luat portofelul cu toate actele de identitate, banii, carnetul de cecuri, biletele de

metrou şi le-a băgat într-o geantă neagră pe care a închis-o grijuliu cu fermoarul. Nimeni nu mai putea acum să-mi identifice cadavrul şi, întrucât nu aveam familie, nimeni n-avea să mă dea dispărut. Urma s-o sfârşesc într-un loc uitat de lume.

S-a uitat cu atenţie împrejur ca să se asigure că nu există martori, apoi şi-a băgat mâna în buzunar.

Am privit pentru ultima dată în jur, dorind să duc cu mine cele din urmă imagini ale lumii, dar locul era atât de lugubru încât am preferat să închid ochii. Am făcut eforturi considerabile încercând să uit de moartea mea iminentă şi să-mi îndrept atenţia înspre mine. Mi-am ascultat răsuflarea, mi-am simţit inima bătând, muşchii, am încercat să-mi imaginez trupul, să am conştiinţa propriei conştiinţe. Voiam „să fiu" pentru o ultima oară, doar să fiu. Să-mi simt viaţa.

— Luaţi asta...

Mi-am deschis ochii. Întindea ceva spre mine. Doar n-avea să-mi ceară să-mi pun singur capăt zilelor...

— Poftim!

M-am aplecat, neizbutind să văd pe întuneric obiectul pe care mi-l întindea. O monedă... O monedă de un euro.

— Ce... ce... vreţi să-mi faceţi?

În clipa aceea, un sunet gutural m-a făcut să tresar. Cu un fâlfâit oribil de aripi, un nor de lilieci şi-au luat zborul dintr-o spărtură din zidul turnului.

Imperturbabil, Vladi mi-a spus:

— Luaţi, vă rog. Dumneavoastră are drept la el. Asta este tot.

— Dar... nu... nu înţeleg.

— Domnul Dubreuil zis dumneavoastră trebui să descurcă singur. Singur. Un euro, este tot. Domnul Dubreuil aştept dumneavoastră cina la dânsul ora şapte. Dumneavoastră trebuie punctual. Domnul Dubreuil nu iubeşte târziere cina.

Odată ce şi-a încheiat misiunea, a făcut stânga împrejur.

O greutate imensă mi s-a luat de pe umeri şi din toată fiinţa mea. M-am simţit... secătuit. Picioarele îmi tremurau. Nu-mi venea să cred... I-aş fi sărit de gât de bucurie, dacă aveam putere.

— Aşteptaţi!

Nici măcar n-a întors capul, s-a suit în maşină şi a demarat. A întors periculos de brusc, stârnind nori de praf care păreau că luaseră foc sub lumina farurilor, după care Mercedesul negru s-a îndepărtat, zgâlţâindu-se în toate direcţiile din cauza hârtoapelor de pe drum. A dispărut şi totul s-a cufundat din nou în linişte, o linişte mai apăsătoare decât plumbul. Întunericul era aproape total. M-am întors cu faţa spre castel şi m-au trecut fiorii. Sub lumina slabă a lunii, ruinele erau şi mai înspăimântătoare. Doar stelele îndepărtate ce scânteiau pe boltă aruncau o lumină slabă şi totodată un strop de mângâiere. O răutate profundă răzbătea din acel loc, şi nu doar teama firească pe care ţi-o transmit în mod justificat astfel de locuri. Aveam sentimentul că aceste ruine erau încărcate cu emoţii puternice, cu suferinţe trecute. Lucruri cumplite avuseseră loc aici, iar pietrele le păstrau povestea. Aş fi putut să jur.

Am coborât pe povârniş, grăbit să părăsesc acest loc înfricoşător. De câteva ori era să-mi scrântesc glezna pe pietriş. Am ajuns cu sufletul la gură în apropierea primelor locuinţe, case vechi din pietre cenuşii, cu acoperişul din ţigle rotunde ciudate. Am încetinit pasul, încercând să-mi revin încetul cu încetul din ceea ce trăisem.

Mi se făcea foame. Trebuia să uit repede de ea. Nu mâncasem nimic de pe la prânz, pentru că aşteptasem să mă întorc acasă să iau cina. Acum o regretam amarnic.

Mi-am continuat drumul şi am ajuns într-un sat vechi pe versantul unui deal, încă adormit. Nu puteam să fac nimic înainte de răsăritul soarelui. M-am aşezat pe o bancă de piatră tocită de vreme şi am respirat adânc, lăsându-mi mâinile să-i mângâie suprafaţa aspră. Dincolo de pereţii de piatră ai caselor, îmi imaginam sătenii adânciţi în vise, dormind liniştiţi în paturi cu

aşternuturi aspre ce purtau încă mirosul plăcut al soarelui care le zvântase. Mă simţeam fericit că eram în viaţă, întors printre oameni.

În cele din urmă s-a luminat de ziuă şi am simţit miresmele discrete ale naturii în zori. Sub ochii mei s-a deschis încet o privelişte încântătoare, de o frumuseţe care-ţi tăia respiraţia. Satul în care mă găseam era cocoţat pe versantul unui mic munte cu pante abrupte acoperite cu copaci sau cu terase cultivate în spaliere. Înaintea mea se deschidea un spaţiu imens spre vale. Chiar în faţă, cu câteva sute de metri mai încolo, în linie dreaptă, un alt munte cam de aceeaşi înălţime cu cel pe care mă aflam. În vârf, un alt sat asemănător, cu case vechi din pietre cenuşii. Şi peste tot, acoperind costişele şi fundul văilor, mărăcini, copăcei şi copaci, majoritatea cu spini, ofereau privirii un tablou în nuanţe verzi-albăstrui.

Soarele a apărut, luminând frumuseţea peisajului, trezind la viaţă parfumul pinului umbros care mă ocrotea cu bolta sa.

M-am apucat să explorez satul. În cel mai scurt timp posibil trebuia să adun toate informaţiile de care aveam nevoie ca să-mi organizez întoarcerea. Am constatat rapid că nu exista vreo stradă principală care să ducă spre vale. Am fost imediat cucerit de farmecul acelui cătun, cu case cum nu mai văzusem nicăieri, de un calm care-ţi reîncărca bateriile, aflat la ani-lumină distanţă de zarva pariziană. L-am străbătut în lung, fără să întâlnesc pe cineva. Cu toate astea, am auzit câteva voci dogite prin geamurile deschise.

În dreptul unui viraj în ac de păr, am văzut o cafenea care părea că se află în ultima casă din sat, sau mai degrabă prima pentru cei care urcau din vale. Terasa cafenelei, amenajată de-a lungul drumului, oferea o vedere ameţitoare. Uşile erau larg deschise. Am intrat.

Discuţiile însufleţite pe care le purtau vreo duzină de persoane aşezate în jurul meselor au încetat imediat ce am intrat. Barmanul, un mustăcios trecut de cincizeci de ani, ştergea pahare în spatele tejghelei. M-am îndreptat spre el, îndrăznind să spun un „bună

ziua", care a rămas fără răspuns. Clienţii, subit îngânduraţi, îşi lăsaseră privirile în pahare.

Odată ce am ajuns în dreptului tejghelei, l-am salutat din nou pe barman, care s-a mulţumit doar să-şi ridice capul.

— Puteţi să-mi daţi, vă rog, un pahar cu apă?

— Un ce? zise barmanul cu voce tare, rotindu-şi ochii peste clienţi.

M-am întors şi am avut timp să surprind câteva zâmbete răutăcioase, după care privirile s-au întors spre pahare.

— Un pahar cu apă. Nu am bani la mine şi... mor de sete.

N-a răspuns, dar a luat un pahar de pe etajeră, l-a umplut la robinet şi l-a pus pe tejghea cu un gest bărbătesc.

Am băut câteva înghiţituri. Tăcerea era apăsătoare. Trebuia să sparg gheaţa.

— O să fie vreme frumoasă astăzi, nu-i aşa?

Niciun răspuns. Am continuat:

— Sper să nu fie totuşi prea cald...

M-a privit uşor batjocoritor, fără să se oprească din ştersul paharelor.

— De unde veniţi?

Un adevărat miracol. Vorbea.

— De la... castel... de-acolo de sus. Am coborât azi dimineaţă.

S-a uitat la ceilalţi clienţi.

— Ascultă, băiete, numai pentru faptul că nu eşti de-al nostru nu trebuie s-o faci pe deşteptul cu noi, da? Toată lumea ştie că nu locuieşte nimeni acolo.

— Nu... dar... mă rog... am fost lăsat la castel astă-noapte şi am coborât azi dimineaţă, asta voiam să vă spun. Nu-mi bat joc de dumneavoastră.

— Eşti din Paris, nu?

— Da, aşa ceva.

— Eşti din Paris, sau nu eşti din Paris, problema nu e c-am vrea neapărat să ştim, dacă pot spune aşa.

Vorbea cu un accent aşa de cântat, încât nu reuşeam să-mi dau seama dacă acesta era tonul său normal sau dacă era enervat. Aveam nevoie de el. Trebuia să continui conversaţia.

— De fapt, de când datează castelul ăsta?

— Castelul, zise luând-o mai încet cu ştersul paharelor, a fost al... marchizului de Sade.

— Al marchizului de Sade?!!

M-a trecut cu frig pe şira spinării, acum când mă gândeam la noaptea trecută.

— Da.

— Şi... unde ne aflăm?

— Cum adică unde ne aflăm?

— Da, acum în momentul acesta, în ce loc ne aflăm?

Şi-a privit din nou clienţii cu un zâmbet amuzat.

— Băiete, se pare că nu bei numai apă!

— Ba da, dar... e o poveste complicată... Spuneţi-mi doar unde mă aflu.

— Eu sunt la Lacoste, în Lubéron. Tu însă eşti pe o altă Planetă, băiete...

Câteva râsete înfundate s-au auzit dinspre clienţi. Barmanul era încântat de gluma lui.

— În Lubéron... Asta-i în Provence, nu-i aşa?

— Pricepi când vrei!

În Provence... adică la opt sau nouă sute de kilometri de capitală.

— Care-i gara cea mai apropiată?

Barmanul se uită din nou către oamenii aşezaţi la mese.

— Gara cea mai apropiată este la Bonnieux, zise, arătând spre satul cocoţat pe muntele din faţă.

Eram salvat. O oră sau două de mers pe jos şi gata.

— Ştiţi cumva la ce oră pleacă următorul tren spre Paris?

Toţi cei din sală au început să râdă acum fără să se mai ferească. Barmanul jubila.

— Ce, ce vi se pare atât de amuzant? A plecat deja? Asta e?

S-a uitat la ceas. Din nou râsete.

— Dar e foarte devreme!, am spus. Trebuie să mai fie unul, mai târziu, în cursul zilei. Când pleacă ultimul tren?

— Ultimul tren a plecat... în 1938.

Hohote de râs. Am înghiţit în sec. Savurându-şi succesul, barmanul a oferit un rând tuturor. Clienţii au început din nou să povestească continuându-şi discuţiile de acolo de unde le-au lăsat atunci când am ajuns eu.

— Uite, băiete, îţi ofer şi ţie un pahar, zise barmanul punând o carafa cu vin alb în faţa mea pe tejghea. Hai noroc!

Am ciocnit. Nu puteam să-i spun că nu beau niciodată pe stomacul gol. Îmi ajungea cât fusesem deja luat în râs pe ziua de azi.

— Gara Bonnieux e închisă de peste şaptezeci de ani. Trenurile către Paris pleacă toate de la Avignon acum. N-o sa găseşti nimic mai aproape, băiete.

— Şi Avignon... e departe?

A tras o duşcă din vinul alb, apoi s-a şters pe gură cu mâneca.

— Patruzeci şi trei de kilometri.

Era mult...

— Poate este un autobuz până acolo...

— În timpul săptămânii, da, dar duminicile nu. Astăzi, în afară de mine, nu munceşte nimeni aici, îmi spuse, ducându-şi paharul la gură.

Chiar avea un accent ciudat, pronunţa fiecare *e,* chiar şi acolo unde nu era.

— Şi... cunoaşteţi pe cineva care ar putea să mă ducă până acolo?

— Astăzi? Pe căldura asta, nimeni nu prea iese din casă, să ştii. Poate până la biserică. Nu poţi să aştepţi până mâine?

— Nu, trebuie să ajung în seara asta neapărat în Paris.

— Ah! Parizienii ăştia sunt mereu grăbiţi, chiar şi duminica!

În cele din urmă, mi-am luat rămas bun, iar de data asta cei aflaţi acolo mi-au răspuns la salut.

Am luat-o pe drumul care ducea către ieşirea din sat. „Direcţia Avignon e în jos, la stânga", îmi spusese barmanul. Poate reuşesc să prind o maşină dacă fac autostopul...

Drumul şerpuia frumos într-o zonă cu vegetaţie, pe coasta dealului, printre plantele frumos mirositoare, cu spini. Eram în Provence! Provence... De câte ori n-am auzit vorbindu-se despre Provence... Era şi mai frumos decât în visele mele. Îmi închipuisem că era un ţinut sterp, frumos, dar uscat. Aveam în faţă verde cât cuprinzi cu privirea, o vegetaţie de o bogăţie nemaipomenită. Stejari înfrunziţi, pini cu trunchiul ce părea roşiatic în bătaia soarelui, cedri, fagi, chiparoşi care se înălţau albaştri până la cer, iar pe sol scaieţi, drobiţe, tufe mari de rozmarin, arbuşti cu frunzele lustruite care-şi etalau fără sfială frumuseţea sclipitoare şi mii de alte soiuri de plante pe care le descopeream cu încântare.

Soarele, deşi era încă dimineaţa devreme, începea să ardă cu putere, iar căldura accentua miresmele naturii, răspândind mii de parfumuri subtile care mă însoţeau în acest paradis al simţurilor.

La poalele muntelui, drumul şerpuia în vale, printre livezi şi boscheţi. Mergeam de mai bine de o oră, fără să fi văzut o singură maşină. Cât despre autostop, ce să mai zic... Simţeam un gol imens în stomac, precum şi o uşoară durere de cap. Începea să fie cu adevărat cald. Nu mai puteam merge multă vreme aşa...

Douăzeci de minute au mai trecut, până când am auzit huruitul unui motor. O furgonetă cenuşie a apărut după o curbă, în spatele meu, mergând cu o viteză cumpătată. Era o maşină veche de cel puţin douăzeci sau treizeci de ani: versiunea de camionetă Citroën de 2 cai-putere pe care o văzusem doar în cărţile despre Franţa, pe când eram copil. M-am proţăpit pur şi simplu pe mijlocul drumului, cu braţele încrucişate. A frânat violent. Scrâşnet de frâne.

Motorul a tuşit, după care s-a înecat. Pe dată s-a făcut din nou linişte. Şoferul a coborât. Era un bărbat scund, burduhănos, cărunt, îmbujorat, vizibil furios pe mine şi poate şi jignit că i se oprise motorul...

— Nu eşti sănătos? Ce Dumnezeu te-a apucat? N-am frâne de Ferrari, era cât pe ce să te calc! Şi cine mi-ar fi reparat maşina? Sunt ani buni de când nu mai există piese de schimb.

— Îmi pare rău. Am o problemă: trebuie să ajung în cel mai scurt timp la Avignon. De două ore umblu pe soarele asta. N-am mâncat nimic de ieri de după-amiază şi nu mai pot... Nu mergeţi cumva într-acolo?

— Avignon? Nu, clar că nu mă duc la Avignon? Ce-ai vrea să fac acolo?

— Da, dar poate că acolo unde mergeţi nu e departe de Avignon.

— Păi... mă duc la Poulivets... E în aceeaşi direcţie, numai că trebuie să mă opresc un pic pe drum că am o treabă.

— Nicio problemă! Important e că mă duceţi mai aproape. Apoi, văd eu cum găsesc eu o maşină, ceva...

Simţeam că e gata să se lase înduplecat.

— Vă rog...

— Păi, bine, urcă în spate, fiindcă în faţă e plin de pachete şi n-o să le mut numai de dragul dumitale! Nici nu te cunosc!

— Super!

Locul de lângă el era într-adevăr plin ochi. Am înconjurat furgoneta, iar el a deschis cele două uşi verticale.

— Uite, şezi acolo!, zise, arătând spre cele două lăzi de lemn care ocupau spaţiul îngust al maşinii.

De-abia am urcat, că a şi trântit cele două uşiţe, lăsându-mă într-o beznă totală. Am găsit lăzile pe pipăite şi m-am aşezat de bine, de rău, pe una din ele.

A dat două chei până să o ia din loc, făcând motorul să tuşească, după care furgoneta s-a pus în mişcare, zgâlţâindu-se din toate încheieturile. Un miros puternic de motorină s-a răspândit în jur.

M-am chinuit ca Isus pe cruce să rămân pe fund. Capacul lăzii pe care stăteam era înclinat şi de fiecare dată când şoferul accelera, cu fiecare viraj, cu fiecare frână, mai aveam puţin şi mă rostogoleam. Era un întuneric total şi degeaba bâjbâiam peste tot, nu găseam nimic de care să mă ţin. Aşa că strângeam din buci, când pe un capăt când pe celălalt al lăzii, ca să nu cad, în timp ce camioneta îşi vedea de drum, pocnind şi trosnind. Situaţia era atât de caraghioasă că am început să râd în hohote. Nu mă mai puteam opri, zgâlţâit din toate încheieturile şi respirând, acolo, pe întuneric, vaporii de motorină. Cred că era prima oară în viaţă când râdeam de unul singur...

În cele din urmă, furgoneta s-a oprit. Motorul s-a sufocat şi am auzit portiera şoferului trântindu-se. După aceea, nimic. Tăcere. Doar n-avea de gând să meargă şi să uite acolo de mine?

— Hei! Hei!

Niciun răspuns.

Deodată, am auzit un fel de zumzet. Ciudat, mi se părea că vine de undeva de sub maşină... Auzeam frânturi de voci dinafară. Când eşti orb, celelalte simţuri percep mult mai mult din ceea ce se întâmplă în jurul tău. Zumzetul era tot mai puternic, dar... da, asta e, venea... din ladă!... Dumnezeule mare! Doar n-o fi fiind... un STUP!

M-am ridicat brusc şi am dat cu capul de acoperiş. În aceeaşi clipă, portiera din faţă s-a trântit, motorul a tuşit, iar furgoneta a făcut un salt înainte. Am zburat către uşile ce închideau furgoneta, am căzut şi m-am trezit prins între uşi şi stupi.

Probabil că înaintam pe un drum neasfaltat, fiindcă eram hurducaţi în toate direcţiile. Maşina scrâşnea din toate balamalele. N-aveam altceva mai bun de făcut decât să rămân în poziţia aceea.

Eram îngrijorat doar de un singur lucru: să nu fiu înţepat de miile de tovarăşe de drum. Puteau oare să iasă din stupi?

A dat Dumnezeu de ne-am oprit, nu fără o ultimă zguduitură. Au auzit portiera din faţă trântindu-se. Am aşteptat. Uşile s-au deschis brusc, iar eu m-am rostogolit jos, la picioarele salvatorului meu.

— Am simţit eu că miroşi a vin! Nu mâncăm nimic, dar de băut, bem, nu-i aşa?

Am ridicat privirea spre el, orbit complet de lumină.

— Nu e ceea ce credeţi...

— Eu cred ce văd, ca Toma necredinciosul, sau mai bine zis, ce simt!

M-am ridicat şi am clipit des ca să mă obişnuiesc cu lumina puternică.

Peisajul care mi s-a oferit ochilor era de o frumuseţe orbitoare. La picioarele mele se întindeau şiruri bogate de levănţică, ce umpleau cu albastrul lor vâlceaua în care ne aflam, mângâiau trunchiurile copacilor de pe margine, şi urcau pe dealul din faţă. Şi dinspre această splendoare colorată venea un parfum încântător care aproape că mă făcea să dau uitării situaţia delicată în care mă găseam. Dar lucrul cel mai impresionant, şi asta fără îndoială fiindcă eram departe de a-mi închipui că ar fi putut exista aşa ceva, era cântecul, dar ce spun eu, vacarmul greierilor. Se potrivea atât de minunat cu căldura uscată a aerului înmiresmat şi era atât de asurzitor, încât ai fi zis că toţi greierii din Provence îşi dăduseră întâlnire aici ca să mă întâmpine.

— Hai, mişcă, am şi altceva mai bun de făcut!

S-a întins după un stup şi l-a apucat cu putere.

— Hai, ajută-mă! Ia cealaltă ladă.

Am făcut aşa cum mi-a zis şi am cuprins celălalt stup cu braţele.

— O să le punem aici, îmi spuse, arătând spre flori.

— Faceţi miere de levănţică... am întrebat eu încântat.

— Ce vorbeşti! Te pomeneşti că ţi-oi fi zis că fac Nutella...

— Ciudat, nu m-am gândit niciodată că stupii sunt transportaţi pe câmpurile cu levănţică.

— Da' ce-ai crezut, că le dai un ghid turistic şi le atragi atenţia să nu se oprească pe drum la alte flori?

Zicând asta s-a întors spre maşină.

— Şi-acuma spune-mi tot: de ce eşti atât de grăbit să iei trenul din Avignon?

— Ca să fiu sincer, e cam complicat... Să spunem că trebuie să trec o probă. Mi s-au luat actele şi banii şi trebuie să mă descurc singur să ajung la Paris prin orice mijloc. Ca să reuşesc, trebuie să fiu acolo până la ora cinei.

— O probă? E vorba de un joc, nu?

— Oarecum, da.

S-a uitat la mine chiorâş, apoi o scânteie i s-a aprins în privire.

— Ah! Am ghicit: treci proba de selecţie pentru un joc de genul *Koh-Lanta,* nu-i aşa?

— De fapt...

— Asta-i bună! Dacă-i spun chestia asta lui Josette, să mor eu dac-o să mă creadă!

— Dar...

— Şi dacă te selecţionează, te vedem la televizor la iarnă!

— Staţi un pic, nu am...

— N-o să mă creadă! N-o să mă creadă!

— Ascultaţi-mă...

— Stai, stai...

Dintr-odată s-a luminat la faţă.

— Ia spune, dacă te duc direct la gară în Avignon, eşti sigur c-o să câştigi proba?

— Da, numai că...

— Ei bine, uite cum facem, fiule. Te duc direct la gară şi în schimb vii mai întâi să facem nişte poze cu familia, ca amintire. Ce zici?

— Păi, de fapt...

— Doar câteva poze şi o zbughim la gară! Aşa, o să te selecţioneze şi-o să te vedem la televizor!

— Să nu credeţi că...

— Hai, am zburat! Grăbeşte-te, băiete!

A deschis din nou uşile, plin de însufleţire.

— Rămâi în spate, nu mai stau să mut pachetele că n-avem timp, trebuie să trecem o probă!

M-am aşezat jos, dar de astă dată nu mai eram supărat sa călătoresc singur.

Furgoneta s-a pornit cu mare greutate, apoi a început să vibreze, iar apoi să se zguduie, lucru care-mi punea fesele la grele încercări.

Am auzit un glas în cabină. Şoferul vorbea la telefon.

— Alo, Josette! Pregăteşte ceva de băut, vin cu un candidat de la *Koh-Lanta.* Nu, am zis *Koh-Lanta. Koh-Lanta.* Alo! O să-l vedem la iarnă la televizor. Ba da, e adevărat! Du-te caută aparatul de fotografiat şi vezi dacă are baterii!... Baterii! Da. Şi anunţă-l pe Michel, n-o să-i vină să creadă. Şi cheam-o şi pe Babette, să-şi mişte curul încoace dacă vrea să fie în poză. Nu mai am semnal. Grăbeşte-te. Alo!...

Dumnezeule, o să adune pe toată lumea... Ce minciună!... Ce-o să le spun bieţilor oameni?

După un sfert de oră de drum, maşina s-a oprit şi am auzit tot felul de voci.

Mi-au deschis uşile şi, după ce mi s-au obişnuit ochii cu lumina orbitoare, am văzut mai bine de o duzină de persoane, ce stăteau nemişcate, ca un comitet de primire, uitându-se la mine întrebători, cu ochii cât cepele. Mă simţeam ca un dobitoc aşa cum şedeam în mizeria asta de furgonetă plină de praf.

— Hei, şi cum ziceai că te cheamă?, m-a întrebat şoferul.

— Alan.

— Alan? E un nume de star american. O să dea bine la televizor..

— Alan... repetă în şoaptă o femeie gravidă din mulţime, trăgând aer în piept.

Am fost condus în casă, apoi toată lumea s-a adunat în grădină, în jurul unui grătar pe care sfârâiau deja câţiva carnaţi cu miros ispititor. *Foarte* ispititor. Au început fotografiile. Oare ce puteam să le spun? Eram într-o încurcătură: pe de o parte voiam să fiu sincer, pe de alta, nu doream să-i dezamăgesc pe aceşti oameni care s-au lăsat cu toţii purtaţi de un vis... Fără a mai pune la socoteală faptul că trebuia să duc la capăt misiunea...

Cred că n-am fost în toată viaţa mea atât de mult fotografiat. Îmi şi vedeam deja poza, la vedere, pe tot soiul de şeminee şi asta până la începerea următorului sezon al jocului televizat...

Şoferul meu se umfla în pepeni. Era omul zilei. Dădea pe gât pahar după pahar şi obrajii lui erau deja rumeni. L-am rugat de trei ori să mă ducă la gară şi tot de trei ori mi-a spus nu. „Mai târziu, mai târziu", repeta.

Nici până acum nu reuşisem să mănânc, fiindcă lumea trăgea de mine când în dreapta, când în stânga, pentru câte o fotografie.

— Ascultaţi, am spus, chiar trebuie să plec, dacă nu, pierd trenul şi atunci n-am făcut nicio brânză.

Şoferul a pus din nou mâna pe telefon.

— Mamă, grăbeşte-te odată. Şi zi-i şi lu' taica mare, că altfel nu mă spală toată apa mărilor.

— Nu, staţi un pic, i-am spus, chiar nu mai pot aştepta. Trebuie să vă respectaţi cuvântul...

N-a apreciat deloc remarca mea şi din roşu a devenit stacojiu la faţă.

— Ascultă, băiete, nu eu te-am silit să urci în furgoneta mea, clar? Cred că e chiar pe dos, înţelegi? Aşa că nu fi nerecunoscător, că poate nu mă mai duc la Avignon!

Era cam iute la mânie domnul...

Cum să-l fac să plecăm? Timpul trecea şi habar n-aveam care era orarul trenurilor. Poate că era deja prea târziu ca să mai ajung la ora 19 la Dubreuil. Dubreuil... Spunea că în viaţa e important să ştii să obţii de la alţii ceea ce te interesează... Dar cum trebuia să procedez în cazul de faţă? Oare ce ar face Dubreuil?

Împinge-l şi te va respinge...

Nu împinge, trage...

Mi-a venit pe loc o idee, numai că... nu prea mă simţeam în largul meu făcând asta. Până aici profitasem de o neînţelegere, dar nu voiam să mint pur şi simplu. Bun... s-o luăm altfel...

— Dacă într-o bună zi o să mă trezesc pe un platou de televiziune, o să am fără îndoială dreptul să am un invitat, poate chiar doi...

A ridicat brusc privirea spre mine, numai ochi şi urechi.

— Nu vreau să vă dau însă speranţe deşarte...

— Băiete...

— Nu, nu... Nu insistaţi...

— Dacă te duc chiar acum la gară, îmi dai cuvântul tău că mă inviţi la televiziune? mă întrebă deodată atât de serios de parcă ar fi negociat cu mine să-şi pună o sută de stupi pe câmpul meu de levănţică.

— Da... numai că nu prea aş vrea să întrerup mica dumneavoastră sindrofie...

S-a întors spre cei adunaţi acolo şi a rostit cu o voce de tenor:

— Prieteni, continuaţi fără noi. Mă-ntorc într-o oră, numai să-l las pe Alan la Avignon. Trebuie să izbândească în proba asta.

Peste treizeci de minute, săream într-un TGV către capitală, cu stomacul la fel de gol şi cu un euro în buzunar.

Cunoşteam regulile: călătoria fără bilet era pasibilă de amendă; şi cum nu aveam nici acte la mine, sigur avea să mă aştepte poliţia la sosire...

Aveam un plan, nu prea stătea în picioare, ce-i drept, dar merita să încerc. Am rămas pe culoar, pândind de la distanţă sosirea controlorului. Când l-am zărit, în celălalt capăt al vagonului, am intrat în toaletă şi am închis uşa, fără să pun zăvorul. Dacă o să creadă că e gol, va trece fără să se oprească. Am aşteptat. Minutele se scurgeau şi nu se întâmpla nimic. Eram singur, închis cu zgomotul continuu al trenului, cu zgâlţâiturile bine cunoscute, uneori cu mici zguduituri care-mi puneau echilibrul în pericol şi cu putoarea acelui spaţiu îngust. Deodată, uşa s-a deschis şi un călător foarte surprins s-a trezit nas în nas cu mine. Peste umărul său, privirea mea a dat de privirea încântată a unui bărbat scund, cu o mustaţă neagră sprâncene stufoase încruntate, şi care purta uniformă şi caschetă bleumarin.

27

Cu sprâncenele încreţite, Catherine s-a aplecat uşor în faţă.

— Mi-ar plăcea să vorbim despre cum l-ai ajutat pe Alan să se lase de fumat.

Yves Dubreuil s-a lăsat pe spate în fotoliul său mare de tec învârtind cuburile de gheaţă în paharul de burbon, cu un zâmbet uşor pe buze. Îi plăcea la nebunie să-şi aducă aminte de propriile isprăvi, ca să le poată comenta.

— L-ai obligat, continuă Catherine, să fumeze tot mai mult, până i s-a acrit, aşa e?

— Nici pomeneală, răspunse el cu satisfacţia celui ale cărui fapte nu le pot înţelege nici măcar profesioniştii, de cât sunt de geniale.

— Credeam...

— Nu, de fapt, l-am îndreptat într-o cu totul altă direcţie, zise cu falsă modestie, folosind o formulare ambiguă care o silea pe interlocutoare să-i pună şi mai multe întrebări.

— L-ai îndreptat în altă direcţie?

A făcut o pauză lungă, savurând băutura şi nerăbdarea cu care Catherine aştepta o explicaţie.

Ziua fusese deosebit de caldă, iar seara oferea o răcoare încântătoare de care cei doi profitau lipsiţi de griji, instalaţi confortabil în grădină, în faţa unui platou cu fursecuri, unele mai gustoase decât altele.

— Adu-ţi aminte. Alan ne-a spus că problema lui este libertatea. Îşi dorea în sinea lui să se lase de fumat, dar ceea ce îl reţinea era sentimentul de libertate pe care-l asocia cu ţigara. Cum toată lumea îl sfătuia să se lase, el nu se mai simţea liber în privinţa alegerii. Faptul că n-ar mai fi fumat i-ar fi dat sentimentul că renunţă la propria libertate, ca să se supună voinţei celorlalţi.

— Da, e de înţeles.

Catherine îl asculta, vizibil concentrată la ceea ce i se spunea, fără să se lase momită de dulciurile din faţa ei, care ar fi putut să-i distragă atenţia.

— Atunci l-am îndreptat în altă direcţie: am făcut în aşa fel încât fumatul să devină pentru el o constrângere care îi era impusă din exterior. Din clipa aceea, libertatea a început să aibă în ochii lui o cu totul altă semnificaţie... Nu-şi mai putea satisface setea de libertate decât lăsându-se de fumat.

Catherine n-a spus nimic, dar oricine ar fi privit-o n-ar fi putut să nu desluşească în ochii ei un licăr de admiraţie.

28

Pe când era copil, inspectorul Petitjean îşi petrecea sfârşitul de săptămână şi vacanţele urmărind cu bicicleta trecătorii, pe străzile din Bourg-la-Reine, în suburbia pariziană. Îşi nota cu grijă tot ceea ce îi atrăgea atenţia într-un carneţel albastru cu spirale, de care nu se despărţea niciodată. Unii se îndreptau către gară iar el îşi nota ora şi îi pândea prin gard să vadă dacă se urcau într-adevăr în tren sau nu. Puteau doar să se prefacă şi să se întoarcă înapoi să-şi omoare un vecin. Ce alibi mai bun decât să fii văzut pe peron, chiar înainte de momentul crimei... Alţii se întorceau acasă, iar el se întreba ce putea să-i facă să se încuie în casă când afară era aşa de cald. Or fi având de bună seamă un motiv ascuns. Un motiv pe care avea să-l descopere el până la urmă. Ce chestie... Pe doamna în rochie galbenă o mai văzuse şi săptămâna trecută. Ia să vedem... Îşi frunzărea carneţelul şi găsea fără greş informaţia. Se dusese la farmacie? Nu zău! Şi de ce se întorcea tocmai acum? De două ori într-o singură zi... asta dădea de bănuit. Dar dacă făcea rost de vreun medicament periculos doar ca să scape de bărbatu-său? Sigur, era clar ca lumina zilei! Trebuia să cerceteze cu foarte mare atenţie...

Nu mică i-a fost dezamăgirea, câţiva ani mai târziu, când a căzut la facultatea de drept. Marea carieră de poliţist la care visase dintotdeauna era acum dusă pe apa sâmbetei. Dar tânărul Petitjean nu era dintre aceia care renunţau cu una, cu două, la visele lor din copilărie. Dacă n-a pătruns pe uşa faţă, asta e! O să intre pe uşa din dos, o să urce toate treptele iar succesul nu-l va ocoli.

S-a angajat în poliţie pe un post de inspector şi a fost repartizat la gara din Lyon, la serviciul călători fără bilet. În ziua când şi-a pus pentru întâia oară uniforma, s-a simţit cu adevărat învestit cu o

misiune extrem de însemnată, ca şi cum securitatea de pe tot teritoriul Franţei ar fi apăsat pe umerii săi.

A refuzat să se lase pradă dezamăgirii când a descoperit cât de inutilă era slujba sa: şi-a spus atunci că nu era decât o chestie trecătoare, că trebuia să aibă răbdare. Sigur, în anumite zile, atmosfera searbădă la care se adăuga halul în care arătau birourile îi cam zdruncinau iluziile. Dar el continua să creadă. O să vină şi vremea sa.

Postul de poliţie era instalat la parterul gării, fără nicio fereastră sau deschidere spre stradă. Câteva tuburi de neon fixate în nişte carcase vechi de plastic îngălbenite aruncau o lumină chioară, verde-albăstruie, la fel ca pereţii care arătau de parcă n-ar fi fost zugrăviţi niciodată, iar mobila gri de metal parcă era acolo din mijlocul secolului trecut. Mirosul de mucegai din acel spaţiu insalubru mai dispărea din când în când, dar numai ca să facă loc putorii care se răspândea dinspre WC-urile de alături.

Dar lucrul cel mai dureros era cu siguranţă relaţia cu şeful său, un bărbat aflat în pragul pensionării, înfrânt de sistem, fără niciun fel de urmă de motivaţie, a cărui singură satisfacţie era să aplice regulile ca la carte, fără să încerce vreodată să afle prin ce mijloace se puneau ele în practică pe teren. Nu-l mai interesa nimic, cu excepţia câtorva reviste porcoase sau formulare loto pe care le împrăştia pe biroul său şi cărora lumina tristă a neoanelor le dădea un aspect la fel de veştejit ca al mobilierului.

Inspectorul Petitjean îşi făgăduise că nu se va lăsa niciodată pradă depresiei sau lipsei de motivaţie. „Din ziua în care nu mai crezi în ceea ce faci, nimic nu mai are sens”, îşi tot repeta. Si-atunci se dedica trup şi suflet unicei sarcini care i se încredinţase şi îi supunea pe călătorii fără bilet unor interogatorii de parcă ar fi fost cei mai mari criminali, îi strângea cu uşa, făcându-i uneori să mărturisească şi alte fapte minore şi mai ales – şi asta era obsesia lui – să scoată la lumină cine ştie ce intenţii ascunse. Depăşindu-şi mult

atribuţiile, făcea o anchetă la sânge. I se întâmplase chiar să meargă pe teren ca să verifice spusele nefericitelor victime, profitând de faptul că nu trebuia să dea seamă pentru munca sa nimănui. Majoritatea contravenienţilor erau studenţi lefteri, a căror singură crimă era că se urcaseră în tren fără bilet. Unii dintre ei cedau nervos în timpul interogatoriului, iar Petitjean, deşi n-o căuta niciodată, era convins că era rezultatul inevitabil al profesionalismului său. Alţii se plânseseră şefului lui, căruia i se rupea de tot şi de toate şi care, de altfel, nu voia să ştie de nimic.

În ziua aceea, inspectorul Petitjean era destul de prost dispus. Era a treia sa duminică la rând care-l găsea de serviciu. Începea să simtă că zelul său îl transforma în victima ideală pentru acest gen de corvezi...

Telefonul a sunat în încăperea de alături. O sonerie veche, extrem de puternică. Şeful a ridicat receptorul fără să scoată o vorbă, apoi a pus brusc aceleaşi întrebări pe care le repeta de câteva zeci de ori pe zi, de ani buni.

— Trenul? Linia? Ora?

A trântit receptorul cu un gest bărbătesc, apoi a răcnit:

— Petitjean! Linia 19! Marseille! 18:02!

Fără să spună o vorbă, inspectorul o luă din loc. Avea nevoie doar de curaj şi răbdare. Într-o zi, şi putea chiar să jure c-aşa va fi, va pune mâna pe un ucigaş evadat, ale cărui fărădelegi va şti cum să le scoată la lumină. Şi atunci, în sfârşit, toată lumea va trebui să-i recunoască talentul de anchetator. Promovarea sa avea să fie fulgerătoare.

29

Tapiţeria de piele le-a scârţâit sub fund când s-au aşezat în fotoliile adânci, numai bune să te relaxezi. Au aşteptat liniştiţi până când chelnerul de la hotelul Intercontinental a reuşit să-i servească pe toţi.

— Vă rog să sunaţi dacă aveţi nevoie de ceva, domnule Dunker, şopti acesta înainte să se facă nevăzut.

Uşa capitonată cu piele maro a salonului s-a închis fără zgomot, punând în mişcare aburii de coniac ce pluteau în aer. Marc Dunker privi în jur. O bibliotecă somptuoasă, din acaju, plină de cărţi legate în piele roşie, însă un pic cam prea strălucitoare ca să fie cu adevărat vechi. Lămpi cu picioare aurii, cu abajur din sticlă mată verde-smarald aruncau o lumină rafinată, care contribuia la atmosfera intimă şi oarecum întunecată a încăperii.

Locul fusese ales la sfaturile lui Andrew. Situat în piaţa Operei, nu departe de birou, oferea o atmosferă care invita, după părerea lui, la respect şi reţinere, premise englezeşti, dacă putea spune aşa, prielnice negocierilor. Era a cincea oară când acest grup se întâlnea, iar Dunker rămăsese mulţumit de această alegere. Cel mai mult îi plăceau fotoliile mari care păreau gata să-i înghită pe cei doi principali acţionari, în timp ce statura sa îi îngăduia să-şi ţină bustul la o înălţime convenabilă, bucurându-se, în felul acesta, de o poziţie avantajoasă. Era convins că toate acestea aveau un impact deloc de neglijat asupra relaţiilor dintre ei.

— Ne-am pus de acord, zise cel mai rotofei dintre acţionari, trăgând cu ochiul spre cel de al treilea personaj.

Vorbea zâmbind şi, din când în când, ridica din sprâncene şi asta îi încreţea pielea de pe chelia ce-i ocupa trei sferturi din ţeastă. Dunker socotea că numele i se potrivea de minune: David Poupon. Un individ scund şi durduliu, avea în pofida vârstei, aspectul unui

bebeluş, zâmbitor şi prietenos, lucru care lui Dunker i se părea din cale afară de suspect. Îl prefera pe celălalt, pe Rosenblack, un tip uscăţiv şi mai puţin amabil care nu se ascundea după deget. De altminteri, nu făcea niciun efort ca să-şi mascheze lipsa de interes faţă de Dunker, nu-şi ridica niciodată ochii din hârtiile pe care le răsfoia pe genunchi. Îşi scărpina tot timpul chelia în spatele urechii drepte.

Dunker îşi miji ochii, concentrându-se asupra celui care vorbea. David Poupon a continuat:

— Concluzia noastră atât în ceea ce priveşte fondul de investiţii de care răspund, cât şi fondul de pensii reprezentat aici de prietenul nostru, zise zâmbind în direcţia confratelui său absorbit în continuare de hârtii, e că este nevoie ca societatea dumneavoastră să deblocheze, începând cu semestrul următor, 15% din beneficii, iar cursul Bursei să aibă o creştere anuală de cel puţin 18%.

Îşi susţinea clar pretenţiile, fără să renunţe la zâmbetul lui nesuferit.

Dunker, care nu-l slăbea din ochi, a rămas tăcut până când a fost sigur că interlocutorul său nu mai avea nimic de adăugat. A mai aşteptat apoi câteva clipe, cât să bea o gură de coniac, întrucât cunoştea puterea tăcerii asupra celui care aştepta un răspuns.

— Nu m-aş aştepta la o creştere de 18% la Bursă, întrucât nu controlez toţi parametrii, după cum bine ştiţi. Şi apoi...

Mai luă o gură de coniac, în timp ce interlocutorul aştepta cu o nerăbdare crescândă.

— Şi apoi, continuă el, mai e şi nenorocitul ăla de ziarist, Fisherman, care ne tot subminează imaginea, şi care nu oboseşte să repete la nesfârşit tot felul de tâmpenii despre noi. Şi, din păcate, analizele sale sunt extern de urmărite de piaţa financiară...

— Suntem convinşi că puteţi să controlaţi acest gen de situaţii. De altfel, acesta e motivul pentru care, la ultima adunare generală, am ales să vă menţinem în fruntea companiei.

Dunker a încasat în plin ameninţarea subtilă, rostită tot cu zâmbetul pe buze.

— Ştiţi la fel de bine ca mine că ziariştii nu pot fi controlaţi... Degeaba îl îndop tot timpul cu veşti bune, Fisherman susţine cu fiecare articol pe care-l scrie că echipele nu sunt suficient de productive, lucru absolut fals. Pun presiune pe ele şi lucrează la greu, zise Dunker, cu orgoliul unui căpitan care ia apărarea trupelor sale.

— Rar iese fum fără foc, îi răspunse Rosenblack, fără să ridice privirea.

Dunker mai luă o gură de coniac, destul de zgândărit acum. Ce pacoste să dai seama unora care nu ştiu nimic despre afacerile tale şi n-au niciun fel de experienţă practică!

— Haideţi, zise Poupon, am încredere în dumneavoastră că veţi găsi o soluţie.

Au urmat câteva secunde de tăcere.

— Am o idee, dar înainte aş avea nevoie de acordul dumneavoastră, fiindcă nu va rămâne fără urmări.

— Ah! Aţi văzut, când vreţi, se poate...

Poupon cel gras era vizibil satisfăcut că avusese dreptate. Se agita în fotoliu, aşa cum facem adesea în sălile de cinema, după publicitate, ca să ne găsim o poziţie confortabilă, înainte să înceapă filmul.

— Ideea mea se bazează pe o umflare artificială a cifrei de afaceri...

Rosenblack ridică, în sfârşit, o privire ursuză spre Dunker la fel ca un câine bătrân care moţăie la colţul vetrei şi se întreabă fără să creadă neapărat, dacă stăpânul său n-o fi scăpat în timpul conversaţiei cuvântul „plimbare”.

— Până în prezent, explică Dunker, am urmat o procedură strictă de verificare a solvabilităţii clienţilor noştri înainte de semnarea contractelor. Dacă vedem că au greutăţi financiare, le cerem să

plătească o parte din onorariul nostru, lucru, desigur, destul de rar acceptat. Dacă am schimba această regulă şi am închide ochii asupra situaţiei financiare a noilor noştri clienţi, am obţine o creştere imediată a cifrei de afaceri de aproximativ 20%.

Poupon, un tip atent la amănunte, îi aruncă o privire complice. Rosenblack, adept al unei politici de tergiversare, îl privea cu scepticism.

— Am socotit, continuă Dunker, că din această cifră de afaceri putem să avem 30 de procente neacoperite de plăţi, lucru care nu ar trebui să deranjeze, din două motive: unu, Bursa nu are ochi decât pentru cifrele de afaceri şi nu-i pasă câtuşi de puţin de ceea ce nu e acoperit de plăţi; doi, consultanţii noştri îşi iau comisioanele nu pe cifra de afaceri realizată, ci... pe cifra de afaceri încasată. Nu tu plăţi, nu tu comision. Cam pe-aici ne-am situa. Una peste alta, n-o să pierdem prea mult, iar acţiunile vor creşte...

— Excelent, zise Poupon.

Rosenblack părea că aprobă, mişcându-şi uşor capul şi strângând din buze.

— Şi cele 15 procente din beneficii? întrebă.

Dunker mai sorbi o dată din coniac.

— Asta va fi treaba mea, zise printre dinţi.

Poupon zâmbi.

— Perfect! Am o veste proastă: şi anul ăsta o să treacă fără să vă aruncăm colacul de salvare de trei milioane de euro prevăzute în contract în caz de ruptură!

Au râs amândoi. Rosenback a zâmbit şi el forţat. Au ridicat paharele şi au toastat.

— Ştiu că ne găsiţi cam exigenţi, continuă Poupon, dar aşa merg treburile în ziua de azi: dumneavoastră sunteţi exigent cu colaboratorii dumneavoastră, noi cu dumneavoastră, clienţii noştri cu noi... Ai întotdeauna pe cineva deasupra ta, nu-i aşa?

30

— Nu te cred. Nici cât negru sub unghie.

Afirmaţia a căzut ca o sentinţă fără drept de apel. Apoi, a urmat un moment de tăcere apăsătoare, sub lumina meschină a unui neon obosit.

— Şi totuşi ăsta-i adevărul, am spus, descumpănit.

Inspectorul Petitjean umbla în colo şi-ncoace în spatele biroului. De abia şedeam pe un soi de scăunel de şcolar extrem de incomod. Locul îmi provoca o stare de lehamite... îmi era foame. O foame de lup. Şi mi se acrise. De tot şi de toate.

— S-o luăm de la capăt.

— E deja a patra oară...

Începusem să-i răspund la întrebări, încercând să-i dau cât mai puţine detalii. I-am povestit că aveam de făcut faţă unei încercări, şi încercam să-l fac să creadă că eram victima – şi asta nu era neapărat o minciună – unei provocări oarecare. Dar tipul era neobosit şi părea să-şi ia treaba foarte în serios. Şi toate astea pentru o simplă călătorie fără bilet... Oare n-o fi având nimic mai bun de făcut? În cele din urmă m-a încolţit, bombardându-mă cu o serie de întrebări şi am fost silit să dau totul pe faţă, astfel că am început să-i povestesc despre relaţia mea cu Dubreuil. Cu toate astea, am văzut că se îndoia serios de ceea ce îi spuneam. Nu voia să mă creadă nici în ruptul capului. Mi-am pus atunci în joc toată energia ca să încerc să-l conving de buna mea credinţă, dar cu cât puneam pe tapet mai multe argumente, cu atât vorbele mele erau puse sub semnul întrebării.

— Zici că urmezi instrucţiunile unui bărbat pe care nu-l cunoşti, care-ţi vrea binele, dar de care ţi-e teamă, care ţi-a şterpelit actele şi te-a lăsat baltă în celălalt capăt al Franţei, ca să-ţi dezvolţi abilităţile de a te descurca. Corect?

— Da, în mare.

— Şi crezi cumva c-o să înghit una ca asta? De când fac meseria asta, n-am auzit o poveste mai caraghioasă!

Aşa n-aveam să-l conving în veci. M-a luat dracul, aici o să-mi petrec seara, dacă nu chiar noaptea...

Trebuia să procedez altfel... Cum să-l conving oare că spuneam adevărul?

Dacă împingi, rezistă. Schimbă macazul...

Mi-a venit o idee...

— E vorba de altceva... am spus eu cu ton spăşit.

N-a reuşit să-şi reţină un zâmbet discret, fiind convins că avea să mă facă să dau cărţile pe faţă.

— Ce anume?

Am aşteptat câteva clipe.

— O... m-am răzgândit, nu pot să vă spun.

S-a uitat fix la mine, uşor surprins.

— De ce?

L-am privit în ochi.

— Fiindcă nu am încredere.

Obrazul i-a devenit ceva mai roşu.

— Cum adică... cum adică nu ai încredere?

Am făcut o pauză lungă.

— Nu am încredere... că dumneavoastră sunteţi în stare să mă ascultaţi.

— Ce tot spui acolo? bâigui, tot mai rumen la faţă.

Mi-am întors privirea şi am început să fixez un punct, jos, undeva pe podea, cu o mutră tristă.

— E o poveste... intimă şi n-am chef s-o destăinui cuiva care nici măcar nu-şi dă osteneala să ia loc ca să mă asculte.

Tipul a înghiţit în sec.

— Şi oricum, am continuat, dacă tot nu mă credeţi, ce rost mai are să vorbesc?

Au trecut câteva secunde. Nu mă uitam la el, dar simţeam că mă fixează cu privirea, cu faţa tot mai stacojie. Îl auzeam cum respiră.

În cele din urmă s-a aşezat.

Am stat, aşa, în tăcere, o bună bucată de vreme. Totul era nemişcat. Chiar şi aerul cu miros de mucegai din odaie părea înţepenit.

Am hotărât să-mi descarc sufletul.

— Cu ceva timp în urmă, am încercat să mă sinucid. Din întâmplare... mă rog, aşa am crezut eu atunci... m-a văzut un bărbat care mi-a spus că îmi salvează viaţa numai dacă mă angajam să fac tot ceea ce-mi cere. Spre binele meu.

Mă asculta în tăcere.

— E un fel de pact, am adăugat. L-am acceptat fără şovăire.

Căldura din birou era înăbuşitoare. Aveam nevoie de aer.

— Şi chiar ai făcut... tot ce ţi-a cerut?

— Da, se poate spune şi aşa.

— Îţi dai seama că dacă te-a împins la fapte ilegale, tot dumneata eşti răspunzător?

— Nu mi-a cerut aşa ceva. De altfel, nu el mi-a spus să iau trenul fără bilet. Nu asta-i problema...

— Oricum, tot nu reuşesc să pricep de ce i-ai urmat ordinele doar aşa. La urma urmei, erai liber să renunţi la învoială. În locul dumitale, aşa ar fi făcut orice om cu scaun la cap...

— Şi eu m-am întrebat asta, de multe ori. Nu ştiu, cred că pentru mine însemna foarte mult că îmi dădusem cuvântul.

— Hai, domnule, că doar nu mai suntem pe vremea celor Trei Muschetari! E bine că eşti loial, dar, aici, e în joc interesul dumitale, ce Dumnezeu!

— Sigur, până nu demult, îmi cerea să fac lucruri care presupuneau un mare efort din partea mea, dar care îmi şi făceau mult bine... Mi se părea că evoluam...

— Nu văd cu ce naiba te-ai ales în urma treburilor ăstora, în afară de necazuri.

— Ştiţi, eram foarte singur când l-am întâlnit... Şi, la drept vorbind... e foarte plăcut când îi pasă cuiva de tine, când îţi poartă de grijă...

— Stai un pic. Să rezumăm: ţi-a smuls angajamentul într-un moment când erai neajutorat, disperat. Te ţine de mână, nu-i mai ieşi din vorbă şi refuzi să vezi care-i sunt adevăratele intenţii, corect? Dar numai sectele procedează în felul ăsta!

— Nu, nu de asta mă tem. De altfel, sectele vor să te stoarcă de bani, iar el nu-mi cere nimic. La banii pe care-i are şi la vârsta lui, nu cred că are nevoie de mare lucru.

— Te pomeneşti că o fi făcând toate astea doar de ochi frumoşi. Mai scuteşte-mă!

— De fapt, asta-i problema. Habar n-am care sunt motivele lui. Am descoperit cu puţin timp în urmă că punea să fiu urmărit şi că toată tărăşenia a început înainte... de întâlnirea noastră de pe turnul Eiffel.

— Aşadar nu întâmplător se afla acolo în ziua...

— În care am vrut să mă sinucid. Nu, nu se afla acolo întâmplător. Dar eu ştiu că nu l-am văzut niciodată înainte. Pot să jur. Nu ştiu de ce a pus pe cineva pe urmele mele înainte. E un lucru pe care nu mi-l pot explica şi... care mă umple spaimă.

Lumina vechiului neon începuse să pâlpâie. Nu mai avea mult până să dea ortul popii. Inspectorul se uita la mine îngrijorat. Omul care mă adusese la capătul nervilor cu interogatoriul lui exprima acum o oarecare empatie. Simţeam că e sincer preocupat de soarta mea.

— Puteţi să faceţi ceva pentru mine? am întrebat.

— Nimic. Absolut nimic. Dacă n-a comis niciun delict, nu pot nici măcar să pornesc o anchetă.

— Are acasă un carnet plin cu observaţii despre mine care arată clar că a pus să fiu urmărit.

— Dacă acest carnet se află în casa lui, acolo nu am acces. Ne-ar trebui un mandat de percheziţie şi niciun judecător n-o să elibereze aşa ceva, de vreme ce nu s-a comis un delict. Şi în orice caz, nu este interzis să urmăreşti pe cineva. Toţi puştii o fac.

— Ştiţi, totul a devenit mai complicat în momentul în care am început să am îndoieli şi, pe de altă parte, mă simt oarecum vinovat că v-am povestit toate astea.

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi.

— Nu sunt convins 100% că are intenţii rele. Am fost, desigur, speriat când am descoperit că mă urmărise încă dinaintea primei noastre întâlniri. Dar în afară de asta, până acum n-am ce să-i reproşez. Obiectiv vorbind, nu mi-a făcut niciun rău...

— Ascultă, nu putem exclude faptul că e doar un bătrân nebun care se socoteşte naiba ştie cine şi se complace în rolul de salvator şi de mentorul lui peşte. Cel mai simplu ar fi să-i spui că nu mai vrei să continui. Rupi înţelegerea. Îi spui: „Mulţumesc pentru tot şi la revedere” şi te-ai spălat pe mâini.

— Nu pot să fac asta.

— Ce te opreşte?

— Nu v-am spus, dar... înţelegerea noastră e pe viaţă.

— Cum adică, pe viaţă?

— Am acceptat să-mi pierd viaţa dacă nu fac ce-mi cere.

M-a privit o clipă absolut uluit.

— E o glumă?

— Nu.

— Şi, desigur, ai acceptat, asta încerci să-mi spui?

— Trebuie să puneţi la socoteală contextul...

— Eşti la fel de nebun ca el! Acum să nu-mi ceri să te mai ajut!

— N-aveam de unde să ştiu că...

— Oricum, e vorba de o înţelegere verbală. Nu există nicio dovadă. Nu pot să fac nimic.

— Dar nu puteţi să mă lăsaţi baltă în situaţia asta primejdioasă acum că ştiţi tot!

— Dar ce crezi acum? Că o să fie de acord contribuabilii să dea bani ca să fii păzit zi şi noapte, aşteptând ca individul să-ncerce să-ţi facă rău? N-avem mijloacele să ne ocupăm nici de delictele deja comise, darmite de...

A spus asta cu părere de rău şi simţeam că, în spatele iritării pe care i-o provocasem, situaţia chiar îl frământa.

Am aruncat o privire la ceasornicul amărât agăţat pe perete.

— Bun, în cazul ăsta, va trebui să plec. Trebuie să ajung la el la ora 19.

M-am ridicat.

S-a uitat la mine fără să scoată o vorbă, cufundat în gânduri, apoi s-a ridicat brusc, brusc enervat.

— Stai aşa... Şi eu de unde să ştiu că toate astea... nu sunt decât scorneli, că n-ai inventat povestea asta ca să te întorci liniştit acasă.

Stătea încruntat, roşu ca para focului.

— Dacă nu mă credeţi... veniţi cu mine la el.

Era clar că nu se aştepta la un asemenea răspuns. A rămas nemişcat un timp, apoi, privirea lui a trecut de la mine ceasornic şi de la ceasornic la mine.

— Şi unde trebuie să mergem?

Am scotocit prin buzunare şi i-am arătat cartea de vizită a lui Dubreuil, mototolită bine. A luat-o şi a citit-o încreţindu-şi fruntea.

— În arondismentul 16?

A şovăit câteva clipe, apoi a traversat încăperea şi a bătut încet la o uşă.

— Descurcă-te, Petitjean! se auzi o voce mormăită din partea cealaltă.

Inspectorul a stat un pic pe gânduri, cumpănind vizibil cum să procedeze şi a deschis un dulăpior metalic de unde a scos cheia unei maşini.

— Hai cu mine!

*

O oră mai târziu, inspectorul Petitjean punea cu grijă cheia la loc în dulăpior. Închis în continuare în birou, şeful său nu şi-a dat seama de ceea ce se întâmplase.

Nu era timp de pierdut. Afacerea pe care o aştepta de luni de zile tocmai îi căzuse singură în braţe, exact aşa cum sperase. Fiindcă avea intuiţia, era convins chiar, că avea în mână o afacere. Tânărul nu îl minţise. Chiar intrase în locuinţa numitului Dubreuil. Dar ce casă! Nu mai văzuse niciodată alta la fel. Nu găseai aşa ceva în jurul gării Lyon, nici în cartierele pe care le vizita uneori. Cine-şi permitea să întreţină ditamai căsoiul? Cu siguranţă erau bani murdari la mijloc, îşi zise.

Trebuia să ancheteze fără să stârnească bănuielile şefului, care n-ar fi ezitat să-l oprească sau să-i ia ceea ce, nu avea nicio îndoială, urma să-i permită să dovedească tuturor adevăratul sau talent de poliţist.

Nu mai era mult şi Gara Lyon va trebui să se lipsească de talentele sale.

31

Casa se contura pe cerul încă limpede al după-amiezii târzii, întunecate, încărcate de mistere.

Am fost condus până în bibliotecă. În timp ce străbăteam holul, nu am putut să nu mă opresc să arunc o privire în salonul în care o văzusem pe tânăra femeie şezând goală pe pian. Stătea lăsat de izbeliţte în întunecimea imensei încăperi, aşa, fără o muză sau un muzician care să-i dea viaţă.

L-am găsit pe Dubreuil fumând, aşezat confortabil într-unul din fotoliile acelea mari de piele, din bibliotecă. Eram sigur că nu pusese pe nimeni să mă urmărească din satul Lacoste. Ar fi fost o misiune imposibilă. Aşa că n-avea cum să ştie că m-am dat pe mâna poliţiei.

Catherine şedea în faţa lui. M-a salutat. Mi-am recunoscut portofelul şi restul obiectelor personale ce stăteau pe măsuţa joasă din faţa lor.

— Vezi, la urma urmei, banii nu servesc la nimic, putem foarte bine să ne lipsim de ei! îmi spuse Dubreuil cu un imens trabuc Montecristo între dinţi.

Ce se ascundea oare în spatele zâmbetului său? Ce-o fi vrând oare de fapt să obţină de la mine acest bărbat enigmatic? Şi dacă inspectorul avea dreptate? Poate era gurul vreunei secte sau, mai ştii, un fost guru ieşit la pensie care, plin de banii pe care-i jecmănise de la discipoli, îşi pusese pentru ultima oară mintea cu o oiţă rătăcită, doar aşa, ca să-şi mai ocupe timpul cu ceva...

— De fapt, reluă Dubreuil, nu mi-ai spus cum a fost discuţia cu directorul tău.

Mi se întâmplaseră atâtea lucruri de atunci, încât întâlnirea aceea mi se părea extrem de îndepărtată...

— Destul de bine.

Eram lihnit de foame după o zi şi jumătate de postit, dar Dubreuil nu părea grăbit să luăm cina.

— Ai rezistat ispitei de a te justifica în faţa răutăţilor sale, ca să-i pui la rândul tău întrebări jenante?

— Da, şi totul a mers foarte bine. Pe de altă parte, n-am reuşit să obţin mare lucru. Voiam să negociez unele lucruri care să uşureze munca în departamentul nostru. Am fost nevoit să mă dau bătut.

— Te-ai străduit suficient să intri în lumea lui, să te potriveşti cu felul său de a gândi, înainte să încerci să-l lămureşti?

— Da, mai mult sau mai puţin. Să spunem că am încercat să-i demonstrez că ideile mele merg mână în mână cu criteriile lui de eficienţă şi de rentabilitate, dar, mă rog, cred că, oricum, avem valori atât de diferite, încât îmi e cu neputinţă să-i împărtăşesc viziunea asupra lucrurilor, sau măcar să mă prefac că o împărtăşesc... ştiţi, e greu să-ţi asumi valorile duşmanului tău...

Dubreuil a tras un fum din trabuc.

— Nu despre asta e vorba, să-i împărtăşeşti valorile. Dacă nu sunt şi ale tale, nici nu e posibil. Dar e bine să faci o distincţie, în mintea ta, între persoană şi valori. Chiar dacă valorile sale lasă de dorit, persoana poate fi întotdeauna... adusă pe drumul cel bun. Aşadar, contează foarte mult să nu judeci de-a valma aceste valori, să-ţi spui că, în ceea ce te priveşte, chiar dacă te şochează, singura ta speranţă în a determina această persoana să evolueze la capitolul percepţiei sale asupra vieţii este să n-o respingi cu totul, cu toate ideile sale. Să intri în lumea acestei persoane înseamnă în acest caz să încerci să te pui în locul său ca să experimentezi din interior ce vrea să zică, să crezi ceea ce crede ea, să gândeşti ce gândeşte ea, să simţi ce simte ea, înainte să revii la punctul tău de vedere. Doar când vei exersa acest mod de a gândi, vei izbuti cu adevărat să înţelegi, fără să judeci, această persoană precum şi ceea ce o determină să fie ceea ce este, ceea ce o face, poate, să greşească, în cazul în care face greşeli.

— Mda...

— Există o deosebire între a te ralia şi a înţelege. Dacă te pui îndeajuns de mult în locul patronului tău, ca să-i înţelegi felul de a gândi fără să-l judeci, vei fi mai tolerant în privinţa lui, în privinţa a ceea ce simte şi din clipa aceea, vei putea trage nădejde că se va schimba...

— Nu sunt sigur că-l afectează nici măcar o clipă ce crede cineva despre el şi nici că-l preocupă! Dar, mă rog, să presupunem că lucrurile ar sta exact aşa şi că reuşesc să intru suficient de adânc în lumea lui ca să nu se mai simtă judecat sau respins, ce l-ar face să vadă altfel lucrurile? Oare nu risc, dimpotrivă, să-i dau apă la moară?

— Îţi aduci aminte cum ne-am antrenat deunăzi să ne sincronizăm gesturile cu ale celuilalt? Îţi spuneam atunci că după un timp, dacă facem acest lucru în mod constant cu intenţia sinceră de a fi pe aceeaşi lungime de undă cu universul intim al acelei persoane şi dacă ne schimbăm după aceea încet postura, celălalt ne va copia, fără ca măcar să-şi dea seama.

— Da.

— Cred că acest lucru se explică prin faptul că se creează un fel de contopire, la un nivel inconştient şi foarte profund al relaţiei, chiar şi fără să schimbăm vreun cuvânt. Această calitate a relaţiei e resimţită într-un fel sau altul şi e atât de rară încât toată lumea vrea să o păstreze, să-i asigure trăinicia.

— Înţeleg...

— Aşa, şi acum, ca să-ţi răspund la întrebare, aş spune că dacă reuşeşti să pătrunzi, fără să judeci, în lumea duşmanului tău intrând în pielea, în emoţiile şi în modul său de a gândi, dacă reuşeşti să creezi această calitate umană a relaţiei, atât de rară până la urmă încât probabil că n-a mai trăit-o niciodată, va trăi înlăuntrul său atât de mult dorinţa de a o păstra încât va fi îndeajuns să redevii încetul cu încetul tu însuţi în prezenţa lui, să-ţi exprimi

firesc propriile valori, ca să dorească să le cunoască şi el. N-o să fie nevoie să-i ceri să se schimbe, nici să-i ţii lecţii de morală. Va fi îndeajuns să fii tu însuţi, mulţumită relaţiei pe care ai stabilit-o. Îi vei fi dat, în mod inconştient, poftă să se deschidă faţă de tine, faţă de ceea ce te face pe tine diferit, să-ţi descopere valorile şi, în cele din urmă, să accepte să se lase măcar un pic influenţat, să evolueze în ceea ce priveşte convingerile lui, să se schimbe.

— Vreţi să spuneţi că jucând pe terenul lui o să-l fac să vrea să joace şi el pe terenul meu?

— Oarecum. Din acel moment, fiind tu însuţi, îi prezinţi o faţă diferită a celorlalţi, o altă viziune asupra lucrurilor, un alt mod de a se comporta şi de a acţiona, care-l va interesa fără să-i reproşezi sau să-i ceri ceva.

— Asta mă face să mă gândesc la discuţia noastră despre Gandhi...

— Da – *Noi trebuie să fim schimbarea pe care vrem s-o vedem în lume...*

Am rămas pe gânduri. Această perspectivă mi se părea frumoasă, admirabilă şi totodată greu accesibilă. O să-mi doresc eu vreodată, o să am eu curajul şi răbdarea să construiesc această relaţie pe care Debreuil mi-o prezintă ca pe o condiţie necesară schimbării celuilalt?

— Trebuie să ştiţi că mi-e foarte greu să mă pun în locul celuilalt, mă simt atât de diferit, la ani-lumină distanţă de preocupările sale... Şi ca să fiu sincer, nici măcar nu reuşesc să pricep ce îi determină pe cei asemenea lui să se bată de dimineaţa până seara ca să câştige câteva puncte procentuale sau câteva zecimale la taxa de rentabilitate a firmei. Care sunt motivele lui? Ce-ţi aduc toate astea când, la sfârşitul vieţii, tragi linia şi calculezi? Cum poţi fi socotit un om cu scaun la cap când te arunci trup şi suflet într-o cursă nebună ca să dezvolţi ceea ce nu va fi niciodată mai mult decât o firmă? Nu e vorba cumva de un lucru care chiar nu are rost? Să trăieşti...

pentru o firmă. Mi se pare atât de neînsemnat. Când eram în Statele Unite am cunoscut un tip, Brian, care obişnuia să spună – „Vreţi să-l faceţi pe Dumnezeu să râdă? Da? Atunci povestiţi-i ce proiecte aveţi!"

Catherine a pufnit în râs. Uitasem de ea. Dubreuil a luat o gură de coniac.

— Poate pentru şeful tău e doar un mod de a uita de drama propriei existenţe...

— Drama propriei existenţe?

— Vezi tu, eu sunt convins că nu e numai o întâmplare faptul că sunt mult mai mulţi bărbaţi decât femei în echipele de conducere ale firmelor. Toţi acei care se plâng de discriminarea la care sunt supuse femeile se înşală. De altfel, finanţiştilor care deţin economia noastră puţin le pasă de sexul celor pe care-i pun în fruntea firmelor în care şi-au plasat capitalul, aşa cum puţin le pasă de propria lor persoană. Doar rezultatele contează pentru ei. Nu, eu cred că numărul redus al femeilor în posturi de conducere are o cu totul altă explicaţie.

Catherine îşi ridică privirea din carnetul în care scria şi se uită la Dubreuil.

— Ce explicaţie? am întrebat.

— Femeile sunt binecuvântate de divinitate, zeii le fac o favoare care le transformă în fiinţe cu adevărat privilegiate, încât nu mai simt nevoia să se bată pentru asemenea fleacuri...

— Vreţi să spuneţi că...

— Atunci când eşti în stare să zămisleşti un suflet, o viaţă, s-o porţi în tine, apoi s-o oferi întregii lumi, chiar crezi că poţi aşa, deodată, să faci o pasiune pentru cotaţia unei acţiuni la Bursă?

Să zămisleşti un suflet... Dacă stai să te gândeşti, chiar e neînchipuit de frumos... Să aduci pe lume copii face parte din firescul vieţii noastre şi uneori uităm de măreţia, de magia acestui lucru fără seamăn. Să zămisleşti un suflet...

Aşa cum făcea de obicei, Dubreuil frământa cu mâinile paharul de bourbon.

Asemenea vorbe îmi dădeau întrucâtva un sentiment de siguranţă pentru că de când citisem din carnetul său secret începusem să mă simt ameninţat. Cel care se minuna în felul acesta în faţa vieţii putea oare cu adevărat să reprezinte o ameninţare pentru viaţa aproapelui său?

Catherine privea în gol, dusă pe gânduri.

— Noi, bărbaţii, continuă Dubreuil, suntem în sinea noastră răniţi de incapacitatea de a purta şi de a da viaţă. Sunt convins că ambiţia profesională, atât de des întâlnită în rândul bărbaţilor, vine din nevoia ce nu poate fi rezolvată de a compensa această lipsă, de a umple acest soi de vid existenţial.

— Chiar credeţi?

— Ca să te convingi, e de ajuns să asculţi cu atenţie discuţiile celor din conducere, la birou. Cuvintele pe care noi le folosim nu sunt niciodată rodul întâmplării. Sunt, într-un fel, oglinda sufletului... Ascultă-i bine pe şefii tăi, de exemplu, şi o să auzi de multe ori metafore legate de graviditate şi de procreare. Nu i-ai auzit niciodată spunând despre un proiect greu că *a fost o naştere cu dureri*, sau că *perioada de gestaţie a fost lungă*? În caz că afacerea cade se spune că *proiectul a fost avortat*, nu-i aşa. Durează mai mult timp decât au prevăzut şi e nevoie de o nouă finanţare, se va spune că *s-a născut cu forcepsul.* Un program iniţial ambiţios se dovedeşte în cele din urmă dezamăgitor? Înseamnă că *a murit din faşă.* Un plan de acţiune se termină la timp? *S-a născut la termen.* Se concretizează o idee? Înseamnă că e *un proiect care a văzut lumina zilei...*

Am rămas fără grai, năucit. Nu-mi trecuse niciodată aşa ceva prin minte; nu făcusem niciodată asemenea conexiuni. Pentru mine, lupta nesăbuită pentru putere nu reprezenta decât rezultatul unui amestec de agresivitate şi de energie competitivă, caracteristici pur masculine...

Era amuzant să aud asemenea cuvinte din gura lui Dubreuil, pe care – şi intuiţia nu cred că mă înşela – puterea îl interesa cu siguranţă. Se putea oare privi cu atâta luciditate?

În cele din urmă, misoginismul anumitor bărbaţi ascundea poate, în mod paradoxal, un complex de inferioritate...

— Ca să revenim la situaţia mea de la birou, nu ştiu dacă şeful meu o fi gelos pe soţia lui sau doar are prea mult testosteron care începe să dea pe dinafară, oricum ar fi nu pot să obţin nimic de la el.

Dubreuil m-a privit exasperat. O fi supărat pe mine că nu am reuşit să pun în practică toate poveţele sale, sau pe el însuşi că nu ştia să mi le transmită la fel de bine pe cât şi-ar fi dorit?

Îşi aruncă trabucul într-o scrumieră mare de aramă.

— Ai acum în tine resursele necesare ca să-ţi iei viaţa în mâini, fără să suporţi ceea ce vor alţii să-ţi impună.

A dat peste cap restul coniacului, a pus paharul înapoi pe măsuţă şi s-a ridicat în picioare.

Catherine nu-şi ridica ochii de pe carneţel.

— Uite ce-o să faci, zise Dubreuil cu un surâs machiavelic, umblând încolo şi-ncoace prin faţa rafturilor din bibliotecă. Ai o sarcină nouă de îndeplinit.

— Da?

Aerul era îmbâcsit cu miros de trabuc.

— Crezi că preşedintele tău greşeşte, că hotărârile sale sunt proaste pentru firmă?

— Mi se pare limpede ca lumina zilei.

— Socoteşti că ar trebui să conducă altfel compania, să ia în considerare şi alte criterii decât cele pur financiare...

— Absolut.

— Păi atunci, o să-i iei locul.

— Mă faceţi să râd.

M-a privit drept în ochi.

— Nu glumesc, Alan.

— Ba bine că nu!

S-a încruntat.

— Ba, te asigur că nu.

Mi-a pierit brusc siguranţa de sine. Chiar vorbea... serios? În faţa uluielii mele evidente, m-a privit ţintă preţ de câteva clipe.

— Ce te opreşte? mă întrebă cu un glas mieros.

Întrebarea era atât de deplasată încât m-a făcut să-mi pierd cumpătul. Ce să-i răspunzi unei persoane apropiate care te întreabă amabil ce te opreşte să devii ministru sau star internaţional?

— Păi... mi se pare... cât se poate de clar... Haideţi să fim realişti, avem cu toţii nişte limite, nu putem face chiar orice, ce Dumnezeu...

— Singurele limite sunt cele pe care ţi le impui.

Începeam să simt că mă înfurii. Îl cunoşteam, ştiam ca n-o să se lase cu una, cu două... Mă băgase între corzi. Cu siguranţa că tipul avea uneori momentele lui de luciditate, de analiză fină, dar uneori o lua total razna.

— Vă daţi seama că nici măcar nu e şeful meu, *ci* şeful şefului şefului meu? Între noi există trei nivele ierarhice!!!

Catherine şi-a ridicat privirea şi îl fixa acum pe Dubreuil.

— Cel care vrea să ajungă în vârful muntelui nu trebuie să se lase impresionat de înălţimea sa.

— Dar dumneavoastră aţi călcat vreodată într-o companie? Nu putem sări chiar aşa peste funcţii! Există nişte reguli!

— Cel care se supune regulilor se fereşte să gândească. Dacă judeci doar din pătrăţica ta n-o să găseşti niciodată o altă soluţie decât cele la care toată lumea s-a gândit deja. Trebuie să ieşi din pătrăţica asta a ta...

— Astea nu-s decât vorbe frumoase, dar la modul concret ce-aţi face în locul meu?

S-a aşezat pe rezemătoarea fotoliului şi s-a uitat la mine zâmbind.

— Descurcă-te, Alan. Caută în tine.

M-am ridicat, hotărât să plec. Doar nu era să stau să iau cina cu un nebun.

— Nu văd cum aş putea reuşi.

A vorbit rar, cu o voce groasă:

— Este ultima ta misiune. Du-o la capăt şi-ţi redau... libertatea.

Libertatea... Libertatea... M-am uitat spre el. Zâmbea liniştit, vizibil foarte hotărât.

— Nu-mi puteţi condiţiona libertatea cu o sarcină care nu poate fi dusă la capăt. Nu pot să accept asta.

— Numai că... nu eşti în măsură să alegi, dragul meu Alan. Mai trebuie să-ţi aduc aminte de... legământul tău?

— Cum aţi vrea să-mi respect legământul, dacă îmi daţi sarcini imposibile?

M-a fixat cu o privire tăioasă, aspră, neîndurătoare.

— Îţi poruncesc să devii preşedintele Dunker Consulting.

Glasul său tunător a căzut ca o secure în liniştea din încăpere.

I-am înfruntat privirea, fără să clipesc.

— Îţi acord trei săptămâni, zise.

— Cu neputinţă.

— Este o poruncă. Orice se-ntâmplă, vii şi mă cauţi în 29 august. Te aştept la ora 20... la Jules Verne.

Inima mi s-a făcut cât un purice. Jules Verne... era restaurantul din turnul Eiffel... A spus asta aproape şoptit silabisindu-i numele, fără să mă scape din priviri. Ameninţarea era limpede, cumplită. Simţeam cum mi se înmoaie picioarele Speranţele mele de adineaori erau zadarnice. Eram pur şi simplu în mâinile unui nebun.

Am rămas câteva clipe nemişcaţi şi tăcuţi, faţă în faţă, apoi am făcut stânga împrejur. În timp ce mergeam spre uşă, am surprins privirea lui Catherine. Figura ei era la fel de înfricoşată ca a mea.

32

— Nu există niciun Yves Dubreuil.

— Poftim?

— Inspectorul Petitjean la telefon. M-ai auzit bine: nu există niciun Yves Dubreuil.

— Acum nu mai mult de două ore eram cu el.

— Numele lui adevărat este Igor Dubrovski.

Când am auzit acest nume, m-a apucat, nu ştiu de ce, o uşoară ameţeală.

— E un emigrant rus, a continuat, un nobil. Părinţii săi au părăsit Rusia odată cu revoluţia. Au plecat cu bani cu tot. Se pare că era vorba de o avere serioasă. După aceea, feciorul lor a urmat studiile în Franţa şi în Statele Unite. S-a făcut psihiatru.

— Psihiatru?

— Da, medic psihiatru. Dar n-a prea profesat.

— De ce?

— Asta încă nu ştiu. N-am reuşit să adun toate informaţiile. Azi e duminică, şi e mai complicat... Se pare că l-au radiat din ordinul medicilor. Mi s-a spus că aşa ceva se întâmplă destul de rar, aşa că o fi făcut o chestie gravă.

— O chestie gravă...

Am căzut pe gânduri...

— Eu m-aş feri în locul dumitale...

Am auzit pe cineva răcnind. Frânturi de cuvinte.

„Cu cine vorbeşti Petitjean? Cine-i?”

Zgomote înfundate. Inspectorul acoperea probabil cu mâna receptorul.

„Au sunat ăia de la centrală. Ziceau că ai cerut nu ştiu ce fişe. Ce-i cu povestea asta? N-am nevoie de căcaturi de-astea Petitjean, ai priceput? Şi în plus...”

A închis. Tonul de ocupat suna sacadat la nesfârşit. M-am simţit deodată singur, foarte singur, gâtuit de spaimă.

Am închis şi eu. Apartamentul mi s-a părut brusc cuprins de o linişte apăsătoare, teribil de gol. M-am apropiat de fereastră. Nenumăratele lumini ale Parisului mă împiedicau să văd stelele.

Mă simţeam pe altă lume. Simplul fapt că Dubreuil mă minţise în privinţa identităţii sale îmi dădea o stare de disconfort. Cel în mâinile căruia îmi pusesem viaţa nu era cel pe care eu îl credeam.

O *chestie gravă...* Până unde se întindea gravitatea actului comis?

Oboseala nervoasă şi fizică acumulată cu fiecare secundă de când fusesem răpit, cu douăzeci şi patru de ore în urmă, m-a răzbit şi m-am simţit deodată secătuit, moale ca o cârpă.

Am stins luminile şi m-am ghemuit în pat. Dar nu reuşeam să adorm, deşi eram istovit peste măsură.

Ceva din felul în care mă legasem faţă de Dubreuil îmi revenea fără încetare în minte, izbitor, apăsător, în timp ce teama mă năpădea încet, dar sigur.

Pe viaţă...

Tipul ăsta era în stare să treacă la fapte, puteam să jur acum.

*

M-am trezit în toiul nopţii, leoarcă de sudoare. În timpul somnului – vremea în care inconştientul nostru ne guvernează, în stare să regăsească un element rătăcit în hăul cunoştinţelor, al experienţelor şi al miliardelor noastre de informaţii demult uitate, demult pierdute în hăţişurile minţii noastre – mi s-a arătat un răspuns.

Dubrovski era numele autorului articolului despre sinucidere, articol din care am aflat despre pasajul spre grinzile turnului Eiffel, cel mai bun loc pentru o sinucidere măreaţă, aşa cum era prezentat.

33

Mi-am petrecut ziua următoare cuprins de o stare ciudată. Dincolo de teama surdă care nu mă mai părăsea, mă simţeam din nou cumplit de singur. Singur pe lume. Era probabil cel mai greu lucru de îndurat.

În această lume ostilă, doar Alice mă mai putea alina. Sigur, nu era decât o colegă, nici măcar nu-mi era prietenă, dar îi apreciam autenticitatea, naturaleţea. Simţeam că şi ea mă apreciază, pur şi simplu, fără vreun gând ascuns. Îmi era de ajuns.

Am primit patru candidaţi în ziua respectivă. Necunoscuţi, desigur, care şi-au prezentat viaţa într-o lumină favorabilă. Îi invidiam, îmi doream să fiu în locul lor, să îmi bat capul cu un parcurs profesional de care să mă agăţ pentru a-mi făuri o carieră, fără să fiu nevoit să-mi pun întrebări metafizice despre sensul vieţii. Îmi doream să le devin prieten, uitând că privirile lor binevoitoare nu aveau alt scop decât să-şi atragă favorurile mele de recrutor.

Am plecat devreme de la birou. Când am ajuns în faţa locuinţei mele am schimbat câteva vorbe cu Etienne. Ne-am aşezat amândoi pe treptele tocite ale vechii scări de piatră. Nu ştiu de ce prezenţa şi privirea lui deschisă au avut darul să mă liniştească. Am vorbit despre toate şi despre nimic, ciugulind din colţunaşii cu mere, calzi încă, pe care îi cumpărasem de la brutăria de peste drum. Pietonii treceau prin faţa noastră agitaţi, deşi ziua era pe sfârşite.

Odată ajuns acasă am început să cotrobăi prin toate colţurile apartamentului, încercând să găsesc eventuale microfoane. N-am găsit nimic.

Apoi am intrat pe Internet. Am scris pe Google „Igor Dubrovski” şi, cu un nod în stomac, am lansat căutarea. Şapte sute trei rezultate. Cele mai multe în limbi necunoscute, probabil în rusă... Am deschis fiecare pagină, căutând informaţii publicate în limbi pe care le

cunoşteam. Am văzut câteva rânduri ale unui rezultat în limba franceză. O listă de nume fiecare fiind însoţit de câte un procentaj:

„Bernard Vialley 13,4% – Jérôme Cordier 8,9% – Igor Dubrovski 76,2% – Jacques Ma..."

Am aruncat o privire pe adresa site-ului care editase textul – societe.com, un site cu informaţii financiare despre firme. Sigur era vorba de o altă persoană care avea acelaşi nume... Am dat click doar ca să mă liniştesc. Pagina web prezenta o listă cu acţionarii unei societăţi cu numele de Luxares S.A. Nicio informaţie în plus. Am dat înapoi pe Google la lista cu rezultatele căutării... Alt titlu în franceză: „Dubrovski l-a ucis pe François Littrec?" M-au trecut fiorii. Informaţia era publicată pe un site de presă, lagazettedetoulouse.com. Inima a început să-mi bată tot mai puternic. Am dat click.

Eroare. Pagina nu putea fi găsită. Dumnezeule, nu-şi pot pune la zi site-ul...

Înapoi la Google. Urmau alte articole care vorbeau de bună seamă despre aceeaşi afacere, publicate pe diferite site-uri de presă. „Afacerea Dubrovski. Când acuzatul pune piciorul în prag." Click. Un articol comenta desfăşurarea unui proces, dar, în loc să dezvăluie motivul procesului, descria comportamentul numitului Dubrovski la audieri. Acesta, se spunea acolo, se substituia mereu avocatului şi vorbea întotdeauna în locul acestuia. Articolul spunea că juraţii au fost vizibil destabilizaţi de intervenţiile sale...

Juraţii... Prin urmare, era vorba de o Curte cu juri, iar o Curte cu juri funcţiona în caz de inculpare pentru crimă.

Am citit un alt articol: „Vom cunoaşte vreodată adevărul?" Ziaristul explica răsturnarea de situaţie care a avut loc în cursul procesului şi se mira cum un om prezentat de poliţie drept vinovat cert reuşea să semene îndoiala în mintea tuturor.

O seamă de articole spuneau mai mult sau mai puţin acelaşi lucru. Toate erau datate... din anii şaptezeci. Cu aproape treizeci de ani în urmă... Ziarele îşi publicaseră arhivele pe internet.

Un articol în ziarul *Le Monde.* „Freud, trezeşte-te, au înnebunit cu toţii!" Am dat click. Articolul era semnat de un oarecare Jean Calusacq şi data din anul 1976. Un text lung în care erau denunţate periculoase metodele ale psihiatrului Igor Dubrovski. M-am cutremurat. Despre el era vorba... Autorul desfiinţa modelele psihoterapeutice venite dinspre Statele Unite al căror apostol, zicea, era Dubrovski. Denunţa cu oarecare virulenţă teoria care stătea la baza metodei sale. Articolul nu lăsa nicio urmă de îndoială asupra vinovăţiei lui Dubrovski: părea evident că-l împinsese pe tânărul François Littrec la sinucidere în împrejurări rămase încă necunoscute. Calusacq îi cerea capul.

Eram înspăimântat. Îmi pusesem viaţa în mâinile unui psihiatru periculos, cu siguranţă mai nebun decât cei pe care îi îngrijea atunci când mai profesa... Dumnezeule mare...

Am dat şi peste alte articole. Cuvântul „Achitat" mi-a sărit în ochi. „Dubrovski achitat", titra *Le Parisien.* Click.

„Achitarea lui Dubrovski aruncă o urmă de îndoială asupra întregii branşe. Cum a putut Curtea, se întreba ziaristul, să pună în libertate un om a cărui vină era atât de evidentă?"

Un alt articol punea pe tapet ideea cum că psihiatrul i-ar fi hipnotizat pe juraţi pentru a le influenţa votul, reproducând comentarii răscolitoare ale unor persoane care fuseseră prezente la audieri.

Altele două vorbeau despre radierea lui de către consiliul ordinului medicilor, acuzând totodată de opacitate hotărârile acestei instanţe, întrucât refuza să comunice presei motivele sancţiunii.

Îmi era de ajuns cât citisem.

Mi-am decuplat calculatorul, cu un nod în stomac. Trebuia să mă protejez şi să ies din acest viespar. Dar cum? De un singur lucru eram însă sigur: nu încercând să îndeplinesc misiunea pe care mi-o încredinţase.

34

De două zile întorceam problema pe toate feţele. Nicio soluţie nu mă mulţumea. A trebuit să admit ceea ce era atât de evident: nici nu exista vreuna, având în vedere că poliţia a refuzat să-mi acorde protecţie. Îmi mai rămăsese o singură speranţă: să-l conving pe Dubreuil să renunţe la această misiune. Era cel mai înţelept lucru pe care-l puteam face. Aveam de gând să mă folosesc de ceea ce el însuşi mă învăţase ca să-l fac să-şi schimbe punctul de vedere.

Am construit un scenariu precis, punând la punct o înlănţuire de atitudini, de întrebări şi de argumente, încercând să anticipez toate obiecţiile pe care le-ar fi putut ridica, imaginând situaţii ipotetice, reacţii posibile.

Am tot aşteptat câteva zile să-mi rafinez demersul, până ce mi-am dat seama că de fapt eram gata de multă vreme, şi toate eforturile mele nu aveau altă justificare decât voinţa mea de a trage de timp înainte să trec la fapte. Dubreuil mă sperias şi-mi făceam griji gândindu-mă că mă voi întoarce în bârlogul lui să mă arunc cu bună ştiinţă între ghearele sale.

În cele din urmă mi-am pus planul la punct. Am hotărât să trec pe la el când nu se aştepta, într-o seară după cină, când nu mai era atât de vigilent, dar înainte de plecarea angajaţilor.

Am ajuns pe bulevard în jurul orei 21:30. Am coborât din autobuz cu o staţie înainte. Voiam să-mi oxigenez creierul şi să scap de nodul din stomac, făcând câţiva paşi. Teii înmiresmau atmosfera. Cu toate acestea, aerul cald şi înăbuşitor mirosea a furtună.

Cartierul era încă foarte liniştit, deşi unii excursionişti de iulie se întorseseră deja, instalându-se din nou în apartamente Mi-am repetat în minte diferitele scenarii posibile. Ştiam că nu prea aveam sorţi de izbândă dar totuşi speram, mânat de nevoia de a mă elibera de sub puterea lui Dubreuil.

Umbra castelului se ridica încet în faţa mea în timp ce mă apropiam. M-am oprit în faţa grilajului negru şi înalt cu ţepe ascuţite şi ameninţătoare la capăt. În spatele ferestrelor din faţă nu era nicio lumină. O tăcere de moarte domnea peste acest loc ce părea părăsit. Din când în când, câteva fulgere brăzdau cerul.

Am şovăit înainte să sun, sfredelind întunericul cu privirea. Deodată, am auzit pe cineva vorbind tare. Era vocea unei femei. S-a aprins lumina în hol.

— M-am săturat! Până peste cap! striga femeia.

Uşa s-a deschis brusc şi femeia şi-a făcut apariţia în prag. Am paralizat instantaneu. Nu-mi venea să cred. Nu înţelegeam. Tânăra care cobora în grabă treptele nu era alta decât... Audrey. Audrey, dragostea mea...

Înainte să pot schiţa vreun gest, poarta mică a grilajului s-a deschis cu violentă şi Audrey s-a trezit faţă în faţă cu mine. S-a oprit brusc. I-am citit stupoarea pe faţă, în ochii larg deschişi.

— Audrey...

Nu mi-a răspuns, dar m-a ţintuit cu o privire stupefiată, îndurerată.

Cerul întunecat era tot mai des luminat de fulgere tăcute.

— Audrey...

I-au ţâşnit lacrimi din ochi, în timp ce se trăgea înapoi încercând să scape.

— Audrey...

Am făcut un pas spre ea, copleşit de emoţie, chinuit de iubirea statornică pe care i-o purtam şi de durerea insuportabilă pe care respingerea ei o stârnise în mine.

M-a oprit cu un gest, cu faţa brăzdată de lacrimi şi mi-a spus printre suspine:

— Nu... nu pot.

Apoi a fugit fără să se uite înapoi.

*

Durerea s-a transformat rapid în furie fără margini. Uitând de teamă, m-am repezit spre poarta de la intrare. Era închisă. Am sunat ca un nebun la interfon, de zeci de ori, apoi, am sunat întruna fără să-mi iau degetul de pe buton.

Nimeni, niciun răspuns.

Am apucat grilajul şi am început să-l zgudui cât mă ţineau puterile, pradă furiei, ţipând cât mă ţineau plămânii. Ţipetele mele acopereau potopul de lătrături ale lui Stalin.

— Ştiu că sunteţi înăuntru!

Am sunat din nou. Era în zadar. Apoi, a izbucnit furtuna, tunetele surde începeau să se facă auzite. Primele picături au început să cadă, mai întâi răzleţe şi calde, foarte repede s-au înteţit şi în cele din urmă a început vijelia.

Fără să stau pe gânduri, m-am aruncat asupra barelor metalice. Pentru că erau ude şi alunecoase, nu le puteam prinde ca lumea, dar furia mea fără margini mi-a sporit puterile. Am izbutit, de bine de rău, să mă caţăr până în vârf şi mi-am făcut vânt în gol. Tufele au amortizat şocul căderii. M-am ridicat şi m-am repezit spre uşă, gâtuit de efort. Am pătruns în holul rece. Lumina venea dinspre salonul cel mare. Am tăiat-o de-a curmezişul holului, iar paşii mei răsunau cu putere pe pardoseala de marmură. Am intrat în salon. Lumina slabă contrasta cu nervozitatea mea. L-am văzut îndată pe Dubreuil. Stătea cu spatele la mine, nemişcat, în faţa pianului, cu mâinile pe genunchi. Eram ud până la piele; apa îmi şiroia pe obraz, pe haine şi picura pe covorul persan.

— Eşti mânios, îmi spuse Dubreuil cum nu se poate mai calm, fără să se întoarcă. E bine. Nu trebuie să ţii niciodată în tine frustrările sau ura... Hai, dă-i drumul, vorbeşte. Strigă, dacă vrei.

Mi-o luase înainte. Îmi propusesem să ţip la el, dar... dacă aş fi început să strig acum ar fi însemnat să mă supun ordinului... M-am

simţit prins în cursă. Îmi retezase orice avânt. Simţeam că nu sunt decât o marionetă ale cărei emoţii şi fapte erau mânuite uşor de cineva care trăgea de nişte sfori nevăzute. Am hotărât să-i zădărnicesc planul şi m-am lăsat pradă furiei.

— Ce i-aţi făcut lui Audrey? am urlat.

Niciun răspuns.

— Ce căuta la dumneavoastră?

Linişte.

— Nu vă permit să vă amestecaţi în viaţa mea sentimentală! Învoiala noastră nu vă dă dreptul să vă jucaţi cu sentimentele mele!

Nu părea că ar fi vrut să-mi răspundă. Am zărit-o pe Catherine aşezată pe o canapea, într-un colţ al salonului. Am continuat:

— Ştiu că nu daţi doi bani pe iubire, că ea nu contează pentru dumneavoastră. Adevărul este că nu sunteţi în stare să iubiţi. Nu vă culcaţi decât cu femei care abia dacă au jumătate vârstei dumneavoastră, de teamă ca nu cumva să vă îndrăgostiţi pe bune de vreuna. E bine să ştii să obţii de la viaţă ceea ce îţi doreşti, să ai curajul să spui cu voce tare ce vrei şi să nu te laşi până nu-ţi îndeplineşti visele. Pentru toate acestea vă sunt dator şi recunosc că sunt lucruri de preţ. Dar ele nu servesc la nimic dacă nu eşti în stare să iubeşti, să iubeşti o persoană, să-i iubeşti pe ceilalţi... Fumaţi în locuri publice, vă plimbaţi cu autobuzele pe stradă, ca noi toţi. Dispreţuiţi fericirea celorlalţi. Dar la ce bun să ştii să obţii tot ce vrei, dacă pe de altă parte vă rupeţi de oameni? Nu se poate trăi de unul singur, altfel viaţa nu mai are sens. Tot aurul din lume nu va putea înlocui vreodată frumuseţea unei relaţii, puritatea unui sentiment, nici măcar zâmbetul sincer al unui vecin sau al unui trecător căruia îi ţinem uşa, sau privirea înduioşătoare a unui necunoscut. Teoriile dumneavoastră sunt frumoase, desăvârşite, eficiente, geniale chiar; uitaţi totuşi un lucru, doar unul, care, de fapt, e cel mai important – uitaţi să iubiţi.

Am tăcut, iar vocea mea a cărei forţă era mult amplificată de mânie, s-a stins în imensitatea încăperii, lăsând loc unei tăceri apăsătoare. Dubreuil stătea tot cu spatele la mine, Catherine avea ochii plecaţi. Amândoi erau stană de piatră.

Am făcut stânga împrejur. Când am ajuns în pragul uşii m-am întors.

— Şi s-o lăsaţi în pace pe Audrey!

*

Mult timp după plecarea sa, vorbele tânărului păreau să răsune încă în uriaşa încăpere. Apoi, o tăcere adâncă a pus stăpânire asupra locului.

Catherine a rămas destul de zguduită de scena la care asistase. Pentru că nu era obişnuită cu asemenea explozii emoţionale, ura să fie martoră la ele.

A rămas la locul ei, fără să scoată un cuvânt, aşteptând reacţia lui Igor.

Acesta stătea nemişcat, cu un aer grav, privind în jos.

Tăcerea a durat o veşnicie, apoi Catherine l-a auzit şoptind, cu moartea în suflet:

— Are dreptate.

35

Până a doua zi, furia mea s-a stins încetul cu încetul. Gândul că nu reuşeam să înţeleg mă măcina din nou.

Cu cât trecea timpul, cu atât se întâmplau mai multe lucruri inexplicabile, care aruncau o umbră misterioasă asupra relaţiei mele cu Dubreuil, sau mai degrabă Dubrovski. Cum de se insinuase într-atât în viaţa mea? Şi mai ales, ce pregătea? Nu era doar un bătrân psihiatru în criză de pacienţi. Era un pervers periculos, manipulator, în stare de orice.

Credeam totuşi că l-am lovit în punctul slab, care nu era altul decât teoriile lui despre legăturile dintre oameni. Ca să se întâmple cu adevărat ceva magic într-o relaţie, trebuie să-ţi acorzi şansa să-l iubeşti pe celălalt. *Să-l iubeşti pe celălalt.* Asta era cheia, desigur. Cheia tuturor relaţiilor, fie ele amicale ori profesionale. Cheia care-i lipsea lui Dubrovski. Şi care-mi lipsea şi mie când era vorba să-mi conving patronul. Nu îl plăceam şi, cumva, o simţea şi el... Toate eforturile mele erau zadarnice, fără rost. Ar fi trebuit să găsesc un mijloc prin care să-i iert îndeajuns comportamentul detestabil ca să pot să-l plac un pic, măcar un pic... Şi doar cu această condiţie ar fi putut şi el să se deschidă în faţa mea, în faţa ideilor mele, a propunerilor mele... Dar cum să găseşti curajul să-ţi iubeşti cel mai aprig duşman?

Odată ziua încheiată, am ajuns pe strada mea şi apropierea de acest loc cunoscut m-a făcut să mă relaxez puţin. Satul Montmartre avea o latură atât de simpatică... Aproape că făcea să uit că locuiam de fapt într-un oraş mare.

Eram cufundat în gânduri, gândindu-mă la iubire, când am zărit-o pe bătrâna mea vecină care se îndrepta spre mine îmbrăcată ca de fiecare dată în negru din cap până-n picioare Nu îmi mai vorbise de la ultima ei vizită.

Când a dat cu ochii de mine şi-a întors privirea, vezi Doamne, interesată brusc de cea mai apropiată vitrină. Din nefericire, era vitrina unui butic cu lenjerie intimă extrem de provocatoare. Aşa că privea cu interes nişte chiloţei cu şnuruleţe şi portjartierele de pe manechinele aşezate în poziţii foarte sugestive. În mijlocul vitrinei, chiar sub nasul ei, bătrâna nu putea să nu vadă sfatul de pe un afiş imens care dezvăluia farmecele unei creaturi cărnoase în lenjerie intimă: „Lecţia nr. 36: Poţi pune mâna, nu sunt aspră la pipăit." Şi-a întors capul cu indignare şi şi-a continuat drumul privind în pământ.

— Bună ziua, doamna Blanchard.

Şi-a ridicat încet privirea.

— Bună ziua, domnule Greenmor, zise, roşind uşor, gândindu-se pesemne la scena ultimei noastre întâlniri.

— Ce mai faceţi?

— Mulţumesc, bine.

— Ce vreme frumoasă e astăzi! S-a schimbat de aseară...

— Da, aşa e. Dacă tot ne-am întâlnit, trebuie să vă spun ceva. O să vă trimit tuturor o petiţie împotriva vecinei de la patru. Pisica ei se plimbă pe cornişă şi intră prin apartamente. Deunăzi am găsit-o culcată pe canapea. Este inadmisibil.

— Pisica aceea gri?

— Da. Apoi mai e şi domnul Robert: m-am săturat de mirosurile care vin de la el din bucătărie. Ar putea măcar să închidă fereastra când face de mâncare. Am vorbit despre asta cel puţin de trei ori la sindicat, dar dacă numai eu mă plâng...

Bine, să schimbăm subiectul... Îmi doream atât de mult s-o fac să aibă o atitudine pozitivă...

— Mergeţi la cumpărături?

— Nu, mă duc la biserică.

— În mijlocul săptămânii?

— Mă duc în fiecare zi, domnule Greenmor, zise mândră nevoie mare.

— În fiecare zi...

— Bineînţeles!

— Şi... de ce mergeţi în fiecare zi?...

— Păi... Asta-i bună! Să-i mărturisesc Domnului nostru Isus iubirea pe care i-o port.

— A, da, înţeleg...

— Isus este...

— Vă duceţi în fiecare zi la biserică să-i spuneţi lui Isus că îl iubiţi?

— Da...

Am avut un moment de ezitare.

— Doamna Blanchard, trebuie să vă spun ceva...

— Ce anume?

— Am... cum să vă spun... nişte îndoieli...

— Îndoieli, domnule Greenmor? În legătură cu ce?

— Ei bine... Nu ştiu dacă sunteţi o bună creştină...

A încremenit, adânc rănită de vorbele mele, apoi a început să tremure, roşie ca para focului.

— Cum îndrăzniţi?

— Ei bine... Nu cred că urmaţi învăţăturile lui Isus...

— Ba bine că nu!

— Nu sunt un specialist, dar... nu-mi aduc aminte ca Isus să fi spus vreodată „Iubiţi-mă" în schimb, sunt sigur că a spus „Iubiţi-vă".

M-a privit în tăcere, cu gura căscată, absolut năucită. Derutată.

A rămas aşa un timp, împietrită, uitându-se ţintă la mine cu ochii larg deschişi. Mi se părea de-a dreptul înduioşătoare. În cele din urmă mi s-a făcut milă de ea.

— În schimb, am spus, recunosc că urmaţi o altă învăţătură a lui Isus care spune: „Iubeşte-ţi aproapele ca pe tine însuţi."

Privirea ei arăta limpede că nu mai pricepea nimic. Stătea tăcută, buimăcită, tot mai înduioşătoare. Am întrebat-o cu sinceritate şi cu cât se poate de multă blândeţe în glas:

— Doamnă Blanchard, de ce nu vă iubiţi?

36

Ceasul arăta ora două dimineaţa. N-aveam să mai închid un ochi, odată ce începeam să întorc pe toate feţele aceleaşi gânduri. Oricât m-aş fi gândit, tot nu aveam un răspuns. Habar nu aveam ce voia de fapt Dubrovski. E de necrezut ce sursă de stres poate fi neputinţa de a înţelege o situaţie...

Dar lista aceea de acţionari de pe Google care cuprindea şi numele său? Să fie vorba doar de o coincidenţă de nume? Şi dacă era el? Ar cam trebui să mai sap un pic... Am trecut peste povestea asta cam uşor... Oare cum se numea firma aia? Luxores, Luxares, aşa ceva...

Uite, acum că începusem să mă gândesc la asta, urma să-mi fie cu neputinţă să mai adorm dacă nu verificam... Ce coşmar! De ce naiba nu-mi puteam decupla mintea pe timpul nopţii, să nu-mi mai frământ creierii ca un cretin şi să dorm ca un îngeraş?

Am întins mâna spre veioză, închizând pe jumătate pleoapele ca să nu mă orbească lumina.

Clic! Veioza s-a aprins şi s-a stins instantaneu, ca un fulger. Becul se arsese. Mama ei de treabă... Nu-i nimic, acum n-o să mă trezesc chiar de tot şi o să pot adormi mai uşor.

M-am ridicat pe întuneric şi m-am îndreptat pe pipăite până la fereastră. Am tras perdeaua să las să intre un pic din lumina palidă de afară. Oraşul adormit licărea în continuare timid.

Am traversat camera şi m-am aşezat în faţa calculatorului. S-a aprins împrăştiind o lumină slabă şi rece în întuneric. Cele trei note familiare care îi însoţesc de fiecare dată trezirea au spart pentru o clipă tăcerea adâncă a nopţii.

Tastatura a clipit, în timp ce degetele mele anchilozate apăsau tastele pentru a scrie numele lui Igor pe Google.

S-au afişat din nou pe ecran rezultatele căutării, însă în limba rusă. Am parcurs pe diagonală lista rezultatelor. N-am putut să numi reţin un căscat şi apoi m-au scuturat frigurile. Eram doar în slip şi noaptea era rece.

Deodată am recunoscut lista de nume, urmat fiecare de un procentaj. Am dat click. Firma în care acest Igor Dubrovski era acţionar majoritar cu 76,2% se numea Luxares S. A. Dar site-ul care publica ştirea nu dădea niciun fel de alte informaţii, cu excepţia cifrelor contabile ale firmei.

Am copiat numele firmei în zona de căutare de pe Google şi am dat clic pe *Enter.* Doar douăzeci şi trei de rezultate. Cu atât mai bine. Site-uri de presă, informaţii financiare, apoi am observat denumirea care părea site-ul oficial al firmei:

„luxares.fr, Luxares S.A., societate de restaurare specializ...” Am dat click.

N-am reuşit să-mi înăbuş o mişcare bruscă, înapoi, stupefiat de ceea ce mi-a fost dat să văd.

Fotografia care mi-a apărut pe tot ecranul, luminându-mi camera fusese făcută pe timp de noapte. În prim-plan, oribilele bare metalice se îmbucau în întuneric ca şi cum ar fi vrut să închidă calea în faţa unor atacatori nevăzuţi. În spatele lor, ferestrele de sticlă iluminate din interior dezvăluiau decorul luxos al restaurantului Jules Verne.

37

Îmi era frică. Nu mai era vorba de acea teamă vagă care mă însoţea de la începutul legământului nostru ci de o spaimă care mă strângea ca într-o gheară şi de care nu mai puteam să scap. Bărbatul care îmi controla viaţa era cu atât mai primejdios cu cât era puternic şi bogat. Nu mai aveam decât o obsesie: să mă eliberez din strânsoarea lui.

L-am sunat pe inspectorul Petitjean, i-am povestit ceea ce descoperisem şi l-am rugat stăruitor să fiu protejat de poliţie. Mi-a repetat ce-mi spusese şi până acum: totul nu reprezenta decât o serie de presupuneri, desigur, îngrijorătoare, dar nu însemnau nici măcar un început de delict. Nu putea să mă ajute în niciun fel.

Am căutat în zadar toate posibilităţile imaginabile ca să mă eliberez. Singura idee oarecum realistă fusese să ajung la o înţelegere cu Igor. Însă prezenţa lui Audrey dăduse peste cap acest plan şi acum nu mai aveam curajul să revin asupra lui după tot tărăboiul pe care îl stârnisem. L-am insultat de faţă cu Catherine, iar el nu era unul dintre acei oameni care iartă uşor...

Am fost nevoit să privesc adevărul în faţă: singura mea nădejde să mă rup odată pentru totdeauna de acel legământ era să duc la capăt ultima sarcină pe care mi-o dăduse, lucru cu neputinţă de făcut, desigur. Eram prins în cursă, ca ultimul şobolan.

Următoarele două zile fuseseră un adevărat chin. Căutam cu disperare o soluţie pentru această ecuaţie ce mi se părea de nerezolvat. Nopţile îmi erau tulburate, făcute ţăndări. La serviciu am făcut pe dracul în patru să mă pot concentra asupra interviurilor. Mi s-a întâmplat să pun de două ori la rând aceeaşi întrebare unui candidat care apoi mi-a atras timid atenţia că mă repetam... Alice mi-a spus că arătam ca un mort viu şi m-a sfătuit să consult un medic cât mai curând. Eram pe un drum greşit...

În seara următoare, când m-am întors din drum la birou pentru că îmi uitasem portofelul, l-am văzut pe Vladi care se găsea ca din întâmplare la câţiva metri în spatele meu, pe bulevardul Opera. Mi s-a făcut şi mai frică.

În noaptea următoare, am avut un vis ciudat. Se făcea că eram în Statele Unite, într-o fermă din Mississippi. O broască a căzut într-o putină de smântână. Era foarte adâncă, o adevărată capcană, iar broaştei îi era cu neputinţă să scape din smântână, care era mult prea lichidă ca să-şi ia avânt să poată sări afară. N-avea cum să se poată descurca. Soarta îi era pecetluită. Nu-i rămânea decât să se lase la fund şi să moară.

Era însă mult prea proastă ca să înţeleagă un lucru atât de evident şi continua să se zbată cât o ţineau puterile, fără să se gândească la zădărnicia acţiunii, cheltuindu-şi aiurea energia ca să încerce să iasă din temniţa aducătoare de moarte. Atât de mult s-a agitat, încât a transformat smântâna în unt. Broasca a putut astfel să se caţere, a sărit din putină şi şi-a recâştigat libertatea.

În zori, hotărârea mea era luată. Aveam să mă bat cu toate puterile să-i iau locul preşedintelui meu.

38

N-am mai pierdut nicio clipă.

În aceeaşi zi am făcut rost de pe site-ul Camerei de Comerţ de statutul companiei Dunker Consulting, precum şi de ultimele conturi şi rapoarte oficiale publicate. Trebuia să cunosc toate chichiţele legate de organizare.

Două seri la rând am stat cu nasul în această literatură de un erotism fierbinte. De ce oare or fi folosind uneori juriştii francezi formulări atât de alambicate ca să exprime lucruri simple? În cele din urmă a trebuit să mă recunosc învins: cunoştinţele mele de contabilitate anglo-saxonă nu-mi permiteau să înţeleg păsărească asta. Aveam nevoie de ajutor.

Unul din aspectele bune ale meseriei de recrutor este că-ţi faci cât ai bate din palme un carnet de adrese impresionant. Am contactat un director financiar tânăr pe care-l recrutasem cu câteva săptămâni înainte pentru o micro-întreprindere. Un tip simpatic care îmi lăsase o impresie bună. Am tatonat terenul, spunându-i că aveam nevoie de ajutor. A acceptat îndată. Toate documentele pe care le deţineam în acel moment şi-au luat zborul în acea seară cu o destinaţie fixă.

Ne-am întâlnit câteva seri mai târziu pe terasa unei cafenele, lângă parcul Luxemburg. A sosit la fix. Înalt şi slab, era îmbrăcat cu un costum bej foarte elegant şi o cămaşă albă cu nasturele de sus desfăcut. Cravata avea nodul uşor lărgit.

Fusese drăguţ şi citise tot ce-i trimisesem.

— Dunker Consulting este o S.A.S., cotată la Noua Piaţă a Bursei de la Paris, mi-a spus.

— S.A.S.?

— Da, o societate pe acţiuni simplificată. Este o formă juridică a cărei principală trăsătură este faptul că majoritatea regulilor de funcţionare sunt guvernate de statute şi nu de dreptul comun.

— Adică cei care o creează îi stabilesc regulile, nu?

— Da, într-o oarecare măsură.

— Şi care sunt regulile cele mai cunoscute?

— Nimic deosebit, în afară de numirea preşedintelui.

— Tocmai asta mă interesează...

— Preşedintele este ales direct de adunarea generală a acţionarilor, ceea ce nu e chiar un lucru foarte obişnuit.

— Prin urmare, toţi acţionarii votează ca să aleagă preşedintele, dacă înţeleg eu bine.

— Nu, nu tocmai. Doar cei prezenţi la adunare. Sigur, cu toţii au dreptul să participe, dar practic nu pe toţi îi interesează... cu excepţia acţionarilor majoritari.

— Acţionarii majoritari...

— Da. Există doi acţionari principali şi zeci de mii de alte persoane care au acţiuni la purtător.

— Lăsaţi-mă să ghicesc... Pun pariu că unul dintre cei doi mari acţionari e chiar Marc Dunker...

— Nu, el nu deţine decât 8% din acţiuni.

Mi-am adus atunci aminte că Alice îmi spusese deja asta. Cotându-şi afacerea la Bursă, Dunker n-a păstrat decât o mică parte din firmă. Puterea nu mai era chiar în mâinile sale... Era o veste excelentă...

— Cine sunt ceilalţi?

— Un fond de investiţii, INVENIRA, reprezentat de directorul David Poupon, şi un fond de pensii american, STRAVEX, reprezentat de un anume Rosenblack, administrator al filialei franceze. Cei doi deţin 34% din firmă. Niciun alt acţionar, cu excepţia lui Dunker, nu deţine mai mult de 1% din acţiuni. Cu alte cuvinte, cei doi mari acţionari au totală libertate de acţiune...

Trecătorii erau tot mai numeroşi, cei mai mulţi turişti sau gură-cască cu ochelari de soare, mai puţin grăbiţi decât parizienii care tocmai ieşeau de la lucru. Pe trotuarul din faţă nu puţini erau cei

care priveau îndelung fotografiile mari expuse pe grilajul grădinii Luxemburg. La masa de lângă noi, o fată devora nişte gogoşi fierbinţi care împrăştiau un miros plăcut de mere şi zahăr caramelizat.

Am riscat enorm şi i-am mărturisit interlocutorului meu ce plan aveam.

A avut delicateţea să nu râdă, mulţumindu-se doar cu o uşoară strâmbătură.

— Nu vreau să vă descurajez, dar până să-l duceţi la capăt, mai e...

— Da, îmi dau seama...

— Nu, de fapt, matematic vorbind, n-aveţi nicio şansă. Dacă Dunker a rămas preşedinte, înseamnă clar că a avut voturile celor doi acţionari.

— De ce? Ei n-au decât 34%, nu 50...

— Păi, v-am spus adineaori: micii acţionari nu vin la adunările generale, fiindcă, oricum, n-ar avea nimic de câştigat... Poţi să dai doar de câţiva pensionari plictisiţi care speră că este un bufet după şedinţă. În cel mai bun caz, vreo trei ameţiţi. Sigur, prezenţa lor nu schimbă cu nimic votul. Vă reamintesc că acţionarii mărunţi sunt câteva zeci de mii şi ar fi nevoie să fie prezenţi aproape toţi, pentru ca votul lor să însemne ceva... Aşa ceva însă nu se întâmplă, desigur, niciodată, poate doar când firma e pe marginea prăpastiei şi se tem să nu-şi piardă economiile. Abia atunci vin să se plângă în cor...

În momentul ăsta mie-mi venea să plâng.

— Dacă Dunker a fost reales în funcţia de preşedinte continuă tânărul, înseamnă că are susţinerea celor doi mari acţionari. Ei au 34% din totalul acţiunilor, ceea ce trebuie să reprezinte cel puţin 80% din dreptul la vot al acţionarilor prezenţi la adunare... Nu vreau să mă pronunţ asupra talentului sau a puterii dumneavoastră

de convingere, dar nu văd din ce motive şi-ar schimba părerea cei doi ca să susţină un tânăr consultant, angajat al firmei...

Am rămas pe gânduri, descurajat de lucrurile de bun simţ pe care mi le spunea interlocutorul meu.

Turiştii îmbrăcaţi de vară continuau să se fâţâie prin faţa grilajului grădinii Luxemburg, admirând fotografiile.

— Îmi pare rău pentru dumneavoastră, spuse cu sinceritate.

Este întotdeauna plăcut să simţi compasiunea celorlalţi când totul merge de-a-ndoaselea, dar eu nu eram încă gata să mă dau bătut. Exista cu siguranţă o soluţie, un plan de atac. Nu-mi rămânea decât să-l găsesc...

— Ce-aţi face dacă aţi fi în locul meu? Care e cel mai bun lucru pe care aş putea să-l fac în situaţia asta?

Mi-a răspuns fără să stea pe gânduri.

— Să renunţaţi. Nu puteţi face nimic. În situaţia dumneavoastră, n-aveţi decât de pierdut şi nimic de câştigat.

Situaţia mea... Dacă ai cunoaşte-o, bătrâne...

Am plătit cele două sticle de Perrier şi i-am mulţumit pentru ajutor. Ne-am luat rămas bun.

Am luat-o de-a curmezişul prin grădina Luxemburg. Mersul pe jos mă ajuta întotdeauna să scap de tensiuni şi teamă, să-mi reîncarc bateriile. Eram mâhnit, dar nu voiam să mă dau bătut. Această bătălie era singura mea speranţa să-mi regăsesc libertatea, poate chiar să rămân în viaţă. Nu-mi rămânea decât să mă bat cu toate forţele, chiar dacă şansele mele erau aproape nule. Trebuia să născocesc un plan de atac...

Eram invidios pe nepăsarea celor ce se plimbau prin grădină. Nişte bătrâni întindeau păsărilor în palmă câteva firimituri, braţele lor devenind adevărate stinghii pentru delicatele picioruşe ale vrăbiilor care veneau să ciugulească mâncarea, după care îşi luau zborul pe crengile cele mai apropiate. Studenţii îşi încercau norocul, făcând tot posibilul să seducă tinerele care-şi recapitulau cursurile

de la facultate pe nişte cochete scaune metalice verzi, ameţite de parfumul trandafirilor. Treceau prin grădină nişte ponei în şir indian, călăriţi de copii încântaţi, urmaţi îndeaproape de părinţi grijulii.

Am ieşit pe poarta dinspre clădirea Senatului, apoi am luat-o pe străduţele care coborau spre teatrul Odeon.

Mi-am petrecut seara plimbându-mă, străbătând capitala ca să ajung acasă, întorcând situaţia în minte în fel şi chip, căutând puncte slabe în sistem, închipuind tot felul de scenarii. Presimţeam că voi reuşi să găsesc o portiţă de intrare, o idee care să-mi permită să redistribui rolurile şi să fiu măcar în stare să încerc marea cu degetul. Oare să fi fost vorba doar de intuiţie, sau era pur şi simplu expresia dorinţei mele arzătoare de a găsi o soluţie?

Ajuns acasă, am găsit o pungă de hârtie agăţată de clanţa uşii de la apartament. Am intrat şi am desfăcut-o pe masa din bucătărie. În pungă era mâncare caldă încă, învelită în folie de aluminiu. Lipit pe ea, un pliculeţ albastru cu danteluţă. L-am deschis. Înăuntru era un carton sub formă de dreptunghi de aceeaşi culoare, tot cu danteluţă pe margini. Scrisul era foarte ordonat, caligrafiat cu peniţa, aşa cum puţini mai ştiu s-o facă în filele noastre. „Poftă bună, din partea Doamnei Blanchard."

În seara aceea am avut la cină o delicioasă prăjitură cu ciocolată.

39

În ciuda dorinţei mele de a mă folosi de orice mijloace ca să-mi duc la capăt cu bine ultima misiune, trebuia să privesc adevărul în faţă şi să-mi iau măsuri de prevedere. Şansele mele de reuşită erau atât de slabe încât trebuia să anticipez eşecul şi să mă pregătesc să-i înfrunt urmările. Era o chestiune de supravieţuire.

Am hotărât prin urmare să anchetez la sânge trecutul necurat al lui Igor Dubrovski. Chiar dacă a obţinut achitarea hipnotizându-i pe juraţi, lucru de care nu aveam cum să fiu sigur, îmi rămânea totuşi speranţa că mai existau poate informaţii care aşteptau să fie descoperite, care, cine ştie, îmi vor putea oferi putere asupra lui atunci când voi încerca să ajung la o înţelegere cu el. Dacă aş începe să dezgrop toată povestea, aş avea o monedă de schimb... Cheile eliberării mele, şi de acest lucru eram cât se poate de sigur, zăceau undeva în trecutul lui.

M-am întors la Internet, căutând articolul virulent scris de jurnalistul de la *Le Monde* – al cărui nume îl uitasem – cel care era mult mai documentat decât ceilalţi în legătură cu povestea sinuciderii. Îmi aminteam că dădea amănunte atât de exacte despre Dubrovski şi metodele sale încât cu siguranţă îl cunoscuse. Trebuia neapărat să vorbesc cu el.

Am găsit fără probleme articolul cu pricina on-line. Autorul numea Jean Calusacq. Fără să stau pe gânduri, am pus mâna pe telefon.

— Bună ziua, încerc să dau de un ziarist care a lucrat la *Le Monde* prin anii şaptezeci, nu ştiu dacă mai lucrează la dumneavoastră...

— Cum se numeşte?

— Jean Calusacq.

— Cum aţi spus?

— Calusacq. Jean Calusacq.

— N-am auzit niciodată de el. Şi sunt aici de opt ani... O fi ieşit demult la pensie amicul dumneavoastră!

— Nu mi-e amic... dar trebuie neapărat să dau de el. E foarte important. Poate o fi cineva la dumneavoastră care l-a cunoscut şi mai are adresa lui.

— Asta nu am de unde să ştiu! Doar n-o să mă apuc să lansez un S.O.S. la toate etajele!

— Bine, dar numele redactorului-şef de pe atunci tot trebuie să-l aveţi pe undeva. Poate m-ar putea ajuta el.

Am auzit un oftat.

— Despre ce perioadă ziceaţi că e vorba?

— 1976.

— Aşteptaţi vă rog...

A trebuit să ascult minute în şir muzică de jazz. A durat atât de mult încât începeam să mă întreb dacă n-o fi uitat de mine.

— Vă dau un nume, dar nu pot să vă garantez nimic. E ceva timp de când am pierdut contactul cu el. Raymond Verger, zero unu, patruzeci şi şapte, douăzeci...

— O clipă, vă rog, să notez... Raymond Verger, zero unu, patruzeci...

— Patruzeci şi şapte, douăzeci şi opt, unsprezece, zero, trei.

— Minunat! Mulţumesc!

A închis iute ca nu cumva să-i mai cer cine ştie ce.

Am format numărul, îngrijorat de faptul că poate nu mai era valabil... Suna. Uf! O povară în minus... Patru apeluri, cinci... Nimeni. Şapte, opt... Eram gata să închid, când cineva a ridicat receptorul. Tăcere, apoi am auzit o voce tremurândă de femeie. Cu degetele încrucişate, am spus ce doresc.

— Cine îl caută, domnule?

— Alan Greenmor.

— Vă cunoaşte?

— Nu, încă nu, dar aş vrea să vorbesc cu dânsul în legătură cu unul din vechii săi colaboratori.

— Foarte bine! O să se distreze... Pronunţaţi desluşit dacă vreţi să înţeleagă ce-i spuneţi.

A urmat un moment lung de tăcere. Am aşteptat răbdător. Apoi am distins nişte şoapte, după care din nou tăcere.

— Alo... s-a auzit în fine o voce tărăgănată.

Am urmat sfatul femeii şi am rostit răspicat fiecare silabă.

— Bună ziua, domnule Verger. Mă numesc Alan Greenmor şi am numărul dumneavoastră de telefon de la *Le Monde*. Îmi permit să vă sun fiindcă trebuie să stau de vorbă neapărat cu unul dintre foştii dumneavoastră ziarişti. E foarte important pentru mine, iar ziarul crede că poate mai aveţi adresa lui.

— Un fost ziarist? Mă mai văd cu unii. Cum îl cheamă? Îmi aduc aminte de fiecare dintre ei. Soţia mea v-ar spune că la capitolul ăsta nu mă bate nimeni.

— Jean Calusacq.

— Cum?

— Jean Calusacq.

O pauză lungă.

— Domnule Verger, mai sunteţi acolo?

— Nu-mi spune nimic numele ăsta.

— E vorba de mai bine de treizeci de ani...

— Nu, nu! Asta n-ar fi o problemă! Mi-aş aduce aminte... Nu, o fi vreun pseudonim.

— Un pseudonim?

— Da, ziariştii se folosesc des de aşa ceva ca să-şi semneze articolele care diferă de temele pe care le abordează în mod obişnuit, de exemplu.

— Şi... aţi putea să daţi de numele lui adevărat?

— Da. Am lista ziariştilor mei cu toate pseudonimele lor. Să ştiţi că am păstrat totul... Sună-mă peste treizeci de minute şi-ţi spun.

O jumătate de oră mai târziu, femeia mi l-a dat din nou la telefon, sfătuindu-mă să fiu scurt ca să nu-i dau siesta peste cap.

— Nu există niciun Calusacq pe lista mea. Eşti sigur că ăsta-i numele?

— Da, categoric.

— Păi atunci, fără îndoială o fi fost vreun ziarist cu faimă. În acest caz, nu notam nimic ca să-i protejez cum se cuvine anonimatul.

Un ziarist cu faimă? De ce l-o fi interesat sinuciderea unui necunoscut?

— Îmi pare rău, zise Verger, vizibil dezamăgit. N-o să te pot ajuta. Lasă-mi totuşi un număr de telefon, dacă-mi aduc cumva aminte...

40

Se zice că norocul e de partea celor îndrăzneţi. În cazul meu, norocul se cam lăsa aşteptat. Treceam din ghinion în ghinion. Mă aruncasem în luptă cu capul înainte împotriva unui nebun genial şi puternic. Dar se pare că steaua mea norocoasă îmi întorsese spatele.

În dimineaţa aceea am întârziat la birou. Primii candidaţi se prezentau deja la ghişeul de primire de la parter, îmbrăcaţi sobru, fără vreo cută la pantaloni sau la fuste. Am străbătut repede holul în care simţeam pe alocuri miros de parfum şi de after-shave, şi am luat-o pe scări ca să nu mă întâlnesc în ascensor cu şeful meu de departament, scutindu-ne astfel pe amândoi de clipele de tăcere jenată care ne-ar fi însoţit de la un etaj la altul.

Abia dacă am avut răgazul să mă instalez la birou că a şi intrat Alice. A închis uşa cu grijă în urma ei.

— Ia uită-te la chestia asta, zise, întinzându-mi două foi.

Am luat documentele. Unul era de la serviciul administrativ. Am recunoscut lista neagră a firmelor cu dificultăţi financiare şi care au solicitat serviciile companiei noastre. Era un document tipărit în fiecare lună de şefii de departament pe care, de obicei, ni-l trimiteau. În luna respectivă însă nimeni nu-l primise.

Cealaltă foaie, pe care o primeam în fiecare zi de luni, fixa repartiţia pentru fiecare consultant în parte a potenţialilor clienţi care trebuiau contactaţi sau urmăriţi în cursul săptămânii Ajungea să arunci o privire ca să-ţi dai seama că majoritatea firmelor se regăseau pe ambele foi. Lista neagră era din data de 1 august. Cea cu clienţii potenţiali, din 5...

— Îţi dai seama? spuse Alice nervoasă. Îţi dai seama ce înseamnă asta? Suntem puşi să realizăm cifre de afaceri cu clienţi despre care ştim că mulţi n-or să ne dea niciun ban! E o aiureală! Conducerea ia tot felul de măsuri care sfidează bunul simţ! Eu una nu mai înţeleg

ce se întâmplă în compania asta. Şi nu ştiu dacă îţi dai seama ce înseamnă asta pentru noi! Dacă un client nu plăteşte, adio, comision! Înţelegi? O să fim plătiţi cu nasturi de aici înainte...

N-o mai ascultam. Gândurile mele o luaseră razna, stârnite de ideea ce tocmai se născuse în mintea mea şi care prindea încet formă, ca o imagine încă neclară în obiectivul aparatului de fotografiat înainte de a fi reglat, dar despre care ştiam că va deveni clară, precisă, luminoasă...

— De ce zâmbeşti? întrebă Alice cu ciudă că nu-i împărtăşeam revolta.

— Alice... Pot să păstrez eu documentele? Îmi dai voie?

— Da, sigur, dar...

— Mulţumesc. Îţi mulţumesc mult, Alice. Poate că tocmai mi-ai salvat viaţa...

— Hai să zicem doar că asta te va scuti să lucrezi degeaba...

— Scuză-mă, Alice, trebuie să plec...

Am sunat-o pe Vanessa să-i spun să-mi reprogrameze toate întâlnirile. Trebuia să-mi iau zi liberă. Avea să iasă cu scântei, dar oricum viitorul meu de angajat era încheiat, fie ce-o fi.

*

Adunarea generală a acţionarilor avea să aibă loc în 28 august... Igor Dubrovski îmi dăduse întâlnire pe 29... Prin urmare, era bine informat şi nu alesese data la întâmplare. Şi eu care credeam că ideea acestei ultime încercări îi venise în focul evenimentelor, când ne văzuserăm ultima oară... Era de fapt o chestie premeditată.

Când am ajuns acasă, mi-am sunat banca şi am cerut să cumpăr o acţiune Dunker Consulting, condiţie necesară ca să pot să candidez la funcţia de preşedinte. Statutul prevedea că nu era nevoie să-ţi depui candidatura cu mult timp înainte, ci doar la începutul

adunării generale. Puteam aşadar să stau în banca mea până în ultima clipă.

Ideea mea nu avea decât o şansă dintr-o mie să răzbească. Iar în acest caz, m-aş putea prezenta în faţa acţionarilor ca să încerc să-i conving. Dumnezeule, numai când mă gândeam şi mă treceau fiorii... Eu care aveam trac şi când era vorba să iau cuvântul în faţa a zece sau cincisprezece colegi...

Când mă gândeam la ceea ce urma să se întâmple, mi se usca gâtul şi mâinile îmi tremurau. Trebuia să fac ceva... Nu puteam să dau cu piciorul norocului doar fiindcă aveam trac. Trebuia să existe o metodă prin care să învăţ să vorbesc cu sânge rece în public, ce naiba...

Am început să caut pe internet. O seamă de instituţii propuneau cursuri sau seminarii. Nu am reuşit să contactez telefonic decât una, toate celelalte fiind închise în luna august. Numele era promiţător: SPEECH-MASTERS. Persoana cu care vorbit mi-a propus să mă văd cu animatorul înainte să mă înscriu. Am fixat o întâlnire.

După aceea am sunat-o pe Alice la birou.

— Ţi-am spus că Dunker trage lumea pe sfoară publicând în presă oferte de muncă fictive?

— Da, Alan. Şi nu-mi vine să cred.

— Ascultă, am nevoie de tine. Ai putea să reconstitui lista lor?

— Lista cu ofertele de muncă fictive?

— Da, exact.

Linişte.

— Va dura ceva. Cu cât timp în urmă ai vrea să caut?

— Ştiu şi eu... Să zicem, ultimele trei luni.

— Ar trebui să iau la rând, anunţ cu anunţ, toate ziarele şi să le confrunt cu listele noastre...

— Ai putea să faci asta pentru mine? E... super-important.

— Cam prea multe mistere pe ziua de azi.

— Te rog, Alice.

41

Întrucât nu puteam să dau de urmele fostului ziarist de la *Le Monde,* am hotărât să merg să caut informaţia direct la sursă. Era cam delicat, greu din punct de vedere emoţional, dar aş fi putut desigur să aflu mult mai multe în felul acesta.

Am localizat destul de uşor casa. Ziarele vremii au descris suficient de mult locul. Nu era nimeni cu un nume identic în cartier şi am găsit uşor adresa în cartea de telefoane on-line.

M-am dus cu maşina, Vitry-sur-Seine aflându-se doar la câţiva kilometri la sud-est de Paris. Ştiind că eram urmărit, am condus cu ochii în retrovizor. N-am zărit nimic deosebit, dar nu puteam să risc. Igor nu trebuia în niciun caz să ştie că mergeam acolo. Am luat-o prin urmare pe autostrada sud, pe la porte d'Orléans, apoi am trecut pe banda din dreapta, câţiva kilometri mai încolo. Am hotărât să merg în marşarier pe drumul de acces spre autostradă. Manevra era periculoasă, dar în acest fel nu puteam să dau greş.

Întotdeauna e greu să te poţi orienta prin suburbiile Parisului. La fiecare semafor, eram cu ochii pe harta pe care o ţineam pe locul de lângă mine.

Am ajuns la Vitry pe bulevardul Maxim Gorki, am trecut prin faţa şcolii Makarenko, apoi pe bulevardul Iuri Gagarin şi pe bulevardul Stalingrad. Oare unde ajunsesem? Crezusem că U.R.S.S. nu mai exista de douăzeci de ani... Când m-am întors spre dreapta, am văzut primăria. Surprins cum eram mai aveam puţin şi m-aş fi ciocnit cu maşina din faţă. Era un soi de Kremlin în miniatură!

Bun, toate astea erau amuzante, dar trebuia să găsesc totuşi adresa... Ia să vedem, oare unde mă aflam? Bulevardul Robespierre, strada Marat... hmm... numai democraţi de seamă... Una peste alta, mă rătăcisem. Am pornit luminile de avarie şi m-am oprit în spatele maşinilor care staţionau, ca să reuşesc să-mi dau seama unde mă

aflam. A, da, OK, trebuia s-o iau pe bulevardul Insurrection, apoi pe aleea du Poteau şi pe urmă pe podul des Fusillés. O adevărată excursie...

În cele din urmă, am ajuns pe o stradă foarte liniştită, cu nişte căsuţe tipice cartierelor mărginaşe, foarte modeste, dar care răscoleau ceva în tine prin simplitatea lor. Am parcat şi am luat-o pe jos. La numărul 19 se găsea o căsuţă de cărămidă, dată cu var, îngustă şi înaltă. O fi fost şic pe vremuri, înainte ca timpul să-şi lase amprenta deprimantă. Zugrăveala era coşcovită pe alocuri, ceea ce lăsa să se vadă cărămida. Ca nişte pete maronii pe o piele bolnavă.

M-am apropiat de portiţa de lemn. Grădina, dacă putea fi numit aşa spaţiul îngust dintre casă şi stradă, era lăsată în paragină, plină de buruieni, care împânziseră până şi pietrişul de pe alei.

Numărul casei, 19, era pictat pe o plăcuţă de tablă smălţuită, cu contur pe margini, chiar deasupra unei cutii poştale fără nume.

Mi-am adunat tot curajul şi am sunat scurt.

Un timp nu am văzut nicio mişcare, casa rămânând cufundată într-o linişte de mormânt, apoi s-a întredeschis uşor uşa, lăsând să se vadă obrazul gălbejit, scofâlcit, al unui om în vârstă. Îţi puteai da lesne seama că amărăciunea era cea săpase aceste urme. Am ştiut îndată că nu greşisem adresa.

— Domnul Littrec?

— Bună ziua, domnule.

— Mă numesc Alan Greenmor şi am venit până la dumneavoastră pentru că am nevoie de nişte răspunsuri. Vă rog de pe acum să mă scuzaţi că vă voi răscoli nişte amintiri neplăcute, dar trebuie să vă vorbesc despre fiul dumneavoastră.

Cuta dintre sprâncene i s-a adâncit şi mai mult. Cu un gest, bătrânul mi-a dat de înţeles că nu doreşte.

— Nu, domnule, zise cu voce stinsă. Nu vreau să vorbesc despre asta. Îmi pare rău.

Am stăruit.

— Am motive să cred că mă aflu într-o situaţie similară cu a fiului dumneavoastră, de atunci, de demult şi...

— Lasă-l să intre! strigă o voce de femeie din casă.

Bărbatul lăsă ochii în jos, oftă trist, apoi se resemnă şi deschise larg uşa, strecurându-se înapoi în casă.

Am împins portiţa de lemn care s-a deschis parcă gemând şi am intrat.

Casa era aranjată simplu, cu mobilă veche, dar îţi puteai da seama îndată că era de o curăţenie fără cusur, deşi înăuntru stăruia un aer uşor închis.

— Nu mă ridic să vă întâmpin, mă dor prea tare picioarele, zise bătrâna cu părul împletit, din fotoliul în care stătea.

— Vă rog, vă mulţumesc că m-aţi primit, am spus, aşezându-mă pe scaunul cu caneluri pe care mi-l indicase.

Am auzit scara de lemn ce ducea la etaj trosnind sub greutatea bătrânului care urca.

— Trăiesc sub ameninţarea unui bărbat, psihiatru, pe nume Igor Dubrovski. Dacă informaţiile mele sunt exacte, pe vremuri aţi depus o plângere împotriva lui, după...

— Sinuciderea fiului meu, da.

— Şi a scăpat basma curată, a fost achitat pentru că nu au fost destule probe împotriva lui. Puteţi să-mi spuneţi ce ştiţi despre omul acesta?

— Au trecut mai bine de treizeci de ani... spuse femeia gânditoare.

— Povestiţi-mi ce vă aduceţi aminte. E important, ca să pot încerca... să mă feresc.

— Păi... nu l-am văzut decât o singură dată înainte de proces...

— Bine, dar el făcea şedinţele de terapie cu fiul dumneavoastră...

— Da, tocmai, şi am vorbit cu el în ziua când soţul meu şi cu mine i l-am dat în grijă pe François. Sinceră să fiu, nici nu-mi aduc aminte ce ne-a spus în ziua aceea...

— Cum adică „tocmai”?

— Erau doi care se ocupau de François.

— Fiul dumneavoastră avea doi psihiatri?

— Da. Doctorul Dubrovski şi un altul, la spital.

Am căzut pe gânduri.

— Doriţi să-i spun soţului să vă facă o cafea? m-a întrebat bătrâna grijulie.

— Nu, mulţumesc frumos. Spuneţi-mi, ce vă povestea fiul dumneavoastră despre Igor Dubrovski?

— Oh, nu-mi spunea nimic, domnule. Nu era prea vorbăreţ, să ştiţi. Avea obiceiul să ţină totul în el.

A oftat, pe urmă a adăugat:

— Probabil că asta l-o fi măcinat...

— Dar... de ce aţi depus plângerea împotriva lui Dubrovski, dacă au fost doi doctori care s-au îngrijit de el?

— Ştiţi, domnule, sunt lucruri pe care nu ni le putem explica. Pe noi oricum nu asta ne-a interesat, ştiam bine că nimic nu o să ni-l aducă înapoi pe François. N-avem alţi copii. Lumea s-a prăbuşit pentru noi atunci când el a murit. Restul nu mai conta. Am depus plângerea fiindcă aşa ni s-a spus, dar răzbunarea nu ne-a interesat niciodată. N-are niciun rost să te lupţi cu destinul.

— Dar de ce aţi depus plângerea împotriva lui Igor Dubrovski şi nu şi împotriva celuilalt psihiatru? De ce nu împotriva amândurora? Şi de fapt... de ce anume îl învinuiaţi?

— Ni s-a explicat că el l-a împins la sinucidere. Noi n-am inventat nimic. Ne-am mulţumit să spunem ceea ce ni s-a spus să spunem. Şi în plus, mergeam zilnic la proces fără nicio tragere de inimă. Nu voiam decât să rămânem singuri.

— Staţi, staţi un pic... Cine v-a spus asta?

— Domnul care ne sfătuia. Ne repeta tot timpul: „Gândiţi-vă la tinerii pe care o să-i salvaţi.”

— Vreţi să spuneţi avocatul dumneavoastră?

— Nu, nu avocatul. El nu s-a deplasat niciodată...

— Dar atunci cine?

— Nu-mi mai aduc prea bine aminte. Au trecut mai bine de treizeci de ani... Şi au veni multe persoane atunci pe la noi... Mai întâi pompierii, apoi poliţiştii, un comisar, cei de la asigurări... Oameni pe care nu-i cunoşteam, nici eu, nici soţul meu.

— Şi domnul acela, nu mai ţineţi minte în ce calitate venea, sau cu ce se ocupa?

A ezitat, încercând să-şi amintească.

— Nu... dar era un domn sus-pus.

— Puteţi să-l descrieţi?

— Oh... nu, îmi pare rău... nu-mi mai aduc aminte cum arăta, nu. Singurul lucru pe care mi-l amintesc e că era de-a dreptul maniac în privinţa pantofilor. Ştiu că asta ne-a cam intrigat, dacă îmi aduc bine aminte!

Genul acesta de informaţii nu avea să mă ducă departe...

— Dar maniac rău, continuă bătrâna, amintindu-şi de scenă cu un zâmbet trist. Ne-a cerut insistent să avem grijă să nu se apropie câinele de mocasinii cu care era încălţat. Recunosc că era cam bălos... Iar în timp ce discutam cu domnul, şi-a scos în câteva rânduri batista din buzunar şi şi-a şters pantofii. Când a ieşit din casă s-a tot şters de preşul de la intrare. Trebuie să recunosc că asta m-a şi jignit un pic...

42

Duşmanii duşmanilor voştri nu sunt neapărat prietenii voştri. Bărbatul cu care aveam întâlnire în dimineaţa aceea în spatele clădirii Bursei nu era şi nici nu avea să-mi fie vreodată prieten.

Era totuşi singurul om din lume în stare să-i tulbure somnul lui Dunker. Fisherman. Fisherman, ziaristul care publica regulat articole negative despre firma noastră în *Les Echos*. Fisherman care, fără să fi pus vreodată piciorul în birourile noastre, îndrăznise să scrie într-o zi că echipele de la Dunker Consulting nu erau suficient de productive, declanşând de unul singur un val de măsuri de coşmar, accentuând şi mai mult presiunea la care eram supuşi.

Am vorbit la telefon şi l-am convins să ne întâlnim, fiind suficient de enigmatic ca să-i suscit interesul, lăsându-l apoi să-şi roadă unghiile de curiozitate.

Am sosit mai devreme şi m-am aşezat la o masă rotundă de marmură fixată în metal. Dimineaţa era pe sfârşite şi la orele acelea nu erau mulţi clienţi, dar la prânz se aduna ceva lume. Un chelner îşi făcea de lucru aranjând feţele de masă. Barmanul servea beri celor câţiva obişnuiţi ai casei, povestind ceva cu un glas ce se voia energic, în timp ce cafetiera din spatele lui împrăştia în jur miresme de arabica. Un tip spăla geamurile cu mişcări precise, făcând să dispară urmele de apă cu spumă ca prin magie, cu ajutorul racletei. Pe trotuar, un dans neîntrerupt de costume cu cravată şi taioare închis la culoare.

I-am spus lui Fisherman cum putea să mă recunoască. Când am văzut intrând un bărbat îmbrăcat cu o haină de tweed, cu cămaşa descheiată la gât, cu o mutră serioasă şi ochelari mari maro, de baga, camuflând parţial nişte sprâncene groase, am intuit că era el, înainte ca el să mă fi zărit.

M-a salutat din vârful buzelor, fără să zâmbească. I-am oferit o cafea, dar a refuzat-o.

— După cum v-am spus la telefon, voi putea uneori să vă comunic tendinţele cursului acţiunilor Dunker Consulting pentru ziua următoare.

— Ce anume vă dă această... competenţă?

— Din când în când, cunosc anumite evenimente înainte ca acestea să fie făcute publice.

M-a privit cu un aer neîncrezător.

— Şi cum anume aveţi acces la aceste informaţii?

— Sunt unul dintre angajaţii companiei.

S-a uitat la mine cu o urmă de dispreţ.

— Şi ce vreţi în schimb? mă întrebă pe un ton care lăsa să se înţeleagă că nu-şi mai făcea iluzii în legătură cu firea oamenilor.

— Nimic.

— N-aţi face aşa ceva dacă n-aţi avea nimic de câştigat.

— Nu vă contrazic.

— Şi-atunci, la ce vă serveşte? mă întrebă ziaristul pe un ton inchizitorial.

L-am privit şi eu în ochi atunci când i-am răspuns.

— Îl urăsc pe Marc Dunker. Mă bucur de tot răul care i se întâmplă.

Părea că-mi acceptă răspunsul. Se potrivea cu felul în care vedea el lumea.

I-a făcut semn chelnerului să-i aducă o cafea. Am continuat:

— De câte ori scrieţi ceva de rău despre companie, îşi iese din minţi.

N-a avut nicio reacţie, niciun muşchi nu i s-a clintit pe faţă.

— Prin urmare, o să-mi comunicaţi dinainte... evenimentele despre care veţi avea informaţii, da?

— Nu, n-am să vă dezvălui evenimentele. Am să vă comunic ce ştiu, doar când voi avea siguranţa că e vorba de o informaţie care nu va întârzia să devină publică.

— Şi-n cazul ăsta, ce se va fi schimba?

— Dacă veţi tine cont de ceea ce vă voi comunica şi vă veţi exprima critic asupra acţiunii în cauză, înainte chiar ca o informaţie de o anumită importanţă să devină publică, se va accentua sentimentul general că e ceva în neregulă la Dunker Consulting şi asta *va agrava* lucrurile. Asta aş dori.

M-a privit în tăcere pentru câteva momente.

— Ceea ce mă interesează, zise, este informaţia, nu doar faptul că voi putea anunţa că informaţia în cauză e iminentă.

— Lucrul acesta nu o să vi-l pot spune. Să nu fim prea lacomi... Oricum, meseria dumneavoastră este să faceţi previziuni legate de cursul la Bursă al societăţilor cotate, nu-i aşa? Eu vă dau posibilitatea să anunţaţi înaintea tuturor atunci când acţiunile Dunker Consulting urmează să scadă. E deja mare lucru...

Nu mi-a răspuns, dar continua să mă fixeze cu privirea, neîncrezător.

— În exclusivitate, am adăugat.

— Nimic nu-mi dovedeşte că previziunile dumneavoastră vor fi exacte...

— O să judecaţi singur începând cu săptămâna aceasta.

A ridicat din sprâncene.

M-am aplecat uşor spre el şi am coborât glasul ca să subliniez importanţa informaţiei pe care i-o ofeream.

— Poimâine, acţiunile Dunker Consulting vor scădea cu cel puţin 3%.

M-a fixat câteva clipe cu o privire stinsă, apoi şi-a băut cafeaua în tăcere, cu o figură extrem de bănuitoare.

— În orice caz, spuse în cele din urmă, nu pot să-mi dau cu părerea pe baza unui zvon răspândit de cineva pe care nici măcar nu-l cunosc.

— Faceţi ce doriţi. O să aveţi de la mine... să zicem... trei veşti. Dacă nu le veţi folosi, am să le dau pe următoarele unuia din confraţii dumneavoastră, de la un ziar concurent.

M-am ridicat, am scos câteva monezi din buzunar şi le-am pus pe masă. Doar atât cât să-mi achit cafeaua, nu şi pe a lui. Apoi am plecat, lăsându-l în plata Domnului, cu scepticismul lui cu tot.

43

Eram cufundat în gânduri, când soneria telefonului m-a readus brusc cu picioarele pe pământ. Am ridicat receptorul.

— O clipă, vi-l dau pe soţul meu...

A urmat o pauză destul de lungă.

— Alo! Domnul Greenmor?

Am recunoscut imediat vocea tărăgănată.

— Chiar el.

— Raymond Verger la telefon. Mai ţineţi minte, fostul redactor-şef de la *Le Monde*.

— Cum să nu. Ce mai faceţi?

— Foarte bine, mulţumesc, stimate domn. Vă sun pentru că mi se pare că am găsit numele celui care se ascundea sub pseudonimul Jean Calusacq...

Acum norocul era de partea mea. Voi putea, în sfârşit, să stau de vorbă cu autorul unui articol despre Igor Dubrovski, desigur provocator, dar atât de precis încât era cu neputinţă ca acel om să nu-l fi cunoscut personal.

— E chiar aşa cum am bănuit, continuă Verger, e vorba de un personaj faimos. De asta nu figura numele său pe lista mea cu pseudonime.

Simţeam cum inima începea să-mi bată mai tare.

— Spuneţi-mi tot. Cum se numeşte?

— Poftim?

Uitasem că era surd. Am repetat rostind desluşit:

— Cum se numeşte?

— Ei bine, mai întâi, vă rog să reţineţi că eu respect practica uzuală, stimate domn. Vă dezvălui identitatea sa doar fiindcă a murit de multă vreme; altminteri i-aş fi protejat anonimatul Aşa însă s-a prescris demult...

Mi-a îngheţat sângele în vene. Eram terminat.

— I-am găsit numele de familie, amintindu-mi că unii se distrau născocindu-şi pseudonime care nu reprezentau altceva decât anagrama numelor lor. Am avut nevoie de o oră bună până să-l identific: în spatele lui Jean Calusacq se ascundea Jacques Lacan.

— Lacan, marele psihanalist?

— Chiar el.

Eram uluit. Ce i-o fi căşunat lui Lacan pe Dubrovski încât să scrie un articol atât de arzător împotriva lui?

Asta l-am şi întrebat pe interlocutorul meu.

— Habar n-am, stimate domn. Poate numai un specialist ar putea să vă răspundă... Aţi putea s-o întrebaţi într-o doară pe Christine Vespalles.

— Pe cine?

— Pe Christine Vespalles, fostă ziaristă la revista *Sciences humaines.* E foarte pasionată de psihanaliză şi toate chestiile astea. I-ar face mare plăcere să vă răspundă la întrebări. O s-o găsiţi cu uşurinţă: de când s-a pensionat, îşi petrece după-amiezile la *Les Deux Magots.*

— Cafeneaua de pe Saint-Germain-des-Pres?

— Cum?

Am repetat despărţind cuvintele în silabe.

— Chiar aceea. Aţi putea trece s-o vedeţi. O să o recunoaşteţi cu siguranţă, poartă mereu o pălărie extravagantă. În zilele noastre nu mai vezi multe la fel... E foarte sociabilă, o să vedeţi. O să-i dau un telefon şi-o să-i vorbesc de dumneavoastră.

*

Am găsit strada destul de greu, pierdută în spatele pieţei Bastille, cum mergi spre République, într-un cartier nerenovat care îşi păstrase farmecul desuet al străzilor cunoscute de altădată.

Majoritatea clădirilor găzduiau la parter prăvălii sau diverşi artizani. Uşile acestora dădeau înspre stradă şi toţi acei oameni stăteau veseli pe trotuare, preocupaţi la fel de mult de mica bârfă de cartier ca de muncă. Furnizorii îşi descărcau marfa în mijlocul drumului, intrau în vorbă cu obişnuiţii locului şi se băgau în discuţiile acestora, vorbind atât de tare încât îi acopereau pe toţi ceilalţi. Mânuiau cu zgomot platformele de descărcare, răsturnând uneori câte un colet şi provocând în acest fel râsetele zeflemitoare ale spectatorilor.

Era un cizmar pe care-l puteai vedea la lucru în văzul lumii, răspândind în jurul lui mirosul de piele argăsită. Vecinul său avea un magazin de chimicale care avea un nume poetic – „La negustorul de culori". O simplă privire printre rafturi era îndeajuns să-ţi dai seama că se ţinea de cuvânt: un talmeş-balmeş incredibil de catrafuse de o varietate ce-ţi fura privirea. Umeraşe, cârlige de rufe multicolore, bureţi, prosoape aspre de bucătărie, şorţuri verzi, galbene sau albastre, o întreagă colecţie de lighene şi de găleţi din plastic roşii, galbene sau bej... Şi toate se revărsau pe o bună bucată de trotuar. Un zarzavagiu ţinea calea clienţilor strigând în gura mare preţul fructelor şi al legumelor. Ceva mai încolo, o tarabă cu ziare cu titluri de-o şchioapă care anunţau scandaluri, trona în mijlocul trotuarului încurcându-i pe trecători. Dinspre boiangeria din colţ se auzeau jeturile maşinăriilor de aburi şi mirosurile caracteristice. În faţă, vitrina cu mezeluri arăta minunat, cu cârnaţi de Morteau enormi, cu brânzoaice încă aburinde, cu cârnăciori corsicani atârnaţi cu sfori de cârlige de fier şi cu mii de alte specialităţi unele mai îmbietoare ca altele.

Eu care nu cunoşteam decât centrele comerciale americane impersonale şi reci, îmi dădeam seama cât de norocoşi erau francezii că mai aveau şansa să se bucure de o viaţă de cartier animată de micile lor prăvălii. Îşi dădeau oare seama, sau aveau s-o lase şi ei să dispară, luând cu ea astfel şi restul căldurii umane care

mai exista în oraş? La ce le-ar servi să consume mai mult, la preţuri mai mici, marfă de hipermarket, dacă asta ar presupune să stai ferecat în spaţii devenite adevărate cetăţi-suburbii, în care micile prăvălii, sufletul oraşelor, ar fi dispărut de multă vreme?

La numărul 51 se înălţa o clădire a cărei faţadă purta patina vremii. Lângă galeria exterioară veghea mândră o placă frumoasă, artizanală, pe care sta scris:

„ASOCIAŢIA SPEECH-MASTERS scara din curte”

Am trecut prin galerie şi am ajuns într-o curte interioară. În faţa mea apăru o a doua clădire care avea uşa închisă. Accesul se făcea pe baza unui cod digital. Nu vedeam niciun anunţ, niciun semn al asociaţiei. Ciudat... Am mai trecut o dată prin curte în sens opus şi privirea mi-a fost atrasă de o scară ce cobora de-a lungul unui zid lateral şi care lega cele două clădiri. Am zărit de la distanţă o mică pancartă agăţată de balustradă cu ajutorul unei sârme. M-am dus, aşa, la întâmplare, să văd despre ce era vorba: o asemenea scară nu putea duce decât spre pivniţă. Când m-am apropiat, am recunoscut numele asociaţiei scris de mână, şi o săgeată îndreptată în jos. M-am aplecat peste scară. Doar primele trepte erau vag luminate de lumina zilei, restul era cufundat în semiîntuneric, apoi în beznă. Nu se vedea capătul. Nu era prea îmbietor...

Am coborât totuşi, cu sentimentul că mă afundam în pântecele cartierului. Jos de tot se afla o uşă de fier şi o sonerie. Am apăsat şi am aşteptat. Era frig şi umezeală. Uşa s-a deschis şi un bărbat de vreo treizeci de ani, cu părul roşu, m-a salutat.

— Bună ziua. Mă numesc Eric.

— Alan. Încântat.

Zâmbetul nu-i ştirbea cu nimic seriozitatea figurii. Am intrat.

Locul mi-a plăcut de cum l-am văzut prima dată. Un spaţiu uimitor de mare, sub un minunat tavan boltit cu pietre. În fiecare

colţ, pavelele de sticlă aruncau jerbe de lumină naturală. Iluminatul era completat de lămpi cu halogen. Pe jos, o pardoseală tocită, foarte deteriorată pe la colţuri. Nu era nevoie de prea multă imaginaţie ca să-ţi dai seama că era împovărată de istorie. La celălalt capăt al încăperii era un podium de lemn, de felul celor pe care le găseai pe vremuri în sălile de clasă din şcoli. Aducea încăperii un şarm aparte. În faţa podiumului, ocupând practic întreaga suprafaţă a sălii, câteva zeci de tabureţi, poate o sută. Aproape de intrare, lângă noi, o masă de bucătărie cu o cafetieră şi o mulţime de pahare de plastic băgate unele într-altele. Dedesubt, un frigider mic bâzâia fără griji.

— Înainte, aici a fost... un beci?

— Vă găsiţi în fostul depozit al unei familii de fabricanţi de mobilă. Au lucrat aici din tată în fiu timp de câteva generaţii, până în 1975, după care ultimul s-a pensionat, fără să lase urmaşi.

Mi-i şi imaginam pe meşteri prelucrând lemnul cu cuţite, dălţi şi maiuri, pe urmă depozitându-şi operele care probabil miroseau a pin, a stejar, a nuc, a palisandru, a mahon.

— Spuneţi-mi care e motivul care v-a făcut să vă înscrieţi la noi? m-a întrebat Eric foarte serios.

Autoritar, fără să pară însă plin de sine, vorbea cu un glas ferm care suna într-un mod plăcut. Mă privea în schimb aproape cu severitate, ca şi cum m-ar fi cântărit din priviri, ivii se părea că trebuie să mă justific, aşa că mă aşteptam să laude calităţile asociaţiei...

— Motivul? Ei bine, nu ştiu să vorbesc în public, am un trac care mă termină, care mă face să-mi pierd capul şi chestia e că voi fi silit în scurtă vreme să iau cuvântul în faţa unui grup de persoane destul de important. Aş vrea să mă antrenez înainte, ca să evit o catastrofă...

— Înţeleg.

— Cum se desfăşoară cursul?

— Nu e vorba despre cursuri.

— Chiar aşa?

— Fiecare membru se antrenează aruncându-se în apă, cu un discurs de vreo zece minute pe o temă la alegere. După asta, ceilalţi îşi dau cu părerea pe o foaie de hârtie şi o înmânează celui în cauză, care va avea astfel un feedback pe loc.

— Un feedback...?

— Da, o părere despre cele văzute şi auzite. Comentarii bazate strict pe problemele care trebuie ameliorate: mici defecte, ticuri de limbaj, imperfecţiuni, pe scurt, tot ce poate fi îmbunătăţit, fie în ceea ce priveşte vocea, postura sau structura discursului.

— Înţeleg.

— Dacă suntem treizeci, veţi avea de scris pe treizeci de foi. Apoi vedeţi ce revine cel mai des în comentarii şi ţineţi cont de observaţii data viitoare, ca să nu mai repetaţi greşelile, să va corectaţi şi să faceţi mai bine.

A accentuat cuvintele „corectaţi" şi „mai bine", încreţindu-şi uşor sprâncenele, ca un dascăl la şcoală. Una peste alta, metoda mi se părea interesantă.

— Şi când pot să încep?

— Începem pe 22 august. Şi apoi, întâlnirile au loc în fiecare săptămână.

— Doar din 22 august? Înainte nu?

— Nu, toată lumea e în vacanţă.

Eram terminat... Adunarea generală, dacă ar fi fost să particip la ea, avea loc pe 28. N-aş fi putut beneficia decât de o singură şedinţă, ceea ce mi se părea cam puţin... I-am povestit despre problema mea.

— Nu e chiar situaţia ideală, asta e limpede. Pedagogia noastră cere eforturi pe termen îndelungat. Dar tot vă alegeţi cu nişte observaţii care v-ar putea fi de folos pentru ce vă aşteaptă... Trebuia s-o luaţi mai din timp.

Fraza asta a spus-o pe un ton de reproş.

44

— Dragă Alan Greenmor! Ce mai faci?

Eram descumpănit cum o femeie pe care o vedeam pentru prima dată în viaţă îmi putea vorbi cu o asemenea familiaritate, ca şi cum am fi fost prieteni de douăzeci de ani... Jumătate dintre clienţi s-au întors cu fata către noi. Mi-a întins o mână flască, cu palma în sus, cu un gest teatral, cu ochii pe jumătate închişi. Oare ce voia? Să-i sărut mâna?

I-am strâns în schimb mâna cu fermitate.

— Bună ziua, doamna Vespalles.

— Scumpul de Raymond Verger mi-a vorbit foarte frumos despre dumneata...

Mi-l închipuiam cu greu pe fostul redactor-şef de la *Le Monde* necontenind cu laudele la adresa mea.

— Ia loc, continuă ea, arătând spre un scaun de lângă ea. Asta-i masa mea. Fii binevenit. Georges!

— Doamnă...

Se întoarse spre mine.

— Ce serveşti, Alan? Îmi dai voie să-ţi spun Alan, nu-i aşa? E un prenume atât de frumos... Presupun că eşti englez.

— American.

— Tot aia e. Ce te ispiteşte?

— Ăăă... o cafea.

— Poate totuşi nitică şampanie, ce ziceţi? Georges, prietene, două cupe înalte!

Terasa cafenelei *Les Deux Magots* era înţesată de lume în după-amiaza aceea de august, atât turişti, cât şi obişnuiţi ai casei, aceştia din urmă având tendinţa să vorbească peste mese. Christine Vespalles purta, aşa cum mă şi aşteptam, o pălărie impresionantă roz pal cu voaleta ridicată, cu o floare fucsia cusută pe bor.

Îmbrăcată toată în roz, foarte elegantă, în ciuda excentricităţii, avea pe puţin şaptezeci de ani, chiar dacă simţeam în ea spiritul şi energia unei femei de doar douăzeci de ani.

— Scumpul de Raymond mi-a spus că te interesează Jacquot.

— Da, mi-a spus: „Povesteşte-i tot ce ştii despre Lacan." I-am răspuns: „Dragule, subestimezi în totalitate cunoştinţele mele despre acest subiect! Nu mi-ar ajunge toată noaptea şi habar n-am cât poate Alan să mă asculte..."

— De fapt... ceea ce mă interesează sunt relaţiile sale cu un alt psihanalist, un anume Igor Dubrovski.

I-am amintit de articolul pe care îl citisem.

— Ah! Lacan şi Dubrovski. Am putea scrie un roman despre ăştia doi şi nesfârşita lor rivalitate!

— Rivalitate?

— Desigur! Trebuie să spunem lucrurilor pe nume! Lacan era gelos pe Dubrovski, toată lumea ştie acest lucru...

— Gelos... dar când anume?

— Prin anii şaptezeci, când a început să se scrie mult despre Dubrovski.

— Dar Jacques Lacan nu se bucura deja de celebritate şi de recunoaştere? Era spre sfârşitul vieţii sale, nu-i aşa? Cum putea să fie gelos pe un tânăr necunoscut?

— Hai să nu uităm de contextul vremurilor acelea. În Franţa, Lacan avea deja o reputaţie strălucită în domeniul psihanalizei, iar psihanaliza fiind ceea ce este, tuturor li se părea firesc ca un pacient să petreacă cincisprezece ani pe un divan şi să vorbească de problemele sale. Şi, într-o bună zi, apare de nicăieri un tânăr rus care rezolvă necazurile pacienţilor săi în câteva şedinţe... Asta-ţi cam trage preşul de sub picioare, nu?

— Poate că nu intra... până în cele mai profunde ascunzişuri ale fiinţei lor.

— Asta n-am cum s-o ştiu. Până una alta, un pacient care avea o fobie, ştiu eu... faţă de păianjeni, să zicem, putea să aleagă între a petrece cincisprezece ani pe divanul lui Lacan sau treizeci de minute cu Dubrovski. Dumneata ce-ai fi ales?

— Prin urmare Lacan era gelos pe rezultatele obţinute de Dubrovski.

— Da, şi nu numai... De fapt totul îi despărţea.

— Adică?

— Totul. Unul era bătrân, celălalt tânăr. Lacan era un intelectual care îşi conceptualiza abordările şi publica tot felul de cărţi. Dubrovski era un pragmatic care ridica în slăvi acţiunea şi căuta rezultate. Şi apoi mai e şi obârşia fiecăreia din teoriile lor.

— Vreţi să spuneţi a metodelor pe care le foloseau.

— Da. Psihanaliza este o creaţie europeană. În Franţa, Dubrovski era primul care utiliza terapiile cognitive, importate din Statele Unite.

— Şi de ce era asta o problemă?

— Să zicem că trăiam într-o epocă în care antiamericanismul era la ordinea zilei în mediile intelectuale. Dar asta nu e tot... mai era ceva ce-i despărţea: banii.

— Banii?

— Da, Dubrovski era bogat, foarte bogat. Făcea parte dintr-o familie bogată. Nu era cazul lui Lacan care, colac peste pupăză, avea în mod clar o relaţie problematică cu banii.

Doamna Vespalles mai luă o gură de şampanie.

— În realitate, continuă femeia, cred că Lacan a ajuns să fie absolut obsedat de Dubrovski. Pentru că era gelos că Dubrovski obţinea atât de repede rezultate, a început să-şi scurteze tot mai mult durata şedinţelor. Spre sfârşit, când îi sosea un pacient în cabinet, abia dacă apuca să deschidă gura, că după cinci minute Lacan îi tăia macaroana şi-i zicea: „Şedinţa dumneavoastră a luat sfârşit."

— Ce prostie...

— Şi asta nu-i tot. Era atât de gelos pe averea lui Dubrovski, încât a început să-şi crească tarifele într-un mod exorbitant. Cerea cinci sute de franci pe vremea aia, ceea ce era o sumă a naibii de mare, pentru câteva minute de conversaţie. Una din paciente a protestat. I-a apucat poşeta şi i-a scos singur banii din portmoneu. O luase razna Jacquot al meu.

Am băut o gură de şampanie, savurându-i aroma delicată. În cealaltă parte a pieţii, biserica Saint-Germain-des-Pres, înviorată de lumina caldă a sfârşitului de după-amiază, părea mai frumoasă ca oricând.

— Cel mai trist, continuă ea, este că dacă Lacan nu l-ar fi băgat în seamă pe Dubrovski, toată lumea l-ar fi uitat foarte repede.

— Pe Dubrovski? De ce? Dacă avea rezultate mai bune.

— Ah, dragule, numai americanii pot să-şi pună o asemenea întrebare. Pentru voi ăştia contează mai mult rezultatele. În Franţa, noi admirăm procesul de gândire. Rezultatele sunt doar nişte simple accesorii...

A căutat prin poşetă, o poşetă roz din piele de crocodil, şi a scos la iveală o carte.

— Uite! Ţi-am adus-o pe asta. Deschide-o la întâmplare şi citeşte un pasaj...

Am luat cartea semnată Jacques Lacan şi am deschis-o mijloc.

„Caracterizând structura temei interpretatorilor filiali prin resortul privaţiunii afective, manifestă în ilegitimitatea frecventă a subiectului şi printr-o formaţiune mentală de tip „roman de grandoare", care apare în mod normal, între opt şi treisprezece ani, autorii vor integra în acelaşi timp povestea, deja bine închegată la această vârstă, a înlocuirii noului născut, poveste prin care cutare fată bătrână de la ţară se identifică cu o dublură mai norocoasă, precum şi pretenţiile care par în mod egal justificate ale altor falşi moştenitori. Dar acesta crede că-şi susţine

drepturile prin descrierea minuţioasă a unei maşini cu aparenţă animală, în vintrele căreia ar fi trebuit să-l lepede întru realizarea răpirii iniţiale...”

— Este de neînţeles, dar, mă rog, eu nu sunt psihanalist.

— Stai liniştit, nici psihanaliştii nu pricep nimic. Dar suntem în Franţa: cu cât se înţelege mai puţin din ce spui, cu atât pari mai genial.

— Of, Doamne...

— Aşa că imaginează-ţi-l pe Dubrovski cu latura sa foarte concretă, pragmatică, cu sarcinile pe care le avea de dus la bun sfârşit. Trecea drept un prostănac pe lângă Lacan...

În clipa aceea am făcut o mişcare stângace şi mi-am vărsat paharul de şampanie. S-a împrăştiat pe masă şi apoi mi-a curs pe pantofi. Ca norocul, pe ai mei...

— Ah, Lacan n-ar fi suportat una ca asta.

— Să ţi se scurgă şampania pe picioare?

— Ferit-a Cel de Sus! Avea o obsesie cu pantofii.

M-au scuturat frigurile.

— O obsesie cu pantofii...

— Un împătimit! Dacă i s-ar fi întâmplat aşa ceva era în stare să evadeze din cabinet printr-o uşă secretă, lăsându-şi pacienţii să prindă rădăcini în sala de aşteptare, ca să fugă să-şi cumpere o pereche între două şedinţe. Genial, nu?

45

Să admitem că exact aşa s-a întâmplat. Tânărul François Littrec s-a sinucis. Avea doi psihanalişti, dintre care unul era Igor Dubrovski. În perioada aceea, Jacques Lacan, bolnav de gelozie, face orice ca să-l termine. Publică sub pseudonim un articol asasin în *Le Monde* ca să-i dea în vileag metodele. Îi vizitează şi pe părinţii tânărului, ca să-i manipuleze şi să-i determine să-l acuze pe Dubrovski. Trădat de mania lui pentru pantofi... Ciudat, pentru un psihanalist. După ce a eşuat în încercarea de a face un tribunal să-l condamne, a influenţat consiliul ordinului medicilor ca să-i suspende licenţa, punând astfel capăt unei cariere care-l deranja. Fie. De ce nu... Dar dacă Igor Dubrovski era într-adevăr nevinovat în povestea asta, cum am putea explica toate întrebările rămase neelucidate până azi? Pentru ce să atragă, după un articol despre dreptul la sinucidere, nişte deprimaţi la turnul Eiffel, fieful său, de unde-i culegea înainte să treacă la fapte? Ca să-i manipuleze mai bine? Ca să obţină de la ei un legământ? În ce scop? Ce voia? Şi cum se explică notiţele despre mine *dinaintea* tentativei mele de sinucidere? Şi ce să mai zic despre relaţia lui cu Audrey?

Pierdut printre atâtea gânduri, nu urmăream deloc reuniunea noastră comercială de luni dimineaţa. Luc Fausteri şi Grégoire Larcher comentau cu oarecare însufleţire pe marginea proiecţiei video a coloanelor de cifre, cifre şi iar cifre, cifre peste tot, curbe, diagrame, grafice, statistici. Mă simţeam la ani-lumină distanţă de părerile lor, străin de toate aceste rezultate care n-aveau niciun sens...

Vocile lor ajungeau la mine, surde, îndepărtate, ininteligibile. Doi paznici într-o casă de nebuni care le reproşau cu vehemenţă pacienţilor adunaţi acolo, în faţa lor, că au bifat numerele greşite la loto. Eram răi, incompetenţi, incapabili să ghicim ce urma să iasă la

tragerea la sorţi. Ne proiectau imaginile cu ce aveam să fim pedepsiţi: un bici, bătaie cu ciomege şi în cele din urmă, nici brânzică n-o să păpăm. Ne-au arătat cum o să se încolăcească şi descolăcească biciul ca un şarpe în atac, cât de groase vor fi ciomegele, iar la brânzică doar o să ne uităm. Nebunii au aplaudat. Precis erau masochişti.

Reuniunea s-a încheiat târziu, după care toată lumea a şters-o la masă. Toată lumea, în afară de mine. M-am întors în birou şi am aşteptat până am fost sigur că nu mai era nimeni la etajul meu. După aceea, am deschis dosarul pitit sus pe etajeră, am scos două foi de sub o colecţie de C.V.-uri respinse şi le-am băgat într-o mapă.

Am ieşit pe culoar, am aruncat o privire în jur şi am tras cu urechea. Nu se auzea nici musca. Ajuns în capul scărilor, m-am oprit din nou. Tot nimeni. Am coborât cât am putut de încet la etajul inferior şi m-am mai oprit o dată înainte să merg mai departe. Era linişte. Am aruncat o privire scurtă în jur dar nu am văzut pe nimeni. A început să mă cuprindă tracul. M-am dus până în biroul unde se găsea faxul şi am intrat cu inima cât un purice. Am băgat cele două foi în aparat, atent să le poziţionez cum trebuie, ca nu cumva să se blocheze... Am mai aruncat o privire pe culoar. Tot nimic. Mi-am deschis carnetul, apoi am format un număr. Degetele îmi tremurau. De fiecare dată când apăsam pe o tastă se auzea un bip care mi se părea asurzitor. În cele din urmă am apăsat pe *Start* şi aparatul a început să înghită prima foaie.

Am avut nevoie de douăzeci de minute ca să trimit lista cu ofertele fictive de angajare de la Dunker Consulting la toate redacţiile din Franţa. La toate, mai puţin la *Les Echos.*

46

Igor Dubrovski era singur în seara aceea. Singur în salonul său imens cu lumini aranjate astfel încât să creeze o ambianţă plăcută şi învăluitoare. Singur în faţa pianului, înşira notele unei sonate de Rahmaninov, cu degetele sale musculoase mângâind clapele, stăpânindu-le, dominându-le, în timp ce sunetul Steinway-ului, de o claritate desăvârşită, răsuna semeţ în imensa încăpere.

Uşa din spatele lui s-a deschis pe neaşteptate. A aruncat o privire peste umăr, fără să-şi întrerupă melodia. Era Catherine. Nu obişnuia să intre cu atâta bruscheţe.

— Vladi e categoric! zise femeia, extrem de agitată.

Igor şi-a ridicat mâinile de pe clape, însă a continuat să apese cu piciorul pedala din dreapta ca să lungească vibraţia ultimului acord.

— Vladi, continuă Catherine, spune că Alan se pregăteşte să-şi depună candidatura la preşedinţia firmei, cu ocazia adunării generale!

Igor a înghiţit în sec. Se aştepta la orice, numai la asta nu.

Şi-a ridicat piciorul de pe pedală şi ultimele vibraţii ale muzicii au murit instantaneu, lăsând în urmă o linişte apăsătoare. Catherine, de obicei atât de calmă, se plimba în sus şi în jos în timp ce vorbea, vizibil tulburată.

— Se pare că s-a înscris la un curs specializat pentru a lua cuvântul în faţa publicului. Doar o şedinţă. Una singură. Şi peste trei săptămâni se va găsi în faţa a nu ştiu câte persoane ca să le convingă să voteze cu el... O s-o ia pe coajă, o să fie chelfăneala secolului. E o catastrofă!

Igor îşi întoarse capul, cât se poate de afectat.

— Aşa este, mormăi el.

— Asta o să-l distrugă! Îţi dai seama? Să fii umilit în public e tot ce poate fi mai cumplit. O să-l culegem de pe jos cu făraşul. Se va alege praful de tot ce am făcut de la început şi până acum. Toate progresele sale vor fi egale cu zero. Va fi şi mai slab, şi mai fragil ca înainte...

Igor nu a răspuns, mulţumindu-se să dea încet din cap. Catherine avea perfectă dreptate.

— De ce dracu i-ai dat misiunea asta?

Igor a oftat, apoi a răspuns cu o voce monotonă, cu privirea în gol:

— Pentru că am fost sigur c-o să refuze...

— Păi... în cazul ăsta, de ce i-ai mai dat-o?

— Tocmai ca să-l fac să refuze...

A urmat un lung moment de tăcere.

— Eu nu mai înţeleg nimic din ce spui, Igor.

Igor îşi întoarse privirea spre ea.

— Voiam să-l fac să se răzvrătească. Împotriva mea. Voiam să-l aduc într-o situaţie atât de inacceptabilă, încât să nu aibă altă ieşire decât să îndrăznească să mă înfrunte ca să rupem legământul. Era deja timpul ca discipolul să se elibereze de sub influenţa maestrului. Cred că îţi dai seama, Catherine, că există un paradox atunci când călăuzeşti pe cineva să-şi atingă libertatea, îndrumându-l la vedere. Controlul ăsta strict a fost necesar, fiindcă l-a silit să facă tot ceea ce n-ar fi făcut niciodată, dar acum era momentul să se elibereze de sub influenţa mea ca să devină cu adevărat liber... Nu era treaba mea să-l fac scăpat. De la el trebuie să vină... dacă nu, nu-şi va fi câştigat niciodată cu adevărat libertatea...

Igor şi-a luat paharul de bourbon de pe pian. Cuburile de gheaţă dispăruseră. S-a mulţumit să bea o înghiţitură. Catherine nu-l scăpa din ochi.

— Înţeleg.

— Atunci când i-am poruncit să ia locul preşedintelui său, chiar dacă e cu neputinţă, îi dădeam voie să se joace cu autoritatea. Îi trimiteam un mesaj metaforic cu privire la propria noastră relaţie.

A pus paharul la loc. Simţea privirea plină de reproş a lui Catherine aţintită asupra sa.

— Numai că n-a funcţionat, zise ea. Nu s-a răzvrătit. Dimpotrivă, merge mai departe...

Igor dădu din cap.

— Da.

— Trebuie să-l ajutăm. Trebuie să facem ceva. Nu putem să-l lăsăm singur cuc în faţa acestei situaţii, acum că l-am adus aici!

O tăcere îndelungată a cuprins încăperea, apoi Igor a oftat cu tristeţe.

— De data asta, chiar nu văd ce putem face, din păcate...

— Dacă i-ai spune pur şi simplu s-o lase baltă, că ţi-ai dat seama că i-ai cerut un lucru mult prea greu şi...

— În niciun caz! Mai rău de atât nici că s-ar putea. Asta ar însemna să-i spun că eu, mentorul său, nu am încredere în capacităţile sale. Respectul său de sine ar primi o lovitură groaznică. Fără să mai pun la socoteală că asta l-ar face şi mai dependent faţă de mine şi eu tocmai de asta încerc să-l scap!

— O.K., dar trebuie să găsim ceva! N-o să-l lăsăm să-şi frângă singur gâtul, fără să mişcăm un deget! Chiar dacă nu putem să schimbăm cursul evenimentelor, trebuie cel puţin să facem astfel încât să-i amortizăm căderea. Trebuie să-l salvăm cu orice preţ de o umilire publică totală. Să salvăm întrucâtva aparenţele, să nu se simtă un nimeni, mai mult de atât, să nu...

— N-am nicio idee. Nu văd nicio ieşire. Lasă-mă singur te rog.

Catherine a încercat să mai spună ceva dar s-a răzgândit, s-a îndreptat, apoi a părăsit încăperea. Paşii i se auzeau cu putere în hol. Igor i-a ascultat îndepărtându-se şi apoi dispărând în noapte.

Tăcerea a revenit, goală şi apăsătoare. Bărbatul era acum singur în faţa propriei greşeli, o greşeală magistrală, de neiertat. O greşeală cu urmări grave.

Şi-a aşezat încet mâinile pe clape, apoi i s-a alăturat lui Rahmaninov în visele sale zbuciumate.

47

În dimineaţa aceea, când am dat să ies din casă, am zărit silueta neagră a doamnei Blanchard în capul scărilor. Îi întindea ceva lui Etienne. Mi-am dat seama după pungă că-i oferea şi lui o prăjitură la fel ca aceea pe care mi-o oferise mie. Etienne nici că putea să pară mai uimit...

Am traversat strada ca să ajung la chioşcul de ziare, cu un nod în stomac. Dinspre brutărie, mirosul de baghetă proaspătă şi de corn cu ciocolată îmi gâdila nările.

Am cumpărat toate ziarele pe care le-am găsit, apoi m-am aşezat la o masă pe terasa bistroului de alături. Am deschis *Le Figaro* şi am întors în grabă paginile care foşneau a hârtie mototolită, până am ajuns la rubrica Economie. Cu fiecare titlu pe care îl citeam, inima îmi bătea din ce în ce mai tare. Deveneam şi mai stresat pe măsură ce parcurgeam degeaba paginile înnegrite de texte, şansele de a găsi ceea ce mă interesa scădeau cu fiecare pagină pe care o întorceam, când, deodată, mi-am ţinut răsuflarea.

„Suspiciuni iscate de posibile fraude la Dunker Consulting".

Urmau câteva rânduri care explicau titlul pe un ton mai degrabă neutru.

— Cu ce vă servesc?, mă întrebă chelnerul, un mustăcios cu o figură severă, pe un ton cât mai puţin amabil.

— Aveţi cornuri cu ciocolată?

— Nu, doar croasante sau tartine cu unt, răspunse, fără să mă privească.

— Atunci două croasante şi o cafea lungă, vă rog!

A plecat, fără să se sinchisească să-mi răspundă.

Incitat, am luat *Le Monde* şi am găsit şi aici o ştire scurtă legată de subiect, precum şi un articol despre birourile de recrutare despre metodele pe care acestea le folosesc şi o serie de critici destul de

dese, de altfel, care le erau aduse. *Liberation* publica un articol relativ scurt, dar bine pus la vedere, cu o fotografie a sediului firmei noastre şi un titlu incitant: „Când vânătorii de capete ne cred bătuţi în cap”. *Le Parisien* calcula timpul pe care l-ar fi pierdut un candidat răspunzând tuturor ofertelor fictive şi cam cât ar cheltui cu fotocopiile şi expedierea C.V.-ului. *France Soir* vorbea despre competiţia acerbă din interiorul departamentului de recrutări, despre faptul că biroul avea nevoie de maximă vizibilitate prin anunţurile pe care le face în spaţiul publicitar şi despre ce anume îl determinase pe Dunker să meargă atât de departe. *L'Humanité* a dedicat o jumătate de pagină evenimentului. O fotografie mare reprezenta un pretins candidat încercuind cu negru anunţuri într-un ziar, în timp ce titlul scris cu litere mari spunea: „Scandalul falselor oferte de muncă de la Dunker Consulting”. Articolul punea la zid efectele perverse ale liberalismului sălbatic şi urmările lui pentru nefericiţii candidaţi. Numeroase mărturii ale unor şomeri făceau dovada faptului că nu primiseră niciodată vreun răspuns la scrisorile lor. Şi nu degeaba, spunea ziaristul: pur şi simplu posturile acelea nici nu existau! *Le Canard enchaîné* titra: „Biroul de recrutări te minte”.

Chioşcul nu vindea presă de provincie, dar nu aveam de ce să fiu îngrijorat, având în vedere că Dunker avea mai multe birouri regionale. Dar pentru mine lucrul cel mai important era ceea ce se spunea în ziarele financiare... Toate, de la *La Tribune,* la *La Cote Desfossés*, precum şi *Le Journal des finances*, publicau informaţia. Niciun comentariu despre efectele asupra oamenilor, niciun articol care să exploreze aspectele emoţionale, dar asta nu era chiar atât de important. Informaţia ajunsese la personalul care avea puterea de decizie. Obiectivul meu era atins.

Am alergat la birou. Voiam să ajung acolo înainte de ora 9 ca să asist în direct la deschiderea pieţelor bursiere din Paris şi să urmăresc tendinţele acţiunilor.

La 8:50 eram deja în faţa calculatorului, pe site-ul ziarului *Les Echos.* Nu aveam de unde să ştiu dacă publicarea unei asemenea informaţii va avea sau nu impact asupra cotaţiei companiei. Poate că nu trebuia încă să visez cu ochii deschişi...

Mă simţeam nervos, tensionat.

La ora 9 fix, cursul de deschidere a acţiunilor Dunker Consulting a apărut în roşu pe ecran. Era în scădere cu 1,2. Am rămas cu gura căscată, nu-mi venea să-mi cred ochilor. Am fost cuprins brusc de un val de entuziasm, de bucurie, de agitaţie extremă. Eu, Alan Greenmor, influenţasem cursul acţiunilor Dunker Consulting la Bursa din Paris! De necrezut! 1,2! Era o scădere destul de mare! Monumental!

Mi-am adus aminte de predicţia pe care i-o făcusem lui Fisherman. Am vorbit atunci de o scădere cu 3% pentru ziua cu pricina. Cifra o scosesem din pălărie, bineînţeles. Dar trebuia să ajungem la o scădere de 3%. Era o chestiune de credibilitate. Şi, în povestea asta, credibilitatea mea era crucială, esenţială. Chiar vitală. Cheia întregului meu plan... Prin urmare, era nevoie acum ca tendinţa să se menţină şi să se ducă la vale în continuare.

Cea mai mare parte a zilei am stat cu ochii pe cursul de pe ecran. M-am întors la el de o sută, de două sute, de trei sute de ori, poate. Nici măcar în timpul interviurilor nu m-am putut abţine să nu mai arunc câte o privire.

Tendinţa de scădere s-a accentuat pe parcursul întregii zile, în ciuda unei uşoare îmbunătăţiri spre miezul zilei. La ora 16, la închidere, cursul final s-a stabilizat la o scădere de 2,8%. Norocul era de partea mea.

În starea de euforie care mă cuprinsese, am ieşit din birou şi m-am îndreptat în grabă în sala în care stăteam pe timpul pauzelor. Nu trebuia să mă aştept să găsesc şampanie în automatul cu băuturi. Am băut o apă Perrier, savurându-mi prima victorie.

În drum spre birou, am trecut pe lângă încăperile cu pereţii de sticlă şi i-am văzut pe colaboratorii stresaţi de managementul tot mai exigent şi mai insensibil, presaţi să-şi desfăşoare munca în funcţie de rentabilitatea bursieră şi deloc motivaţi de dezvoltarea vreunui proiect entuziasmant al firmei. Ce risipă să-i vezi pe toţi nefericiţii ăştia la birou, în loc să încerce fiecare să se realizeze, să se dezvolte pe plan profesional! Diferenţa dintre agitaţia mea de moment şi atmosfera dinăuntru era ca de la cer la pământ. Mi-am dat seama dintr-odată că nu doar spaima mea de Dubrovski mă făcea să trec prin această ultimă încercare. Luat în vârtejul unui joc ameţitor în care tocmai câştigasem o primă repriză, simţeam că se nasc în mine premisele unei chemări, ale unei misiuni. În ciuda faptului că riscam să pierd tot, să fiu dat afară, nu mai aveam decât o singură dorinţă: să merg până la capăt.

*

Odată ce s-a întors de la masă, Dunker şi-a consultat absent cursul acţiunilor pe internet.

— Ce-i cu porcăria asta? strigă, vorbind de unul singur.

Vocea lui Andrew s-a auzit din încăperea de alături.

— Domnul preşedinte are nevoie de ceva?

Dunker nu-l băgă de seamă. Site-ul nu afişa niciun fel de explicaţie. Totuşi, trebuia să fie ceva la mijloc...

— Ce Dumnezeu se întâmplă...?

Silueta subţire a lui Andrew a apărut în cadrul uşii.

— Aţi văzut ziarele pe care vi le-am pus pe birou azi dimineaţa, domnule preşedinte?

— Nu, de ce? Ce s-a-ntâmplat? întrebă Dunker îngrijorat.

— Ăăă... s-ar părea că există scurgeri de informaţii, domnule...

Dunker s-a albit la faţă. S-a ridicat brusc şi a început să răsfoiască teancul de ziare.

— Cum? Ce tot spui?

A pus mâna pe *La Tribune* şi a început să dea paginile în grabă, şifonându-le şi făcându-le aproape ferfeniţă.

— Pagina 12, domnule preşedinte.

Dunker a dat cu ochii imediat de articolul pe care Andrew îl încercuise cu galben. L-a citit, apoi a închis ziarul şi s-a aşezat încet.

— Avem un turnător printre noi, spuse el, căzând pe gânduri.

Era calm, dar obrazul i se colorase în roşu-vineţiu.

— N-are importanţă, îşi spuse el, ca şi cum ar fi vrut să se convingă pe el însuşi. În cincisprezece zile totul va fi dat uitării.

48

Mercedes-ul lung, negru a luat curba cu greu, apoi a rămas blocat pe o străduţă din zona comercială, în spatele unei furgonete care descărca lăzi cu piersici şi nectarine.

Igor a ieşit din maşină, a lăsat-o în grija lui Vladi şi a parcurs ultimii metri pe jos, croindu-şi drum prin îmbulzeala de dimineaţă. Parisul nu a fost un oraş proiectat cu gândul la maşini, îşi zise el în gând. Mai cu seamă cartierele astea vechi, pe jumătate în paragină şi care n-ar avea decât de câştigat dacă ar fi rase şi refăcute conform normelor.

A trecut pe sub gangul boltit, un loc unde s-or fi tăiat pe vremuri multe beregate, a intrat într-o curte şi a zărit scara pe care i-o indicase Vladi. S-a apropiat de ea şi s-a aplecat peste treptele întunecate care păreau că se înfundă în pântecele pământului. Era mai rău decât descrierea pe care i-o făcuse şoferul său. De ce o fi ales Alan vizuina asta? A coborât pe trepte şi s-a trezit în faţa unei uşi care semăna cu uşa unei celule de închisoare. A sunat insistent. Nu era sigur că va găsi la ora aceea nici ţipenie de om în temniţa aia. Fantomele şi liliecii nu se trezesc decât noaptea.

Uşa s-a deschis şi în prag a apărut un roşcat. Igor a intrat.

În pofida secetei din acea vară, pivniţa mirosea a umezeală. Iarna era cu siguranţă un coşmar să stai aici.

— Cu ce vă pot ajuta? întrebă roşcatul.

Igor privi în jur, examinând pardoseala şubredă, vechiul podium aproape deteriorat, masa de bucătărie acoperită cu o placă de plastic. Sub ea, bătrânul frigider vâjâia atât de tare de te asurzea.

Roşcatul îşi încrucişă braţele. Igor nu se grăbi cu răspunsul.

— Am venit să vă spun câte ceva despre unul dintre clienţii societăţii dumneavoastră.

— Vreţi să spuneţi unul dintre membrii asociaţiei noastre?

— Există vreo deosebire?

— Scopul organizaţiei noastre nu este unul lucrativ.

Igor a zâmbit.

— E amuzant să te defineşti printr-o negaţie, să precizezi care nu este scopul tău...

Celălalt s-a oprit o clipă, apoi a răspuns fără grabă, cu o anumită lentoare, alegându-şi atent cuvintele care să transmită cât mai exact ceea ce gândea.

— Scopul membrilor este să progreseze în ceea ce priveşte exprimarea lor atunci când trebuie să vorbească în public.

— Să progreseze... Foarte, foarte bine. Şi... sunteţi membru şi dumneavoastră?

— Bineînţeles.

Igor dădu din cap în semn de aprobare.

— Vă felicit. Sincer. Pe vremea noastră, erau destui de puţini aceia care voiau să progreseze... Acceptăm să învăţăm şi să progresăm când suntem nişte puşti, după aceea, s-a zis! Odată ajunşi adulţi, nu mai vrem să schimbăm nimic, nici în felul în care comunicăm, nici în modul în care ne comportăm. Lumea zice: „Nu, vreau să rămân aşa cum sunt" ca şi cum faptul că s-ar hotărî să îmbunătăţească relaţiile cu ceilalţi i-ar împiedica să rămână ei înşişi. Ce prostie! Imaginaţi-vă un copil care ar refuza să-şi înveţe limba maternă pe motiv ca vrea să rămână el însuşi.

Roşcatul încuviinţă.

Igor a făcut câţiva paşi prin încăpere.

— Membrul de care vreau să vă vorbesc se numeşte Alan Greenmor. A venit să se înscrie acum câteva zile.

— Exact.

— Poate că v-a spus că se pregăteşte să ia cuvântul în faţa unui grup important, la sfârşitul lunii.

— Exact.

— Sigur nu v-a spus că odată cu acea ocazie va fi în joc viitorul său personal. Înţeleg prin asta întregul său echilibru psihologic.

Roşcatul îşi încreţi sprâncenele.

— Ca să fiu mai exact, va lua cuvântul ca să încerce să-i convingă pe cei de faţă să-i acorde voturile cu ocazia unor alegeri. Că izbuteşte sau nu, e mai puţin important. În schimb, e fundamental, aş spune chiar vital, să nu se facă de râs în public cu ocazia asta. Dacă ar da greş ar fi afectat, destabilizat pentru multă vreme. E o persoană încă fragilă. Urmările ar fi dramatice.

Igor îşi lăsă capul în jos, imaginându-şi scena. Celălalt păstra tăcerea.

— Ceea ce poate nu ştiţi încă este că atunci când trebuie să vorbească în public, Alan pleacă de la... zero, sau aproape de la zero. Nu e în apele lui, se simte extrem de incomod într-o astfel de situaţie. Ca să n-o mai lungim, are multe de învăţat în acest sens...

— Înţeleg ce-mi spuneţi, dar nu care cumva să vă închipuiţi că putem să facem minuni, având în vedere această situaţie. Este o muncă de durată, să ştiţi. Nu înveţi aşa ceva în trei şedinţe şi... pe de altă parte, el nu va putea participa decât la una singură.

— Spuneţi-mi câte ceva despre metodele dumneavoastră.

— E foarte simplu. Persoana respectivă trebuie să ţină un discurs de vreo zece minute în faţa celorlalţi membri strânşi laolaltă ca spectatori. Apoi, fiecare notează pe o foaie de hârtie, fără să-şi dezvăluie numele, ceea ce trebuie, după părerea sa, să fie îmbunătăţit în discursul respectivului. Toate foile sunt înmânate persoanei care a ţinut discursul, ceea ce îi permite să se corecteze pe viitor. Astfel va face progrese pas cu pas. După un an, toată lumea ajunge la un nivel mulţumitor.

— După un an, repetă Igor pe gânduri.

— Nu v-am ascuns nimic. Este o activitate care presupune multă muncă.

— Numai că el nu va avea parte decât de o singură şedinţă...

— Ar fi trebuit să înceapă mai devreme.

— Vă propun ceva, zise Igor, fixându-l drept în ochi cu privirea sa de un albastru deschis.

I-a expus planul său cu lux de amănunte. Celălalt l-a ascultat până la capăt, fără să scoată un cuvânt, dar îţi puteai da uşor seama că nu era de acord. La sfârşit, a clătinat din cap.

— Nu, nu se poate.

— Bineînţeles că se poate. Şi e mult mai uşor să lucrezi aşa.

— Nu asta vreau să spun. Metodele noastre sunt cu totul diferite. Nu lucrăm aşa, îmi pare rău.

— Ei bine, e un prilej să încercaţi ceva nou!

— Nu, asociaţia are propriile reguli după care funcţionează. Tehnicile noastre şi-au dovedit deja eficienţa. Avem rezultate mulţumitoare. Poate durează cam mult, dar trebuie să-i dăm timpului ce este al timpului. E important să faci lucrurile ca la carte. Refuz să schimb metoda pe care o aplicăm de mai bine de patru ani.

Igor a încercat degeaba să-l convingă. Roşcatul nu se lăsa, convins că era deţinătorul adevărului absolut.

Igor a dat să plece. Ajuns în faţa îngrozitoarei uşi de închisoare, s-a întors.

— E uimitor, zise, că un om care-şi dedică timpul să-i ajute pe ceilalţi să evolueze refuză să evolueze el însuşi pe plan profesional... Eram convins că veţi fi flexibil, capabil să vă schimbaţi, deschis la nou, gata să încercaţi lucruri mai puţin obişnuite... Cred că m-am înşelat.

49

Bursa are memorie scurtă. Acţiunile Dunker Consulting s-au menţinut timp de vreo douăsprezece zile la nivelul la care se prăbuşiseră, apoi, încetul cu încetul, au început să crească. Investitorii nu dădeau doi bani pe soarta nefericiţilor de candidaţi care răspundeau la ofertele fictive. A fost îndeajuns ca preşedintele nostru să publice nişte calcule pe termen scurt atât de optimiste că râdeau şi curcile de ele, pentru ca pieţele financiare să-şi regăsească încrederea. Investitorii nu-şi puneau niciodată prea multe întrebări şi preferau să închidă ochii, amăgindu-se cu plăcere în privinţa capacităţilor reale ale unei firme. Cupiditate rimează cu credulitate. Şi, oricum, realitatea contează prea puţin, cu condiţia ca sistemul să meargă înainte. Din fericire aveam o mică surpriză care-i va linişti cu siguranţă un pic.

L-am sunat pe Fisherman de la *Les Echos* cu mult înainte de închiderea ediţiei. Mi s-a făcut legătura cu redacţia şi m-am prezentat celui care a răspuns. Ziaristul a acceptat să vorbească cu mine. Oare faptul că predicţiile mele se adeveriseră va fi pus capăt scepticismului său? Trebuia să profit de acest început de credibilitate.

— Am o altă informaţie pe care vreau să v-o comunic, am spus de parcă eram gata să-i încredinţez o mare taină.

Nu a zis nimic. Dar nici n-a închis.

— Acţiunile Dunker Consulting vor scădea poimâine cu 4%.

Şi de data asta am scos cifra din burtă. Un drăcuşor îmi şoptea că Bursa reacţionează direct proporţional cu cât se acumulează mai multe informaţii de scandal.

— Poimâine?

A prins a vorbi. O adevărată minune. Încerca momeala cu vârful limbii...

— Da, poimâine.

Îi lăsam destul timp ca să poată să-şi publice informaţia în ediţia de mâine a ziarului.

Pentru că n-am mai primit niciun răspuns, am închis telefonul, începând să regret că l-am ales. Motivul pentru care mă hotărâsem să îl aleg erau criticile sale nesfârşite la adresa companiei pentru care lucram şi pe care le publica în coloanele cotidianului său. Greşisem atunci când crezusem că avea o problemă personală cu şeful meu şi că se va folosi de tot ceea ce îi cădea în mână ca să murdărească firma. I-am atribuit poate propriile mele sentimente... Dacă stau bine şi mă gândesc, mi se părea un individ lipsit de orice urmă de emoţie. Nu îl critica pe Dunker decât pentru că nu credea în strategia sa.

Această constatare mi-a stricat restul zilei. Spre seară, eram aşa de agitat încât abia am reuşit să adorm. Tot planul meu depindea de el. Mă împotmoleam oare taman la mal?

A doua zi în zori am coborât la chioşc să cumpăr *Les Echos.* Nu apărea niciun cuvânt despre Dunker Consulting. Mi s-a făcut scârbă.

Era prea târziu să mă adresez unui alt ziarist. Probabil că îmi irosisem ultimul glonţ, dar nu aveam altceva de făcut decât să mizez în continuare pe Fisherman. Când un jucător de ruletă pariază aiurea toată seara pe roşu, rareori mai are curajul să mizeze în final pe negru, fiindcă dacă, Doamne fereşte, ar ieşi roşul, nu şi-ar putea-o ierta niciodată.

La ora mesei, am început să trimit din nou faxuri la fel ca data trecută. M-am izolat în birou în timpul pauzei de masă şi am trimis tuturor redacţiilor dovada de netăgăduit că Dunker Consulting decisese intenţionat să prospecteze firme insolvabile.

*

Am avut nevoie de aproape trei zile doar ca să-mi aleg tema discursului. Toată lumea ştie că nu putem vorbi ca lumea decât despre subiectele pe care le stăpânim. Aşa că aveam să-mi pregătesc discursul fie din contabilitate, instruirea mea de bază, fie din meseria mea actuală, recrutările. Am socotit-o pe ultima drept un teren minat. Exista riscul ca spectatorii mei să-şi aducă aminte de episoade personale neplăcute, fiindcă oricine a trecut prin situaţii de recrutare, şi să-şi proiecteze inconştient supărarea pe mine. M-ar fi putut aşteptat câteva momente crunte...

Prin urmare, am considerat că subiectul legat de contabilitate era cel mai sigur. De altfel, nu era ăsta un refugiu potrivit pentru toţi timizii lumii? Discursul meu avea toate şansele să nu fie grozav de interesant, dar era puţin probabil să pun în pericol relaţia mea cu spectatorii. Şi dacă i-ar fura somnul, m-aş simţi şi mai mult în siguranţă.

Mi-am pregătit textul cu migală. Când ştii că ai trac, e bine să-ţi pregăteşti dinainte un discurs de care să te agăţi ca să nu te trezeşti paralizat de frică, căutându-ţi cu disperare vorbele, cu gura uscată şi capul gol.

Am ajuns la asociaţie mai repede. M-aş simţi mai liniştit să-i văd sosind unul câte unul, decât să trebuiască să-i înfrunt pe toţi o dată. Aşa aş avea timp să mă acomodez, să-mi stăpânesc teama şi să nu mă las gâtuit de emoţii şi lipsit de reacţie.

Eric, tipul cu părul roşcat cu care vorbisem în ziua în care m-am înscris, m-a întâmpinat cu amabilitate, făcându-mă pe dată să mă simt în largul meu. Am aruncat o privire spre podium aşa cum se uită un condamnat la eşafod. Am fost surprins să văd un microfon şi o masă de sonorizare. Când mă înscrisesem nu băgasem de seamă ca sala să fi fost echipată cu aşa ceva.

Lumea începea să sosească. Îl salutau cu toţii pe Eric cu prietenie, pe urmă glumeau unii cu alţii, ca şi cum s-ar fi cunoscut de când lumea. Era o atmosferă foarte relaxată care-ţi dădea încredere, chiar

dacă, în acelaşi timp, nu mă puteam opri să nu-mi spun că dacă se cunoşteau atât de bine, atinseseră cu siguranţă un nivel mult peste al meu...

Eric a închis uşa exact la ora convenită, un adevărat miracol, fiind vorba de Paris, oraşul în care toată lumea crede că o întârziere de treizeci de minute e absolut normală. M-am liniştit puţin când am văzut că în sală nu erau mai mulţi de douăzeci şi cinci de membri. Îmi era mult mai comod decât dacă ar fi fost de două ori pe-atât...

Eric a urcat pe podium, a luat microfonul şi a bătut în el să verifice branşamentele. Sunetul se auzea prin difuzoare. A început să vorbească pe un ton perfect controlat, grav şi tranşant, care suna foarte plăcut. Era stăpân pe arta sa. A anunţat reluarea activităţilor, cu o nouă sesiune care promitea să fie extrem de interesantă. Cu această ocazie a ţinut sa amintească nişte reguli de bază: fiecare membru trebuia să fie la zi cu plata cotizaţiei, să sosească la timp la fiecare şedinţă şi să încerce să nu lipsească de la vreo şedinţă.

— Astăzi, a spus el în final, am plăcerea să primesc un nou membru...

Inima îmi era cât un purice.

Inspiră, inspiră adânc, relaxează-te.

— ...care va începe de îndată cu primul său discurs: Alan Greenmor.

Toată lumea a aplaudat cu simpatie. Am urcat pe podium, în timp ce Eric s-a aşezat pe un taburet, alături de ceilalţi membri. Aveam pulsul de o sută cincizeci. În sală s-a făcut linişte. Toate privirile erau aţintite asupra mea. Dumnezeule, de ce nu puteam să scap de tracul ăsta nenorocit? Ce pacoste, chestia asta... Am luat microfonul în mâna dreaptă, ţinându-mi foile cu stânga, ca să pot arunca o privire în caz că aveam nevoie.

E groaznic să ştii că toată lumea aşteaptă să te audă vorbind...

— Bună ziua tuturor.

Vocea mi-era surdă ca şi cum mi-ar fi înţepenit în gât. Buzele îmi tremurau şi mă simţea cumplit de ţeapăn, toţi muşchii îmi erau încordaţi...

Şi oamenii ăştia tocmai îl auziseră pe Eric, atât de sigur de el, stăpânindu-şi perfect vocea şi trupul. Sigur credeau că nu sunt bun de nimic.

— Ştiu că subiectul despre care am să vă vorbesc nu este foarte fierbinte: e vorba de contabilitatea anglo-saxonă.

Toată lumea a izbucnit în râs şi au urmat aplauze furtunoase.

Oau... Ce se întâmplase?

Eram complet năucit...

Pierdusem mai mult de o oră încercând să caut o fărâmă de umor pentru începutul discursului meu, aşa cum făceau americanii, dar nu mă aşteptam să mă bucur de un asemenea succes. Eram mişcat din cale afară. Nivelul de anxietate îmi scăzuse la jumătate.

Să continuăm... Dar trebuie să fiu mai atent la felul cum articulez, să am grijă să nu-mi tremure vocea.

— Am studiat această materie timp de patru ani în Statele Unite şi... ăăă...

Fir-ar să fie... oare ce trebuia să spun acum? Aveam lapsus. Ceaţă totală... Dar îmi ştiam discursul pe de rost! Doamne, nu poate fi adevărat... Iute... să iau foaia.

Am continuat, citind de pe foaie:

— Când am ajuns în Franţa, care e ţara mea natală pentru că mama mea s-a născut aici, ca să-mi caut de lucru...

Mă socoteau mai mult ca sigur sărac cu duhul. Să stai să citeşti de pe fiţuică în faţa tuturor, trebuie să fii un zero barat.

— Consultantul unei mari firme de recrutări pe care o cunoaşte toată lumea mi-a spus cu un zâmbet larg că regulile contabilităţii franceze sunt atât de diferite, încât puteam să-mi arunc diploma americană la gunoi.

Din nou râsete. Se uitau cu toţii la mine zâmbind, cu un aer atât de binevoitor... Îi ador.

— Şi el a râs când a spus asta. Mie, în schimb, nu prea mi-a venit să râd.

Noi hohote de râs şi aplauze puternice. Nu puteam să-mi revin. E o nebunie cât poate fi de plăcut să faci să râdă o sală întreagă. Simţi că pluteşti, te stimulează... E incredibil, înţelegeam brusc de ce unii au făcut din asta o meserie.

— Am fost aşadar nevoit să studiez diferenţele dintre contabilitatea anglo-saxonă şi cea franceză.

Gata cu tracul... Nu mai am trac... Mă simt bine, uşor ca un fulg... e super...

— În Franţa, normele contabile sunt stabilite de către funcţionarii statului, în timp ce în Statele Unite organismele independente se ocupă de asta, iar obiectivul lor este ca normele contabile să servească interesele investitorilor, furnizându-le informaţia de care au nevoie ca să ia hotărâri raţionale. Clasamentul posturilor este invers celui practicat în Franţa...

Am ţinut-o aşa timp de vreo zece minute, reuşind să scap aproape de tot de notiţe. Cei de faţă păreau cu adevărat pasionaţi de subiect, lucru cel puţin surprinzător, pentru că nu aveau nici în clin nici în mânecă cu contabilitatea. În aparenţă, am reuşit să le captez atenţia, să le trezesc interesul. Mă simţeam uimitor de bine, eram din ce în ce mai încântat. Mi-am oferit luxul să mă plimb pe podium în timp ce vorbeam, privindu-i în ochi pe cei ce mă ascultau, liber să fac mişcări. La urma urmei, era incitant să vorbesc în public.

Mi-am încheiat discursul în ropote de aplauze şi urale. Câţiva membri s-au ridicat în picioare, apoi alţii, pe urmă toată sala. *Standing ovations*... Nu-mi venea să cred! Îmi scandau numele... Pluteam pe un norişor pufos, într-o stare greu de definit, euforic, fericit...

Eric a venit lângă mine pe scenă, continuând şi el să aplaude. Apoi a cerut fiecăruia să scrie un scurt comentariu. S-a făcut linişte.

Câteva minute mai târziu, Eric mi-a înmânat un plic burduşit cu coli îndoite în patru. M-am aşezat într-un colţ al sălii şi am desfăcut nerăbdător fiecare mesaj, curios să aflu care puteau fi micile defecte şi punctele pe care trebuia să le îmbunătăţesc aşa cum observaseră ceilalţi. Surpriza creştea cu fiecare mesaj pe care îl citeam. Toate comentariile erau favorabile! Sută la sută!! Era de necrezut, nemaipomenit... Nu reuşeam să-mi vin în fire, mi se părea că, dincolo de spaima care mă paraliza până nu demult, stătea pitit un talent tainic, un fel de dar al naturii care nu cerea decât să iasă la lumină.

Eric mi-a spus că după o primă şedinţă era mai bine să pleci acasă fără întârziere, decât să stai să asişti la celelalte discursuri, ca să păstrezi bine în memorie propria prestaţie şi să reciteşti în linişte comentariile.

I-am salutat pentru ultima oară pe cei adunaţi acolo şi am ieşit. Aerul răcoros al serii m-a învăluit. Purtat de aripile succesului de care mă bucurasem, am urcat pe scara întunecată, aşa cum urci pe treptele unui palat. Ajuns în vâltoarea oraşului, am simţit preaplinul noilor forţe dobândite, gata să merg, dacă acea zi avea să vină, să-mi iau soarta în mâini.

50

— Există o iudă printre noi!

— Cum aţi spus, domnule? zise Andrew apărând în pragul uşii.

Dunker a împins spre el două ziare care stăteau deschise pe birou. Apoi s-a lăsat pe spate în fotoliu, cu aceeaşi figură pe care o afişa în zilele lui proaste.

Andrew s-a apropiat.

La Tribune titra: „Dunker Consulting: după anunţurile false, urmează clienţi falşi?"

Le Figaro: „După ofertele de angajare fără angajator, urmează clienţi fără bani."

— Nu este bine pentru firma noastră! constată Andrew cu accentul său rece.

Dunker îl mitralie cu privirea.

— Mai ai şi alte analize la fel de pătrunzătoare ca aceasta, Andrew?

Englezul nu răspunse, dar roşi uşor. Ar fi trebuit să nu caşte gura de la bun început. Când şeful era în halul ăsta îşi vărsa nervii, întorcând împotriva ta cea mai măruntă vorbă pe care o scoteai pe gură, indiferent ce spuneai...

— Avem o iudă în echipă, e clar! repetă Dunker. Acţiunile o sa scadă din nou...

Se întoarse spre computer şi lovi cu furie câteva clape pe tastatură.

— Iată! Cât ai zice peşte... O şleahtă de impotenţi... Ajunge să circule o informaţie tâmpită şi tuturor căcăcioşilor le îngheaţă sângele în instalaţie şi se apucă să vândă! Nişte muieri, da. A şi scăzut cu 2%. Şi nu e decât începutul şedinţei! Complet anapoda...

*

— Ei, da... fără comentarii!... Punct ochit, punct lovit!

— Mi-aţi spus „zâmbitor”, l-am făcut zâmbitor...

— Păi da, de zâmbitor, e zâmbitor! Mă rog... îmi convine: e foarte O.K.

Am plătit atât cât stabilisem cu o zi înainte şi am plecat strecurându-mă cu greu prin grupul de gură-cască adunaţi ciorchine să vadă pictura.

Era ceva lume în după-amiaza aceea însorită în piaţa Tertre sub copacii ce-şi răspândeau miresmele dulci de vară. Turiştii veneau să-şi facă portrete la numeroşii pictori aşezaţi în faţa şevaletelor şi pe care-i găseai peste tot în jurul pieţii, cu paleta de culori într-o mână şi o pensulă lungă în cealaltă. Cel mai fascinant lucru erau ochii acestor artişti: privirea lor pătrunzătoare cerceta feţele pe care le desenau, încercând sa lase de o parte zâmbetele de faţadă, ca să poată surprinde cea mai caracteristică expresie a persoanei.

Nişte îndrăgostiţi pozau împreună. Câţiva părinţi repetau din trei în trei secunde copilaşilor lor „Nu te mai fâţâi atâta, că domnul n-o să mai poată termina!” O bătrânică cu zâmbetul împietrit pe chip în faţa celui care îi făcea portretul îl ruga s-o lase să se dea mai înspre umbră, iar artistul îi răspundea: „E aproape gata...”, fără să se grăbească însă.

Tot felul de gură-cască se înghesuiau lângă pictori ca să compare desenul cu modelul, fiecare cu câte un comentariu. Printre cei care pozau, unii erau în mod clar încântaţi că atrăgeau privirile trecătorilor. Alţii erau jenaţi şi îmbujoraţi, iar restul dădeau semne de iritare.

M-am dus până acasă ca să împachetez tabloul. De când se închisese Bursa pluteam pe un norişor: acţiunile Dunker scăzuseră cu aproape 5%. Era absolut colosal. Dintr-odată mă simţeam plin de mărinimie...

Zece minute mai târziu, am bătut la uşa doamnei Blanchard.

— Cine e?

— Domnul Greenmor, vecinul dumneavoastră...

Mi-a deschis.

— E pentru dumneavoastră, i-am spus întinzându-i pachetul.

— Pentru mine? mă întrebă femeia, fără să-şi ascundă surprinderea. Dar cu ce ocazie?

— Aşa. Am fost încântat că mi-aţi oferit o prăjitură. Aşa că voiam să vă fac şi eu un mic cadou. Poftiţi.

Desfăcu pictura şi o admiră preţ de câteva clipe.

— E foarte drăguţ. Foarte bine pictat. Mulţumesc frumos, domnule Greenmor.

Simţeam că nu îndrăzneşte să mă întrebe.

— Vă place? am întrebat.

— Da, foarte mult. Şi... pe cine reprezintă?

— Chiar aşa, doamnă Blanchard, dar e Isus Cristos!

— Oh...

Se uita la tablou cu ochii cât cepele. Am vrut s-o liniştesc.

— Ştiu că de obicei nu aşa ne este dat să-l vedem...

Bătrâna a rămas fără grai.

— Trebuie să fiţi de acord, am spus, că oamenii şi-au cam bătut joc de el reprezentându-l pe cruce, cu faţa schimonosită de suferinţă... Dumneavoastră v-ar plăcea să fiţi fotografiată pe patul de moarte, în comă, şi ca imaginea asta să fie arătată peste tot în lume după ce n-o să mai fiţi?

51

Mi-am propus să-l sun pe Fisherman spre seară ca să nu-i las prea mult timp înainte de închiderea ediţiei. Voiam să acţioneze pe loc, fără să mai aibă răgazul să se răzgândească.

Numai că n-am prevăzut că ultima mea întâlnire urma să dureze o veşnicie. Candidatul venise special din provincie, aşa că nu-i puteam scurta întrevederea. Era ora 19:35 când a plecat. Ediţia ziarului se închidea la ora 20. M-am repezit la telefon, nelinişti că ar putea fi prea târziu.

— *Les Echos,* bună ziua!

— În redacţie, cu domnul Fisherman, vă rog. Este urgent!

— O clipă.

Anotimpurile. Parcă nu se mai terminau. O variantă care l-ar fi făcut pe Vivaldi să se răsucească în mormânt.

Răspunde odată, ce naiba...

19:41.

— Alo...

— Domnul Fisherman?

— Cine întreabă?

Mi-am spus numele şi urechile mele au trebuit să suporte din nou „Vara". O vară de gheaţă.

19:43. *Răspunde, răspunde...* N-o să mai aibă vreme să scrie niciun rând înainte de închiderea ediţiei la ora 20...

— Bună seara.

În sfârşit, glasul său înăbuşit.

— Bună seara. Am pentru dumneavoastră o nouă informaţie.

Tăcere. În cele din urmă Fisherman a prins glas.

— Vă ascult.

— Când am vorbit prima dată, am anticipat o scădere a acţiunilor Dunker Consulting de vreo 3% şi aşa a şi fost.

— Aproape, mă corectă el.

— A doua oară, am prezis peste 4%. Am avut 4,8%.

— Da.

M-am concentrat. Vocea mea trebuia să fie şi sigură şi relaxată. Nu obişnuiam să joc la cacealma, iar cacealmaua asta era... enormă: în spatele ei nu se afla nimic, absolut nimic... Nu aveam niciun un fel de informaţie scandaloasă pe care să o transmit presei.

Am tras aer adânc în piept.

— Mâine, acţiunile vor cunoaşte cea mai vertiginoasă prăbuşire din istoria lor. Vor pierde cel puţin 20% într-o singură şedinţă.

— 20%? într-o singură şedinţă? E imposibil...

Să nu revii asupra celor afirmate, sau s-a zis cu tine...

— De fapt, sunt convins că prăbuşirea va fi şi mai mare. Mult mai mare. Vom asista poate chiar la o suspendare a cotării, doar pentru a evita ca valoarea lor să ajungă la zero.

Tăcere.

— O să vedem, zise el.

Acest răspuns ambiguu nu mi-a plăcut. Ce voia să spună? Că îşi va publica părerea şi pe urmă va vedea el cu cât vor scădea acţiunile? Sau că va sta pe tuşă, la fel ca dăţile trecute ca să asiste pasiv la cursul evenimentelor? Dacă făcea din nou pe spectatorul, mă termina.

Ne-am luat rămas bun.

Zarurile erau aruncate.

A început o lungă aşteptare... Mă chinuiam încercând să prevăd urmarea evenimentelor. Oare avea să scrie? Primele mele două predicţii care se adeveriseră or fi fost oare îndeajuns cât să-mi consolideze credibilitatea? Toată seara am fost chinuit de întrebările astea care-mi puneau mintea la încercare. Eram când temător, când încrezător, când şovăitor. Voiam să cred, dar mă şi temeam să nu fi greşit...

Sfaturile lui Fisherman legate de cursul Bursei erau atât de ascultate, atât de urmărite de mediul bursier încât era suficient un singur cuvânt scris de el pentru ca acţiunile să se prăbuşească. De tot.

Mi-a fost foarte greu să adorm, dar odată ce am reuşit, somnul meu a fost cum nu se poate mai agitat. M-am trezit în câteva rânduri să văd ce oră e. Cifrele verzi ale ceasului mi se păreau lente, ca şi cum nu s-ar fi mişcat din loc. La ora 6, m-am sculat şi am început să mă pregătesc pentru o nouă zi, în timp ce mi-am impus să ascult radioul ca să nu mă gândesc la altele. La 6:55 am ieşit în stradă. Era încă răcoare. Câteva persoane îşi plimbau câinii înainte să plece la muncă. Alţii se îndreptau deja spre locul de muncă, cu mutre nu prea încântate.

Bistroul şi-a deschis uşile în faţa mea. Am comandat o cafea şi *Les Echos.*

— Ziarul va sosi din clipă în clipă. Aşteptaţi un pic, îmi spuse chelnerul pe tonul său atât de puţin amabil.

Să aştept, să aştept. Nu mai aveam răbdare să aştept.

Cafeaua era prea tare. Prima înghiţitură mi-a lăsat în gură un gust amar. Am cerut să mi-o lungească şi am luat un croasant ca să nu mai simt gustul amărui în gură. L-am mâncat fără să-mi dau seama, adâncit în gânduri.

Chelnerul m-a trezit când mi-a aruncat ziarul pe masă, făcându-mă să tresar.

L-am apucat şi am început să-l frunzăresc nerăbdător, cu un nod în stomac. Deodată mi-a sărit în ochi titlul şi m-am oprit. Pe moment, nu am simţit nimic, absolut nimic, ca şi cum, preţ de o clipă, şocul mi-ar fi suprimat emoţiile şi gândurile.

„Dunker Consulting: vindeţi, până nu e prea târziu”

Îmi venea să chiui de bucurie. Nu-mi credeam ochilor. Era o nebunie, extraordinar, fabulos!

Am cerut o altă cafea şi un al doilea croasant, cufundându-mă în lectura articolului. Fisherman, puternicul şi respectatul Fisherman, îi sfătuia pe cei vizaţi să vândă! Explica tuturor că recentele dovezi despre delapidare, plus zvonurile cu miros de pucioasă, la care se mai adăugau şi evidentele erori de strategie din ultimele luni nu-i sunau a bine. Era mult prea riscant să deţii astfel de acţiuni şi cel mai bun lucru era să scapi de ele cât mai curând posibil.

Oau! Supermişto! Incredibil!

Dacă ar fi stat lângă mine, m-aş fi aruncat pe el ca să-l îmbrăţişez, în ciuda figurii sale distante care putea să îngheţe până şi sângele din venele unui întreg regiment de toreadori!

O oră mai târziu mă aflam la birou, tremurând de nerăbdare în faţa ecranului, înainte de deschiderea şedinţei bursiere din Paris. În sfârşit, cifra pe care o aşteptam cu atâta nerăbdare s-a afişat la ora 9.01: o cădere de 7,2%. Nu ştiam ce să cred. Oare o fi suficient?

Mi-am petrecut toată ziua cu ochii ţintuiţi pe ecran.

Cursul a mers în zigzag toată dimineaţa, dar tendinţa era clar în scădere. La prânz, cursul se oprise undeva în jur de 9,8%. M-am dus să-mi cumpăr un sandviş. Când m-am întors, se prăbuşise cu 14,1%. Mi s-a strâns inima: singura explicaţie posibilă a unei asemenea scăderi era o vânzare masivă, într-un timp de câteva minute, a unui pachet mare de acţiuni. Unul din marii acţionari cedase. *Yes!* Eram în al nouălea cer, jubilam. Pragul psihologic de minus 10% o fi fost elementul care a declanşat totul. Fondurile acestea de investiţii hotărăsc să vândă pe baza unor criterii fixate dinainte.

Doar încă unul! Doar încă unul! Hai, să vândă odată şi-al doilea acţionar şi am câmp liber!

Care o fi pragul pe care şi l-a propus? 15%? Abia dacă îndrăzneam să sper. Eram atât de aproape...

În ora următoare nu s-a mai întâmplat mare lucru. Clocoteam de nerăbdare. Am fost în stare să mănânc doar jumătate din sandviş. Nu-mi era foame. Am fugit ca un nebun după o cafea în sala de mese şi m-am întors vărsând jumătate pe jos. Tot nicio mişcare.

Site-ul ziarului *Les Echos* a publicat două rânduri în care spunea că fondul INVENIRA îşi vânduse acţiunile Dunker Consulting, fără alte comentarii.

La 15:40 scăderea a trecut de bariera de 15%. Aşteptam fără să îndrăznesc să respir.

Hai, hai, să vândă odată şi cel de-al doilea!

Minutele treceau pe rând, fără să se întâmple ceva. Nu era de bine. Eram încordat la maxim. 15,3%. Scădea încet, dar şocul salvator pe care-l doream întârzia să apară. 15,7%.

Vinde odată!

Scăderea îşi urma conştiincioasă cursul.

Sesiunea s-a închis cu o prăbuşire istorică de 16,8%. Sigur, era imens, nemaipomenit chiar, dar mai rămânea un acţionar important care nu mişcase un deget, ceea ce încurca mult lucrurile. Dacă se asocia cu Marc Dunker, putea să deţină majoritatea drepturilor de vot ale celor de faţă la adunarea generală... Partida se anunţa dificilă.

Toată ziua am fost într-o stare de nerăbdare intensă, îmbătat de scorurile mai mult decât îmbucurătoare, iar acum, la sfârşit, aveam senzaţia că mai rămăsese ceva de finalizat. Maşina s-a gripat, s-a înecat. Cerul milostiv până acum, se întuneca brusc. Mi se părea oarecum că obţinusem o jumătate de victorie, un simplu şah la regină. Adrenalina îşi lua rămas bun, ca un curtezan care simte că lucrurile se vor schimba şi m-am simţit deodată sătul, obosit, golit.

La ce bun să fiu convingător în ochii acţionarilor prezenţi la adunarea generală? Ce-o să reprezinte cele câteva zeci sau chiar sute de voturi ale micilor acţionari, în faţa ponderii electorale a celui mai puternic dintre ei?

52

Andrew a golit pe birou sacul de pânză pe care i l-a dat fata de la recepţie. Plicurile albe s-au risipit pe pielea roşie, formând un morman la fel de serios ca în zilele trecute. Trei dintre ele au căzut pe jos; Andrew s-a grăbit să le ridice. A aşezat apoi coşul de hârtii în dreapta biroului, şi a împins mormanul de scrisori spre stânga, după care, înarmat cu un cuţit de tăiat hârtia în mâna dreaptă, a apucat primul plic, l-a tăiat cu un gest precis şi rapid ca să scoată documentul, l-a aşezat în faţa lui, după care l-a aruncat la coş şi a repetat gestul cu o artă stăpânită aproape de perfecţiune.

După o jumătate de oră, l-a auzit răcnind pe patron. Oare vorbea la telefon? A aruncat o privire către ecran şi s-a lămurit imediat că nu. Era mai bine să meargă să vadă despre ce e vorba.

A bătut de două ori la uşă. Dunker nu i-a dat răgaz să întrebe dacă îi putea fi de folos cu ceva.

— Creiere de bibilică! Cu toţii!

— Domnule...

— Cu toţii, auzi? Avem una bucată ziarist de trei parale care-şi dă cu părerea despre lucruri care nu-l privesc, iar o gaşcă de dobitoci cu creierul neted ca-n palmă se iau după el ca ovinele, încep să vândă, cursul scade şi apoi se-aruncă şi ceilalţi fără să gândească, de parcă ar avea tărâţe-n loc de creier! Tărâţe!

Andrew ştia din proprie experienţă că atitudinea cea mai bună pe care o putea adopta în faţa nervilor şefului său era să tacă din gură şi să-l lase să-şi facă numărul. Până la capăt. Abia după aceea putea eventual să vorbească despre altceva redevenind gentlemanul distins, aşa cum ştia să fie în anumite împrejurări.

— Iar Poupon e un bou la fel ca şi ceilalţi. De trei zile deja, INVENIRA ne-a lăsat baltă şi tot de trei zile încerc să iau taurul de coarne şi să dau de Poupon ca să-l conving pe tâmpit să

reinvestească, acum c-a ajuns cursul atât de jos. E de negăsit, vezi, Doamne! Aş zice mai degrabă că n-are coaie, da! Nici nu-i de mirare cu un nume ca ăla... nu l-ar costa mare lucru. Şi cu toată presa care toarnă benzină pe foc, născocindu-ne tot soiul de probleme, lucrurile au luat-o razna de trei zile. Au luat-o razna, ascultă la mine, se macină, se şubrezesc! Nu trece mult şi nu mai facem nici cât o ceapă degerată!

Andrew rămase imperturbabil, chiar dacă detesta să-şi vadă patronul, capabil oricând să folosească un limbaj distins, că devine atât de spurcat la gură, ca de fiecare dată când lucrurile îi scăpau de sub control.

A aşteptat răbdător şi când a crezut că furia şefului s-a mai stins, a încercat să schimbe vorba.

— V-am mai amintit de viitoarea noastră adunare generală, domnule preşedinte, şi...

— Lasă-mă naibii cu adunarea asta! Mă doare undeva de ea! Mi-am pierdut cel mai important acţionar, iar cursul nu dă semne că o să crească. Doar nu crezi că asta o să povestesc celor trei suflă-n-vânt care or să vină să caşte gura fiindcă n-au altceva mai bun de făcut, şi cu asta, hop-ţop, o să schimb situaţia! Pe de altă parte, dacă n-ar trebui să ţin cont de o obligaţie legală de căcat, aş da-o naibii de adunare generală.

— Domnul are dreptate: pot să vă confirm că legea ne obligă să adunăm acţionarii o dată pe an.

— Acţionarii! Acţionarii! E un cuvânt mare pentru nişte boşorogi care nici nu ştiu pe ce lume trăiesc, dar au pus de o parte trei parale şi, ţuşti cu ele la Bursă în speranţa c-o să le aducă mai mult decât Casa de Economii. De altfel, cei mai mulţi dintre ei nu vin niciodată la adunările generale, cu excepţia celor câţiva sclerozaţi care se cred importanţi numai fiindcă au două-trei de acţiuni.

— Ăăă... mă tem că sunt mult mai numeroşi decât credeţi, domnule preşedinte. De câteva zile, primim tot mai multe

confirmări de participare după ce am trimis invitaţiile pentru adunarea generală. Tocmai despre asta am tot încercat să vă vorbesc de ieri, însă fără succes: va trebui să schimbăm sala, deoarece sala de şedinţe pe care am închiriat-o la hotelul Lutetia va fi neîncăpătoare.

— Neîncăpătoare? Cum adică, neîncăpătoare? Ce mai e şi cu tâmpenia asta?

— Cred că s-au speriat de scăderea cursului acţiunilor, domnule, şi vor să se intereseze mai îndeaproape de firma la care deţin nişte acţiuni...

— Dar nu deţin decât o nimica toată din acţiunile mele. Niciunul nu are mai mult de cinci sau şase, în cel mai bun caz. Să nu mă bată la cap cu asta. Doar n-o să stau să spun poveşti despre strategii de dezvoltare lu domnu' şi lu' madam' Nimeniîndrum. N-am pentru ce să le dau socoteală!

— Oamenii nu urmăresc îndeaproape cursul acţiunilor lor, iar când se trezesc că au pierdut 30%, îşi dau seama că e cam târziu să mai vândă, fiindcă s-ar alege cu prea puţin. Dintr-odată, singura lor speranţă e ca situaţia să se redreseze. De asta îi interesează deodată modul în care e condusă firma, deşi în urmă cu două zile era ultima lor grijă. Am asistat la acelaşi fenomen când au scăzut acţiunile Eurotunnel, domnule. Micii acţionari hotărât atunci să meargă în masă la adunări ca să-şi apere interesele.

— Te rog să te opreşti aici cu comparaţiile dumitale nesăbuite, da?

— În orice caz, domnule, chiar va trebui să schimbăm sala ca să încapă toţi.

— Să schimbăm sala, să schimbăm sala... Doar n-o să închiriez sala Zenith!

— Ăă... nu, domnule, sala Zenith ar fi prea mică. În ritmul în care se desfăşoară lucrurile, va trebui să ne gândim la Palatul Sporturilor Paris-Bercy.

53

La fel ca toţi acţionarii, din rândul cărora făceam şi eu acum parte, primisem convocarea la adunarea generală printr-o scrisoare recomandată, cu vreo cincisprezece zile în urmă.

Îmi scriam discursul de o săptămână, finisându-l ca un sculptor care-şi şlefuieşte lucrarea ca să-i înlăture şi cele mai mici asperităţi. Îl ştiam aproape pe de rost, după cât de mult îl repetasem în faţa oglinzii din baie, imaginându-mă în prezenţa micului grup de acţionari pe care trebuia să-i conving. Mă gândeam la asta aproape tot timpul, pe stradă, în metrou sau la vreo coadă în timp ce aşteptam să-mi cumpăr câte ceva. Mi s-a întâmplat chiar să rostesc câteva pasaje sub duş, vizualizând un grup subjugat de vorbele mele, în timp ce apa caldă îmi şiroia pe creştet, pe piele, bucurându-mi şi trupul, şi sufletul, făcându-le să vibreze la unison cu vocea mea, în rezonanţă totală cu auditoriul meu imaginar. Îmi aduceam aminte neîncetat de succesul de care m-am bucurat la Speech-Masters şi asta îmi dădea încredere în capacităţile mele.

Eram destul de mândru de discurs şi îl găseam convingător. Dacă aş fi fost în locul micilor acţionari, aş fi votat, fără să stau pe gânduri, cu mine.

Locul unde avea să se ţină adunarea generală fusese modificat la începutul săptămânii, şi acest lucru a fost anunţat printr-o scrisoare oficială care-mi comunica o adresă nouă: POPB, bulevardul Bercy numărul 8, arondismentul 12.

Adresa nu-mi spunea nimic, pentru că nu locuiam în capitală de mult timp.

Cu o zi înainte, mi-am luat liber să mă destind, să mă relaxez, să mă pregătesc mental. Cu toate acestea, când soarele a coborât la orizont, făcându-se nevăzut în spatele şiragului mohorât de acoperişuri şi de hornuri, încrederea în mine a început să se

topească încet, înlocuită de o realitate crudă ce mi se strecura puţin câte puţin în suflet, spulberându-mi visele, ca să îmi apară tot mai clară în faţa ochilor: cea a mizei considerabile a evenimentului imposibil de evitat acum.

Era limpede că Dunker n-avea să-mi ierte niciodată candidatura care ne va aduce faţă în faţă. A doua zi, la ora aceasta, voi fi ori preşedintele Dunker Consulting, ori ex-consultant şomer urmărit de un fost psihiatru pe jumătate nebun.

Raţiunea mi-a învins simţămintele şi astfel spaima m-a cotropit până în ultima fibră a fiinţei mele.

Dimineaţa a trecut cu mare repeziciune. Mi-am recitit discursul pentru a mia oară, apoi am coborât să fac câţiva paşi ca să-mi oxigenez creierul şi să încerc să scap un pic de starea de stres. Mă simţeam ciudat, eram copleşit de tracul care vibra în mine. Când am ieşit, l-am zărit pe Etienne sub scară şi am simţit nevoia să mă destăinui în faţa unuia mai amărât decât mine, poate ca să prind puteri o dată în plus. Mai ştii, poate ca să mă familiarizez cu o situaţie care, nu peste multă vreme, putea să fie şi a mea.

— Am trac, i-am mărturisit.

— Trac? zise el cu o voce hârâită.

— Da, urmează să vorbesc azi în faţa unor oameni, ca să le prezint viziunea mea despre un anumit subiect... şi nici nu-ţi poţi închipui cât de emoţionat mă simt.

Etienne se uita spre trecători cu neîncredere.

— Nu văd unde e problema. Eu când am ceva de zis, zic şi gata, şi totul e bine.

— Nu-i chiar atât de simplu... N-o să fiu singur. Lumea o să se uite la mine, o să mă asculte, o să mă judece...

— Păi dacă n-or fi mulţumiţi, să fie sănătoşi! Omu' trebuie să spună ce are-n tărtăcuţă. Să facă ce-i dictează sufletul, nu spaima. Şi-atunci, adio trac.

Mi-am pregătit un prânz destul de uşor, apoi am dat drumul la radio pe un post de ştiri. Preferam să mănânc în timp ce-i ascultam pe alţii vorbind; asta mă scutea să mă gândesc la ale mele.

Abia a început, că am şi înţepenit. Crainicul anunţa ştirile de la ora 14:30. 14:30... Inima mi s-a oprit în loc pe când îmi duceam ceaşca la gură. Ceasul meu arăta 13:07. Am fugit în cameră. Deşteptătorul indica ora 14:30! *Cu neputinţă!* Adunarea începea la ora 15... în celălalt capăt al Parisului!

Mi-am scos cămaşa şi blugii, m-am îmbrăcat într-un costum gri, am pus pe mine o cămaşă albă şi o cravată italienească. Mi-au trebuit trei încercări până am reuşit să-mi fac nodul. Mi-am legat şireturile cât ai zice peşte. Am luat invitaţia la adunarea generală şi discursul, le-am băgat într-un dosar de carton, apoi am trântit uşa apartamentului şi am coborât în goană pe scări.

Ora 14:38. Nici nu putea fi vorba să ajung la 15. Nicio nădejde. Nu-mi rămânea decât să mă rog ca adunarea să nu înceapă la timp. Trebuia să-mi depun candidatura la preşedinţie la începutul şedinţei. Dacă pierdeam trenul ăsta, totul se ducea naibii...

Am alergat ca niciodată şi am ajuns cu sufletul la gură în staţia de metrou, chiar când se închideau uşile. M-am aruncat în vagon şi m-am trezit pe o banchetă, gâfâind ca o gâscă îndopată, în faţa unei bunicuţe care se uita la mine cu nişte ochi cât cepele.

Mai aveam puţin şi explodam. Ce tâmpenie să mi se strice ceasul taman în ziua când nu aveam voie să greşesc!

— Nu se poate! am spus cu voce tare.

Era ca şi cum m-ar fi lovit cineva cu măciuca în cap

— Nu pot să cred, nu pot să cred! am spus, prăbuşit cu obrazul în palme.

Bunicuţa şi-a schimbat locul.

Tot drumul l-am petrecut bâţâind de nervi, într-un hal fără de hal.

Când am sărit din metrou, telefonul mobil arăta ora 15:05. Oare mergea bine? Am ieşit afară în goană, căutând bulevardul Bercy, numărul 8. Strada era ciudată, mărginită de un fel de platformă de pământ acoperit cu gazon, având pe alocuri nişte deschizături ca nişte guri căscate, care te duceau cu gândul că un hangar sau un parking fuseseră amenajate sub pământ. Nu se vedea niciun număr de casă. Cineva mă blestemase. Am fugit către un trecător care a întors capul şi şi-a văzut de drum când am prins a vorbi. Am găsit pe altul.

— Scuzaţi-mă, bulevardul Bercy, numărul 8, vă rog.

S-a uitat la mine ca la felul trei.

— Păi, nu prea ştiu, ce se-ntâmplă acolo?

Mi-am scos invitaţia.

— POPB. Trebuie să fie...

— Chiar acolo, zise, arătându-mi una din gurile căscate lângă un afiş uriaş cu Madonna. Nu vă agitaţi aşa, concertul e abia mâine!

Am fugit cât m-au ţinut picioarele, şi am intrat arătând invitaţia paznicului. „Palatul sporturilor Paris Bercy”, scria pe un panou indicator. Nu ştiam că stadioanele închiriază unor firme. Mi se părea o idee ciudată.

— Întrebaţi la intrare, mi-a spus paznicul, arătând nişte mese aliniate, în spatele cărora se plictiseau nişte plasatoare îmbrăcate în albastru.

Am ţâşnit, fluturând invitaţia.

— Am întârziat, am spus, nerăbdător.

Plasatoarea mi-a căutat pe îndelete numele într-un registru, în timp ce vorbea cu colegele. A început să-mi pregătească un ecuson, acţiune încetinită de lungimea excesivă a unghiilor date cu un lac roşu, apoi s-a oprit ca să răspundă la un apel pe telefonul mobil.

— Da, nu mai stau mult, zise râzând. M-aştepţi, pentru că după aia mă duc la coafor, e...

— Vă rog, am întrerupt-o. Am întârziat foarte mult, trebuie neapărat să intru. E foarte important.

— Te sun eu, zise, înainte să închidă, ţintuindu-mă cu privirea.

În cele din urmă, mi-a scris încruntată numele pe ecuson, pe urmă mi l-a înmânat arătându-mi vag cu privirea direcţia.

— Pe-acolo, intrarea a doua pe stânga, zise pe un ton de reproş.

— Mulţumesc. Ăăă... nu ştiu dacă trebuie să merg acolo unde a mers toată lumea. Fiindcă... îmi... depun candidatura la preşedinţie.

S-a uitat la mine cu o mutră cam aiurită, apoi a format un număr.

— Da, Linda de la intrare. Am un vizitator care zice că vrea să-şi depună candidatura la preşedinţie. Ce să fac? Ce?... Da, am înţeles.

S-a uitat la mine.

— Vine cineva după dumneavoastră.

15:20. Timpul trecea şi nu venea nimeni.

Dumnezeule, nu poate fi adevărat! O s-o dau în bară...

Gândul ăsta mă chinuia atât de mult, încât uitasem complet de trac. Dispăruse complet. Fără să vreau îi găsisem antidotul.

L-am văzut venind de departe şi am înghiţit în sec. Era directorul nostru financiar. S-a apropiat de plasatoare care a arătat cu degetul înspre mine. Tipul a făcut ochii mari când m-a recunoscut, apoi şi-a revenit şi s-a apropiat:

— Domnul Greenmor?

Cine, Doamne, iartă-mă, ar fi vrut să fiu?

— În persoană.

Era atât de surprins încât uitase până şi să mă salute.

— Mi s-a spus că...

— Aşa e, îmi depun candidatura la funcţia de preşedinte al firmei.

A rămas o clipă fără să spună nimic, înmărmurit. În spatele lui, le auzeam pe doamne sporovăind.

— Dar... l-aţi anunţat... pe domnul Dunker?

— Condiţia asta nu e prevăzută în statut.

M-a privit fix, vizibil incomodat.

— Mergem? i-am spus.

A dat din cap, pus pe gânduri.

— Veniţi cu mine.

L-am urmat, înaintând pe un culoar lung, foarte înalt, într-o atmosferă rece, glacială. Parcă eram pe culoarul unei uzine. La ani-lumină distanţă de stilul şic pe care Dunker îl afişa cu atâta plăcere.

Am mers aşa o vreme, apoi am luat-o pe un pasaj supravegheat de un paznic care i-a făcut un semn însoţitorului meu. Ne-am pomenit pe un coridor lung de nu-i vedeai capătul, îngust, întunecat şi cu tavanul jos. Mirosea a beci. Ziceai ca eram undeva sub pământ. Am dat în cele din urmă de o uşa metalică gri, deasupra căreia lumina un bec roşu. L-am urmat, dincolo de uşă şi... am avut şocul vieţii.

M-am trezit pe scena unei săli uriaşe, fără margini, de proporţii nemăsurate şi... înţesate de lume. Oameni cât vezi cu ochii, înghesuiţi pe gradene, în faţă, în stânga, în dreapta. Erau cincisprezece mii, douăzeci de mii, poate şi mai mulţi... Prezenţa lor impresionantă mă copleşea. Erau ca miile de colţi ai unui monstru cu gură căscată gata să înfulece scena pe nerăsuflate. Era de-a dreptul ameţitor.

Ar fi trebuit să mă bucur. Erau suficient de numeroşi ca să compenseze greutatea celui mai important acţionar. De acum, destinul era în mâinile mele... Simţeam în stomac un nod care creştea cu fiecare clipă ce trecea. Trebuia să iau cuvântul în faţa acestei mulţimi imense şi doar la gândul că momentul se apropia îmi venea să vărs...

Mi-am dat brusc seama că directorul financiar îşi continuase drumul şi că mă depăşise binişor. Am încercat să-l ajung din urmă. E foarte stresant să mergi, ştiind că douăzeci de mii de persoane se uită la tine. Cu neputinţă să umbli firesc. Ne-am dus spre partea dreaptă a imensei scene unde se găsea o masă lungă acoperită cu o

faţă de masă albastră, albastrul siglei noastre, proiectată de altfel pe un ecran uriaş, în fundul sălii. La masă, cu faţa la public, şedeau vreo douăsprezece persoane. Dunker stătea în centrul mesei, cu directorii în dreapta şi-n stânga lui, precum şi câţiva necunoscuţi. În spatele lor, vreo cincizeci de fotolii pe câteva rânduri, cu siguranţă era un spaţiu rezervat invitaţilor. Am recunoscut doar câteva figuri, nişte colegi aleşi pe sprânceană.

Ajuns la vreo zece metri de masă, directorul financiar s-a întors spre mine şi mi-a făcut semn să aştept. S-a dus către directorii de la masă, iar eu am rămas singur, proţăpit fără niciun rost în mijlocul unui decor. Cam greu să nu te socoteşti caraghios... Mi-am băgat o mână în buzunar, prefăcându-mă relaxat, deşi mă simţeam stânjenit în costumul meu, umilit că eram ţinut aşa, la distanţă.

Directorul financiar stătea în picioare lângă preşedinte, uşor înclinat către el. Nu puteam să aud nimic din ceea ce-şi spuneau, dar un lucru era limpede: candidatura mea deranja mersul evenimentului.

De mai multe ori, Dunker a făcut gesturi largi, întorcându-se spre persoanele care şedeau în fotoliile din spatele său, arătând ceva cu degetul. Nici el, nici ceilalţi nu s-au uitat la mine nici măcar pentru o clipă. Iar eu, înţepenit în mijlocul scenei, în picioare, într-o poziţie jenantă, nu îndrăzneam să mă uit spre public.

Directorul financiar s-a îndreptat, în cele din urmă, spre mine şi mi-a făcut semn să-l urmez.

— O să vă aşezaţi acolo, zise, arătând spre un fotoliu pe care o huidumă de bărbat îl căra dinspre şirurile de invitaţi, mai în spate.

M-am îndreptat către locul arătat, mulţumit că puteam, în sfârşit, să mă mişc, mai cu seamă că o făceam cu spatele spre public. Spre marea mea surprindere, tipul a pus fotoliul la vreo cinci, şase metri de restul grupului. Mare scofală... Eram ţinut la distanţă, ca un lepros. Pe când mă aşezam, m-a cuprins o oarecare furie, furie care mi-a dat un pic de curaj. Dorinţa de revanşă.

Câteva clipe mai târziu, unul dintre necunoscuţii care stăteau la masă s-a ridicat şi a venit spre mine. S-a prezentat ca fiind expert-contabilul firmei, mi-a cerut un act de identitate, după care m-a pus să semnez un document pe care l-am citit pe diagonală. O declaraţie de candidatură. S-a întors apoi la loc, lăsându-mă izolat în spatele scenei. De acolo de unde şedeam, puteam să văd spatele directorilor, un şir de costume închise la culoare. Singura femeie era căruntă, tunsă bărbăteşte, de parcă ar fi vrut să-şi şteargă feminitatea ca să se integreze mai bine.

— Bună ziua, doamnelor şi domnilor.

Vocea se auzea în difuzoarele puternice, impunând linişte în sală, după concertul inevitabil de tuse al celor care credeau pesemne că n-o să mai poată tuşi din acel moment înainte.

— Mă numesc Jacky Kériel, sunt director financiar la Dunker Consulting. Sarcina care-mi revine este să deschid adunarea noastră generală anuală, aducându-vă la cunoştinţă câteva date legale. Pentru început, numărul celor de faţă este de...

A început să citească, cu un glas monoton, o serie lungă de cifre. Era vorba de coeficienţi, de procentaje, de rezultate, de rata de îndatorare, de capacitatea de autofinanţare, de numerar şi chiar de capitalul propriu – un novice putea să se întrebe care e rostul adjectivului.

Am uitat repede de discursul introductiv şi mi-am îndreptat privirea şi gândurile spre sală. Nu mi-aş fi putut închipui niciodată că prăbuşirea acţiunilor va pune atâta lume în mişcare. Erau mai mult decât puteam eu să înţeleg... Probabil că erau oameni supăraţi, speriaţi, nemulţumiţi. Atmosfera se anunţa furtunoasă. Ştiam, desigur, că asta ar fi trebuit să mă bucure, că numărul mare al participanţilor îmi oferea din start o şansă de a înclina balanţa voturilor în favoarea mea, în ciuda faptului că acţionarul cel mai important nu-şi făcuse apariţia încă, dar pentru mine nu asta era problema. Eram înspăimântat de perspectiva de a lua cuvântul în

faţa atâtor persoane, pe scena aceasta pe care te simţeai înconjurat, văzut din toate părţile. Era un coşmar. Mai presus de puterea mea de înţelegere.

Mă simţeam complet depăşit de evenimente. Locul meu nu era aici. Locul meu... Dar care era de fapt locul meu? Oare eram făcut să ocup un post unde nu aveam cine ştie ce responsabilităţi?

Poate... Oricum mă simţeam mult mai în largul meu într-un astfel de post. Dar de ce? Sigur nu era vorba de nivelul de studii. Existau prea multe excepţii în ambele cazuri. Să fie oare o problemă de personalitate? Conducătorii firmei mi se păreau extrem de diferiţi unul de celălalt şi nu vedeam evidenţiindu-se un anumit tip de personalitate. Nu, sigur era vorba de altceva. Poate mediul din care provenim ne înfrânează inconştient voinţa de a căuta un loc cu mult peste locurile de muncă pe care le-au avut membrii familiei noastre? Se poate să nu ne simţim pe de-a-ntregul îndreptăţiţi? Sau poate nu trecem de bariera hărăzită nouă de părinţi, fiindcă dincolo ne-am putea simţi pe un tărâm interzis? Foarte probabil, dar nu sunt convins nici că urcând pe scara socială, am avea certitudinea unei dezvoltări personale superioare...

— Vă propun acum să puneţi întrebări, iar noi ne vom strădui să vă răspundem. Câteva plasatoare vor trece printre rânduri pentru a vă pune la dispoziţie microfoane. Vă propun să le faceţi un semn dacă aveţi ceva de spus.

A început un schimb de întrebări şi răspunsuri, care s-a lungit mai bine de o oră. Fiecare director răspundea de la masă la întrebările care îl priveau. Unii erau laconici, alţii, mai vorbăreţi, se pierdeau uneori în detalii care mai de care mai plictisitoare.

— Îi dau acum cuvântul preşedintelui nostru, Marc Dunker, care doreşte să îşi continue mandatul de preşedinte şi care o să vă prezinte o analiză a situaţiei actuale şi va vorbi despre strategia sa pentru viitor.

Dunker s-a ridicat şi s-a îndreptat cu paşi siguri spre centrul scenei, unde fusese montată o tribună cu un pupitru echipat cu un microfon. Spre deosebire de Kériel, nu vorbea de la masă, deşi aceasta era prevăzută cu microfon. Trebuia să se distingă de ceilalţi, să apară ca un lider.

În sală s-a făcut linişte. Intervenţia lui era în mod clar aşteptată.

— Dragi prieteni, începu Dunker cu făţărnicia sa obişnuită. Dragii mei prieteni, înainte de toate, ţin să vă mulţumesc că aţi venit în număr atât de mare. Văd în asta un semn al ataşamentului vostru faţă de firma noastră şi a interesului pe care îl purtaţi viitorului său...

Ştia cum să vorbească, idiotul...

— Suntem într-o situaţie paradoxală: firma nu a mers niciodată atât de bine, după cum o dovedesc rezultatele pe care vi le-a prezentat directorul meu financiar. Şi cu toate acestea, cursul acţiunilor noastre n-a fost niciodată atât de scăzut...

Uşurinţa cu care vorbea şi carisma sa mă făceau să mă gândesc cu durere la slăbiciunile mele. Ce impresie aş putea să fac eu după un vorbitor atât de bun?

— Practicile pentru care ne-a criticat presa şi mai ales un gazetar anume, nu au nimic ieşit din comun. Acestea sunt lucruri care se întâmplă destul de des în profesia noastră şi de obicei nu supără pe nimeni. Dar, la urma urmei, ar trebui să mă simt flatat în urma acestor critici, a acestor atacuri: aşa sunt trataţi doar cei puternici. Iar aceste atacuri nu sunt decât un reflex al invidiei celor slabi...

Nu era o idee grozav de bine ţintită din partea lui Dunker. Oare cărei categorii socoteau cei de faţă că aparţin? Celor puternici, doar fiindcă deţineau trei acţiuni? Sau... celor mici, consideraţi de Dunker drept „slabi”?

— Din păcate, trebuie să recunosc un lucru cât se poate de evident. La originea acestui haos se află, după câte se pare, cineva din interior, o oaie neagră care a transmis aceste informaţii

calomnioase gazetarilor care au făcut ceva bani frumoşi din asta. E greu pentru un conducător ca mine să recunoască acest lucru, dar un vierme s-a strecurat în măr, există un trădător printre noi. Acţiunile sale răutăcioase au perturbat cotaţia societăţii noastre, au dăunat economiilor dumneavoastră, dar îmi iau aici, în faţa dumneavoastră angajamentul să-l demasc şi să-l gonesc, aşa cum merită.

Îmi venea să intru în pământ. Aş fi vrut să mă teleportez în altă parte, să mă volatilizez. Mă străduiam să afişez o figură nepăsătoare, dar înlăuntrul meu clocotea un amestec de ruşine şi de vinovăţie.

Un val de aplauze a venit dinspre public. Dunker reuşise să deplaseze furia micilor acţionari spre un ţap ispăşitor misterios în timp ce el poza într-un şef protector care avea să le facă dreptate.

— Toate astea vor deveni cât de curând doar o amintire neplăcută, continuă patronul. Nici măcar cicloanele nu împiedică iarba să crească la loc. Adevărul e că societatea noastră este în plină dezvoltare şi că strategia noastră este câştigătoare...

A continuat pe un ton plin de sine, afirmând validitatea fiecăreia din alegerile sale strategice, despre care a vorbit în detaliu, exprimându-şi dorinţa de a le urma pe viitor.

A terminat în aplauzele directorilor, ale grupului de invitaţi din spate şi ale majorităţii oamenilor din sală. A aşteptat calm să se facă din nou linişte, apoi a continuat pe un ton foarte relaxat.

— Se întâmplă să avem un candidat de ultimă oră... Un candidat un pic... fantezist, aş zice...

M-am făcut mic în fotoliu.

— Fiindcă e vorba despre un tânăr care face parte dintre angajaţii companiei noastre. Un recrut tânăr, aş spune, întrucât nu e la noi decât de câteva luni... S-a angajat la societatea noastră direct de pe băncile facultăţii.

Cei din sală au început să râdă. M-am făcut şi mai mic în fotoliu. Aş fi dat orice să pot fi în altă parte...

— Era cât pe ce să-l fac să se răzgândească, nu de alta, dar nu voiam să mai pierdeţi timpul, apoi mi-am spus că după ce am suferit împreună ceea ce s-a întâmplat cu Bursa, o să ne facă bine să ne şi descreţim un pic frunţile, tot împreună. Dacă el nu are simţul ridicolului, noi avem simţul umorului.

S-au auzit în sală râsete batjocoritoare, iar Dunker şi-a ocupat liniştit locul, cu un zâmbet satisfăcut pe buze.

Eram zdrobit de vorbele sale dezonorante. Era jalnic din partea sa. Scârbos de-a dreptul.

În timp ce mergea la locul lui, şi-a întors încet capul spre mine, adresându-mi scurt o privire dispreţuitoare şi batjocoritoare.

Nici n-a ajuns la fotoliu că directorul financiar a luat microfonul de pe masă.

— Dau acum cuvântul celui de al doilea candidat la preşedinţia companiei noastre, domnului Alan Greenmor.

Mi-am înghiţit saliva, şi stomacul meu se strângea ca într-un ghem. Mă simţeam ca de plumb în fotoliu, turnat într-un bloc de beton.

Hai. Trebuie. Nu ai de ales. Ridică-te!

Am făcut un efort titanic ca să mă pot ridica. Toţi directorii se întorseseră spre mine, unii privindu-mă cu dispreţ. Toţi invitaţii din dreapta mă fixau şi ei. M-am simţit singur, cumplit de singur, atât de chinuit, că abia puteam să respir.

Mi-am luat foile cu discursul. Primii mei paşi spre tribună au fost cei mai grei. Am traversat scena, apropiindu-mă de acel public numeros. Dacă măcar ar fi stins cineva luminile pe sală, şi ar fi lăsat aprinse doar şirul de reflectoare orbitoare îndreptate spre scenă, n-aş fi văzut miile de feţe necunoscute şi ironice care se uitau la mine ca la un animal de la târg.

Drumul până la microfon mi s-a părut nesfârşit, fiecare pas fiind o adevărată probă de foc sub povara privirilor. Eram un gladiator slobozit în arenă, aruncat leilor în faţa plebei batjocoritoare şi însetate de sânge. Cu cât mă apropiam, cu atât mi se părea că văd în sală manifestări de băşcălie. Chiar aşa să fi fost, sau era rodul imaginaţiei mele chinuite?

Am ajuns în sfârşit la tribună, către care toată lumea îşi întorcea privirile, în centrul scenei, în ghearele fiarei trezite, gata să ragă. Eram îngrozit, doar o umbră a ceea ce sunt.

Mi-am pus foile pe pupitru, apoi am reglat înălţimea microfonului. Mâna îmi tremura şi inima îmi bătea, gata să sară din piept. Îmi simţeam sângele zvâcnind în tâmple, în ritmul bătăilor inimii. Trebuia neapărat să mă adun cât de cât, înainte să încep să vorbesc... Să respir. Să respir. Am citit cu ochii minţii primele fraze din discurs. Dintr-odată, mi s-a părut prost, nepotrivit, insuficient cântărit...

Undeva, departe, din mijlocul spectatorilor, o voce a strigat: „Hai, băiete, bagă mare!", iar alţii, câteva sute, i-au ţinut isonul.

E dureros când două sau trei persoane râd de tine. Când însă e vorba de trei sute sau patru sute din cincisprezece mii de martori, e insuportabil. Trebuia să pun capăt cât mai repede acestor râsete. Mânat de un instinct de supravieţuire, mi-am adunat forţele şi m-am aruncat în apă.

— Doamnelor, domnişoarelor, domnilor.

Vocea mea, deşi puternic amplificată de difuzoare uriaşe, mi s-a părut surdă, sugrumată.

— Numele meu este Alan Greenmor...

Un mucalit mi-a strigat „Greenmort, eşti mort!", provocând hohote de râs şi mai intense decât prima dată. Era mai rău decât în coşmarurile mele.

— Sunt consultant în recrutări, cel mai important departament al companiei Dunker Consulting. Am venit azi în faţa dumneavoastră pentru a vă prezenta candidatura mea.

Nu ţine... Discursul ăsta sună ca naiba...

— La mandatul de preşedinte. Sunt conştient de responsabilităţile acestei misiunii...

Din stânga, o voce m-a luat peste picior: „Ai şi-nceput să te scufunzi sub povară!" Din nou o avalanşă de râsete. Monstrul începea să-şi arate capetele. Machiavelic asmuţiţi de ironiile lui Dunker, sub oblăduirea şi cu binecuvântarea sa, micii acţionari scăpau din hăţuri. Le fusesem oferit drept nutreţ; urmau să mă pască şi să mă rumege. Eram terminat.

Era cel mai rău lucru care mi se putea întâmpla. Cel mai rău. Îmi distrugea credibilitatea, făcându-mi praf şi pulbere speranţele. Ostilitatea, mai treacă, meargă, dar batjocura... Ostilitatea te face să reacţionezi, batjocura să fugi. Nu-mi doream decât să dispar pentru totdeauna. Să fiu oriunde în altă parte... oriunde... nu contează unde... în altă parte... Trebuia să pun capăt întregii tărăşenii. Imediat! Aş fi făcut orice, numai să nu-şi mai bată joc...

Forţat de situaţia care se degrada tot mai mult, terorizat de perspectiva de a fi huiduit în orice moment de toată sala, sub imperiul ruşinii care mă cuprindea, uitând de discurs, de notiţe şi chiar de adevărata mea grijă, am ridicat ochii spre gradene, unde oamenii râdeau batjocoritor ca răspuns la tăcerea mea. Am privit în faţă acest public lipsit de orice urmă de compasiune, batjocoritor, şi mi-am apropiat buzele de microfon, gata să-l ating.

— Eu am anunţat presa în legătură cu escrocheriile lui Dunker!

Vocea mea a părut impresionantă în acest templu al bătăii de joc cuprins de îndată de linişte. O tăcere totală, deplină, asurzitoare. Liniştea neobişnuită a unei săli de cincisprezece mii de persoane. Băşcălia a lăsat loc stupefacţiei. Bufonul de pe scenă nu mai era

acum un bufon. Era un duşman, un duşman periculos, care le subţiase economiile.

E de necrezut în ce măsură o sală plină de oameni are o energie aparte. Uluitor. E mai mult decât suma emoţiilor şi a gândurilor fiecărui individ în parte. E o energie colectivă, care izvorăşte din întregul grup ca entitate distinctă. Doar pe scenă, în mijlocul acestor cincisprezece mii de suflete strânse laolaltă, simţeam această energie, o resimţeam cu toată fiinţa. Îi percepeam vibraţiile. Şovăise mai întâi într-un punct mort apoi s-a prefăcut în ostilitate. De data aceasta, deşi nu fusese rostit nici măcar un cuvânt, puteam să pipăi această ostilitate, s-o adulmec, s-o gust. Era aici, prezentă, plutea în aer. Un fel de undă malefică, tăcută, dar apăsătoare. Şi, ciudat, nu mă înspăimânta. Avea să se întâmple un lucru mult mai puternic un lucru uimitor ce ţinea de transcendent.

Sufletele acestea care mă înconjurau şi mă dominau prin numărul lor impresionant erau legate prin resentimente, animozitate, ranchiună, dar, oricare ar fi fost motivul, erau înlănţuite şi în clipa asta, nimic altceva nu conta. Puteam să simt această energie nevăzută pe care o răspândeau, ca şi cum ar fi alcătuit un tot. Era tulburător. O simţeam cu fiecare fibră a fiinţei mele. Fuziunea asta tăcută a lor te răscolea, te fascina, era aproape... frumoasă. În faţa acestor oameni, eram singur, absolut singur. Am început să-i invidiez, să vreau să fiu în locul lor, să doresc să fiu una cu ei. Voiam să fuzionez cu ei.

Deosebirile care ne aduceau faţă în faţă îmi păreau deodată secundare, fără însemnătate. Nu erau decât fiinţe umane, la fel ca mine. Voiau să-şi cruţe economiile, pensia, aşa cum voiam şi eu să-mi cruţ viaţa. Preocupările noastre nu erau oare cam aceleaşi?

Mi-au venit în minte, cât se poate de clar, cuvintele lui Igor Dubrovski. Dar nu mai era vorba de o tehnică bună de pus în practică, ci doar de o filosofie pe care trebuia să mi-o însuşesc.

Îmbrăţişează universul aproapelui tău, iar el se va deschide înspre tine.

Îmbrăţişează universul aproapelui tău... Noi nu eram individualităţi care se înfruntau, eram fiinţe umane legate de aceleaşi speranţe, de aceeaşi voinţă, de aceeaşi dorinţă de a trai şi de a trăi cât mai bine. Ceea ce ne aducea faţă în faţă nu era, la urma urmei, decât un amănunt, un amănunt lipsit de semnificaţie, dacă ar fi să-l comparăm cu ceea ce ne asemăna, care ne făcea una ca fiinţe umane. Dar cum să împărtăşeşti acest sentiment cu ei, cum să le explici? Şi apoi... cum să găsesc în mine puterea de a mă exprima?

Am revăzut cu ochii minţii ceea ce s-a întâmplat la Speech-Masters, şi asta m-a făcut să simt din nou emoţia minunată pe care am trăit-o cu acea ocazie. Aveam undeva, înlăuntrul meu, resursele necesare. Aş fi fost în stare, dacă aş fi avut curajul, să merg spre oamenii aceştia, să le vorbesc, să-i invit să împărtăşim ceea ce simţeam.

Tribuna din faţa mea mi s-a părut atunci o barieră, o piedică, un sistem de protecţie – întruparea a ceea ce ne aducea faţă în faţă. Am întins mâna, am apucat microfonul, l-am scos din stativ, apoi am ocolit tribuna, lăsându-mi vraişte foile şi am înaintat spre mulţime, singur şi dezarmat, oferindu-mi vulnerabilitatea. Am păşit încet, însufleţit de o sinceră dorinţă de a înţelege. Îmi era teamă, dar teama mea se stingea puţin câte puţin, făcând loc unui sentiment care atunci se năştea, un ciudat sentiment de încredere.

Am simţit nevoia să mă dăruiesc lor cu toată fragilitatea mea. O simţeam ca pe o dovadă a sincerităţii şi a transparenţei demersului meu. Lăsându-mă condus de instinct, mi-am desfăcut cravata şi am lăsat-o jos, apoi am procedat la fel cu haina. A căzut cu un uşor foşnet de stofă mototolită.

Am ajuns în avanscenă. Puteam să disting trăsăturile grave ale celor din primele rânduri. Mai departe, feţele se estompau şi semănau cu nişte vagi tuşe de culoare dintr-un tablou impresionist. Puteam să simt însă privirile aţintite spre mine, în tăcerea apăsătoare şi intensă.

Ştiam cât se poate de bine că nu-mi pot reproduce textul întocmai. Scris cu opt zile în urmă, nu se mai potrivea cu ceea ce îmi era dat să trăiesc acum, nu avea nicio legătură cu emoţiile mele din acest moment. Trebuia să mă mulţumesc cu vorbele care-mi veneau în minte. „Vorbim cu sufletul", îmi spusese Etienne.

I-am privit pe toţi oamenii aceia strânşi laolaltă. Aproape că le puteam simţi îngrijorarea şi nemulţumirea. Se răsfrângeau în mine ca un ecou.

Mi-am apropiat microfonul de buze. Mirosea a metal.

— Ştiu ce simţiţi în clipa asta...

Glasul meu pângărea liniştea. Răsuna în spaţiul acela uriaş cu o amploare nebănuită, impresionantă...

— Pot să vă simt îngrijorarea, nemulţumirea. V-aţi plasat banii în acţiunile firmei noastre. Dezvăluirile pe care le-am făcut presei au determinat prăbuşirea cursului lor şi sunteţi porniţi împotriva mea, sunteţi furioşi. Mă vedeţi ca pe... un personaj mârşav, un trădător, un ticălos.

Din sală nu se auzea niciun zgomot.

Reflectoarele puternice îmi încălzeau obrajii.

— Aşa aş crede şi eu dacă aş fi în locul vostru.

Toată sala era cufundată într-o linişte desăvârşită, o linişte tensionată, plină de energie.

— V-aţi aşteptat să câştigaţi nişte bani şi aţi fost înşelaţi. Poate aveaţi nevoie de banii ăia ca să o duceţi mai bine, să vă puteţi cumpăra mai multe lucruri, să aveţi o pensie mai bună sau să lăsaţi o moştenire mai însemnată copiilor voştri. Înţeleg şi respect grijile pe care vi le faceţi, indiferent de natura lor.

Poate credeţi că am transmis presei acele informaţii pentru că-l urăsc pe Marc Dunker sau ca să mă răzbun. Ar putea fi vorba şi de aşa ceva, având în vedere tot ce m-a făcut să suport. Şi cu toate astea, nu, nu ăsta-i motivul. Le-am dat spre publicare, având drept scop prăbuşirea cursului acţiunilor...

Din sală au ţâşnit câteva înjurături. Am continuat:

— Să provoc prăbuşirea cursului acţiunilor şi să vă fac astfel să veniţi şi să vă pot vorbi ca de la om la om.

Tensiunea dădea în clocot şi îi simţeam concentraţi la maximum la ceea ce le spuneam, stăpânindu-şi cu greu nerăbdarea de a afla ce motive m-au mânat, ce noimă aveau actele mele.

— Aveţi tot dreptul să ştiţi ce presupune dorinţa voastră, uşor de înţeles de altfel, de a vedea cursul acţiunilor crescând lună de lună şi an de an. La crearea sa, Bursa avea rolul de a permite firmelor să adune bani de la oameni ca să-şi finanţeze dezvoltarea. Cei care, mai bogaţi sau mai puţin bogaţi, au hotărât să investească aveau încredere în companie şi în capacitatea ei de a se dezvolta în timp. Aderau la proiectul ei. Apoi ispita unor câştiguri mai mari i-a făcut pe unii să investească pe perioade tot mai scurte, mutându-şi capitalul de la o companie la alta, încercând să profite de pe urma creşterilor punctuale, mărindu-şi astfel veniturile anuale. Acest tip de speculaţie s-a generalizat, iar bancherii au inventat ceea ce ei numesc instrumente financiare care să le îngăduie să facă tot felul de pariuri cu privire la evoluţia cursului, mizând inclusiv pe scăderea acestuia. Cel care mizează pe scăderea acţiunilor va face bani dacă firmei începe să-i meargă prost. E ca şi cum aţi paria pe înrăutăţirea stării de sănătate a vecinului dumneavoastră. Încercaţi să vă imaginaţi că ar avea cancer. Faceţi un rămăşag de o mie de euro că starea sa de sănătate se va agrava serios peste şase luni. Peste trei luni, aflaţi că are metastază? Minunat! Aţi câştigat 20%... Sigur, o să spuneţi că n-are nicio legătură, că e vorba de o persoană, şi nu de o firmă. Aici voiam să ajung. De când Bursa a ajuns să fie un cazinou, uităm de funcţia ei primordială şi uităm mai ales că în spatele numelor unor firme pe care mizăm ca la ruletă, se află oameni, persoane în carne şi oase care muncesc acolo şi-i dedică o parte din viaţă.

Vedeţi, cursul acţiunilor voastre este legat direct de perspectivele de câştig pe termen scurt. Pentru ca acest curs să crească, firma trebuie să publice trimestrial rezultate mirifice. Ori, o firmă e asemenea unei persoane. Sănătatea ei cunoaşte suişuri şi coborâşuri şi e firesc să fie aşa. Uneori, la fel ca la oameni, o boală îi permite să facă doi paşi îndărăt şi de acolo să vadă lucrurile un pic altfel, să o ia pe alt drum apoi să continue mai echilibrată, mai puternică decât înainte. Însă trebuie să accepte că încă este pacient. Dacă, în calitate de acţionar, veţi refuza să recunoaşteţi această realitate, atunci şi firma îşi va dezminţi dificultăţile şi vă va minţi, sau va lua hotărâri care vor produce, cu orice risc, nişte rezultate care vă dau speranţe însă sunt iluzorii pe termen lung. Publicând oferte de angajare false, sau adresându-se cu bună stiinţă unor clienţi faliţi, Marc Dunker n-a făcut decât să răspundă exigenţelor unui joc cu reguli care nu pot fi ţinute sub control.

Această exigenţă de creştere a cursului provoacă o presiune enormă asupra tuturor, de la preşedinte la ultimul angajat şi îi împiedică să lucreze cum se cuvine şi în linişte. Ea duce la măsuri administrative pe termen scurt care nu sunt bune nici pentru firmă, nici pentru salariaţi, nici pentru furnizori care, presaţi la maximum, vor transmite această presiune asupra propriilor salariaţi, precum şi asupra propriilor furnizori... Ajungem sa vedem cum societăţi sănătoase fac concedieri, doar ca să menţină sau să-şi crească rata de rentabilitate. Această ameninţare planează de-acum asupra fiecăruia dintre noi, împingându-ne spre un individualism care afectează atmosfera din rândul colegilor.

La sfârşit, ne dăm seama cu toţii că trăim în stres. Munca nu mai este o plăcere, deşi convingerea mea este că ar trebui să fie.

În sală se aşternuse o linişte de mormânt. Eram departe de râsetele stimulative de la Speech-Masters, dar mă simţeam mânat de propria mea sinceritate, dădeam glas celei mai profunde credinţe. Nu aveam pretenţia că deţin adevărul absolut, dar

credeam în ce spuneam şi asta îmi dădea puterea să merg mai departe.

— Nu astăzi vom reclădi lumea, dragi prieteni. Deşi... Am aflat, şi asta nu demult, că Gandhi zicea: „Noi trebuie să fim schimbarea pe care dorim s-o vedem în lume." La urma urmei, adevărul e că lumea nu e nimic altceva decât suma noastră, a tuturor.

Astăzi vi se oferă posibilitatea de a face o alegere. Adevărul e că alegerea voastră nu va avea repercusiuni la scară planetară. Va avea însă un impact asupra câtorva sute de persoane care lucrează la Dunker Consulting, asupra câtorva mii de candidaţi pe care-i primim şi poate, indirect, şi asupra salariaţilor furnizorilor noştri. E un lucru extrem de modest, sunt de acord, dar e mai mult decât nimic. Alegerea aceasta se rezumă în felul următor:

Dacă doriţi ca acţiunile voastre să atingă din nou cursul avut până acum câteva săptămâni şi chiar să o ia pe o pantă ascendentă, vă sfătuiesc să-l realegeţi pe conducătorul de acum al societăţii noastre.

Dacă veţi alege să mă puneţi pe mine în fruntea companiei, nu vă promit nimic în acest sens. Există chiar posibilitatea ca acţiunile să rămână o bucată de vreme la un nivel destul de scăzut. În schimb, îmi iau angajamentul să fac din Dunker Consulting o întreprindere mai umană. Aş vrea ca fiecare angajat să fie mai fericit când se trezeşte dimineaţa, la gândul că vine să facă bine ceea ce ştie, indiferent de post sau de grad. Aş vrea ca misiunea managerilor noştri să fie crearea condiţiilor de dezvoltare individuală şi de reuşită pentru fiecare membru al echipei lor, fiind atent să-şi poată dezvolta continuu şi propriile competenţe.

Şi sunt convins că într-un asemenea context, fiecare vom da ce avem mai bun în noi, nu în scopul de a realiza un obiectiv dictat de cerinţele şefilor, ci tocmai pentru plăcerea de a ne simţi competenţi, de a fi stăpâni pe ceea ce facem, de a ne depăşi.

Vedeţi dumneavoastră, cred că nevoia de-a evolua e înscrisă în genele omului, iar el nu doreşte decât să se poată manifesta, cu condiţia de a nu fi sabotat de vreo exigenţă managerială care îl face să nu cedeze, ca să se simtă liber. Vreau să clădesc o instituţie în care rezultatele să fie opera lucrului făcut cu pasiune şi mai puţin consecinţa unei presiuni care ucide plăcerea şi echilibrul.

Aş mai vrea să ne respectăm furnizorii, clienţii, candidaţii, la fel cum ne respectăm pe noi înşine. Nu văd de ce acest lucru ar fi incompatibil cu dezvoltarea firmei. Dimpotrivă. Când tragi spuza pe turta ta, când duci tratative ca să-l pui pe celălalt cu umerii la saltea, îl faci să procedeze în acelaşi fel cu tine la prima ocazie. La sfârşit, ne trezim cu toţii într-o competiţie crâncenă, unde fiecare încearcă să tragă preşul de sub picioarele celuilalt. Şi într-o astfel de situaţie, nici nu mai încape vorbă, toată lumea pierde. Nu putem construi nimic dacă suntem în conflict, când nu contează decât raportul de forţe. Respectul aduce după sine respect. Încrederea îl invită pe cel care se bucură de respect să se arate demn de acel respect.

Promit o transparenţă absolută în ceea ce priveşte administrarea şi rezultatele firmei. Ajunge cu intoxicările. Dacă se întâmplă să avem uneori rezultate proaste, la ce bun să le ascundem? Ca să evităm să vă vindeţi acţiunile? Dar de ce aţi face una ca asta, de vreme ce v-aţi alăturat unui proiect care şi-a propus să fie de durată? Vi s-a întâmplat cu siguranţă să vă alegeţi cu o răceală sau cu o gripă care v-a obligat să staţi la pat mai bine de o săptămână. Ascundeţi lucrul acesta celui cu care trăiţi de teamă să nu vă părăsească? Vreau să privesc dezvoltarea noastră printr-o viziune pe termen lung, pentru că proiectul acesta nu este un simplu vis al unuia care crede în utopii. Sunt convins că o companie a cărei funcţionare se bazează pe valori sănătoase poate foarte bine să se dezvolte şi chiar să genereze profit. Dar acest profit nu trebuie

căutat obsesiv aşa cum îşi caută doza un drogat. Profitul este rodul firesc al unei gestiuni sănătoase şi armonioase.

Mi-am adus aminte de vorbele lui Igor.

Nu putem să-i schimbăm pe oameni. Putem doar să le arătăm un drum şi apoi să îi facem să-şi dorească să fie acesta şi drumul lor.

— Alegerea vă aparţine. De fapt, nu o să alegeţi neapărat un preşedinte, ci mai degrabă tipul de satisfacţie pe care doriţi să-l simţiţi la capătul drumului. Într-una din situaţii, veţi avea satisfacţia că v-aţi crescut veniturile şi că aţi plecat ceva mai departe în concediu, că v-aţi cumpărat o maşină ceva mai mare sau că aţi lăsat moştenire copiilor voştri ceva mai mulţi bani. În cealaltă situaţie, veţi avea satisfacţia de a participa la o aventură fabuloasă – recâştigarea unui anumit umanism în afaceri. Şi o să trăiţi poate zilnic în sinea voastră un mic licăr de mândrie, mândria de a fi contribuit la creşterea unei lumi mai bune, lumea pe care o veţi lăsa moştenire copiilor voştri.

Mi-am ridicat privirile spre oameni. Mi se păreau apropiaţi, deşi erau atât de numeroşi. Le-am spus ce aveam pe suflet şi era inutil să mai adaug ceva. Nu simţeam nevoia să folosesc o formulă bine chibzuită, ca să-mi marchez sfârşitul discursului şi să stârnesc aplauze. De altfel, nu era un discurs, ci doar expresia convingerilor mele profunde, a credinţei mele în posibilitatea unui viitor diferit. Am rămas astfel câteva clipe, privindu-i, într-o tăcere care nu mă mai speria. Apoi m-am aşezat pe fotoliul meu izolat, departe de ceilalţi. Directorii de la prezidiu îşi priveau picioarele.

Votul şi numărarea voturilor au durat o veşnice. Era deja noapte când am devenit preşedintele Dunker Consulting.

54

Cu cât mă apropiam mai mult de turnul Eiffel, trecând pe aleile parfumate din grădina Champs-de-Mars, cu atât îmi părea mai uriaş, copleşindu-mă cu înălţimea sa. Soarele care apunea la orizont îl colora în rubiniu. Era maiestuos şi tulburător în acelaşi timp. Nu mai aveam niciun motiv obiectiv să mă tem. Reuşita ultimei mele misiuni din ziua precedentă mă elibera de dependenţa faţă de Igor şi puteam să sărbătorim în linişte victoria. Turnul rămânea însă în ochii mei bârlogul bătrânului leu. Mi se părea că mă întorceam din nou în cuşcă tocmai după ce scăpasem din ea.

Ajuns la picioarele Doamnei de fier, mi-am ridicat privirea spre vârf. Ameţeala m-a făcut să mă clatin pe picioare. Mă simţeam minuscul şi fragil, ca unul care se căieşte în genunchi, la picioarele unei statui uriaşe ce-l reprezintă pe Dumnezeul său şi-l imploră să-i ierte greşelile.

M-am îndreptat spre pilonul dinspre sud, m-am strecurat printre turişti şi m-am prezentat controlorului de la ascensorul privat al restaurantului Jules Verne.

— Pe ce nume aţi făcut rezervarea, vă rog? îmi spuse, gata să consulte lista pe care o avea în mână.

— Am întâlnire cu domnul Igor Dubrovski.

— Prea bine. Vă rog să mă urmaţi, domnule, răspunse pe loc, fără să-şi mai privească foaia.

L-am urmat în spaţiul amenajat în interiorul pilonului. I-a făcut un semn discret colegului său care aştepta cu nişte clienţi. Ne-am strecurat prin faţa lor şi am intrat în vechiul ascensor îngust, cu pereţi de fier şi de sticlă. Uşa s-a închis cu zgomotul unei uşi de temniţă în urma noastră şi am început să urcăm spre centrul labirintului metalic care alcătuia pilonul.

— Domnul Dubrovski nu e încă aici. Aţi sosit primul.

Ascensorul se îndrepta spre cer, atras de stele nevăzute lăsând în urmă oraşul care se întindea la picioarele noastre, cât vedeai cu ochii.

Ajuns la ultimul etaj, am simţit o strângere de inimă când am recunoscut roata imensă care punea cablul în mişcare. Mi-am simţit palmele umezindu-se. Tipul m-a condus spre şeful de sală care m-a primit cu deosebită eleganţă. L-am urmat prin restaurant până la masa care ne era rezervată, la capătul separeului cu pereţi de sticlă. Mi-a propus să comand ceva de la bar până avea sa sosească Igor. Am cerut o sticlă de apă Perrier.

Atmosfera era plăcută. Un decor destul de sobru, în alb şi negru. Lumina soarelui, la apus, pătrundea în acest spaţiu până în cele mai mici cotloane, accentuând senzaţia ireală a locului. Câteva mese erau deja ocupate. Se auzeau fragmente de conversaţii în limbi străine.

Nu mi-am putut reprima un fior când am privit în jos. Cunoşteam prea bine acele bare metalice care acum mă sfidau impertinente, amintindu-mi de disperarea şi de suferinţa mea de atunci. Dedesubt, golul era atât de impresionant că-mi dădea senzaţia ameţitoare că atârnam de un nor.

La urma urmei, era un lucru sănătos să mă întorc la locul nenorocirii mele. Era ca şi cum mi se oferise posibilitatea nu să şterg trecutul, ci să scriu peste el o altă poveste. O înregistrare pe pelicula unui film vechi şi care nu-l şterge de tot pe ce dinainte, dar îl estompează aproape de tot.

Ce drum lung am parcurs din ziua aceea... Ce de emoţii, ce de tensiuni, de nelinişte, dar şi de speranţe, de progrese... Sigur, ca persoană nu m-am schimbat. Eram acelaşi şi era imposibil să fiu altminteri. Aveam însă sentimentul că m-am eliberat de lanţurile care mă ţintuiau, asemeni unui vapor care scapă de ancora care-l ţine legat de ţărm... Am descoperit că majoritatea spaimelor mele trecute nu erau decât o creaţie a minţii mele. Realitatea îmbracă

uneori forma unui balaur înspăimântător care dispare îndată ce îl priveşti în faţă. Impulsionat de Igor, i-am îmblânzit pe balaurii existenţei mele, existenţă care acum mi se părea populată de îngeri prietenoşi.

Igor... Igor Dubrovski. Yves Dubreuil. O să arunce oare o rază de lumină asupra îndoielilor care mai existau, acum că pactul nostru se încheiase? Oare o să înţeleg în sfârşit motivaţiile sale sau voi continua să-l privesc ca pe un bătrân pe jumătate nebun?

Timpul se scurgea şi Igor nu mai apărea. Restaurantul se umplea încetul cu încetul, iar valsul chelnerilor, al şefilor de sală şi al pivnicerilor se desena armonios, o coregrafie imperceptibilă şi tăcută. Am mai luat un pahar. De astă dată bourbon. Eu care nu beam niciodată, am simţit brusc nevoia s-o fac.

În timp ce soarele dispărea la orizont, cerul s-a colorat în roz, un roz blând şi cald şi care răspândea o senzaţie incredibilă de calm. N-aveam nimic de făcut, nimic de spus, doar de aşteptat, savurând clipa. Timpul părea suspendat, prezentul picotea, lipsit de griji.

Mi-am apucat paharul şi încet, foarte încet m-am apucat să-l învârt. Cuburile de gheaţă au început să danseze, apoi s-au ciocnit de marginea paharului într-un clinchet cristalin, abia auzit.

Igor nu mai avea să vină. O ştiam. O simţeam într-un fel pe care nu-l puteam defini.

Mi-am lăsat privirile să rătăcească pe cer şi aveam senzaţia că toată fiinţa mea s-a topit în frumuseţea sa. Înghiţitura de alcool mi-a încălzit cerul gurii cu parfumul său suav, apoi şi-a împrăştiat căldura prin corp, îmbiindu-l să se destindă.

Noaptea se lăsa peste Parisul care se înveşmânta în luminile ei sclipitoare, scăldând restaurantul într-o atmosferă de vrajă.

Am cinat singur, atras de frumuseţea nopţii, legănat de acordurile languroase cu accente de jazz ale unui pian. Pe cer, stelele licăreau tăcute.

55

Bărbatul s-a instalat confortabil sub umbrar şi a aşezat lângă el o ceaşcă de cafea aburindă. A scos o ţigară dintr-un pachet şi a dus-o la gură. A scăpărat un băţ de chibrit de faţa laterală a cutiuţei, l-a rupt şi a tras o înjurătură în timp ce arunca pe jos capătul ciuntit. Al doilea a scăpărat îndată, iar el şi-a aprins ţigara, trăgând primul fum din dimineaţa aceea.

Era cel mai plăcut moment al zilei. Micul colţ de natură din faţa casei era încă adormit, iar florile răspândeau miresme subtile de rouă, cu picăturile încă vizibile, ca nişte lupe minuscule, pe petalele amorţite, roz, albe sau galbene. Soarele abia începea să urce în albastrul încă palid al cerului. Promitea să fie o zi caldă.

Bărbatul îşi deschise ziarul, *La Provence,* şi citi titlurile de pe prima pagină. Nu erau prea multe ştiri în acest sfârşit de august. Încă un incendiu într-o pădure, înăbuşit rapid de pompierii din Marseille după intervenţia hidroavioanelor Canadair. Cu siguranţă vreun piroman, se gândi bărbatul, sau niscaiva turişti inconştienţi care fac picnicuri fără să ţină cont de faptul că era interzis. Un articol vorbea despre creşterea numărului de spectatori la festivalurile verii, ale căror reţete nu acopereau totuşi cheltuielile. Tot noi vom plăti din nou concertele parizienilor prin impozitele noastre locale, îşi spuse.

A băut o gură de cafea şi a trecut la paginile următoare O fotografie i-a sărit în ochi. Sus, cu litere de-o şchioapă scria: „Un tânăr de 24 de ani a fost ales preşedinte director general la cel mai important birou de recrutări”

Ţigara i-a căzut din gură.

— Asta-i bună! Josette! Vino să-ţi arăt ceva!

*

Nu haina-l face pe om şi nici funcţia. Dar schimbă implacabil felul în care îl percep ceilalţi. Întoarcerea mea la birou a treia zi după alegeri a fost destul de surprinzătoare. S-a creat o adevărată îmbulzeală în foaier, în clipa în care am sosit. Era ca şi cum colegii mei, neîncrezători în alegerea mea, au vrut să verifice informaţia ei înşişi. Fiecare m-a salutat în felul său, dar îmi vorbeau cu toţii într-un fel neobişnuit. Simţeam deja că intră în joc interesele personale – nu puteam să mă supăr pe ei. Unii umblau cu mănuşi, pe când alţii îşi doreau să aveam o relaţie cât mai apropiată, ca să poată profita mai devreme sau mai târziu. Thomas a fost cel mai linguşitor dintre ei, lucru care nu m-a surprins. Doar Alice avea reacţii fireşti şi simţeam că satisfacţia ei era sinceră.

Nu am mai pierdut vremea şi m-am dus în biroul meu. Mă aflam acolo de-abia de cincisprezece minute, când sosi Marc Dunker în persoană.

— N-are rost s-o luăm pe ocolite, zise acesta, fără măcar să salute. De vreme ce oricum o să mă dai afară, hai să n-o mai lungim. Semnează aici şi-am terminat povestea!

Mi-a întins o foaie de hârtie cu antetul firmei. Am citit-o, fără s-o iau în mână. Era vorba de o scrisoare tipărită care îi era adresată şi îi aducea la cunoştinţă că a fost eliberat din funcţie. Sub locul unde trebuia să fie o semnătură, stătea scris: „Alan Greenmor, preşedinte director general”

Individul era atât de obişnuit să conducă totul, încât se înştiinţa singur că a fost eliberat din funcţie! Am luat scrisoarea şi am rupt-o în două, înainte s-o arunc la coş. S-a uitat la mine stupefiat.

— M-am gândit destul de mult, i-am spus. Am hotărât să păstrez doar funcţia de preşedinte al firmei şi să numesc un alt director general, fiindcă nu vreau să ocup cele două funcţii. Vă ofer postul. Sunteţi un om eficient şi vă interesează rezultatele. Vom folosi aceste calităţi pentru o cauză nobilă. Începând cu clipa aceasta,

misiunea dumneavoastră, dacă o acceptaţi, va fi să faceţi din compania aceasta o organizaţie mai umană, care să ofere servicii de calitate, respectând pe toată lumea, de la clienţi la salariaţi şi furnizori. După cum ştiţi, pariul meu este că, mult mai fericiţi, colaboratorii vor da ce au mai bun în ei, că furnizorii trataţi drept parteneri vor fi la înălţimea încrederii care li se acordă şi că toţi clienţii noştri vor şti să aprecieze valoarea a ceea ce le oferim.

— N-are să ţină. Aţi văzut acţiunile: a doua zi după adunarea generală, am mai pierdut 11%!

— Nu e nimic alarmant. E vorba doar de al doilea acţionar principal care şi-a vândut acţiunile. De-acum, societatea e alcătuită din acţionari mărunţi care n-au nimic împotriva noului drum pe care a luat-o compania. Gata cu presiunile marilor investitori care fac legea! Acum suntem ca-ntr-o familie...

— O să fiţi sfâşiat de viu. Nu vă dau mai mult de şase luni şi un concurent va lansa o ofertă publică de cumpărare potrivnică instituţiei! În mai puţin de cincisprezece zile se va trezi că este acţionar majoritar şi o să fiţi pus pe liber.

— Ofertele publice de cumpărare nu o să reuşească. În spatele unei asemenea oferte stă de obicei un investitor care se oferă să răscumpere părţile acţionarilor la un preţ superior celui de la cursul Bursei. Dar nu uitaţi că oamenii m-au votat după ce le-am spus că acţiunile vor creşte într-un ritm mai lent decât cu dumneavoastră. Prin urmare, au aderat la un proiect, renunţând la speranţele lor de câştiguri băneşti imediate. Pariez pe faptul că vor fi statornici şi că nu se vor lăsa momiţi de cântece de sirenă.

— Vă place să vă prefaceţi că nu vedeţi ceea ce e sub nasul dumneavoastră. Se vor da pe brazdă. Omul e o fiinţă slabă când e vorba de bani.

— Nu aţi înţeles că situaţia s-a schimbat. Acţionarilor pe care-i aveaţi puţin le păsa de firma dumneavoastră. Singura lor motivaţie era perspectiva câştigurilor. De asta eraţi sclavul rentabilităţii

plasamentelor lor. Cei care au rămas alături de mine s-au strâns laolaltă în jurul unui proiect, un adevărat proiect al companiei, bazat pe o filosofie şi pe valori. Nu există niciun motiv să-şi renege acum valorile. Vor rămâne.

Dunker s-a uitat la mine perplex. Am deschis un dosar aflat în faţa mea şi am luat o foaie pe care i-am întins-o.

— Poftiţi noul dumneavoastră contract de muncă. Conţinutul e acelaşi, doar că de acum înainte veţi fi director general şi nu preşedinte director general.

S-a uitat la mine uluit, timp de câteva secunde. Apoi, am crezut că-i citesc în ochi o licărire de răutate. Şi-a scos stiloul din buzunar, s-a aplecat peste birou şi a semnat contractul.

— Sunt de acord. Accept.

În clipa aceea mi-a sunat telefonul.

— Da, Vanessa.

— Am un ziarist care aşteaptă să vorbească cu dumneavoastră. Vi-l dau?

— O.K.

Dunker mi-a făcut un semn cu capul şi s-a retras.

— Domnul Greenmor?

— Chiar el.

— Sunt Emmanuel Valgado de la BFM TV. Aş vrea să vă invit în emisiunea noastră de marţi dimineaţa. Ne-ar face plăcere să ne vorbiţi despre culisele preluării puterii la Dunker Consulting.

— Nu consider că e vorba despre o preluare a puterii...

— Exact asta ne interesează. Filmarea are loc luni la ora 14. Puteţi să veniţi?

— Ăăă... un singur lucru aş vrea să ştiu... Va fi o emisiune cu public?

— Cel mult douăzeci de spectatori. De ce?

— Aş putea să invit una sau două persoane? Trebuie să-mi ţin o promisiune mai veche...

— Nicio problemă.

*

Marc Dunker a părăsit biroul lui Alan Greenmor, cu un uşor zâmbet în colţul gurii. Burtăverde ăsta cu caş la gură avusese veleităţi de putere, dar n-avea coaie ca să şi-o asume de unul singur. De asta l-a păstrat ca director general. Nu era în stare să conducă compania şi o ştia bine...

Fostul director general îşi freca deja mâinile, în timp ce cobora treptele două câte două, până la etajul unde-şi avea biroul. O să-l înghită cu fulgi cu tot pe puştiul ăsta atât de fraier că nici măcar măsuri de prevedere nu şi-a luat. Se vedea cu ochiul liber că n-avea niciun fel de simţ al puterii. La urma urmei, nu se schimba nimic. Tot el, Marc Dunker, urma să conducă ostilităţile, din poziţia sa de director general. Preşedintele îl va urma supus. După un an, îşi va prezenta bilanţul în faţa adunării generale şi când lumea va afla că el a făcut toată treaba, o să-l voteze toată lumea cu ambele mâini. Tocmai ajungea în faţa uşii biroului, când faţa i se crispă brusc, apoi deveni stacojie la gândul care-i trecuse prin minte. Paraşuta... paraşuta sa de aur de trei milioane de euro pe care urma să-i încaseze în caz de ruptură... Asta era, bineînţeles!!! De asta i-a cerut Greenmor să rămână... Iar el... a semnat...

A intrat în birou şi a trecut pe lângă Andrew, fără să-l vadă. Vorbele i-au ţâşnit din gură, fără să-şi dea seama.

— Dobitocul dracului m-a futut şi a doua oară!

Secretarul ridică o sprânceană.

— Ce spuneţi, domnule director?

56

Am părăsit biroul devreme, ca să mă duc la Igor Dubrovski. Îmi datora nişte explicaţii. Era mult prea simplu să se eschiveze aşa cum o făcuse cu o seară în urmă.

Şoferul preşedintelui, de acum la dispoziţia mea, m-a condus până la el. Am avut un sentiment ciudat. Stăteam tolănit pe bancheta moale din spate, cu corpul ghemuit pe cea mai plăcută piele, în timp ce, în jur, pe strada Rivoli, şoferii se stresau la volan. Aveam sentimentul că sunt o persoană importantă. M-am surprins pândind privirile celorlalţi în timp ce stăteam la semafor. O să citesc oare respect? Poate... chiar admiraţie? Adevărul e că nimănui nu părea să-i pese. Fiecare era mult prea preocupat să se poată strecura de la un şir de maşini la altul, să o poată lua din loc mai repede decât maşina de alături. În acest joc eram de altfel extrem de defavorizaţi de dimensiunile maşinii noastre şi toată lumea ne depăşea... Ce speram de fapt? Oi fi admirat eu vreodată pe cineva pe motivul că are şofer? Nu, bineînţeles... Evident că nu. Încă o iluzie. De altfel, această căutare a recunoştinţei era fără rost. Cum ar putea admiraţia celorlalţi să-mi compenseze deficitul stimei de sine? Nimic din exterior nu poate repara rănile dinlăuntrul nostru...

Asta mi-a dat ghes să reiau una din sarcinile pe care mi le-a dat Igor şi să-mi notez seară de seară trei lucruri din ziua respectivă, de care eram mândru. Nu mai făcusem acest lucru după ce descoperisem falsa lui identitate şi îmbârligătura de evenimente alarmante care mi-au mobilizat energia.

Câteva minute mai târziu ne-am trezit prinşi în piaţa Concorde într-un ambuteiaj monstru şi am început să regret că nu am luat metroul care m-ar fi scos la liman în mai puţin de douăzeci de minute!

Ajuns la destinaţie, berlina noastră mare s-a oprit în faţa grilajului negru al casei şi am coborât. Nori groşi se adunau pe cer; aerul era încărcat de umiditatea copacilor de pe bulevard şi din parc. În această atmosferă cenuşie, castelul părea un vas-fantomă.

L-am recunoscut pe servitorul care mi-a deschis şi a luat-o înainte fără o vorbă, până în salonul cel mare. Vremea tristă cufunda interiorul într-o umbră blândă şi melancolică. Contrar obiceiurilor casei, puţine lumini erau aprinse.

Am găsit-o pe Catherine şezând pe o sofa, cu picioarele sub o pătură.

— Bună ziua.

S-a uitat la mine, dar nu mi-a răspuns, mulţumindu-se să dea uşor din cap. O simplă privire în încăpere m-a asigurat că era singură. În umbră, pianul cel mare închis semăna cu o dală de marmură neagră. Prin ferestrele înalte, deschise spre grădină, se puteau vedea primele picături de ploaie alunecând pe frunzele plantelor.

— Unde este Igor?

Catherine nu a răspuns imediat, întorcându-şi privirea.

— Ah... îi cunoşti numele adevărat...

— Da.

N-a scos o vorbă o bună bucată de timp.

— Alan...

— Da...

A suspinat.

— Alan... trebuie să-ţi spun...

— Ce?

A tras aer adânc în piept. O simţeam crispată.

— Igor a murit.

— Igor a...

— Da. A făcut o criză cardiacă ieri dimineaţă. Ajutorul a sosit prea târziu.

Igor murise... Nu-mi venea să cred. Era de neconceput. Chiar dacă sentimentele mele faţă de el erau amestecate, după ce trăisem timp de o vară toată gama emoţiilor – admiraţie, ură, teamă – Igor era totuşi cel care mă eliberase din constrângerile inhibiţiilor şi făcuse din mine un bărbat capabil să-şi trăiască viaţa din plin. Igor murise... M-am simţit brusc dator şi... nerecunoscător. N-o să mai am niciodată prilejul să-i mulţumesc.

M-a cuprins încet tristeţea, copleşindu-mă apoi pe de-a-ntregul. Deodată m-am simţit apăsat, abătut. Bătrânul leu părăsise lumea aceasta...

Un gând mi-a trecut prin minte – răspunsurile la întrebările mele dispăruseră oare şi ele odată cu el?

— Catherine, pot să vă întreb ceva?

— Alan, nu...

— Procesul. Procesul François Littrec. Igor era vinovat, nu-i aşa?

— Nu, n-avea ce să-şi reproşeze în toată povestea aceea.

— Şi atunci, de ce i-a hipnotizat pe juraţi? Asta a făcut, nu?

Catherine mi-a zâmbit cu tristeţe.

— Nu m-ar mira din partea lui, dar dacă a făcut-o e cu siguranţă fiindcă a preferat să încerce să-i influenţeze pe ceilalţi decât să fie nevoit să se justifice... Sau poate îi era pur şi simplu imposibil să-şi dovedească nevinovăţia, cu toate că era reală. De altfel, n-a avut multe contacte cu acel tânăr care, pe de altă parte, era urmărit. Igor n-a avut niciun amestec în sinuciderea tânărului.

— Dar eu?... Întâlnirea noastră de pe turnul Eiffel n-a fost întâmplătoare, nu-i aşa?

M-a privit cu bunăvoinţă.

— Nu, n-a fost...

— A făcut astfel încât să mă atragă în locul acela, nu-i aşa?

Mi-a făcut semn cu capul că da.

Am înghiţit în sec. Era complicea lui, era la curent cu totul şi l-a lăsat să acţioneze.

— Catherine, puteţi să-mi spuneţi cum de o cunoştea pe Audrey?

Şi-a întors capul spre fereastră, apoi mi-a răspuns îngândurată, cu privirea subjugată de ploaia care cădea cu zgomot în grădină.

— Igor ştia cât de intensă era relaţia voastră. I-a spus lui Audrey ce... planuri avea cu tine. A convins-o să te părăsească, după ce va fi lăsat la tine articolul despre sinucidere.

— El i-a cerut lui Audrey să mă părăsească?

Eram revoltat. Cum de a fost în stare să recurgă la un gest atât de josnic?

— A convins-o foarte greu, dar Igor ştia cum s-o facă. I-a dovedit că era în interesul tău şi a negociat cu ea timpul de care avea nevoie înainte să reînnoade relaţia cu tine.

Nu-mi era uşor să cred că Audrey intrase în jocul lui. Era prea dintr-o bucată ca să accepte aşa ceva.

— Şi când am văzut-o în zilele trecute ieşind de la el...

— Venise să-i spună să-l ia dracul, că nu mai rezistă, că totul n-avea niciun sens. Igor a trebuit să renegocieze timpul rămas. Alan...

Povestea m-a scos din fire. Mă simţeam cuprins de o furie oarbă.

— Dar cum a putut...

— Alan...

— Este îngrozitor să te joci în felul ăsta cu sentimentele omului!

— Alan...

— Şi dacă în timpul ăsta Audrey ar fi întâlnit un alt bărbat?

— Alan...

— Nu risca enorm să...

Catherine a strigat atât de tare, încât mi-a acoperit vorbele.

— Igor era tatăl tău, Alan!

Vorbele ei au răsunat în tot salonul, iar ecoul lor a mai vibrat în mine mult timp după aceea. S-a făcut linişte în jur. Îmi pierdusem cumpătul, eram consternat. Mintea mi-o luase razna sub asaltul emoţiilor şi al gândurilor de tot felul.

Catherine rămase nemişcată.

— Tatăl meu...

Mă bâlbâiam, incapabil să articulez vreun cuvânt care să aibă sens.

— Nu ştiu, continuă ea încet, dacă mama ta ţi-a spus că bărbatul care te-a crescut în Statele Unite nu era tatăl tău adevărat...

— Ba da, ba da. Ştiam. Ştiam...

— Mult după ce te-a conceput, Igor a acceptat să adăpostească la el pe fetiţa unei servitoare care se îmbolnăvise. Nu era măritată şi nimeni nu putea să-i poarte de grijă copilului ei în timpul celor cincisprezece zile cât avea să stea în spital. Era o fetiţă adorabilă, cam de vârsta pe care trebuia s-o ai tu... Foarte dezgheţată, era plină de viaţă, zglobie şi veselă. Deşi doar de-o şchioapă, era unsă cu toate alifiile. Igor era complet topit după ea. El, care nu s-a sinchisit niciodată de copii, se ocupa de ea cât era ziua de lungă. A fost o revelaţie pentru el. O mare revelaţie. Când s-a întors mama de la spital şi şi-a luat fetiţa, Igor a insistat să se ocupe de ea în mod regulat. A jucat rolul unui naş, al unui protector, rol pe care l-a păstrat şi mai târziu, când fata a devenit adultă, chiar şi după plecarea mamei din serviciul lui. Felul în care această fetiţă a pătruns în viaţa lui l-a făcut pe Igor să-şi amintească brusc de copilul pe care-l avea şi care nu-şi cunoscuse tatăl niciodată. Ideea asta a început să-l bântuie zi şi noapte. A fost cuprins de remuşcări şi nu mai suporta ideea că unicul său copil trăia undeva, fără el. Atunci a început să facă nişte cercetări, folosindu-se de toate mijloacele de care dispunea. Dar era ca şi cum ar fi căutat acul în carul cu fân... I-au trebuit aproape cincisprezece ani până să dea de tine. Şi întâmplarea a făcut să vii să trăieşti în apropierea lui, fără ca tu să ştii...

— Întâmplarea...

— Apoi, a aşteptat până să te contacteze, amânând momentul zi de zi, săptămână de săptămână. Un fel de ruşine desigur. După ce şi-a închinat tot timpul căutării tale, acum că se vedea strâns cu uşa

să ia o hotărâre, îi pierise brusc curajul şi nu putea să te privească în faţă. Se temea c-o să-l respingi, că n-ai să-i treci cu vederea faptul că te-a părăsit pe tine şi pe mama ta înainte de a te naşte. La un moment dat, am crezut că n-avea să se apropie niciodată de tine, că va renunţa definitiv. Apoi a pus pe cineva pe urmele tale, tot mai des şi tot mai îndeaproape. Devenise aproape o obsesie. Citea rapoartele seară de seară. Ştia totul despre viaţa ta, zi cu zi. Îţi cunoştea până şi spaimele, dezamăgirile, trăirile.

Vladi nu se mai putea descurca de unul singur cu filajul. Mai devreme sau mai târziu, l-ai fi observat. Şi-atunci, i-a cerut protejatei sale să-l ajute. Ea a fost de acord. Dar el, căruia îi plăcea să aibă totul sub control, nu şi-a imaginat nici cât negru sub unghie ce urma să se petreacă. Fiind toată ziua cu ochii pe tine, s-a îndrăgostit nebuneşte şi, astfel, a refuzat să-i mai scrie rapoarte despre...

— Să nu-mi spuneţi...

— Ba da...

— Audrey?...

Catherine m-a privit în tăcere, apoi a încuviinţat.

Audrey... Dumnezeule. Audrey era protejata lui Igor...

— Doar după aceea a hotărât... să te ia el sub aripa lui. Cred că era felul lui de a face faţa vinovăţiei de a nu te fi crescut. Doar dacă n-o fi fost asta modalitatea de a prelua controlul unei situaţii care-i scăpa... De cincisprezece ani te căuta şi chiar în clipa în care se pregătea să apară în viaţa ta, tu te aruncaseşi trup şi suflet în braţele unei femei. Voia poate inconştient să te păstreze pentru el o vreme... În ceea ce mă priveşte, nu eram deloc convinsă că aşa trebuia să se ocupe de tine. Mi se părea că riscă să complice şi mai mult întâlnirea dintre voi, în ziua când urma să afli, dar el n-a ţinut cont de asta. Ca de obicei, nu făcea decât după cum îl tăia capul...

— Dar cine sunteţi dumneavoastră pentru el? Mi-am pus mereu această întrebare...

— Am putea spune o colegă, devenită prietenă. Şi eu sunt psihiatru şi pe vremuri, pe când mai profesam, am auzit de reuşitele sale. Si-atunci l-am contactat, i-am cerut să lucrăm împreună, să mă formeze. A acceptat imediat, fericit că se arăta cineva interesat de el şi de ştiinţa lui. Trebuie să recunoaştem că tatăl tău a fost un geniu, Alan, în ciuda metodelor sale... oarecum speciale.

— Trebuie să recunoaşteţi că e o nebunie să-ţi împingi fiul la sinucidere, doar ca să te poţi afla în situaţia de a-l putea sprijini mai târziu. Puteam s-o păţesc şi să mă omor într-un alt mod decât cel pe care a încercat să mi-l sugereze.

— Nu, erai supravegheat îndeaproape...

Ceva mă tulbura totuşi, mă răscolea profund, fără să pot preciza ce anume. Am rămas astfel, în starea asta ciudată, timp de câteva minute, apoi amintirea m-a năpădit cu violenţă.

— Catherine... ziua în care l-am întâlnit pentru prima oară pe turnul Eiffel, eram... într-o postură nefericită.

— Ştiu.

— Igor m-a... încurajat să... sar. Vă jur. Îmi sună şi acum în urechi: „Hai, sari!"

Catherine schiţă un zâmbet melancolic.

— Ei, da! E tipic pentru Igor! Ştia destule despre tine şi despre personalitatea ta, ca să fie sigur că ordonându-ţi să sari alesese cea mai bună metodă să te împiedice s-o faci...

— Şi dacă... şi dacă s-ar fi înşelat? Şi-a asumat un risc uriaş!

— Vezi, asta face să nu ne putem asemui niciodată cu el. Toată viaţa şi-a asumat riscuri. Dar, ştii, tatăl tău îşi cunoştea semenii mai bine decât pe el însuşi. Era un tip instinctual. Simţea în orice moment ce trebuie să le spună. Şi la capitolul ăsta, nu s-a înşelat niciodată.

Afară vântul încetase să mai sufle. Grădina era acum scăldată într-o lumină vie care se reflecta pe frunzele ude ale plantelor. Câteva miresme uşoare intrau prin ferestrele deschise.

Am vorbit îndelung despre tatăl meu. În cele din urmă, i-am mulţumit lui Catherine pentru destăinuirile sale. Mi-a comunicat ziua înmormântării şi ne-am luat rămas bun. Ajuns la uşa salonului, am avut un moment de ezitare, după care m-am întors:

— Igor a aflat că... am fost ales?

Catherine şi-a ridicat privirea spre mine şi a încuviinţat.

Mă chinuia o întrebare; îmi era cam ruşine s-o formulez.

— A fost... a fost... mândru de mine?

Catherine şi-a întors faţa spre grădină, a rămas tăcută câteva clipe, apoi mi-a răspuns cu un glas uşor tremurat:

— Am venit să-l văd chiar în seara aceea, după ce am aflat de la Vladi ce s-a întâmplat. Nu reuşea să-l contacteze. Am intrat şi Igor era la pian. A rămas cu spatele la mine, dar n-a mai cântat şi m-a ascultat. Ştia de ce venisem. I-am anunţat victoria ta pe care a primit-o în tăcere, fără să scoată o vorbă. Nici nu s-a mişcat. După un timp îndelungat, m-am dus spre el.

Catherine a făcut o pauză, apoi a continuat:

— Avea ochii plini de lacrimi.

57

În viaţă există perioade pline în evenimente, emoţii, pe care nu le putem explica şi nici nu le putem atribui un sens anume. Reîntâlnirea mea cu Audrey a fost un astfel de eveniment. Am simţit o bucurie intensă când am revăzut-o şi împreună am hotărât să trecem peste perioada dureroasă a despărţirii noastre. Am fost în culmea fericirii când mi-a spus că nu încetase nicio clipă să mă iubească. Simţeam că plutesc, eram fericit, copleşit de sentimente, tulburat că pot s-o văd din nou, s-o ating, s-o simt, s-o strâng în braţe. Ne-am jurat să nu ne mai despărţim niciodată, orice s-ar întâmpla. Am vorbit şi despre Igor, bineînţeles, împărtăşind aceeaşi durere, plângând amândoi. Mi-a povestit cum îşi petrecuse copilăria cu el, iar eu i-am vorbit despre relaţia noastră scurtă, dar intensă. Am râs amândoi de cât de teamă îmi era de el, de încercările la care m-a supus, de încurcăturile pe care le-au iscat.

Tatăl meu a fost înmormântat în cimitirul rusesc de la Sainte-Genevieve-des-Bois, după o liturghie ortodoxă în catedrala Saint-Alexandre-Nevsky.

Majoritatea celor prezenţi nu se cunoşteau, cu excepţia personalului care lucra în casa lui Igor. Ceilalţi nu-şi vorbeau şi toată lumea s-a plimbat puţin pe aleile umbroase ale cimitirului, în aşteptarea trupului neînsufleţit. Femeile erau mai numeroase, multe foarte frumoase, îmbrăcate în culori ţipătoare.

Apoi a apărut sicriul şi instinctiv lumea s-a adunat în jurul lui. Era purtat de patru bărbaţi în negru, urmaţi de Vladi care-l ţinea în lesă pe Stalin, acum surprinzător de liniştit.

I-am urmat într-o lungă procesiune tăcută, sub un soare strălucitor, într-un spaţiu verde, frumos şi tulburător, imens şi calm, plin de mesteceni, de molizi cu miros de conifere, de pini care-şi înălţau trunchiurile noduroase spre cerul de un albastru străveziu.

Deodată, mi s-a oprit inima la vederea unui pian, aşezat în capătul aleii, în faţa căruia şedea un tânăr cu o înfăţişare gravă, cu trăsături slave, cu ochii de un albastru mat. A început să cânte, iar notele cristaline şi melancolice se împrăştiau în liniştea naturii. Mulţimea s-a oprit, ţintuită de emoţia clipei. Audrey s-a lipit de mine. Melodia a curs într-un crescendo de acorduri sfâşietoare, de o frumuseţe gata să străpungă până şi zalele celor mai vajnici luptători, mergând drept la inima celui care asculta, atrăgându-l, fără voia lui, pe tărâmul trăirilor, a tristeţii şi a reculegerii.

Aş fi putut recunoaşte muzica asta dintr-o mie... Rahmaninov îl însoţea pe tatăl meu în lumea de dincolo: Nici măcar cei mai lipsiţi de simţire dintre noi nu şi-au putut înăbuşi lacrimile.

58

Lunile au trecut. Ne-am mutat în palatul lui Igor într-o dimineaţă de iarnă, pe când zăpada acoperise grădina cu o manta fină, pufoasă, şi fulgii de zăpadă se adunaseră pe ramurile lungi şi maiestuoase ale cedrului înalt. Era frig şi aerul mirosea bine, ca la munte.

Eram atât de încântat că voi trăi într-o casă atât de mare şi de confortabilă încât în prima săptămână am dormit pe rând în fiecare cameră şi am luat cina, când în salon, când în bibliotecă sau în minunata sufragerie. Eram ca doi puştani într-un palat plin de jucării. Nu ne mai băteam capul cu micile corvezi de fiecare zi, personalul făcea totul în locul nostru.

După cincisprezece zile, aveam deja propriile tabieturi. Viaţa noastră se desfăşura mai cu seamă în două dintre încăperi şi, în mod absolut firesc, ne-a păsat mai puţin de celelalte.

I-am primit de mai multe ori pe prietenii lui Audrey, dar starea de spirit nu mai era aceeaşi. Deşi atitudinea noastră nu s-a schimbat deloc, ei nu mai reuşeau să se simtă în largul lor în acest loc care mă intimidase multă vreme şi pe mine. Ne priveau altfel, iar conversaţiile nu mai sunau firesc, erau lipsite de căldură, de spontaneitate. Relaţiile noastre s-au cam ofilit, au devenit reci, distante. Ne ştiau bogaţi şi unii ne-au cerut, fără nicio ruşine, să îi împrumutăm cu bani, lucru pe care nu ştiam să-l refuzăm. După un timp, am devenit mai mult bancherii decât prietenii lor... Alţii încercau să ne câştige prietenia, dar simţeam mai degrabă că doreau să se laude cu faptul că eram prieteni cu ei. Bogăţia îi atrage pe arivişti şi pe fanfaroni. Ne-am obişnuit încetul cu încetul să ne închidem în noi, apoi să ne izolăm.

Prezenţa neîntreruptă a personalului de serviciu a ajuns să fie un amestec în viaţa noastră privată. Oamenii apăreau când îţi era

lumea mai dragă, împiedicându-ne să ne relaxăm cu adevărat, încălcându-ne intimitatea. Ne simţeam străini în propria noastră casă.

După mai puţin de trei luni ne pierduserăm bună parte din bucuria de a trăi, a felului nostru de a fi oarecum copilăresc. Situaţia ne scăpa de sub control. Eram complet dezorientaţi.

Când ne-am dat seama spre ce se îndrepta situaţia am reacţionat. Am încercat să înţeleg ce se întâmplă cu noi. Ajunsesem la convingerea că lucrurile nu se petreceau întâmplător. Întâmplarea... Am încercat să analizez cu detaşare şi m-am întrebat de ce luxul ăsta a năvălit brusc în existenta mea, ca un cadou. Viaţa voia poate să mă provoace, să mă facă să-mi stabilesc scara de valori... Poate m-am lăsat prins în cursă, confundând mai mult ca sigur nevoia noastră de a evolua şi ascensiunea socială. Nu este însă lăuntrică adevărata schimbare? Doar dacă ne schimbăm pe noi înşine vom deveni cu adevărat fericiţi nicidecum schimbând ceea ce e în jurul nostru.

Într-un moment de luciditate salvatoare, am luat hotărârea să ne despărţim de povara asta stânjenitoare. Am vândut palatul şi am împărţit banii personalului de serviciu. Îi meritaseră cu prisosinţă, după ce-l serviseră cu credinţă pe tatăl meu întreaga viaţă. Mama lui Audrey, pensionată cu un an mai devreme, a primit şi ea partea ei. Vladi, care l-a păstrat pe Stalin, s-a ales cu Mercedesul, cu care noi nu aveam ce face. Maşinile frumoase îţi atrag gelozia celor mediocri, dispreţul intelectualilor şi mila celor mai caustici. Numai lucruri rele. Am dăruit restaurantul Jules Verne celor de la Restos du Coeur[4], extrem de amuzaţi la ideea că ar putea să vadă într-o zi boschetarii dând năvală să ia o cină de lux sus, în turnul Eiffel.

[4] Restos du Coeurs – adică *Les Restaurants du Cœur – Relais du Cœur,* sunt o asociaţie creată în Franţa, având drept scop distribuirea gratuită de alimente celor defavorizaţi.

Apoi, Audrey şi cu mine am sunat-o pe doamna Blanchard, ţinând degetele încrucişate. Am sărit în sus de bucurie când ne-a spus ca n-a mai închiriat fostul meu apartament, suspectându-i pe candidaţii cu care a stat de vorbă că ar fi fost nişte vecini extrem de gălăgioşi!

Am pus din nou stăpânire pe vechiul loc, într-o frumoasă sâmbătă de aprilie, aducând cu noi doar lucrurile de care aveam nevoie ca să fim fericiţi. Abia am descărcat cutiile de carton că Audrey a şi deschis larg ferestrele şi a pus firimituri de pâine pe pervaz. Soarele strălucitor s-a invitat în toată casa, iar vrăbiile pariziene n-au întârziat să ne înveselească mutarea cu ciripitul lor vesel.

În seara cu pricina, doamna Blanchard a organizat o gustare în curte ca să sărbătorim întoarcerea noastră. Ceva se schimbase la ea, dar nu reuşeam să-mi dau seama ce anume. A întins o faţă de masă albă pe o masă veche şi a aşezat pe ea o mulţime de tarte şi de prăjituri pe care le pregătise toată ziua, umplând clădirea cu miresme îmbietoare. A invitat toţi vecinii, foarte încântaţi să profite de blândeţea uneia dintre primele seri frumoase de primăvară şi, spre marea mea surpriză, s-a dus să-l caute personal pe... Etienne. Acesta şi-a pus burta serios la cale, operând o achiziţie importantă – o sticlă de vin de Crozes-Hermitage de care nu s-a mai despărţit toată seara. Un casetofon vechi cu baterii ne întreţinea cu cântece franţuzeşti uşor demodate, dar foarte vesele, pe ritmul cărora ne legănam, râzând în hohote. Lipsa de griji şi firescul ne umpleau din nou viaţa.

De mai multe ori în cursul serii, privirea mi-a fost atrasă de doamna Blanchard, încercând să-mi dau seama ce anume era schimbat la ea. Era aproape miezul nopţii când am avut pe neaşteptate răspunsul – nu mai purta haine cernite, ci îmbrăcase o rochie înflorată drăguţă. Uneori, lucrurile cele mai evidente le băgăm de seamă cel mai greu.

Scrisă ca un roman poliţist, povestea drumului către sine însuşi pe care îl descoperim în această carte poate fi a oricăruia dintre noi.

Sunteţi pe cale să vă sinucideţi când cineva vă salvează viaţa, în schimbul unui pact: pe viitor, va trebui să faceţi tot ce vă spune… Propria viaţă nu vă mai aparţine, dar dacă tot aţi pierdut cârmele… Care sunt adevăratele intenţii ale celui care v-a salvat viaţa? Cine este el, în realitate? Şi cine sunt toate personajele enigmatice care gravitează în jurul lui? Răspunsurile parcă vă dau fiori…

Povestea ne aduce în atmosfera atât de specială a Parisului pe timp de vară şi ne face să ne întrebăm: cum ne-am putea depăşi inhibiţiile, temerile şi condiţionările pentru a părăsi un drum ce nu ne mai convine?!

Editura Philobia vă mai recomandă

OMUL CARE VOIA SĂ FIE FERICIT
Laurent Gounelle

METAMORFOZĂ LA MARGINEA CERULUI
Mathias Malzieu

DILEMA. CUM ALEGEM CÂND NU AVEM DE ALES
Thomas Cathcart